Dzisiaj 28 stron

Wydanie główne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 101 Wydanie P Poznań, niedziela dnia 1 marca 1936 Rok 31

Trzeba powiedzieć prawdę

W dyskusji, jaka się wywiązała w związku z pojawieniem się „Czarnej poezji" Konstantego Dobrzyńskiego, postawiliśmy następujące dwie tezy:

nie wolno z poezji — mówiąc szerzej: nie wolno z literatury, nie wolno z sztuki — robić narzędzia dążeń i celów politycznych czy społecznych;

ale z drugiej strony nie wolno poety, nie wolno artysty krępować w wyborze tematu twórczości: mogą go stanowić przeżycia jak najbardziej indywidualne, ale równie dobrze dramaty zbiorowe, społeczne, polityczne; to rzecz poety, to rzecz artysty, byleby on tworzył prawdziwe dzieło sztuki, a nie wysługiwał się jako rzemieślnik tendencjom politycznym czy społecznym.

Stanowisko to nasze zasadnicze nie spotkało się ze sprzeciwem. Pragniemy, by je uważano za kamień węgielny naszego stosunku do wszelkiej twórczości kulturalnej, niezależny zupełnie od zmiennych warunków doby i niezależny od tego, o jakiego twórcę i jaki utwór chodzi.

*

To byłby — że się tak wyrazimy — stosunek polityki do poezji (i sztuki wogóle). A naodwrót: stosunek poezji (sztuki) do polityki?

Powiedzieliśmy już, że życie polityczne narodu może dla poety być motywem natchnienia i może stanowić tworzywo pracy jego artystycznej. Bywają jednak w przełomowych okresach ponadto dzieła poetyckie, które są nietylko odzwierciedleniem tego, co w danym momencie dokonywa się w duszy narodu, lecz które wznoszą się na niezwykłe wyżyny, wyprzedzają myśl zbiorową społeczeństwa i wiodą je ku wielkim przeznaczeniom. Bywają poeci, którzy stają się prorokami, mesjaszami, duchowymi wodzami swego narodu w jego zmaganiu się politycznem o zwycięstwo.

Tak było z naszymi wielkimi romantykami. Ale tacy poeci muszą być duszą duszy swego narodu, być myślą jego myśli, muszą z nim być zrośnięci wszystkiemi trzewami jestestwa, muszą być najpiękniejszym i najpełniejszym wyrazem, jak gdyby wcieleniem jego kultury.

*

Są tacy, którzy herolda polskości chcieliby widzieć w nieżyjącym już Stanisławie Przybyszewskim.

Przyczyna znana: bo Przybyszewski w wojnie światowej stanął bezwzględnie na gruncie skojarzenia Polski z Niemcami i Austro - Węgrami. Ale to powód mniej, niż niedostateczny.

My, którzyśmy zagadnieniami kulturalnemi poczęli się interesować pod koniec minionego wieku, przeszliśmy prawie wszyscy okres literackiego entuzjazmu dla „przybyszewszczyzny". Mimo to, a raczej właśnie dlatego stwierdzamy objektywnie, że duże wartości literackie Przybyszewskiego nie z polskiej zrodziły się gleby. Przybyszewski wyszedł z ówczesnego modernizmu niemieckiego, czego najlepszym dowodem, że szereg jego pierwszych utworów powstał w języku niemieckim. I to w jakim języku niemieckim! Takiej siły granitowej w niewielu znajdzie się dziełach piśmiennictwa niemieckiego.

Powiedzmy wyraźnie: ówczesne utwory niemieckie Przybyszewskiego (powieści i nowele, a w istocie swej poematy prozą), to rzeczy najmocniejsze, jakie on wogóle napisał. Nawet własne jego przekłady tych utworów na język polski są słabsze od oryginałów niemieckich.

Wogóle twórczość Przybyszewskiego ma cechy wybitnie kosmopolityczne o pewnych oczywiście refleksach polskich.

Należy Przybyszewskiemu przyznać różne wartości literackie, ale niepoważne jest ubieranie go w rolę szczególnego herolda polskości!

*

Nie uważamy nawet zgoła za miarodajną opinji Przybyszewskiego o społeczeństwie polskiem, a szczególnie o społeczeństwie wielkopolskiem, którego on bardza a bardzo nie lubił z przyczyn, o których będzie jeszcze mowa.

Innego w tej mierze zdania są oczywiście żydowsko-polskie „Wiadomości Literackie". Na ich łamach p. Stanisław Helsztyński ogłasza nieznany dotąd fragment rękopisu Przybyszewskiego, dodając od siebie m. in., co następuje:

„Przybyszewski nie szczędził nigdy gorzkich słów swemu rodzinnemu krajowi. Dokładne oświetlenie jego stosunku do Wielkopolski zawierają bezpardonowe artykuły berlińskie do (socjalistycznej — red.) „Gazety Robotniczej" w latach 1891 do 1893. Również drugi tom „Moich współczesnych" miał zawierać goryczą zaprawny passus o Wielkopolsce; zachował się on do dziś w posiadaniu p. Stefana Dembego, dyrektora Bibljoteki Narodowej, któremu dziękuję na tem miejscu za możność opublikowania zaniechanego fragmentu."

Wówczas zaniechano publikacji, — teraz ogłasza się fragment ów rękopisu, więc widocznie czyni się to po głębszej rozwadze i z celem wyraźnym.

Przytaczamy poniżej główne ustępy „opinji" Przybyszewskiego o Wielkopolsce:

„... Przez te dziesięć lat — od roku 20-go mego życia, kiedy wstąpiłem na uniwersytet berliński — zerwał się nawet kontakt z bliższą moją ojczyzną — z Wielkopolską, — zresztą germanizacja postąpiła tam już tak daleko (!), że nawet Polacy posługiwali się między sobą językiem niemieckim (!). I to nie przesada — prawdopodobnie chcieliby mi Wielkopolanie zaprzeczyć, — ale to nie ulega najmniejszej wątpliwości: gdyby wojna wszechświatowa była wybuchła 50 lat później, cała Wielkopolska byłaby doszczętnie zgermanizowana (!). Wielkopolsce groziło przy jej wiekowem zmaterjalizowaniu doszczętne wynarodowienie, którego Wielkopolanie tak dalece tragicznie nie brali (!). Niema szczepu w całej Polsce, któryby do tego stopnia dał się powodować maksyma: „ibi patria, ubi bene", jak właśnie szczep ludu polskiego w Wielkopolsce (!) — pokazało się to podczas najazdów szwedzkich, podczas rozbiorów polskich za Fryderyka Wielkiego, podczas całej ery ugodowej polityki za czasów Capriviego.... Ale pocóż te rzeczy, o którychby się chciało teraz tak chętnie, tak gorąco zapomnieć, choć Poznańskie i Pomorze mile wspomina porządki pruskie i na nie stęsknionym wzrokiem spogląda (!) — pocóż to wszystko wspominać, kiedy oficjalny patrjotyzm rozkazuje wierzyć, że Wielkopolska była ostoją myśli polskiej. A była — była od r. 1831 do 1840 r., — czasy Libelta, Cieszkowskiego, Marcinkowskiego — ale już około r. 1860, w przyśpieszonem tempie po wojnie prusko - francuskiej 1870/1 r. poziom umysłowości polskiej w Wielkopolsce zaczął się w przerażający sposób obniżać, aż pod koniec ubiegłego stulecia całkiem się ludziska tam w Wielkopolsce z porządkami pruskiemi pogodzili (!).

„Wprawdzie było jeszcze sporo tak zwanych warchołów, którzy w tej ugodowej polityce bróździli — ale to była znikoma mniejszość w olbrzymim ogromie porządnych obywateli, którzy z istniejącym porządkiem rzeczy całkiem się godzili (!), w porządkach pruskich w sadło obrastali (!), od Niemców uczyli się gospodarzyć, w której to sztuce dzięki słowiańskiemu sprytowi i wyższej inteligencji i — co było ważną rzeczą — dwujęzyczności — Niemców niezadługo prześcignęli, — i czego było jeszcze brak?

„Och! z jaką tęsknotą wspomina Wielkopolska po dziś dzień pruskie porządki (!). A z jaką pogardą patrzy na dziadowską Małopolskę i na Kongresówkę — osiedle polskiego bolszewizmu (!).

„Wolę o tem wszystkiem nie myśleć! Zły ptak, który własne gniazdo kala...

„Nie, nie! W Wielkopolsce nie miałem wyobrażenia, co to jest Polska..."

*

Tyle — Przybyszewski. Nie zamierzamy oczywiście prostować nonsensów o takich postępach germanizacji w Wielkopolsce za czasów pruskich, że aż Polacy między sobą rozmawiali po niemiecku, o niebraniu tragicznie doszczętnego wynarodowienia, o godzeniu się całkiem z porządkami pruskiemi i obrastaniu w nich w sadło, o bliskiem, bo w lat 50 nastąpić mającem doszczętnem zgermanizowaniu się Wielkopolski itp., — nonsensy te piętnuje jako takie rzeczywistość dziejowa.

Przybyszewski oburza się na erę ugodową za czasów Caprivi'ego, ale nic mu jakoś nie wiadomo o tem, że tę politykę ugodową szlachty ziemiańskiej i sfer z nią związanych silnie podminował pod koniec zeszłego wieku ruch ludowy, a całkiem zlikwidował na początku bieżącego wieku ruch wszechpolski, idący śmiało naprzód ku zjednoczeniu i niepodległości.

Odpierać zaś oszczerstwo, że Poznańskie i Pomorze stęsknionym wzrokiem spogląda na dawne rządy pruskie, ubliżałoby patrjotyzmowi i czci społeczeńswa ziem naszych zachodnich.

W dalszym ciągu swego rękopisu Przybyszewski przedstawia w gorących słowach wrażenie, jakiego doznał, gdy, mając lat 30, po raz pierwszy „znalazł się na granicy polskiej w Szczakowie (na granicy polskiej, bo „po on czas Polską była jedynie autonomiczna Galicja"). Język polski, wszystko polskie przejmowało go „nieskończoną radością, a spłukiwał ją polską wódką". Wszystko było polskie, — tylko o tem, że tę polskość w Szczakowie reprezentowali w znacznej części Żydzi pejsaci w chałatach, o tem ani słowa.

*

Ale, skoro już w rękopisie owym Przybyszewski — wbrew całej swej przeszłości — występuje jako tak wielki wróg Niemców, podamy do wiadomości czytelników, co następuje:

Na początku wojny Przybyszewski ogłaszał w prasie niemieckiej, między innemi w „Berliner Tageblacie" i berlińskim „Tagu" płomienne apele na rzecz wojny krzyżowej Niemiec przeciwko Rosji. Razu pewnego redakcja nasza, która przed wojną drukowała pewne utwory literackie Przybyszewskiego w feljetonie, otrzymała od niego z Monachjum rodzaj proklamacji do narodu polskiego.

Treść była tego rodzaju, że odesłaliśmy pismo to Przybyszewskiemu odwrotną pocztą z nadmienieniem w jednem zdaniu, że się pewnie omylił, że prawdopodobnie zamierzał proklamację tę (tylko w języku niemieckim) wysłać do — „Berliner Tageblattu"...

Odtąd zerwaliśmy stosunki z Przybyszewskim. Przybyszewski zrewanżował nam się — mimo stanu wojennego — takim listem, że nim się przeciwko nam zainteresowała niemiecka generalna komenda wojskowa.

Tyle ku informacji społeczeństwa, skoro „Wiadomości Literackie" i p. Helsztyński prowokują opinję wielkopolską drukiem rękopisu Przybyszewskiego o treści niesłychanej.

*

Duży zaś dystans między społeczeństwem wielkopolskiem a Przybyszewskim i naodwrót?

Prawdą jest, że społeczeństwo tutejsze — poza kołami literackiemi — szczególnego nabożeństwa do Przybyszewskiego i jego twórczości nie miało nigdy. Jednostki umiały patrzeć na wartości czysto literackie z pominięciem strony moralnej jego utworów; szersze natomiast koła czytelników zrażały się do patologicznej erotomanji, do kultu „wódki polskiej" i niepolskiej i wogóle do pierwiastka anarchicznego u Przybyszewskiego.

To trzeba powiedzieć jasno i wyraźnie. Kto tego nie powie, ten nie powie prawdy.

Prawdę zaś należy stwierdzieć tem bardziej, że z łamów „Wiadomości Literackich" rzuca się piórem nieżyjącego już Przybyszewskiego społeczeństwu wielkopolskiemu w twarz niesłychaną wręcz prowokację.

Powstańcy japońscy poddali się

Wojska rządowe zajęły gmachy, opanowane przez zamachowców bez użycia broni — Wyjaśnienie komendanta Tokjo, gen. Kaszii — Premjer Okada żyje

Londyn. (Tel. wł.) Ag. Reutera donosi w sobotę z Szanghaju, że ambasada japońska zakomunikowała o poddaniu się powstańców w sobotę o godz. 11.30 czasu tokijskiego.

Komendant garnizonu w Tokjo wydał o godz. 5.30 rano rozkaz usunięcia powstańców. Aby umożliwić im pokojowe opuszczenie, wykonanie tego rozkazu raz jeszcze odroczono. Nad pozycjami zbuntowanych wojsk krążyły samoloty, które zrzucały ulotki, nawołujące do poddania się.

Gdy zrzucono wszystkie ulotki, wojska komendanta garnizonu gen. Kaszii zajęły bez walki pozycje powstańców. Część zbuntowanych poddała się już w ciągu nocy.

Londyn. (PAT). Z Tokjo donoszą: Na mocy osobistego rozkazu mikada wojska pod dowództwem gen. Kaszii, odpowiedzialne za utrzymanie porządku, usunęły bez walki powstańców. Tylko dwa gmachy, mianowicie dom premjera i hotel „Sanno" są jeszcze zajęte przez grupę zamachowców, lecz spodziewają się oni również że lada chwila poddadzą się. .

Londyn. (Tel. wł.) Ag. Domei ogłasza komunikat komendanta Tokja, w którym ten ogłasza, że zamach wojskowy zlikwidowano bez oddania strzału. Powyższą wiadomość obwieścł komendant wojskowy przez radjo. W ciągu nocy z piątku na sobotę i w sobotę przed południem poddali się prawie wszyscy powstańcy łącznie z oficerami.

Komendant wojskowy tłumaczy, że zwlekał tak długo ze stanowczem wystąpieniem, ponieważ chciał uniknąć niepotrzebnego rozlewu krwi. Pragnął wykorzystać wszelkie możliwości pokojowego załatwienia sprawy, gdyż poczucie narodowe nie pozwala żołnierzom cesarskim walczyć przeciw sobie.

Londyn. (Tel. wł.) Z Tokjo donoszą:

Urzędowo komunikują, że premjer Okada nie został zamordowany. Przy wtargnięciu rewolucjonistów udało mu się zbiec i ukryć się do 27 bm. w urzędowej siedzibie. Wieczorem 27 b. m. Okada niespostrzeżenie wymknął się. Dotychczasowy zastępca premjera, Goto objął z powrotem ministerstwo spraw wewnętrznych.

W stolicy panuje zupełny spokój. Wojsko powraca do koszar. Niema żadnych utrudnień w komunikacji. Wszystkie barykady zostały zniesione, a sklepy, restauracje i hotele są otwarte.

Londyn. (PAT). Według wiadomości z Tokjo, nie ujawniono tam, czy powstańcy poddali się nie stawiając żadnych warunków.

Gen. Kaszii oświadczył, iż oficerowie i żołnierze, którzy brali udział w zamachu, będą traktowani jak buntownicy.

Zdobycie Amba Aladżi

Paryż. (PAT.) Korespondent Havasa przy włoskiej kwaterze głównej na froncie północnym donosi, iż zajęcie Amba-Aladżi oraz pośpieszne wycofywanie się wojsk rasa Kassy i rasa Sejuma stanowić mogą początek trzeciego i być może ostatniego aktu tragedji włosko-abisyńskiej.

Zajęcie doliny Buja było wstępnem działaniem, mającem na celu zmniejszenie odległości 40 km, jaka dzieliła wojska włoskie, znajdujące się w okolicach Makale od Amba-Aladżi.

27 lutego rano wojska włoskie wyruszyły ze swych pozycyj w Debra Aila, Gomolo i Aderat. Zajęto linję, ciągnącą się przez Amba Abeito, przełęcz Mai Meszicz i Amba Corcora. W tym czasie silny punkt oparcia znajdował się w Debra Aila dla ochrony prawego skrzydła od strony Tembienu, gdzie zaznaczał się jeszcze pewien opór przeciwnika. Tegoż ranka specjalne oddziały strzelców alpejskich, posuwając się ścieżkami górskiemi, dotarły do przełęczy Togora.

Na lewem skrzydle jedna z dywizyj wyruszyła z Amba Abeito i zajęła górę Falaga, podczas gdy kolumna środkowa złożona z oddziałów „czarnych koszul" i wojsk tubylczych dotarła do przełęczy Aladżi, położonej na południo-wschód od głównego szczytu tej nazwy. Po drodze Włosi nie napotykali żadnego oporu ze strony niedobitków armji rasa Mulugeta, wycofujących się pośpiesznie poza jezioro Asiangi. O godz. 10 sztandar włoski powiewał na najwyższym szczycie Amba-Aladżi, liczącym 3 438 metrów. Grupa tych szczytów tworzy potężną fortecę, panującą nad wszystkiemi drogami, biegnącemi ku centrum Etjopji. Poza tem Amba-Iladżi w rękach Włochów służyć będzie jako potężny bastjon, mogący się przeciwstawić wszelkim próbom kontrataków, bowiem ku południowi rozpościera się wielka dolina, na której nacierający byliby niezwłocznie zauważeni i odparci.

Rzym. (PAT). Do Rzymu nie nadeszły żadne wiadomości o losach rasa Kassy i rasa Sejuma od chwili zakończenia w dniu 15 lutego bitwy o Amba-Aradan. Koła miarodajne nie mogą więc ani zaprzeczyć, ani też potwierdzić wiadomości, jakoby ci dwaj przywódcy abisyńscy mieli podjąć rokowania z dowództwem włoskich sił zbrojnych.

Rzym (PAT) Zarówno w stolicy, jak i we wszystkich miastach prowincjonalnych wiadomości o wzięciu Amba-Aladzi, podane przez radjo i nadzwyczajne dodatki, wywołały olbrzymią radość. W całym kraju odbyły się manifestacje na cześć króla, Mussoliniego i armji.

Rzym (PAT) W kołach wojskowych rozważana jest możliwość podjęcia wkrótce natarcia na froncie somalijskim. Gen. Griaziani posunął się pod Negeli, gdzie zgromadził swe wojska i posiada do dyspozycji 4 dywizje oraz 80 samolotów bombardujących. Z temi siłami może on ruszyć na Haran.

Abisyńskie zabiegi o pomoc

Londyn. (Tel. wł.) W rozmowie z korespondentem „Daily Telegraph" cesarz abisyński wyraził nadzieję, że Liga Narodów rozszerzy przeciwwłoskie sankcje. Cesarz jest zdziwiony, że wogóle dyskutowano nad możliwością odstąpienia ziem abisyńskich. Jego kraj jest nadal zdecydowany przyjąć pomoc Ligi Narodów dla podniesienia kultury, obstaje jednak przy swej zupełnej niezależności.

Poseł abisyński w Londynie dr. Martin zwraca się z odezwą do narodu angielskiego o pożyczkę prywatną dla Abisynji na zakup broni. Dr. Martin dowodzi, że bezbronnych Abisyńczyków wydano na rzeź, podczas gdy Liga Narodów dyskutuje. Jego rodacy są przekonani, że po uzyskaniu pożyczki prywatnej będą mogli pokonać swych nieprzyjaciół.

Udaremniony przewrót w Chile

Londyn. (PAT.) Z Buenos Aires donoszą o usiłowaniach dokonania przewrotu wojskowego w Chile przez b. oficerów.

Przygotowania do tego przewrotu zostały udaremnione, a przywódcę zamachu, emerytowanego kapitana Poeklera aresztowano wraz z jego pomocnikami. Ogółem aresztowano 15 organizatorów przewrotu.

Rząd wydał rozkazy, aby wojsko nie opuszczało koszar. Prezydent republiki Chile, który nie był w stolicy, powrócił natychmiast do Santiago.

Polska bandera pod Krzyżem Południa

Gdynia. (Tel. wł.). Jak już donosiliśmy, wczoraj odpłynął z Gdyni do portów Południowej Ameryki statek „Pułaski". Z tej okazji odbyła się w porcie gdyńskim, skromna, ale podniosła uroczystość. Na pokładzie odprawiono mszą św. Na dzień wczorajszy przybyli do Gdyni przedstawiciele państw południowo-amerykańskich, zaproszeni przez zarząd linji okrętowej.

Statek „Pułaski" został przebudowany dość gruntownie i dostosowany do nowej służby. Zebranych gości oraz przedstawicieli prasy zapoznał z nowemi urządzeniami statku jego komendant, kpt. Knetgen. Pierwsza podróż dowodzi, że otwarcie nowej linji jest celowe. Statek zabrał na pakład 900 pasażerów. Został więc kompletnie zapełniony. Również ładownie statku zostały wypełnione towarami.

„Pułaski" płynie wprost do Rio de Janeiro, gdzie jest spodziewany 18 marca. Następnie zawinie on do portów: Santos, Monte Video, Buenos Aires, skąd 23 marca zacznie podróż powrotną do Gdyni.

Uruchomienie „Pułaskiego" na nowej linji — jak powiedział w przemówieniu swojem dyr. naczelny „Linji Gdynia — Ameryka" p. Aleksander Leszczyński, będzie „pamiętnem w dziejach żeglugi polskiej".

„Przed kilku jeszcze laty — mówił dyr. Leszczyński — uruchomienie polskiej linji pod Krzyżem Południa uważanoby za porywanie się z motyką na słońce. Dziś stoimy wobec faktu dokonanego. Komplet pasażerów na statku dziś odpływającym świadczy wymownie o celowości otwarcia tej linji.

„Polska mocarstwowa powinna opierać się przedewszystkiem na własnej żegludze tam gdzie chodzi o masowy ruch obywateli polskich. Niezależnie od tego ukazywanie się bandery polskiej w portach Południowej Ameryki będzie miało wielkie znaczenie prestiżowe w tych państwach, w których emigracja polska stale rośnie, i z któremi Polska ma poważne szanse wymiany towarowej".

Niewątpliwie otwarcie nowej linji okrętowej pod polską banderą okaże się celowem i wyda pożądane owoce. Trzeba przyznać, że zabranie się do wykorzystania ruchu pomiędzy Polską a krajami Ameryki Południowej, jest dobrem posunięciem zarządu naszego transatlantyckiego towarzystwa okrętowego. (p)

Z narady gospodarczej

Warszawa. (Tel. wł.). Zwracano uwagę, że przy otwarciu narady rolniczej był nieobecny płk. Sławek i b. min Matuszewski, zjawił się natomiast b. premjer Grabski. (w)

Podróże członków rządu

Warszawa (Tel. wł.) Zamierzona w najbliższym czasie podróż premj. Kościałkowskiego do Budapesztu uległa odroczeniu i nastąpi w drugiej połowie kwietnia. Podróż min. Becka do Belgradu nastąpi w początkach maja b. r. (w)

Sprawa posła Pragiera

Warszawa. (Tel. wł.) We wtorek rada adwokacka rozstrzygnie sprawę przywrócenia byłego posła Pragiera w prawach członka palestry. (w)

Wiadomości

Agencja Tass donosi, że do Moskwy przybył z Sztokholmu prof. Olivecrone, aby wraz z profesorami moskiewskimi wziąć udział w naradzie lekarskiej przy łożu chorego sekretarza komitetu wykonawczego Z. S. R. R., Akułowa, który uległ obrażeniu tętnicy szyjowej, wywołanej przez ranę podstawy czaszki, odniesioną przy upadku na ślizgawce 18 lutego.

*

Havas donosi z Pragi, że według wiadomości ze źródeł wiarygodnych, podsekretarz stanu Kamil Krofta będzie mianowany ministrem spraw zagranicznych. Od czasu wyboru Benesza obowiązki te pełnił premjer Hodża. Krofta od 1926 r. był podsekretarzem stanu w min. spraw zagran.

*

Prezydent Roosevelt zapowiedział, że w przyszłym tygodniu wyda orędzie, w którem wbrew taktyce stosowanej zazwyczaj w okresie przedwyborczym, zażąda od kongresu uchwalenia nowych podatków w wysokości około miljardą dolarów.

Kurs dolara. Dziś rano Bank Polski notował kurs dolara 5.22 zł, w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.22¾ — 5.23 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNĄ

Poznań, 29. 2. 1936 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poż. konwers. 60,50.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. poszukiwano 4½% listy zast. złote w złocie po 42,— bez oddawców, zaś 4½% złotowe listy zast. serja L. ofiarowano po 40,50, jak również 4% listy zast. konwert. po 38,—, ostatnie bez obrotu.

Akcje bankowe bez notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominału wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

5% państw. poż. konwers. 60,50 P.
4½% złotowe listy zastawne serji L. Pozn. Ziem. Kred. 40,50 O.
Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 29. 2. 1936 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 1o0 kg.:

STANDARTY:

1) żyto	700	g/l.,
2) pszenica	753	g/l.,
3) owies	420	g/l.

Ceny orjentacyjne:

Żyto (Usposob. spokojne)	12,65—	12,90
Pszenica (Usposob. stałe)	19,50—	19,75
Jęczmień browarowy	14,75—	15,25
Usposobienie spokojne.		
Jęczmień 700—725 g/l.	14,25—	14,75
Jęczmień 670—680 g/l.	13,75—	14,00
Usposobienie stałe.		
Owies 450—470 g/l.	14,25—	14,50
Owies standartowy	13,75—	14,00
Usposobienie stałe.		
Mąka		
żytnia wyciąg. 0-30% wł. w.	19,50—	19,75
żytnia gat. I 0-45% wł. w.	19,25—	19,50
żytnia gat. I 0-55% wł. w.	18,75—	19,00
żytnia gat. I 0-65% wł. w.	18,00—	18,50
żytnia gat. II 45-55% wł. w.	15,00—	16,00
Usposobienie spokojne.		
pszenna gat. IA 0-20% wł. w.	32,00—	33,75
pszenna kat. IB 0-45% wł. w.	31,25—	31,75
pszenna gat. IC 0-55% wł. w.	30.25—	30,75
pszenna gat. ID 0-60% wł. w.	29,75—	30,25
pszenna gat. IE 0-65% wł. w.	28,75—	29,25
pszen. gat. IIA 20-55% wł. w.	28,00—	28,50
pszen. gat. IIB 20-65% wł. w.	27,50—	28,00
pszen. gat. IID 45-65% wł. w.	25,00—	25,50
pszen. gat. IIF 55-65% wł w.	23,00—	23.50
pszen. gat. IIG 60-65% wł. w.	21,50—	22,00
Usposobienie stałe.		
Otręby żytnie stand.	9,75—	10,25
Otręby pszen. grube stand.	11,75—	12,25
Otręby pszenne średnie st.	10,50—	11,25
Otręby jęczmienne	9,75—	11,00
Rzepak zimowy	38,00—	39,00
Siemię lniane	37,00—	39,00
Gorczyca	33,00—	35,00
Wyka latowa	22,00—	24,00
Peluszka	24,00—	26,00
Groch Viktorja	24,00—	28,00
Groch Folgera	22,00—	24,00
Łubin niebieski	9,50—	10,00
Łubin żółty	11,25—	11,75
Seradela	22,00—	24,00
Mak niebieski	60,00—	62,00
Koniczyna czerw. surowa	120,00—	130,00
Konicz. czerw. 95-97% czyst.	135,00—	145,00
Koniczyna biała	75,00—	100,00
Koniczyna szwedzka	165,00—	190,00
Koniczyna żółta odłuszczona	65,00—	75,00
Przelot	75,00—	90,00
Makuch lnian. w taflach	16,75—	17,00
Makuch rzepakowy w tafl.	14,25—	14,50
Makuch słon. w tafl. 42/43%	18,25—	18,75
Śrut Soja	21,00—	22,00
Słoma pszenna luzem	2,20—	2,45
„ pszenna prasowana	2,70—	2,95
„ żytnia luzem	2,50—	2,75
„ żytnia prasowana	3,00—	3,25
„ owsiana luzem	2,75—	3,00
„ owsiana prasowana	3,25—	3,50
„ jęczmienna luzem	2,20—	2,45
„ jęczmienna prasow.	2,70—	2,95
Siano zwykłe luzem	5,75—	6,25
„ zwykłe prasowane	6,25—	6,75
„ nadnoteckie luzem	6,50—	7,00
„ nadnoteckie pras.	7,50—	8,00

Ogólne usposobienie stałe.

Ogólny obrót: 3549,8 tonn, w tem żyta 1460 tonn, pszenicy 616 tonn, jęczmienia 544 tonn, owsa 65 tonn.

„W żyłach świata płynie nafta"

Kazimierza Hałaburchy

w najnowszym numerze tygodnika

„GŁOS"

Adres: Poznań, św. Marcin 65. Prenumerata miesięczna 70 gr, kwartalna 2 zł

Po łowach w Białowieży

P. Göring powrócił już do Berlina z swej wizyty łowieckiej w Polsce, ale wciąż jeszcze brzmią echa trąbek myśliwskich z Białowieży w szerokim promieniu wokoło. Odgłos łowów rozniósł się znacznie silniejszem echem zagranicą, aniżeli u nas. Podczas gdy opinja polska ledwo spostrzegała szczupłe depesze na temat polowania, zagranicą nadsłuchiwano bardzo uważnie wszelkich wiadomości z Warszawy. Bowiem nie umiano sobie wyobrazić, aby można oddzielić polowania p. Göringa jako „wielkiego łowczego" Trzeciej Rzeszy od rozmów p. Göringa jako czołowej osobistości politycznej Niemiec.

Dla kół politycznych na Zachodzie wydawało się od początku jasnem, że wyprawa min. Göringa do Polski spowodowana została nietylko upodobaniami myśliwskiemi ministra Rzeszy. Za wiele nagromadziło się w położeniu miedzynarodowem materjału do dyskusji. Zbyt raźno też obracał się ostatnio kołowrot dyplomatyczny w Europie, wymagając „uzgodnień" i decyzyj.

Przedewszystkiem — wskazywał na to już parokrotnie „Temps" — atmosfera stosunków polsko-niemieckich nie jest wolna od tarć. Kwestja niepłacenia przez Niemcy należności na tranzyt przez Pomorze, wzajemne niezadowolenie z powodu niedomagań obrotu handlowego, niemieckie żale z powodu przeprowadzania przez rząd polski reformy rolnej w Wielkopolsce i na Pomorzu z rzekomą szkodą wielkiej własności niemieckiej, wreszcie ostatnia mowa Schachta, utrzymana w tonie starych niemieckich enuncjacyj rewizjonistycznych — oto litanja ważniejszych spraw, jakie cytuje organ francuski z dziedziny obecnych stosunków polsko-niemieckich.

Tak tedy — konkludują w Paryżu i Londynie — jednym z celów bytności min. Göringa w Polsce było rozjaśnienie zachmurzonego horyzontu stosunków między Warszawą a Berlinem i nanowo rozgrzanie ostudzonej atmosfery.

Ale rola p. Göringa na tem nie miałaby się kończyć. Wizyta premjera pruskiego w Polsce i rozmowy jego w Warszawie pojęto zagranicą jako fragment szerszej akcji dyplomatycznej Niemiec, wszczętej z Berlina w odpowiedzi na niedawną inicjatywę polityczną, wychodzącą z Londynu i Paryża. Ponieważ najnowsza faza współpracy przyjacielskiej Francji z Anglją zachwiała — jak myślą niektórzy na Zachodzie — wiarę w warszawskich kołach politycznych w korzyści „przyjaźni" polsko-niemieckiej, a optymiści wręcz widzą w najświeższych planach podróżnych min. Becka do Brukseli, Londynu i Białogrodu dokonujący się zwrot w polityce polskiej, miałaby ich zdaniem bytność Göringa w Polsce stać z temi zmianami w ścisłym związku. Wizyta wysłannika Rzeszy miałaby mianowicie działać na te tendencje hamująco i dać Berlinowi uspokojenie, że w Warszawie wszystko pozostało przy starem.

Zapatrywania te snuje w ramach tygodniowego przeglądu polityki zagranicznej londyński „Economist", który odzwierciadla rozpowszechnioną w Anglji opinję, że wizyta min. Göringa w Polsce przedstawia ważne pociągnięcie na szachownicy obecnej polityki niemieckiej. Oto co pisze wymieniony organ angielskich sfer politycznych i gospodarczych:

„W obecnym stanie rzeczy wolno nam podejrzewać, że Niemcy dokładają starań, by powstrzymać Polskę od ciążenia ku systemowi kolektywnemu. Pytamy się więc, jakie jest prawdopodobieństwo, że cel ten Niemcom się uda?

„Przedewszystkiem nie jesteśmy zdania, aby fala, która wzbiera w Europie na korzyść systemu zbiorowego, mogła być łatwo odwrócona. Dopóki u władzy był Laval, Polska, jak również Austrja, mogły przypuszczać, że Francja dla osiągnięcia porozumienia z Rzeszą i Włochami odda Małą Ententę na pożarcie wilkom. W tych warunkach było kwestją przezorności ze strony Polski, jak również Austrji, dążyć do utrzymania dobrych stosunków z silniejszym z dwóch obozów.

„Dziś jednak została solidarność Francji z Małą Ententą nanowo przywrócona. Równocześnie też Rosja sowiecka oraz Anglja weszły na scenę europejską w sposób niekorzystny dla niemieckich ambicyj. W tych warunkach nie może sobie Polska dłużej pozwolić na to, by trzymać się zdala od skupiających się sił europejskich. Mamy też nadzieję, że polscy mężowie stanu nie dadzą się odwieść od tego przekonania, jakiekolwiek byłyby rozmowy, prowadzone na polowaniu w lasach białowieskich."

Zanotowaliśmy powyższe odgłosy tylko jako odzwierciedlenie nastrojów oraz jako przykład niepierwszej zresztą próby przyjaciół naszych na Zachodzie skłonienia polityki naszego pałacu brühlowskiego do zastanowienia.

Od siebie wszakże dodamy, że nie podzielamy optymizmu kół paryskich i londyńskich, aby zanosiło się na rychłe zmiany w naszej ogólnej polityce. Konto osobiste dzisiejszych kierowników naszej polityki zagranicznej jest zbytnio obciążone jeszcze z dawniejszych czasów, aby bez zmian personalnych w kierownictwie możliwe były zasadnicze zmiany kierunku politycznego w Polsce.

Kobiety w ciąży muszą się starać o usunięcie każdego zaparcia stolca przez używanie naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa.** Zal. przez lekarzy. Tg 79

Obrona państwa a mniejszości narodowe

Ukończony przed paru tygodniami proces rewolucyjnej grupy ukraińskiej wykazał systematyczną działalność na terenie Małopolski wschodniej partji terorystycznej, wrogiej państwu polskiemu, a popieranej przez pewne mocarstwo „ościenne". Plany tej partji nie są nowe, głoszą „Lachy za San!". Próbowano je realizować w czasie pamiętnej ruchawki w 1918/19 r., stłumionej krwawym wysiłkiem społeczeństwa małopolskiego i męstwem wojska, wśród którego oddziały poznańskie „magna pars fuerunt". Jednocześnie społeczeństwo polskie obserwuje z niepokojem coraz to wzmacniającą się organizację silnej mniejszości niemieckiej na kresach zachodnich. Niema już tam Niemca, bez organicznego przydziału do organizacji, niema ludzi biernych. Obie grupy, „Deutsche Vereinigung" i „Jungdeutsche Partei", skłócone pozornie, walczą o to samo „Deutschtum", powołując się na ideologję hitlerowską, a szeroko brzmi hasło, że każdy Niemiec powinien tkwić na posterunku w Wielkopolsce. Dezerterem staje się ten, kto się pozbywa posiadanej tu ziemi.

Częste zjazdy organizacyjne wskazują na wzrastającą spoistość i tężyznę mniejszości niemieckiej. Przemówienia kończą się jednak zwykle zaznaczeniem lojalności wobec Polski. Zasadniczo mogłyby takie deklaracje posiadać pewną wagę, gdyby nie kolidowały wyraźnie z duchem i treścią oświadczeń przedstawicieli ideologji pangermańskiej, wygłaszanych na terenach Rzeszy. Przytoczę bardziej charakterystyczne.

W Monachjum kierownik szkoły wojskowej, płk. Siebert, zaznaczył w czasie wykładu publicznego, że podczas wojny głównym celem niemieckiej propagandy radjowej będzie pozyskanie do współpracy niemieckich mniejszości w Polsce, Czechosłowacji, na Litwie, oraz wszędzie, gdzie żyją ludzie krwi niemieckiej. Radjo musi ich przekonać, że przyszła wojna będzie wojną wszystkich Niemców i nikomu z nich nie będzie wolno, bez względu na przynależność państwową, walczyć przeciwko Trzeciej Rzeszy, ale będą musieli jej pomagać. Innemi słowy, mają oni popełniać przeciwko własnemu państwu zdradę stanu. Radja używać się będzie dla szerzenia fermentu, sabotażu i szpiegostwa.

Również charakterystycznie brzmi oświadczenie związku hitlerowskiego w Duesseldorfie z powodu odebrania sądownego czterem Niemcom, pochodzącym z okręku Eupen-Malmedy, należącego obecnie do Belgji, obywatelstwa belgijskiego. Związek uważa ten wyrok za niesłuszny, skazani pragnęli pozostać lojalnymi obywatelami Belgji, „póki polityka przemocy każe im pozostawać pod obcą supremacją".

Tekst tajnej instrukcji propagandy niemieckiej z r. 1933 według „Petit Pariesien" głosi, że należy pamiętać o przebywających zagranicą osobach rasy germańskiej. Jeśli one nawet nie są obywatelami niemieckimi, Berlin uważa je za należące do Rzeszy...

Musi zatem Polska liczyć się z zasiedziałą na kresach i wewnątrz państwa rzeczywistością „mniejszościową". Zachowanie się jej zdecydowanie wrogie obserwowaliśmy wielokrotnie w czasie najazdu bolszewickiego w 1920 r. Wolno przypuszczać, że pomimo stałej propagandy niewszystkie organizacje mniejszościowe w Polsce przystąpią w razie wojny do wrogiej akcji, ale należy przewidywać, że pewne grupy zagraniczne już w czasie pokoju będą chciały dokonać według zgóry ułożonych planów szeregu zamachów, mających na celu sparaliżowanie aparatu mobilizacyjnego drogą burzenia mostów, wykolejania pociągów, podpalania objektów wojskowych, współdziałania z wrogiem lotnictwem i z desantami powietrznemi, sygnalizacji, wywiadu, propagandy, szpiegostwa, dezercji... Powtórzy się historja legendarnego konia trojańskiego z tą odmianą, że zagospodarował się on w Polsce jeszcze w okresie pokoju.

Walka z dobrze zorganizowaną dywersją, popartą przez lotnictwo, jest nader trudna Armja polowa będzie miała inne zadania, nie obejmie ich również całkowicie służba etapów, przywiązana do pewnych tylko linij, nie dadzą rady dywersantom władze cywilne, o ile nie będą poparte przez specjalne oddziały wojskowe. Bez uszczerbku dla wojska polowego można je utworzyć z młodszych klas pospolitego ruszenia, poruczając im bezpośrednią obronę objektów o znaczeniu wojskowem poza rejonem etapów. Doskonała kadra dowództwa dla takiej służby istnieje. Posiadamy wśród przedwcześnie emerytowanych oficerów setki fachowców w sile wieku, mających duże doświadczenie służbowe i bojowe.

Plan obrony musi być naturalnie opracowany przez władze wojskowe. Na całe zaś społeczeństwo spadnie obowiązek współdziałania, uważnej obserwacji życia i ruchu wśród mniejszości narodowych. Na wojnie „całkowitej" każdy obywatel jest żołnierzem Rzeczypospolitej, której winien służyć z całą ofiarnością.

E. DE HENNING-MICHAELIS.
generał.

UWAGI

Wiadomo, że ilekroć przybywa po raz pierwszy cudzoziemiec do Wenecji, wywozi z miasta lagun — rozczarowanie.

Oczekując kanałowej romantyki z gondolą i mandoliną, rychło budzi się w prozaicznej atmosferze „ulicy" weneckiej, gdzie wprawdzie niema konia, ni samochodu, ale gdzie zato uwijają się rącze motorki, a parostatki-tramwaje z niemniejszą swadą niż lądowe wehikuły huczą, dzwonią i wysypują tłum pasażerów na każdym „przystanku".

Gdzież śpiew gondoljera i plusk jego wioseł pod mostem „dei sospiri"?

Gdzież paradne korowody łodzi karnawału weneckiego lub święta zaślubin z morzem?

Gdzież owe smukłe dzioby czarnych tajemniczych gondol, lekko sunących pod osłoną nocy, gnanych jakby skrzydłem Amora, których spuszczona zasłona przywodzi na pamięć wspomnienia Casanovy?

Przy upadku rzeczypospolitej weneckiej stolica lagun liczyła 500 gondoli patrycjuszowskich i około 3.000 gondoli zwykłych. Powoli zaczęła cyfra ta spadać. W latach przedwojennych liczono wszystkiego już tylko kilkaset. Po wojnie wyparł motor większość z nich z głównych kanałów. W wąskich zaułkach spotykano jeszcze pojedyńcze. Resztę wycofano, choć ich nie niszczono. Leżały gdzieś po magazynach. Butwiały w stojącej wodzie.

Aż znowu gondole odżyły! Na gwałt przypominają sobie Wenecjanie o ich istnieniu. Właściciele smołują je i lakierują nanowo czuby ciemną barwą. Z zaułków peryferji miasta wyłania się znana postać gondoliera. Na zakrętach znowu słychać nawoływania. Wiosła uderzają o parapety brzegu. Wenecja nabiera barw z obrazów Canaletta.

Okazuje się bowiem, że wskutek obostrzeń importowych, wywołanych wojną afrykańską, oszczędzać trzeba — benzyny. Motorówki weneckie musiały zredukować działalność, — dalejże więc nawracać do „starych czasów"! I tak odżyły gondole.

Jeśliby polityka sankcyjna mocarstw przysporzyła Italji tylko takich „kłopotów", panika winna przerodzić się w radość, a współczucie w zazdrość. Przynajmniej u tych, którzy nie umieją kochać Wenecji bez gondoli...

Oferta Hitlera pod adresem Francji

Wywiad w „Paris Midi" — „Chcę doprowadzić do odprężenia w stosunkach z Francją" — Układ z Polską jako dyplomatyczne arcydzieło kanclerza — Zastrzeżenia prasy paryskiej

Warszawa. (Tel. wł.) „Kurjer Warszawski" donosi z Paryża o wywiadzie z Hitlerem, ogłoszonym przez Bertranda de Jouvenela w „Paris Midi". Dziennik dosłownie rozchwytano. Wywiad odbył się 21 lutego, a ogłoszono go dopiero po ratyfikacji traktatu z Sowietami.

W „Journal des Debats" Bernus, omawiając wywiad, stwierdza, że Hitler nie ma nic do ofiarowania, a może tylko, jak niegdyś Stresemann, sprzedawać Francji to, co jest jej własnością. Pragnie wymóc zgodę Francji na triumf idei pangermańskiej w dwóch trzecich Europy i za tę cenę gotów jest odroczyć napaść.

„L'Information" podkreśla, że Francja nie powinna wyrzec się ani jednego z zawartych traktatów i nie zaniechać środków ostrożności na wypadek zakłócenia pokoju. Francuzi nie mogą zapominać, że oni ogłosili deklarację praw człowieka i obywatela, a to, co się dzieje w Niemczech, jest zaprzeczeniem tej deklaracji.

W samym wywiadzie Hitler powiada:

„Macie przed sobą naród niemiecki, który w 90 proc. żywi pełne zaufanie do swego wodza, a ten wódz mówi do was: bądźmy przyjaciółmi. Wiem, o czem myślicie. Mówicie sobie, czy Hitler jest szczery, czy można mu zaufać. Chcecie, abym sprostował pewne stronice z „Mein Kampf". Jeżeli mi się uda doprowadzić do zbliżenia francusko-niemieckiego, jak tego chcę, zbliżenie to będzie jedynie godnem mnie sprostowaniem, które zapiszę do wielkiej księgi historji.

„Nigdy żaden Niemiec nie zwracał się do Was z podobnemi ofertami, tak uporczywie powtarzanemi. Gdybym zamierzał pchnąć kiedykolwiek mój lud na Wasz, czy kazałbym pisać jak najlepiej o Was. Opinja, którą wpoiłem w naród niemiecki, krępowałaby mnie w dniu, w którym chciałbym wypowiedzieć wojnę. Pragnę wykazać memu ludowi, że zasada wiecznej nienawiści między Francją a Niemcami jest głupstwem. Chcę go przekonać, że nie jesteśmy wcale odwiecznymi wrogami.

„Lud niemiecki poszedł za mną, gdy podjąłem o wiele trudniejszy i większy wysiłek pogodzenia Rzeszy z Polską, a układ polsko - niemiecki oceniany jest jako arcydzieło dyplomatyczne z mojej strony. Komplement ten jest niezasłużony. Myślałem tylko, że napięcie polsko - niemieckie nie powinno trwać dłużej. Było niezdrowe i denerwujące, a logika mi dyktowała, że należy temu kres położyć. Udało mi się i po zawarciu układu z Polską naród niemiecki odetchnął z ulgą. Teraz chcę doprowadzić do odprężenia w stosunkach z Francją i pragnę, aby mi się to udało."

Paryż. (PAT.) W związku z wywiadem kanclerza Rzeszy, udzielonym Bertrandowi de Jouvenel w „Paris Midi", Ag. Havasa zaznacza:

„Dotychczas było niemożliwe zmusić Niemcy do podpisania układu, który byłby wyrazem ich dobrej woli. 13 i 22 grudnia ambasadorowie Francji i Anglji w Berlinie starali się skłonić Hitlera do rozpoczęcia rokowań w sprawie paktu lotniczego, lecz otrzymali odpowiedź wymijającą. Opinja niemiecka nie była nawet powiadomiona o pojednawczem wystąpieniu Francji i Anglji. To negatywne stanowisko zmniejsza doniosłość przyjaznych słów kanclerza. Cytując ustępy przeciwfrancuskie, zawarte w „Mein Kampf", Havas kończy swój komentarz słowami: „Oświadczenia Hitlera znalazłyby szczery odgłos we Francji, gdyby były bardziej zgodne z posunięciami dyplomacji niemieckiej".

Położenie strajkowe w Łodzi

Łódź (Tel. wł.) Wobec tego, że w dniu 2 marca zgodnie z uchwałą przedstawicieli związków zawodowych ma rozpocząć się generalny strajk włókniarzy, poszczególne związki przygotowują się do zaczęcia strajku, który ma objąć fabryki niehonorujące umowy zbiorowej i firmy, które umowy nie podpisały. Na specjalnych zebraniach w ciągu kilku dni na podstawie zeznań delegatów fabrycznych opracowano dokładną listę zakładów przemysłowych, w których w nadchodzący poniedziałek rozpocznie się strajk.

Przygotowania do strajku w przemyśle włókienniczym, prowadzone są przez 5 związków zawodowych. Na sobotę i niedzielę zapowiedziano ok. 20 zebrań w lokalach związkowych w różnych dzielnicach miasta. Na zebraniach tych mają być powzięte ostateczne uchwały i wydane wskazówki strajkowe poszczególnym włókniarzom. W samej Łodzi stanie 60 proc. zakładów, w okręgu — 70 proc.

Również sezonowcy i robotnicy miejscy z uwagi na to, że położenie jest dla nich nader niepomyślne i niema widoków na ustalenie płac chcą przyłączyć się do strajku.

Od szeregu dni w Łodzi trwa strajk bronzowników. Zwołana w sprawie powrotu do pracy narada nie dała wyniku.

Wyznaczona ostatnio narada w przemyśle pończoszniczym nie doszła do skutku z powodu nieprzybycia delegatów związku przemysłowców. W jutrzejszą niedzielę odbędzie się ogólne zebranie przyczem prawdopodobnie i tu wybuchnie strajk.

Wczoraj odbyła się w okręgowym inspektoracie pracy narada związku zawodowego przedstawicieli krajowego związku przemysłu włókienniczego w sprawie zawarcia umowy zbiorowej w przemyśle wstążkowym. Przedstawiciele przemysłu oświadczyli, że póki niezrzeszeni przemysłowcy nie podpiszą umowy, również związek krajowego przemysłu nie podpisze jej chociaż dotychczas honoruje stawki. Ponieważ zgromadzenie delegatów uchwaliło w razie nieudania się konferencji, proklamować strajk, prawdopodobnie od początku nadchodzącego tygodnia strajk ten w przemyśle wstążkowym wybuchnie.

W sprawie bezrobotnych

Z miasta otrzymujemy z kół pracowniczych następujące uwagi:

Szczerze wdzięczny jestem Szanownej Redakcji za to, że pod koniec Tygodnia Pomocy Bezrobotnym podniosła kwestję dostarczenia nam pracy.

W rozpaczliwem położeniu dzisiejszem należy się bezwarunkowo uznanie dla tych wszystkich, którzy nie poskąpili grosza, czasu i pracy dla ulżenia ciężkiej doli naszej. Niemniej przeto ofiary zebrane na jednorazową pomoc dla bezrobotnych są jałmużną. A każda jałmużna boli obdarowanego, jeżeli jest człowiekiem o zasadach i chętnym do pracy.

Z drugiej jednak strony jałmużna jest raczej zachętą do próżniactwa dla tych jednostek, którym obojętny jest rodzaj zasiłku i stanowi podnietę do lekceważenia sposobności do pracy.

Dla osób zdrowych a uczciwych ideałem pomocy ze strony państwa i społeczeństwa jest i pozostanie sposobność do odpowiedniej pracy.

Rozumiemy wprawdzie dobrze, iż rozwiązanie zagadnienia bezrobocia nie jest łatwe i że nie może się dokonać jednym zamachem. Ale pragnęlibyśmy widzieć i odczuwać systematyczny wysiłek zarówno władz, jak i społeczeństwa w tym kierunku. Gdyby taki wysiłek w Polsce się zaznaczał, łatwiej byłoby, rzeszom bezrobotnych znosić ciężką sytuację chwili obecnej. Bo ożywiałaby je nadzieja, że stan teraźniejszy jest okresem przejściowym, że prędzej czy później nadejdzie chwila wybawienia i jakiego takiego ustalenia się warunków bytowania.

Niestety, z głębokim żalem musimy stwierdzić, że poza nielicznemi chlubnemi wyjątkami (czytaliśmy np. o „Drukarni Polskiej") systematycznej pracy w tym kierunku prawie nie widzimy, a przynajmniej nie w stopniu zadowalającym.

Dowodem tego są stale wzrastające szeregi bezrobotnych. I to właśnie wywołuje wśród bezrobotnej rzeszy uczucie pesymizmu, uczucie zniechęcenia, a nawet rozpaczy. Najgorsze zaś to, że w takich warunkach niesłychanie ułatwioną pracę mają elementy wywrotowe.

Wprawdzie ludzie nie obiecują sobie nic dobrego przy jakimś przewrocie społecznym. Los pracowników w Rosji bolszewickiej jest znany także w Polsce i nie budzi wcale zazdrości. A jednak zmęczone bezowocnem czekanie masy dochodzą niekiedy do wniosków rozpaczliwych. „Stan obecny, — mówią niektórzy, — jest nie do zniesienia, cokolwiek bądź innego przyjść by mogło, będzie to w każdym razie jakaś odmiana".

Z tym stanem duchowego przemęczenia powinny się liczyć wszystkie czynniki, do tego powołane, a więc przedewszystkiem władze, oraz wszyscy ludzie dobrej woli.

A znamienny jest fakt, że najmniej dziś zaznacza się praca tych, którzy niedawno jeszcze z takim patosem występowali właśnie rzekomo w obronie interesów ludności pracującej.

Ci, którzy przed niewielu jeszcze laty wspólnie z Żydami twierdzili, że w Polsce zawiele jest świąt katolickich, chociaż żydostwo obchodzi ich nierównież więcej i chociaż święta swoje narzuca społeczeństwu polsko-katolickiemu, dziś, gdy lud polski świętuje przymusowo, zamilkli i znikli z horyżontu. Bo łatwo jest krzyczeć o rzekome dobro mas ludowych, zwłaszcza, gdy się ma chęć na tych masach zrobić osobiście dobry interes. Ale zakasać samemu rękawy, zabrać się do pracy i stworzyć warsztat pracy chociażby dla kilku tylko jednostek, to daleko trudniej. Na to potrzeba z jednej strony wysiłku osobistego, a z drugiej prawdziwej, czynnej miłości bliźniego. Do ludzi dobrej woli zwraca się dziś apel głodującej rzeszy.

Żywych też ludzi pragnęlibyśmy widzieć w komisjach, które zajmować się będą rozdzielaniem zebranego na bezrobotnych grosza. Jeżeli bowiem sprawa ta przejdzie w ręce bezdusznej biurokracji, to obawiać się należy, że grosz ofiarny nie znajdzie właściwego umieszczenia.

Do ludzi żywych kierujemy nasz apel, aby wszystkie siły i wpływy swoje zużyli na to, iżby wśród bezrobotnych mogła zaświecić gwiazda nadziei.

St. W.

za dopłatą rozłożoną na raty po zł. 31.30 przy kupnie słynnej
SUPERHETERODYNY
PHILIPS 595A
o 7 obwodach strojonych z urządzeniem przeciwzanikowem i regulacja barwy tonu.

do nabycia we firmie: RADIO-STANDART Zygmunt Kolasa, Poznańska 27 tel. 76-17
Pg 2879-62,65

ng 7321

BOISZ SIĘ GRYPY?
VŻYWAJ ORYGINALNYCH PASTILLES
VALDA
W sprzedaży w aptekach i składach aptecznych
ng 6 150

„Sanacyjne" pismo

Toruń. (Tel. wł.). Dziś ukazał się pierwszy numer nowego dziennika „sanacyjnego" pt. „Dzień Pomorza" w miejsce „Dnia Pomorskiego", który w dniu wczorajszym przestał wychodzić. Nowy dziennik ukazuje się znowu w 9 mutacjach. Jest on wydany przez Spółdzielnię Wydawniczą „Gryf", a tłoczony w Pomorskiej Drukarni Rolniczej.

Jak wiadomo, upadłość tej drukarni odbiła się głośnem echem w całej Polsce. W nowem piśmie powołano do współpracy stołeczny komitet redakcyjny. (t)

„PAN" Żurnal męski kolorowy, modele angielskie i francuskie. Żądać we wszystkich składach żurnali i księgarniach. ng 7318

W obronie pow. obornickiego

Oborniki. Z ramienia komitetu, występującego im. wszystkich stanów zawodów w obronie zagrożonego powiatu obornickiego, odbyło się w szczelnie wypełnionej sali p. Klosowej wielkie zebranie sprawozdawcze odnośnie akcji prowadzonej za pozostawieniem powiatu.

Szczegółowych wyjaśnień z dotychczas poczynionych wysiłków, które mimo trudnych i ciężkich warunków komitetu znacznie postąpiły naprzód dzięki zrozumieniu ludności wiejskiej, przedewszystkiem żywo się interesującej sprawą, — wysłuchano z wielkiem zainteresowaniem.

Żywy oddźwięk wywołały również zabiegi ludności odłączonej od powiatu obornickiego gminy zbiorowej Połajewo, która otwarcie występuje za przydzieleniem jej z powiatu czarnkowskiego napowrót do obornickiego.

Zapoznano zebranych z treścią rezolucyj, powziętych przez radę miejską m. Obornik i radę powiatową, a wypowiadających się za pozostawieniem dotychczasowych granic powiatu. Dowiedziano się, że interwencja delegacji miasta i powiatu w ministerstwie spraw wewnętrznych nie dała narazie oczekiwanych rezultatów, albowiem sprawa likwidacji poszczególnych powiatów stała się na pewien czas nieaktualną.

Zebrani postanowili nie przerywać dotychczasowego biegu prac i upoważnili komitet do dalszej wytężonej walki o byt powiatu. (St. O.)

Dla dzieci najlepsze MYDŁO BEBE SZOFMANA
ng 7 326

Kraków zaczyna wkraczać na nowe drogi

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Kraków, 28 lutego

Nareszcie!...
Kraków nabiera rumieńca...

Zaczyna się w nim coś dziać, ludzie zaczynają się czemś interesować. Nietylko sensacjami w rodzaju procesu Gorgonowej, nietylko zagadnieniem — kto jest ojcem „Kropelki"... Od „Kropelki" choćby do... „Zmór" Zegadłowicza to już pewien krok naprzód. A narobiły te „Zmory" w Krakowie wrzawy coniemiara. Rozgorzała dyskusja

W razie przeziębienia, grypy zapaleniu gardła migdałów przy bólach nerwowych i łamaniu w kościach, należy dbać o codzienne, regularne wypróżnienie w tym celu używać pół szklanki naturalnej wody gorzkiej **Franciszka-Józefa.** Zalecana przez lekarzy.
Tg 422

na dobre. Jedni za, drudzy przeciw. Ale tych drugich jest znacznie więcej.

Objaw zdrowia moralnego? Zapewne. Szkoda tylko, że — zasłużone zresztą — gromy zaczęły się sypać na głowę niefortunnego autora dopiero wtedy, gdy policja jego książkę skonfiskowała i gdy krakowska Kurja Metropolitalna wezwała „wszystkich dobrze myślących katolików", by „wszelkiemi środkami protestowali przeciw tej publicznej demoralizacji i zwalczali takie wydawnictwa w imię religji, dobra Kościoła i państwa i honoru naszej narodowej kultury".

Wkrótce przyszły sankcje: obrażone Wadowice odebrały Zegadłowiczowi honorowe obywatelstwo i skasowały ulicę jego imienia.

„Zmory" były przedmiotem dyskusji na dwóch „wieczorach dyskusyjnych". Oba odbyły się na Uniwersytecie Jagiellońskim. Pierwszy, urządzony staraniem „Koła Przyjaciół Żywego Słowa", miał charakter poważny. Prelegenci pp.: Bielatowicz, prof. Ludwik Skoczylas, dr. Leśnodorski i dr. Wyka poddali „Zmory" krytyce ze stanowiska społecznego i literackiego. Krytyka wypadła nieprzychylnie dla tej powieści.

W obronie „Zmór" stanęli „miłośnicy wolnego (?) słowa", którzy również urządzili na U. J. „wieczór dyskusyjny. Tutaj dyskusja trąciła demagogją „wolnomyślicielsko" - lewicową.

*

Objawem wielce pocieszającym jest ruszenie z martwego punktu teatru im. Juljusza Słowackiego pod kierownictwem dyr. Karola Frycza. Znać pewien rozmach. Widzi się wysiłki, zmierzające do zainteresowania teatrem publiczności krakowskiej. Dyrekcja dba więc zarówno o urozmaicenia jak i o odpowiedni dobór repertuaru. Duży nacisk kładzie dyr. Frycz (profesor Akademji Sztuk Pięknych) na stronę dekoracyjną przedstawień, co podnieść należy z uznaniem.

Wielkiem zdarzeniem dla miłośników teatru jest powrót na scenę Zygmunta Nowakowskiego. Występy Nowakowskiego w roli Lucjana Lanci w „Chimerach" świadczą, że autor „Rubikonu" nie stracił nic ze swej dawnej aktorskiej weny. Nowakowski nie ma jednakże zamiaru wrócić na stałe do teatru. Mimo wielkiego sentymentu dla teatru przeważa w nim człowiek pióra.

Dużo do podniesienia sceny krakowskiej przyczynia się dobrze przez dyr. Frycza dobrany zespół teatru. W szczególności krakowscy miłośnicy teatru wdzięczni są dyr. Fryczowi za pozyskanie dla sceny krakowskiej znakomitej artystki p. Alicji Matysiakówny-Radulskiej. Talent jej zabłysnął w całej pełni w „Rozkosznej dziewczynie". Od czasu wyjazdu Malickiej brakowało na firmamencie krakowskim „gwiazdy". P. Matysiakówna łączy w sobie talent aktorki, śpiewaczki i tancerki, przy dużej urodzie i prawdziwie hiszpańskim temperamencie.

*

Długo zastanawiano się w Krakowie nad pytaniem: lepiej z operą czy bez? Przez kilka miesięcy (od sierpnia ub. r.) Kraków pozbawiony był przedstawień operowych. Po długich naradach przeważyło wkońcu zdanie, że i dla umuzykalnienia Krakowa też coś trzeba zrobić. Słusznie! W tem mieście „dysonansów", nerwy tak często bywają „rozstrojone", „fałszywa gra" ma tak dużo zwolenników, brak „harmonji" tak na każdym kroku daje się we znaki, że najlepszem na to lekarstwem jest — muzyka... Gdyby Kraków był muzykalniejszy, pewne źle zharmonizowane Thony nie odzywałyby się tak głośno...

Dość na tem, że Kraków będzie miał operę. Kierownictwo artystyczne spoczywać będzie — jak dotychczas — w rękach p. Bolesława Wallek-Walewskiego, kierownikiem organizacyjno-administracyjnym będzie p. Eugenjusz Bujański.

*

Ruszać się zaczyna także Kraków polityczny. Oczywiście nie „sanacja", która straciła tupet i żyje tylko wspomnieniami. Wzrok obozu „sanacyjnego", o ile wogóle o „obozie" można mówić, zapatrzony jest w przeszłość. Przyszłość krakowskiej „sanacji", kryje się w mrokach, nie widzi ona już żadnych dróg przed sobą z wyjątkiem jednej — na Sowiniec...

Stronnictwo Narodowe, które na terenie Krakowa starano się dawniej ignorować, zaczyna zdobywać wpływ na masy. Zdają sobie z tego sprawę krakowscy „sanatorzy" i już poważniej patrzą na „niebezpieczeństwo endeckie"...

Także Żydzi zaniepokojeni są wzrostem sił Obozu Narodowego. Niepokój ich jest tem większy, że czują słabość swej dotychczasowej podpory — „sanacji".

Organizacja Stronnictwa Narodowego rośnie. Stronnictwo liczy obecnie w Krakowie dziewięć kół. Z powodu napływu nowych członków Stronnictwo musiało wynająć trzy nowe lokale (wśród Żydów powstała pogłoska, że Stronnictwo Narodowe zajmuje lokale po rozwiązanym B. B. W. R.!)

W ubiegłą niedzielę odbyło się wielkie zebranie Stronnictwa Narodowego w sali Domu Ludowego „Wisła". Przemawiał red. Stefan Sacha. Zaledwie drobna część członków, przybyłych na zebranie, mogła zmieścić się w sali. Nastrój był podniosły. Wszyscy mieli tę świadomość, że stanowią siłę, do której należy przyszłość.

Kraków zaczyna wkraczać na nowe drogi...

T. MILDNER

Przyjazd uczonego włoskiego

Warszawa. (Tel. wł.) Do Warszawy przyjedzie uczony włoski Ubaldo Baldini, radca prawodawstwa korporacyjnego, na odczyty o ustroju faszystowskim oraz o prawie korporacyjnem. (w)

D-ra LUSTRA ROŚLINNY PUDER „EGZOTYCZNY"
odpowiada wszelkim wymogom higjeny i estetyki. Tg 424

Nowy poseł Czechosłowacji w Warszawie, dr. Slavik (w środku), opuszcza po uroczystości wręczenia papierów uwierzytelniających zamek warszawski. Z tyłu attache militaire płk. Sylwester oraz szef protokołu hr. Romer.

Niemcy na Śląsku prowokują

W Pszczynie „Volksbund" zorganizował kursy wyszkoleniowe dla młodzieży, ściąganej z odległych wiosek powiatu. Cechą charakterystyczną dla tej młodzieży jest to, że między sobą rozmawia ona prawie wyłącznie po... polsku. Młodzież otrzymuje pełne zaprowiantowanie i bezpłatne noclegi.

Z pogrzebu em. strażnika kopalnianego Hildebrandta w Michałkowicach niemczyzna miejscowa urządziła sobie niesmaczną demonstrację. Mianowicie za trumną zmarłego trzech umundurowanych hitlerowców niosło wielkich rozmiarów wieniec z szarfą z napisem niemieckim i wielką swastyką (!). Dalej kroczyli w długim pochodzie, w ilości około 200 osób, bezrobotni, będący doniedawna w przewadze członkami organizacyj polskich.

W Równieniu (pow. rybnicki) na zabawie tanecznej volksbundowcy pobili obecnego na sali żołnierza polskiego, który sprzeciwił się odegraniu przez orkiestrę pieśni hitlerowskich.

Polska ziemia w ręce niemieckie

Notowane w ostatnim czasie fakty przechodzenia na Pomorzu z rąk polskich w niemieckie objektów gospodarczych są zjawiskiem wysoce symptomatycznem dla siły gospodarczej i pewności siebie elementu niemieckiego na Pomorzu, niewspółmiernej z jego stanem liczebnym. Okazuje się, że np. jako reflektanci na kupno nieruchomości występują prawie zawsze Niemcy, dysponujący bez większych trudności pieniędzmi, czerpanemi pełną garścią z źródeł niewyraźnych, wtedy, gdy reflektant - Polak z trudem wywalcza sobie kredyt. Okoliczność ta przyczynia się w dużej mierze do systematycznego powiększania się na Pomorzu niemieckiego stanu posiadania. Ostatnio np. przeszły w pow. świeckim w ręce niemieckie dwa gospodarstwa: w Świekatowie i Lnianie. Fakty te, wzięte zresztą z brzega, winny skłonić zainteresowane czynniki państwowe i społeczne na Pomorzu do obmyślenia sposobów, uniemożliwiających przechodzenie własności polskiej w ręce obce.

(ZAP)

Przetarg.

Pocztowa Kasa Oszczędności ogłosiła w „Monitorze Polskim" z dnia 27 lutego 1936 roku **przetarg** na

wykonanie budowy gmachu przy Placu Wolności nr. 3 w Poznaniu.

Termin przetargu: 27 marca 1936 r. godz. 15.

Formularze przetargowe do nabycia od dnia 3 marca 1936 roku w Dyrekcji Oddziału P. K. O. w Poznaniu, ulica Dąbrowskiego 6 i w Wydziale Budowlanym P. K. O. w Warszawie, ulica Świętokrzyska 35. ngg67 5

W drodze do szkoły
grozi dziecku zaziębienie....
Od niego uchronią
znakomicie
KARMELKI PIERSIOWE z 3ma JODŁAMI
Tg 338

W sprawie pogrzebu Jacques Bainville'a

Polska Agencja Telegraficzna podała poniższą wiadomość z Paryża:

„Kanonik Richard, który udzielił ostatnich sakr. św. Jacques'owi Bainville, będącemu, jak wiadomo, członkiem „Action Française", obłożonej inderdyktem, został przez arcybiskupa paryskiego obłożony również inderdyktem. Jednocześnie arcybiskup wymierzył kary innym księżom, którzy uczestniczyli w pogrzebie".

W związku z tą sprawą kardynał Verdier, arcybiskup Paryża, ogłosił w „Semaine religieuse de Paris" z datą 18 b. m. komunikat, w którym pisze m. in.:

„Władza diecezjalna Paryża, która odmówiła religijnego pogrzebu p. Jacques'owi Bainville, uważa za swój obowiązek zganić ks. kan. Richard, który sądził, że jest uprawniony do tego, by odprawić modły w domu żałoby, oraz towarzyszących mu kapłanów.

z ZAKONNIKIEM
PIGUŁKI REFORMACKIE
STOSUJĄ SIĘ:
JAKO REGULUJĄCE ŻOŁĄDEK,
PRZY CIERPIENIACH WĄTROBY,
NADMIERNEJ OTYŁOŚCI,
UŚMIERZAJĄCE HEMOROIDY
I PRZY SKŁONNOŚCIACH
DO OBSTRUKCJI SĄ ŁAGODNYM
ŚRODKIEM PRZECZYSZCZAJĄCYM
UŻYCIE 1-2 PIGUŁKI NA NOC
n 5881/2

„Po powrocie z Dakaru, dowiedziawszy się o tych smutnych faktach, musieliśmy oświadczyć, że kapłan, który odprawił te modły, popadł „ipso facto" pod interdykt, nałożony przez kodeks prawa kanonicznego w kanonie 2. 339. Rezerwujemy sobie osobiście prawo uwolnienia tego kapłana od interdyktu, gdy okaże on skruchę. Co się tyczy innych księży, którzyby samowolnie asystowali tej ceremonji, to kardynał arcybiskup zastrzega sobie, że po wyjaśnieniu prawy nałoży na nich zasłużone kary".

Z powyższego pisma arcybiskupa Paryża wynika, że kanonik Richard ukarany został interdyktem nie za udzielenie ostatnich sakramentów św. Jacques'owi Bainville, jak to podała PAT., lecz za sprawienie zmarłemu publicyście, który, jak wiadomo, był członkiem potępionej przez Stolicę Apostolską organizacji „Action Française", pogrzebu kościelnego wbrew 2 339 kanonowi kodeksu prawa kanonicznego. (KAP)

Hemoroidy
są przyczyną złego samopoczucia i p.
Należy bezwzględnie usunąć to dokuczliwe cierpienia. Przy hemoroidach
stosuje się
Czopki *Anusol* >Goedecke<
DO NABYCIA W APTEKACH
12 czopków zł. 5.- 6 czopków zł. 3.
Tg 253

DZIAŁ GOSPODARCZY

W sprawie fałszowania artykułów żywności

Ogłoszony niedawno temu komunikat prasowy oddziału poznańskiego Polskiego T-wa. Hygjenicznego, zawierający rewelacyjne dane dot. jakości artykułów żywnościowych w Poznaniu, wywołał w mieście żywe zainteresowanie. Dane, o których mowa, można nazwać śmiało rewelacyjnemi, nikt bowiem dotychczas nie przypuszczał, aby fałszowanie środków żywności w Poznaniu było plagą aż tak nagminną.

Z informacyj urzędowych, jakie posiadamy, wynika że sprawa nie przedstawia się aż tak źle, jak to opisano we wspomnianym komunikacie. W świeżo wydanej przez min. opieki społecznej publikacji p. t. „Polityka społeczna państwa polskiego" znajdujemy na stronie 392 wzmiankę, że zakłady badania środków żywności i przedmiotów użytku dokonywują rocznie 86 — 100 tys. prób, przyczem procent prób zakwestjonowanych stopniowo spada: z 59,1 proc. w r. 1920 do 32,7 proc. w r. 1924, 24,2 proc. w r. 1925; w ostatnich latach waha się on około 22 proc. do 23 proc, czyli — jak stwierdza wspomniane wydawnictwo urzędowe — „zbliża się przeto do poziomu notowanego w państwach Europy zachodniej, które od dziesiątków lat posiadają aparat nadzoru nad żywnością".

Nie wiemy, na czem wspomniane T-wo opiera swoje twierdzenia i skąd czerpie rewelacyjne dane. Uważamy za wskazane przeciwstawienie im urzędowych danych, powyżej przytoczonych. Swoją drogą, oczywiście, jesteśmy zwolennikami bardzo skrupulatnego dokonywania nadzoru nad artykułami żywności, który w Polsce nie jest należycie rozwinięty. Mimo, że ustawa przewiduje własne, komunalne pracownie badania żywności we wszystkich większych miastach, liczących ponad 50 tys. mieszkańców, liczba pracowni zwiększa się b. powoli. W r. 1934 było ich zaledwie 10 na 22 miasta, liczące ponad 50 000 mieszkańców.

Niewystarczający jest również arsenał środków prawnych, służących do walki z fałszowaniem środków żywności. Mamy dotychczas zaledwie kilka rozporządzeń specjalnych regulujących: a) dopuszczalność barwienia artykułów żywności, b) konserwowanie artykułów żywności, c) wyrób i obrót tłuszczów i olejów jadalnych, d) wyrób i obrót mąką i przetworami mącznemi, e) produkcję i handel mlekiem oraz f) mięsem i wyrobami mięsnemi. Te dziedziny uregulowane są rozporządzeniami ogólnopolskiemi. Pozostałe dziedziny przemysłu spożywczego bądź żadnym nie podlegają normom prawnym z zarkesu higjeny społecznej, bądź też podlegają normom dzielnicowym, w dużej mierze przestarzałym. Czasby był przeorać to pole i usunąć liczne braki ustawodawcze.

Oczywiście, na wydaniu niezbędnych rozporządzeń nie mogłoby się skończyć. Również rozbudowa aparatu kontrolnego nie na wieleby się zdała, gdyby nie było ścisłego współdziałania szerokich warstw społeczeństwa i kół gospodarczych z władzami sanitarnemi. Koła gospodarcze muszą sobie uświadomić ogrom odpowiedzialności, jaką dźwigają wobec zdrowia społeczeństwa, zaś społeczeństwo musi wiedzieć, czego ma prawo żądać od producentów.

Akademja ku uczczeniu zasług dr. Józefa Kusztelana

odbędzie się w niedzielę, dnia 1 marca br. o godz. 20 w auli Wyższej Szkoły Handlowej, o czem w ostatniej chwili przypominamy. Wstęp bezpłatny, program wypełnia występ chóru ks. dr. Gieburowskiego, deklamacja dyr. Teatru Polskiego Roberta Boelkego, śpiew, orkiestra 57 p. p., oraz monografja o dr. Kusztelanie, którą wygłosi p. radca Leon Mikołajczak. Akademję urządza korp. stud. przy W. S. H. „Hermesia" staraniem Zrzeszenia biegłych sądowych na obwód Sądu Apelacyjnego w Poznaniu. Zaproszenia wydaje kasa Teatru Polskiego.

KRONIKA GOSPODARCZA

Gospodarka buraczana i cukrowa

W związku z wykonaniem dekretu z dn. 3 grudnia 1935 r. o regulowaniu gospodarki cukrowej i buraczanej, komitet ekonomiczny ministrów przeprowadził podział pomiędzy cukrownie 90 000 q. cukru białego, stanowiących część kontyngentu wewnętrznego na okres kampanijny 1936/37 oraz ustalił na dwa okresy kampanijne 1936/37 i 1937/38 zasady wykorzystania uprawnień.

Podział kontyngentu na r. 1936/37 został dokonany przedewszystkiem pod kątem widzenia interesów specjalnych kategoryj plantatorów, jak np. właścicieli gospodarstw, powstałych w związku z przebudową ustroju rolnego, członków spółek wodnych, właścicieli gospodarstw, którym plantacje polikwidowano, bądź w związku ze spadkiem konsumcji cukru w Polsce, bądź w związku z zamknięciem niektórych cukrowni itp. Przy podziale wzięty był również w rachubę w poważnym stopniu interes naszego przemysłu cukrowniczego ze szczególnem uwzględnieniem zarysowujących się procesów łączenia się poszczególnych cukrowni.

Na podkreślenie zasługuje fakt przeznaczenia 40 tys. q. cukru na rozwinięcie plantacyj w Małopolsce Wschodniej.

W zakresie wyboru poszczególnych kategoryj plantatorów mają być dokonane pewne przesunięcia na rzecz mniejszej własności rolnej. W pierwszym roku przesunięcia te mają wynosić 5 proc. dotychczasowego udziału większej własności w plantacjach buraczanych, przyczem w odniesieniu do kilku cukrowni, gdzie nastąpiło ostatnio niewspółmiernie wysokie skurczenie się aerału plantacyj włościańskich, skala redukcji będzie powiększona do 7½ proc. Od przesunięć, o których wyżej mowa — będą wolne te tereny, w których udział plantacyj gospodarstw małych osiągnie 40 proc. ogółu dostaw. W następnym okresie kamp. 1937/38 mają nastąpić dalsze przesunięcia na rzecz mniejszej własności rolnej, aż do osiągnięcia przez nią wysokości udziałów w plantacjach z r. 1929/30 z tem jednak, że udział małorolnych w woj. poznańskiem i pomorskiem nie będzie niższy, niż 25 proc., a na pozostałym terenie nie mniejszy, niż 35 proc. ogółu dostaw. Gdyby w którymkolwiek okręgu zaszła potrzeba zmniejszenia plantacyj wielkorolnych więcej, niż o 25 proc., wówczas skala redukcji nie powinna przekroczyć powyższej normy.

Ponadto pod uprawę mniejszej własności rolnej zostaną przeznaczone w r. 1936/7 wszelkie przyrosty plantacyjne, jakie odpowiadać będą wzrostowi kontyngentu cukru, przeznaczonego na rynek wewnętrzny. Wyjątek pod tym względem stanowić mają jedynie pewne ilości cukru wewnętrznego, przeznaczone na wymianę ograniczonego w przyszłym roku wywozu cukru zagranicę.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Termin składania zeznań podatkowych.** Przypominamy, że z dniem 1 marca br. upływa termin składania zeznań o dochodzie oraz zeznań o obrocie, stanowiących podstawę do wymiaru podatku dochodowego oraz przemysłowego. Bliższe informacje podawaliśmy w artykule p. t. „Zeznania i terminy płatności podatku dochodowego" w naszym dziale w nr. 97 „Kurjera Pozn.".

(p) **Dodatki a podatek zryczałtowany.** Min. skarbu okólnikiem z dnia 10. II. 1936 roku L. D. V. 36301/4/36 wyjaśniło, że do podatku zryczałtowanego nie są doliczane żadne dodatki. W szczególności do kwot tych nie dolicza się dodatku na rzecz związków samorządu terytorjalnego. Zw. samorządu terytorjalnego otrzymują udział w zryczałtowanym podatku przemysłowym od obrotu w wysokości 17% wpływów z tego podatku. Wpływy z odsetek, pobranych od zaległości w zryczałtowanym podatku przemysłowym od obrotu, przypadają w całości na rzecz skarbu państwa. (K)

(p) **Metoda zaliczania.** Min. skarbu okólnikiem z dnia 10. II. 1936 r. L. D. V. 36301/4/36 wyjaśniło, że urząd skarbowy zalicza poszczególne przedsiębiorstwa do odpowiednich grup ryczałtu indywidualnego, wykorzystując w tym celu wszelkie posiadane konkretne dane o rozmiarze i charakterze przedsiębiorstwa, wysokości osiąganych obrotów i stanie gospodarczym przedsiębiorstwa oraz kierując się obowiązującemi od dnia 1 stycznia 1936 roku stawkami podatkowemi. Przy ustalaniu wysokości ryczałtu należy wyłączyć z obliczeń obroty artykułami, podlegającemi scalonemu podatkowi przemysłowemu. Uzasadnienie dokonanego przez urząd skarbowy zaliczania przedsiębiorstwa do jednej z grup ryczałtu winno znajdować się przy każdym akcie wymiarowym. (K)

(p) **Ulgi w opłatach stemplowych od powiększenia kapitału.** Rada ministrów rozporządzeniem z dnia 17. I. 1936 r. przedłużyła do końca czerwca 1938 roku termin, w którym opłaty od powiększenia kapitału będą pobierane w wysokości 1%. (K)

Z KRAJU

(k) **Kolej nie udzieli specjalnych ulg dla kupców podróżujących.** Min. Komunikacji powiadomiło Związek izb przem.-handl., że dezyderaty w sprawie przyznania związkom kupieckim i kupcom podróżującym specjalnych ulg w postaci biletów okręgowych ze zniżonemi cenami, biletów wielokilometrowych (ryczałtowych) oraz ulg na przewóz próbek — nie mogą być spełnione z uwagi na obowiązujące ulgi ogólnej natury, zwłaszcza na przejazdy wielokrotne. Ale również bilety okręgowe z różnemi okresami ważności, jak też bilety odcinkowe, wydawane tygodniowo na przestrzenie do 100 km. są w Polsce wyjątkowo niskie i stworzone m. in. na użytek ruchu handlowego i zawodowego. Wobec tego jest rzeczą zbędna udzielenie specjalnych ulg dla kupców podróżujących. (l)

(k) **Dostawa polskich wyrobów żelaznych do Z. S. R. R.** Hutnictwo polskie zawarło ostatnio umowę o dostawę dla Z. S. R. R. większego transportu żelaza. Ogółem dostawa wynosi 19.118 tonn żelaza. Łączna wartość dokonanej transakcji przekracza kwotę 4 milj. zł. Ponadto Z. S. R. R. ma udzielić zleceń na dostwę do dnia 15 marca r. b. 3.000 tonn i do dnia 10 lipca 6.000 tonn blach cienkich i 5.000 tonn żelaza prętowego, kształtowego, uniwersalnego, oraz blach grubych i średnich.

(k) **Sytuacja przemysłu naftowego w styczniu.** Produkcja ropy wyniosła w styczniu b. r., według danych tymczasowych, 4,442 cyst. wobec 4,372 cyst. w grudniu roku ub. Przeróbka ropy w rafinerjach wyniosła 3,803 cyst. wobec 4,261 cyst. w grudniu. Otrzymano produktów naftowych (bez gazoliny, której produkcja wyniosła 352 cyst.) łącznie 3,510 cyst. wobec 3,909 w grudniu, a w tem (cystern): benzyny 793, nafty 1.138, oleju gaz. i opał. 671, ol. smar. 683, parafiny 220. Wysłano do spożycia w kraju, łącznie z gazoliną 3.092 cyst. produktów naftowych. Wysłano z przeznaczeniem na eksport, łącznie z gazoliną 1.107 cyst. produktów naftowych. Zapasy produktów naftowych wynosiły na koniec stycznia 17.388 cyst.

(k) **Sytuacja górnictwa węglowego w styczniu.** Według danych tymczasowych wydobycie węgla kamiennego w styczniu r. b. wzrosło w porównaniu z grudniem r. ub. o 48,9 tys. tonn i wynosiło 2.508,4 tys. tonn. W związku z większą w styczniu niż w grudniu liczbą dni roboczych produkcja dzienna wykazała pewien spadek. Zbyt węgla kamiennego na rynku wewnętrznym wyniósł 1,419,4 tys. tonn, wykazując temsamem spadek o 17,4 tys. tonn w porównaniu z grudniem r. ub. Eksport węgla kamiennego wykazał w styczniu r. b., jak wiadomo, duży wzrost i wyniósł 827,3 tys. tonn, czyli wzrósł w porównaniu z grudniem o 48,3 tys. tonn. Stan zapasów na zwałach kopalnianych wynosił pod koniec miesiąca stycznia r. b. 1.154,8 tys. tonn. Produkcja koksu spadła w styczniu w porównaniu z grudniem o 1,10 proc. i wyniosła 123.3 tys. tonn. Zbyt w kraju wzrósł o 3,8 proc. i wyniósł 107,6 tys. tonn, eksport zaś spadł o 22,3 proc. i wyniósł 20,3 tys. tonn. Produkcja brykietów wzrosła w styczniu w porównaniu z grudniem o 9,42 proc. i wyniosła 16,7 tys. tonn. Zbyt w kraju i eksport również wykazały wzrost.

(k) **W Warszawie powstał oddział Zrzeszenia chrześcijańskich kupców podróżujących i przedstawicieli handl.** Staraniem rady chrześcijańskich kupców podróżujących, przedstawicieli handlowych z siedzibą w Poznaniu odbyło się w Warszawie zebranie organizacyjne dla utworzenia oddziału warszawskiego. W imieniu rady przemawiał i przewodniczył zebraniu p. Piechocki z Poznania. Na zebraniu wygłoszony został przez p. Brzeskiego, red. „Świata Kupieckiego", referat o potrzebach kupiectwa chrześcijańskiego. W skład zarządu oddziału warszawskiego weszli m. in. pp.: K. Rathman — perezes, K. Żółtowski — wiceprezes, Müller — sekretarz, Cóskowski — skarbnik i Guze — bibljotekarz. (sk.)

Przeciw centrali obrotu wełną krajową

Sprawa projektowanych w Łodzi aukcyj wełny oraz powołania do życia centrali obrotów wełną krajową, wywołały szerokie echo. Czynniki bezpośrednio zainteresowane w handlu wełną, jak również producenci, odnoszą się nad wyraz krytycznie do obu tych nieprzemyślanych projektów. Jeżeli chodzi o aukcje wełny w Łodzi, wysuwa się przeciw nim dwa argumenty, wykazujące brak gospodarczego uzasadnienia dla ich istnienia, ponieważ: 1) okręg łódzki znajduje się na szarym końcu pod względem hodowli owiec, 2) aukcje wełny w Poznaniu przeprowadzane na t. zw. jarmarkach wełnianych, w zupełności spełniają rolę regulatora stosunków na polskim rynku wełny krajowej. W Wielkopolsce i na Pomorzu hodowla owiec wynosi 72,5 proc. hodowli ogólnopolskiej, podczas gdy w woj. centralnych 25,5 proc., południowych 1 proc. i wschodnich 1 proc. Zestawienie to mówi samo za siebie, gdzie winny być utrzymywane aukcje wełny i w jakim ośrodku istnienie ich ma swoje uzasadnienie gospodarcze.

Projektowana centrala obrotu wełną, podobnie jak i aukcje łódzkie, również nie ma uzasadnienia gospodarczego. Obecnie rynek wełny krajowej jest dostatecznie regulowany przez poznańskie jarmarki, przyczem przestrzegane są formy wolnego handlu. Z chwilą uruchomienia centrali obrotu, zostaje wytworzony monopol skupu i sprzedaży, a ceny będą dyktowane przez centralę, w której brak będzie zupełnie reprezentantów przemysłu i handlu, a rolnictwo będzie miało tylko wpływ minimalny. Centrala obrotu, jako jeden z dalszych przejawów tendencyj etatystycznych, jak dotychczas, nie znajduje zwolenników. (AZ)

Z ZAGRANICY

(z) **Pomyślna sytuacja budżetowa Anglji.** Wykonanie budżetu W. Brytanji za okres pierwszych 47 tygodni. b. r. budżetowego, który, jak wiadomo, zaczął się 1 kwietnia r. ub. i skończy się 31 marca br., przedstawiało się następująco: wpływy wyniosły 644,665 tys. funtów szterlingów, wydatki zaś 660,717 tys. funtów. W ten sposób deficyt wynosi 16.051 tys. funtów. Jakkolwiek do deficytu tego należy dodać jeszcze 24.028 tys. funt. wydatków dodatkowych, powszechnie wyrażane jest przekonanie, że przy końcu roku budżetowego, a więc za 5 tygodni, wykonanie budżetu wykaże nadwyżkę, pamiętać bowiem należy, że wpływy z podatku dochodowego są w pierwszym kwartale roku kalendarzowego z reguły bardzo intensywne.

(z) **Stany Zjednoczone nie wejdą narazie na drogę inflacji.** Możliwość powzięcia przez ciała ustawodawcze decyzji wejścia St. Zjednoczonych na drogę inflacji, wydają się w czasie obecnej sesji wykluczone. Tylko 25 członków Izby reprezentantów podpisało petycję, żądającą głosowania nad planem Patmana. Jak wiadomo, plan ten zaleca wypłacenie „bonusu" (zasiłku) byłym kombatantom w wysokości 2 miljardów dolarów drogą specjalnej emisji banknotów w tej wysokości. Jednocześnie inny inflacyjny projekt ustawy, który powinien był mieć 218 podpisów, a miał tylko 214, w ostatnich dniach jeszcze utracił 7 podpisów. Jeżeli przewidywania te okażą się słuszne, należy się spodziewać dodatniego wpływu zażegnania groźby inflacji na sytuację waluty amerykańskiej.

Krótkie informacje gospodarcze

— W dn. 5 i 6 marca r. b. odbędzie się w Warszawie ogólnopolski zjazd fachowo-rolniczy, organizowany przez Polski Związek Zawodowy Rolników i Leśników z wyższem wykształceniem. Na porządku obrad znajduje się szereg referatów z dziedziny hodowli i wytwórczości zwierzęcej, oraz produkcji roślinnej.

— W związku z wprowadzeniem sankcyjnych zakazów przywozu z Włoch koniecznem jest dołączenie świadectw pochodzenia do wszelkich transportów towarów polskich, wysyłanych do Palestyny przez Włochy.

— W r. 1935 wywieziono z Rosji 343.000 tonn surowego żelaza.

— Spożycie mięsa w Czechosłowacji w roku 1935 wynosiło na głowę 27,28 kg (28,51 kg w 1934 roku), spożycie tłuszczów 5,24 (5,44). Spożycie mięsa spadło więc przeciętnie o 4 proc., tłuszczów zaś o 3,5 proc.

— Rokowania grecko-rumuńskie, rozpoczęte przed 3-ma miesiącami i mające na celu zawarcie ogólnego układu w sprawie płatności handlowych między obu krajami, zostały nieoczekiwanie zerwane. Wypowiadane jest przypuszczenie, że pozostaną nadal w mocy nadzwyczajne zarządzenia rumuńskie, mające charakter represyj i utrudniające import z Grecji.

— Zapotrzebowanie węgla przez koleje austrjackie na cały r. 1936 obliczone jest na 1 miljon tonn. Na dostawę węgla z kopalń zagranicznych zawarto już umowy na 700 tys. tonn, uwzględniając przedewszystkiem kopalnie czechosłowackie i polskie.

— W związku z osiągniętem ostatnio porozumieniem między importerami austrjackimi, a eksporterami polskimi jaj, wiedeńskie koła gospodarcze liczą się z możliwością pewnego spadku cen tego artykułu, jako wynikiem zwiększonych dostaw towaru polskiego.

— Kierownictwo Targów Wiedeńskich, mających się odbyć w dniach od 8—14 marca b. r., komunikuje, że obecnie zostały już wynajęte wszystkie stoiska i tem samem Targi przybiorą rozmiary, jakich nie notowano od r. 1930.

— W Paryżu rozpoczęły się obrady w sprawie utworzenia międzynarodowego kartelu blach cienkich.

— W Montceau les Mines, największem zagłębiu węglowem okręgu konsularnego lyońskiego, odbyło się niedawno uroczyste otwarcie oddziału banku P. K. O. (Polska Kasa Opieki).

— Znana francuska fabryka opon gumowych Michelin et Co. wypłaci za r. 1935 niezmienioną dywidendę w wysokości 50 fr. od akcji.

Pierwszy dzień narady gospodarczej

W piątek rozpoczęła się w prezydjum rady ministrów zapowiedziana narada gospodarcza z udziałem przedstawicieli rządu i kół gospodarczych, t. j. rolnictwa, przemysłu, handlu, rzemiosła i finansów.

Obrady zagaił premjer Kościałkowski przemówieniem, w którem zaznaczył, że celem narady jest poddanie analizie szeregu hamulców, utrudniających w praktyce procesy gospodarcze, a których usunięcie leży w granicach możliwości.

Szczególny nacisk położył premjer na zagadnienie zatrudnienia bezrobotnych i złożył życzenia pomyślnych wyników obrad dla dobra państwa.

Następnie zabrał głos wicepremjer i min. skarbu inż. Kwiatkowski.

Przedstawiwszy w zwykły sobie, pełen polotu i porównań sposób nasze obecne położenie gospodarcze i stan prac dotychczasowych rządu, mówca stwierdził, że obecnie rząd pragnie ustalić wytyczne, przy wysłuchaniu opinji i krytyki, przy współpracy ludzi, reprezentujących szeroki zasięg zainteresowań, które nie naruszając pozytywnych rezultatów, osiągniętych przez rządy poprzednie lub rząd obecny — wzmacniałyby gospodarstwo społeczne i indywidualne w państwie.

Mówca rozróżnia istnienie dwóch państw gospodarczych w państwie polskiem: jedno z nich wyobrażają ziemie zachodnie (Polska A), drugie reszta kraju (Polska B). Polska A — stanowi terytorjum, koncentrujące w sobie powyżej 80 proc. produkcji przemysłowej, konsumujące tyleż mniejwięcej spirytusu, tytoniu, zapałek, energji elektrycznej, nawozów sztucznych, żelaza, kawy i herbaty, partycypujące w podatku przemysłowym udziałem wzwyż 80-procentowym.

To istnienie dwóch państw gospodarczych, tak nierównomiernie wyposażonych w bogactwa, tak niejednakowo zaawansowanych w rozwoju gospodarczym — to prawdziwa rzeczywistość, której nie da się usunąć żadnem generalnem cięciem i która posiada wszechstronne konsekwencje, ciążące na całości naszego życia.

Wskutek spadku rentowności produkcji, na co złożyło się wiele czynników, kapitały przerzucają się do operacyj spekulacyjnych albo do lokat publicznych. Ciekawe jest stwierdzenie ministra, że brak rentowności produkcji przemysłowej doprowadził do rozwoju gospodarki publicznej. Niektóre działy produkcji dostały się bezpośrednio w ręce państwowe, bez żadnego programowo-etatystycznego nastawienia, a niejednokrotnie na skutek zbyt liberalnych tendencyj, upatrujących za obowiązek przychodzenie z pomocą finansową t. zw. prywatnej inicjatywie zasobnej w idee, a pozbawionej własnych środków jej realizacji.

W uwagach ogólnych o rozwoju form handlu zagranicznego słuszne jest spostrzeżenie mówcy, iż handel światowy — subwencjonowany jawnie i tajnie — obumiera progresywnie w stosunku do sum, poświęconych na rzecz eksportu. I u nas, stwierdza p. Kwiatkowski, być może, że opieka państwa poszła za daleko.

Po omówieniu zagadnień równowagi budżetowej, mówca zakończył swe przemówienie apelem do zdwojenia wysiłków nad pokonaniem istniejących trudności.

Następnie zabrał głos minister przemysłu i handlu R. Górecki, który omówił dwa główne problemy: sprawę obniżki cen i kwestję rozwoju inicjatywy prywatnej.

Obniżka cen wymaga pewnego czasu, aby mogła dojść do konsumenta. Stabilizacja „na odcinku" cen jest podstawowym warunkiem unormowania warunków działalności gospodarczej i ożywienia inicjatywy prywatnej.

Minister stwierdził, że dalsza odbudowa inicjatywy prywatnej winna iść w parze z ograniczeniem przerostu często drobiazgowej i zbędnej reglamentacji życia gospodarczego. Impulsem do rozwoju inwestycyj prywatnych mogłoby być zastosowanie — oczywiście w ramach możliwości skarbowych — pewnych ulg podatkowych przy inwestycjach przemysłowych.

Sprawą ograniczenia etatyzmu zajmuje się specjalnie powołana do tych zadań komisja.

Przechodząc do kwestji polityki w handlu zagranicznym, mówca zwrócił uwagę na trudności, wynikające z konieczności utrzymania dodatniego bilansu handlowego oraz z następstw reglamentacji przywozu. Stąd w handlu zagranicznym należy z jednej strony zapewnić naszej wytwórczości dostawę niezbędnych surowców i półfabrykatów zagranicznych po najtańszej cenie, z drugiej zaś nie dopuścić przez nadmierny przywóz do utraty nadwyżki wywozowej. Dalej min. Górecki podkreślił potrzebę ochrony rynku wewnętrznego przed konkurencją zagraniczną w drodze wyrównywania różnicy kosztów wytwórczości.

Po przerwie zabrał głos prezes Związku Izb Przemysłowo - Handlowych, p. Klarner, który zwrócił uwagę na dwa zadania: naprawę procesów gospodarczych oraz uzdrowienia podstaw gospodarstwa narodowego. Mówca uważa za zdrowy objaw przeświadczenie, że Polska ma się rozwijać w warunkach ustroju kapitalistycznego, opartego o zdrowe waurnki rentowności. Najgłówniejszą potrzebą jest podniesienie dochodu społecznego, zarówno ogólnego, jak i na głowę ludności. Wysiłek w tym kierunku musi być oparty na solidarności interesów gospodarczych wsi i miasta.

Mówca podkreślił, iż jest rzeczą niezbędną zhierarchizowanie obciążeń publicznych ze stanowiska wagi potrzeb społecznych, co sprowadza w tej dziedzinie konieczność przeprowadzenia odpowiednich reform podatkowych, dostosowanych do struktury gospodarczej kraju. Obciążenia socjalne winny również ulec daleko idącej rewizji i być dostosowane do istotnych możliwości przeciętnego obywatela.

Konieczność intensyfikacji naszego handlu zagranicznego, a w szczególności wzmożenia naszego eksportu skłonić winna do przyjęcia zasady równego traktowania interesów produkcji rolniczej i przemysłowej.

W końcu p. Klarner podkreślił konieczność uniezależnienia życia gospodarczego od nadmiernego nacisku aparatu administracji publicznej.

Następnie przemawiali jeszcze pp. W. Fajans, wiceprezes Izby przem.-handl. w Warszawie, który omawiał przyczyny zaniku rentowności w naszem życiu gospodarczem, K. Morawski, prezes Związku Izb i Organizacyj Rolniczych, który omówił sytuację w rolnictwie, oraz pos. Snopczyński, prezes Zw. Izb Rzemieślniczych, który omówił sytuację rzemiosła.

Tg 245

Ś. p. Djonizy Królikowski
NESTOR DZIENNIKARZY WLKP.

Jak już donosiliśmy w wydaniu porannem, wczoraj zmarł w Poznaniu w 74 roku życia senjor dziennikarzy wlkp. śp. redaktor Djonizy Królikowski.

Królikowski ur. się 3 kwietnia 1862 w Magnuszewicach w pow. pleszewskim. Pracę dziennikarską rozpoczął w 1887 r. w „Gazecie Poznańskiej". Następnie kierował redakcjami „Nowin Raciborskich" i „Gwiazdki Cieszyńskiej", współpracował w pismach lwowskich i krakowskich, był korespondentem prasy polskiej z Wiednia. W 1897 r. wyjechał jako korespondent wojenny do Grecji i Turcji. Po powrocie z Bałkanów pracował w „Orędowniku", „Kurjerze Poznńskim", ponownie w „Gazecie Poznańskiej" w charakterze naczelnego redaktora a w końcu prowadził dział słowiański w „Dzienniku Poznańskim". Od r. 1931 przeszedł na emeryturę. Nie zerwał jednakże kontaktu z prasą, zamieszczając w niej tłumaczenia literatów słowiańskich, pogodne obrazki przyrodnicze z wycieczek w okolice Poznania itd.

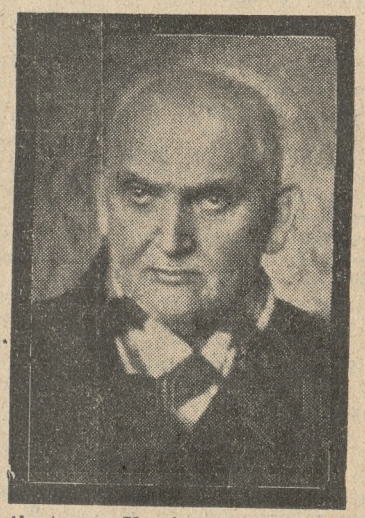

Za czasów zaboru pruskiego był kierownikiem kursów języka i literatury polskiej dla młodzieży handlowej w Poznaniu oraz nauczycielem na kursach języka polskiego dla młodzieży rzemieślniczej. W 1920 r. był nauczycielem w polskiem seminarjum nauczycielskiem w Poznaniu. Przez pewien czas wykładał również w szkole wydziałowej im. Mickiewicza we Lwowie.

Napisał szereg książek z dziedziny wychowania m. in. „O wychowaniu dzieci rzemieślników", „Prądy pedagogiczne zagranicą", „Pierwiastek narodowy w wychowaniu", „Kwestja rzemieślnicza jako kwestja społeczna", „Poradnik dla rodziców w wyborze zawodu" oraz „Książkę dla młodzieży rzemieślniczej", która rozeszła się w 4 wydaniach. Napisał szereg powieści o tendencji patrjotycznej, a nawet probował sił swoich na niwie dramatycznej. Tłumaczył poetów czeskich, rosyjskich, serbskich, łużyckich, ukraińskich, słowackich, słoweńskich i bułgarskich. Był współpracownikiem pism słowiańskich i pozostawał w kontakcie z przywódcami ruchu słowiańskiego jeszcze przed wielką wojną w Pradze, Zagrzebiu, Lublanie, Białogrodzie i Sredcu.

Za wszechstronną i niestrudzoną pracę swą otrzymał szereg odznaczeń krajowych i zagranicznych, m. in. krzyż kawalerski „Polonia Restituta", krzyż komandorski serbskiego orderu św. Sawy, krzyż oficerski Białego Lwa. Był członkiem honorowym Izby Rzemieślniczej, Syndykatu Dziennikarzy Wlkp. w Poznaniu, Tow. polsko-jugosłowiańskiego itd.

Po pracowicie spędzonem życiu odszedł na wieczny spoczynek. Cześć Jego zacnej pamięci!

*

Pogrzeb śp. red. Królikowskiego odbędzie się w poniedziałek z kostnicy cmentarza farnego.

Polowanie w Białowieży

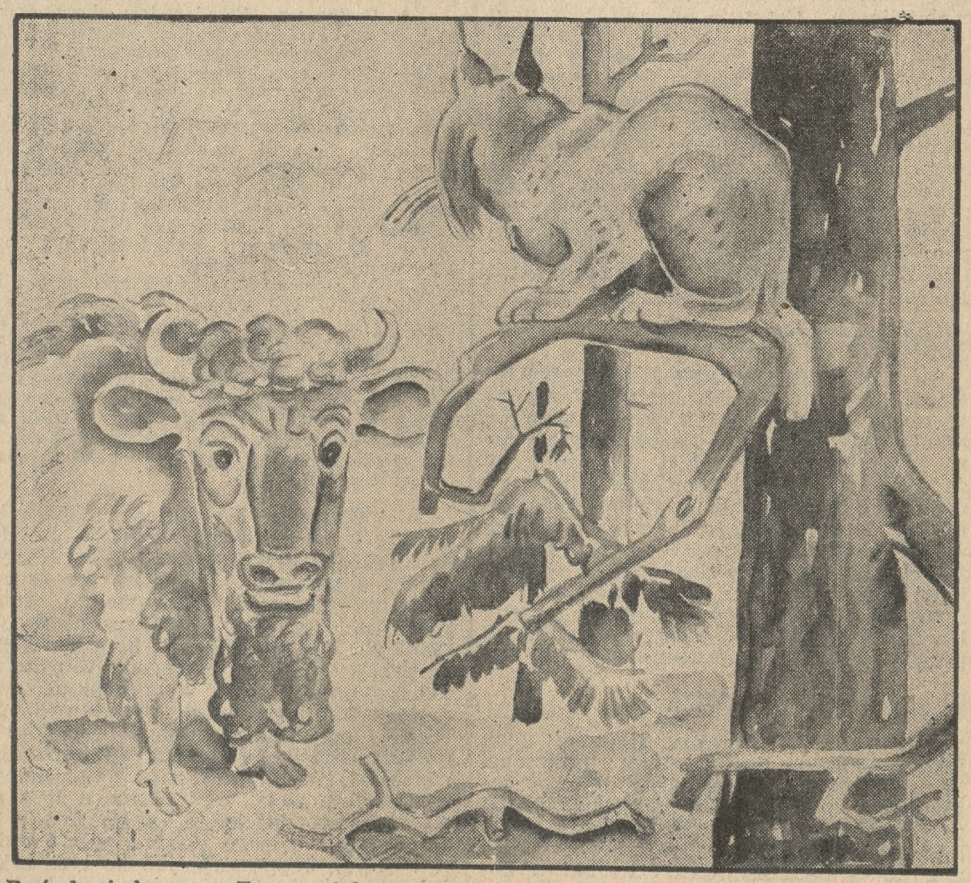

Ryś do żubra: — Znowu ich zapraszają na polowania. Mało nas wytłukli w czasie wielkiej wojny?

Z kraju

ŻYDZI W OBRONIE UBOJU RYTUALNEGO

Prasa żydowska donosi, że w najbliższym czasie ma być złożona Prezydentowi Rzeczypospolitej petycja, podpisana przez 1200 rabinów z całej Polski, w której będzie oświetlony problem uboju rytualnego. Żydzi utrzymują, że zakaz uboju rytualnego byłby zamachem na fundamentalne podstawy religji żydowskiej, a poza tem sprzeczny byłby z konstytucją, która zapewnia wolność wyznania.

Rabini mają prosić Prezydenta Rzeczypospolitej, ażeby nie dopuścił „do skrzywdzenia 3-miljonowej ludności żydowskiej w Polsce.

OSTROŻNIE Z CYTATAMI Z PISMA ŚW.

Katolicka Agencja Prasowa donosi, co następuje:

Na zakończenie dyskusji budżetowej w Sejmie, niektórzy posłowie używali jako broni polemicznej cytat z Pisma św. Nic nie mielibyśmy przeciwko temu, gdyby czasami użyto tekstu Pisma św. ze znajomością rzeczy, z należną powagą i na właściwem miejscu. Tymczasem cytuje się ustępy z Księgi Hioba, których absolutnie nie można znaleźć w tekście tej księgi. Okazuje się, że p. poseł, wziąwszy się widocznie do zupełnie nowej dla siebie dziedziny, pomylił się, gdyż uwagi osobiste tłumacza Pisma św. przyjął za oryginalny tekst Księgi Hioba. I zamiast pognębić przeciwnika, sam zaplątał się w sieci.

(KAP)

MŁODA KOBIETA W RĘKACH HANDLARZY „ŻYWYM TOWAREM"

Od rodziny niejakiej 26-letniej Marji Ch. z pod Lublina władze śledcze otrzymały doniesienie, że córka ich przed rokiem udała się do Francji, gdzie otrzymała posadę. W listach do domu Ch. początkowo donosiła, że jej się dobrze wiedzie i że jest ze swego losu zadowolona. Z domem komunikowała się co pewien czas. Obecnie jednak rodzina otrzymała rozpaczliwy list, w którym Ch. donosi, że wpadła w sidła jakichś ludzi, którzy ją sprzedali do domu rozpusty za znaczną kwotę pieniędzy. W sprawie tej niezwłocznie władze śledcze skomunikowały się z konsulatem polskim w Paryżu celem poinformowania się o Marji Ch. i podjęcia dalszych kroków.

PRZESZEDŁ NA JUDAIZM

Prasa żydowska donosi, że znany w świecie podziemnym Zamościa złodziej, Piotr Gnyp, zakochał się w pewnej Żydówce. Gdy rodzice dziewczyny nie chcieli zezwolić na ślub, Gnyp zdecydował się przejść na judaizm i w tym celu wyjechał do Krakowa, gdzie poddał się operacji rytualnej. Po powrocie do Zamościa „zerwał z fachem złodziejskim" i ożenił się ze swą wybranką. Rodzina i znajomi dziewczyny, chcąc pomóc Gnypom materjalnie, ułatwili im otwarcie sklepiku.

ZNOWU AFERA PRZEMYTNICZA

Straż graniczna ujawniła znowu wielką aferę przemytniczą, która w tym przypadku nawet ma pewne cechy dotąd niespotykane. Stwierdzono bowiem również istnienie organizacji, która trudniła się także dostarczaniem przesyłek pocztowych, co stanowiło konkurencję dla poczty. Przemytnicy mieli zagranicą odpowiednią organizację, która im nadawała przesyłki, a sami potem w kraju zajmowali się rozdziałem listów i korespondencyj. Śledztwo w tej sprawie jest z pewnych względów otoczone tajemnicą.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Marzec
1
NIEDZIELA

Kalendarz rzym.-kat.
Niedziela: Albina b. i Antonina m.
Poniedziałek: Heleny cesarzowej
Kalendarz słowiański
Niedziela: Budzisława
Poniedziałek: Radosława
Słońca: wschód 6,40 zachód 17,31
Długość dnia 10 g. 51 min.
Księżyca: wschód 10,18 zachód 2,55
Faza: 7 dzień przed pełnią

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś plus 0,66 mtr.

NOCNA SŁUŻBA APTEK.

Śródmieście: Apt. pod Eskulapem, pl. Wolności 13. — Apt. pod Złotym Lwem, St. Rynek 75. — Apt. przy pl. Sapieżyńskim 1. — Apt. na Chwaliszewie 76. — **Jeżyce:** Apt. pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12. — **Łazarz:** Apt. przy parku Wilsona, ul. M. Focha 47. — **Wilda:** Apt. pod Koroną, G. Wilda 61. — **Dębiec:** Apt. przy ul. Dębieckiej 6. — **Starołęka:** Apt. miejscowa. — **Główna:** Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 19. — **Sołacz:** Apt. przy ul. Mazowieckiej 12.

Poradnia **przedślubna** Polskiego Towarzystwa Eugenicznego Collegium Medicum, Fredry 10, udziela bezpłatnych porad w poniedziałki o godz. 18-ej — kobietom, we wtorki o godz. 18-ej — mężczyznom.
zg 10 386

KRONIKA MIASTA POZNANIA

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Z kościoła OO. Jezuitów** (ul. Dominikańska). „Gorzkie Żale" o godz. 17 w każdą niedzielę W. Postu. — „Misje-rekolekcje" dla niewiast apostolstwa modlitwy w dniach od 2 do 8 marca codziennie o godz. 7,30 wieczorem prowadzi O. Jan Beigert T. J. „Misje - rekolekcje" dla mężczyzn w przyszłym tygodniu.

OSOBISTE

— * **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** Dyplom magistra farmacji uzyskali pp. Jan Wegner z Łodzi, Irena Chrzanowska z Kijowa, Marja Młotkowska z Dobrzynia nad Wisłą.

WALNE ZEBRANIA

— * **Okręgowy Zw. Tow. Hodowców Gołębi Pocztowych.** Dnia 29 lutego o godz. 19 odbędzie się walne zebranie na Starym Rynku w restauracji „Piwnica Ratuszowa". Omówione będą sprawy związane z organizacją lotów gołębi pocztowych z Poznania do Równego na 700 km oraz z Poznania do Berlina w czasie otwarcia XI-tej Olimpjady w Berlinie.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Stow. polsko - jugosłowiańskie** urządza w jutrzejszą niedzielę o godz. 18 wieczór wokalno - muzyczny, w którym wystąpią pp. Wanda Kędziorówna (sopran), Janusz Nowak (bas) oraz mg. Joanna Chilewska - Kielasińska (fortepian). Przy fortepianie prof. Sauer. Koncert poprzedzi wykład doskonałego geografa i znawcy Jugosławji, dr. Józefa Czekalskiego „Człowiek w krajobrazie Jugosławji".

WYKŁADY

— * **Arch. Inst. Akcji Kat.** Dn. 29 bm. wykład ks. rek. dr. Kowalskiego n. t. „Drogi i bezdroża współcz. prądów umysł. w Polsce" — z cyklu p. t. „Katolicyzm kulturalny" — Coll. Minus s. 18 o godz. 20.

— * **Tow. Medycyny Społecznej.** W Poznaniu zawiązało się Tow. Medycyny Społecznej, mające na celu pracę w imię higjeny życia i podniesienia warunków zdrowotnych wśród naszego społeczeństwa. Założycielami jest grono lekarzy miejscowych, którzy bezinteresownie podejmują tę pracę. Towarzystwo pragnie przy pomocy odczytów nawiązać kontakt ze społeczeństwem i popularyzować zagadnienia medycyny. Pierwszy odczyt odbędzie się w nadchodzącą niedzielę, dn. 1 marca o godz. 12 w sali wykładowej Zakładu Radjologji lekarskiej, Coll. Medicum, ul. Fredry 10. Mówić będzie dr. St. Hryniewiecki na temat: „Zwyczaj całowania rąk, a szerzenie się chorób zakaźnych". Wstęp wolny.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Jak sporządzać potrawy ze śledzi.** W nadchodzący wtorek o godz. 17 w Państwowej Szkole Handlowej i Przemysłowej Żeńskiej (ul. Marsz. Focha 2) odbędzie się dla pań domu ciekawy pokaz przyrządzania potraw ze śledzi. Ten sam pokaz powtórzony będzie następnego dnia, w środę, dla pomocnic domowych w prywatnej Szkole Zawodowej Gospodarczej, przy ul. św. Na pokrycie kosztów pokazów, pobierają obie szkoły po 50 groszy od osoby. (wel)

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Licytacja mąki.** Dzisiaj przed południem o godzinie 10,15 odbyła się na podwórzu piekarni p. Franciszka Łączkowskiego przy ul. św. Marcina 29, licytacja 100 worków mąki pszennej. Podzielono je na 4 partje, każda po 25 worków mąki pszennej. Worek zawierał po 100 kg. Reflektantów było mniej, natomiast przeważała liczba ciekawych. Cena wywoławcza każdej partji wynosiła 630 zł. Pierwsza partja sprzedana została drogą licytacji za 630 złotych, druga partja za 640 zł, na trzecią partję nie było nabywców, czwarta partja została sprzedana, uzyskując jeden złoty więcej ponad cenę wywoławczą. (wel)

— * **Wieczornica młodzieży,** naznaczona na dzień 1 marca, nie odbędzie się, o czem rodziców i młodzież zawiadamia Okręgowy wydział sokolic.

— * **Zwalczanie żebractwa.** Miejski komitet walki z żebractwem nie ustaje w pracy, aby położyć kres pladze żebractwa. Wywiadowcy tegoż komitetu ujęli w czasie od 19 do 25 lutego rb. i odprowadzili do aresztu 9 osób, które zajmowały się żebraniną. (sk)

W TROSCE O WYGLĄD POZNANIA

— * **„Natura wszystko zmieni".** Niema wprost dnia, ażebyśmy nie otrzymali jakichś zażaleń na nieporządek na niektórych ulicach. Ostatnio np. zwracają nam Czytelnicy uwagę na Zawady, gdzie miejscami nie sposób przejść, chyba tylko brnąć po kostki w wodzie. Są to skutki nie usuniętego śniegu, który, jak n. p. przy moście kolejowym, zalega w rynsztokach, uniemożliwiając odpływ wody z pagórkowatego terenu. Woda stoi na chodniku. Gdy jeden z naszych Czytelników zapytywał pewnego urzędnika, czy niema na to rady, usłyszał ciekawą odpowiedź, że „natura wszystko zmieni". — Czy Zawadom nie należy się taka sama opieka, jak innym ulicom? (sk)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Zaginięcie chłopca.** Na prośbę rodziców wszczęła policja poszukiwania za 12-letnim Bronisławem Wizorem, uczniem szkoły powszechnej, mieszkającym przy ul. Wszystkich Świętych 5. Urodzony w dniu 27 maja 1923 r. Bronisław Wizor oddalił się z domu rodziców w dniu 10 stycznia rb. Wobec tego, że dotychczas nie powrócił, zachodzi uzasadnione podejrzenie, że chłopiec uległ nieszczęśliwemu wypadkowi. Był on wzrostu 1,10 m, ciemno-blondynem o piwnych oczach i bladej twarzy. Ubrany był w szary płaszcz, granatową czapkę i czarne sznurowane trzewiki. (kl)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Obławy policyjne.** Ubiegłej nocy przeprowadzono liczne obławy policyjne. W komisarjacie IV podczas obławy, zarządzonej na żebraków i włóczęgów, zatrzymano ogółem 39 osób za żebractwo i odstawiono je do sądu grodzkiego w Poznaniu. — Podczas obławy nocnej w komisarjacie VI na element przestępczy, przytrzymano podejrzanego o przestępstwo, osobnika, oraz doprowadzono do komisarjatu dwóch osobników w celu wylegitymowania i cztery kobiety lekkich obyczajów. — Przy kontroli ruchu kołowego w komisarjacie VIII nałożono mandaty doraźne na 11 osób; przeciw czterem osobom złożono doniesienia o przekroczenie przepisów o ruchu kołowym. (kl)

— * **Rewizja domowa.** Podczas rewizji domowej, przeprowadzonej u robotnika Franciszka Roszkowiaka, przy ul. Kraszewskiego 1, znaleziono ramę rowerową, nr. fabryczny 174523. Wobec tego, że znaleziona część roweru pochodzi prawdopodobnie z kradzieży, Roszkowiaka osadzono w areszcie policyjnym. (kl)

— * **Czyje rzeczy?** W komisarjacie III na Wildzie znajdują się dwie pary bucików damskich, jasna sukienka, szalik damski, oraz bielizna, pochodzące z kradzieży u nieznanych osobników. Jest tam również piecyk elektryczny, pozostawiony przez złodziei w bramie pewnego domu na Górnej Wildzie. W komisarjacie VII przy ul. Staszica znajduje się jedwabny szal męski koloru brązowego. (kl)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Proces o weksle nakielskie. — Inż. Rolbieski i Bauer uwolnieni.** — Na skutek dochodzeń sędziego śledczego przy S. A. w Poznaniu na tle upadłości Banku M. Stadthagen wynikło kilka procesów. Tyczyły one nie upadłości Banku, lecz rzekomych niedopatrzeń w innych przedsiębiorstwach, w których jako członkowie władz zasiadali byli kierownicy banku. — Swego czasu toczyła się w S. O. w Bydgoszczy sprawa przeciwko dyrektorowi „Karbidu Wielkopolskiego" p. Stanisławowi Rolbieskiemu i b. dyrektorowi Banku Stadthagen p. Karolowi Bauerowi o rzekome poszkodowanie cukrowni nakielskiej na sumę 160 000 zł. Rozprawa w pierwszej instancji, wytoczona na podstawie orzeczenia biegłego Marciniaka, zakończyła się uniewinnieniem oskarżonych. Na mocy odwołania prokuratora odbyła się druga rozprawa przed S. A. w Poznaniu, przyczem tym razem skazano dyrektorów Rolbieskiego i Bauera po dwa lata więzienia. Oskarżeni wnieśli kasację do S. N. w Warszawie, który po rozpatrzeniu sprawy, nakazał powtórne jej rozważenie S. A. w Poznaniu. Ostatnio odbyła się zatem druga z rzędu rozprawa przed sądem apelacyjnym w Poznaniu, dotycząca osławionych już dziś weksli nakielskich. Okazało się na niej, iż orzeczenie biegłego Marciniaka wykazywało szereg zasadniczych błędów, które tenże tłumaczył niedopatrzeniem i omyłkami pisarskiemi. Wobec takiego obrotu sprawy, S. A. wydał wyrok, uniewinniający pp. dyr. Rolbieskiego i Bauera, przekazując koszty postępowania dotychczasowego w wysokości 40 000 zł na skarb państwa.

Biegły Marciniak w międzyczasie został skreślony z listy biegłych, zarządzeniem prezesa S. A.

— * **Tragiczny epilog bójki.** Sąd okręgowy w Poznaniu rozpatrywał sprawę 8 mieszkańców Woźnik pow. nowotomyskiego, a mianowicie Jana Kaźmierczaka, Andrzeja, Jana i Marcina Kasperczaków, Franciszka Kaźmierczaka, Franciszka Wojtysia, Czesława Janeckiego i Michała Wesołowskiego. Pierwszy oskarżony był o nieumyślne zabójstwo, pozostali zaś o udział w bójce. Oskarżeni w dniu 20 stycznia rb. przybyli do majętności Urbanowo na zabawę. Między Józefem Maciejewskim, a jednym z oskarżonych wywiązał się spór o tancerkę, który wywołał ogólną bójkę. Oskarżeni zostali wyparci z lokalu, gdzie odbywała się zabawa i zebrali się w pobliżu na drodze, oczekując zakończenia zabawy. Nad ranem wracał Józef Maciejewski wraz z kilkoma kolegami i natknął się na oczekujących go mieszkańców Woźnik. Doszło do powtórnej bójki, w czasie której Jan Kaźmierczak uderzył kijem w głowę Józefa Maciejewskiego tak nieszczęśliwie, że ten następnego dnia zmarł. W wyniku dochodzeń śledczych stanęli wszyscy przed sądem okręgowym w Poznaniu, przed którym tłumaczył się, iż zostali sprowokowani do bójki i musieli bronić się. Z zeznań świadków wynikało jednak, iż stroną zaczepiającą byli oskarżeni. Po przemówieniu stron, sąd wydał wyrok, skazujący Jana Kaźmierczaka na półtora roku więzienia, 5 oskarżonych skazał na karę więzienia po 6 miesięcy z zawieszeniem wykonania kary nap rzeciąg lat 5, uniewinnił zaś Jana Kasperczaka i Michała Wesołowskiego. (m)

Sprawa kredytów budowlanych w Poznaniu

Komitet rozbudowy miasta Poznania, odbył swe pierwsze posiedzenie w roku bieżącym. Na posiedzeniu tem, przyznano 36 osobom kredyty budowlane z Banku Gospodarstwa Krajowego dla domów blokowych, na sumę 639.000 złotych.

Wnioski o pożyczki na drobne budownictwo, będą rozpatrywane na przyszłym posiedzeniu komitetu.

Wobec szczupłości kredytów i dużego zapotrzebowania, komitet rozpatrywał jedynie wnioski złożone w roku 1935.

Wnioski o pożyczki złożone w komitecie w roku bieżącym, nie będą narazie rozpatrywane, z powodu zupełnego braku kredytów. Najwyższa kwota pożyczki budowlanej przyznanej na dom blokowy, wynosi 40 tys. złotych.

Kronika towarzyska

Restauracja w Hotelu Polonia, Grunwaldzka 18, poleca **bezpłatnie** salę nowoodrestaurowaną i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancing.
dg 4515

Obniżenie taryfy gazowej w Poznaniu

Na ostatniem posiedzeniu magistratu uchwalono nową taryfę opłat za gaz. W myśl przyjętej uchwały z dn. 1 kwietnia b. r. nastąpi obniżenie ceny gazu, które zasadniczo wynosi 2 grosze na metrze sześciennym czyli z 27 na 25 groszy.

Z innych szczegółów taryfy wynika m. in., że poważnemu obniżeniu ulegną też opłaty za gaz z t. zw. zielonych gazomierzy, czyli automatów. Zasadnicze postanowienia taryfy dążą do znacznego zrównania cen gazu z czarnych i zielonych gazomierzy.

Należy nadmienić, że już w kwietniu b. r. zużyty przez konsumentów w miesiącu marcu gaz, obliczany będzie według nowej taryfy. (kl)

„Nie miała baba kłopotu"

najweselsza komedja muzyczna, pełna przezabawnych scen, która cieszyła się olbrzymiem powodzeniem — **na ogólne życzenie Szan. Publiczności** — wyświetlana będzie w kinie „Słońce" **jeszcze tylko dwa razy a to: w sobotę 29 lutego i w niedzielę 1 marca o godz. 3 po poł. po cenach znacznie zniżonych.**

Film **„Nie miała baba kłopotu"** to przezabawna satyra na życie w pensjonatach podmiejskich. Obraz jest arcywesoły. Od pierwszej do ostatniej sceny publiczność zaśmiewa się do łez.

W rolach głównych: **Basia Gilewska, Helena Buczyńska, Władysław Walter, Witold Zacharewicz, Michał Znicz, Stanisław Sielański, Stefan Szczuka** i szereg innych.

W filmie tym usłyszymy piękną, melodyjna piosenkę: „Czy warto?".

Film „Nie miała baba kłopotu" jest dozwolony dla młodzieży!

Kto chce uśmieć się do łez, kto chce spędzić w **„Słońcu"** dwie miłe, wesołe godziny, niech korzysta ze sposobności i śpieszy do **„Słońca"** na film polski **„Nie miała baba kłopotu".**

Ze względu na olbrzymie zainteresowanie popołudniowemi przedstawieniami filmu **„Nie miała baba kłopotu"** uprasza się Szan. Publiczność o wcześniejsze zakupywanie biletów, które **po cenach znacznie zniżonych: cały parter 50 gr., cały balkon 75 gr.** są do nabycia **wcześniej od piątku w firmie S. Kałamajski** — Plac Wolności 6 **(godziny kasowe od 12 — 18.30).**

Z WIELKOPOLSKI

—* **Bydgoszcz.** Przed sądem okreg. stanął niej. Bronisław Mielcarzewicz, właściciel drogerji przy ul. Długiej. Założył on drogerję bez własnych kapitałów, a zakupy towarów dokonywał z kaucji 3.000 zł, złożonej przez pomocnika Józefa Floryszczaka, oraz na kredyt, zaciągany w hurtowniach drogeryjnych. Ogółem pokrzywdził kilkanaście osób na stosunkowo drobne sumy, swojego pomocnika na całą prawie złożoną w formie kaucji sumę. Po dwóch miesiącach drogerja zbankrutowała, a na licytacji udało się uzyskać tylko 800 zł. W wyniku rozprawy otrzymał on za nieuczciwe oszukańcze manipulacje karę 10 miesięcy więzienia.

— W domu p. Kruczkowskiego, przy ulicy Grunwaldzkiej 127, wybuchł w nocy gwałtowny pożar w mieszkaniu pracownika kolej. Stefana Kajdasza. Ogień rozprzestrzeniał się szybko i groził przerzuceniem się na mieszkania sąsiednie. Na szczęście w przeciągu kilku minut przybyła na miejsce zaalarmowana straż ogniowa i dzięki jej energicznej akcji udało się pożar zlokalizować. Straty znaczne, bowiem spłonęło całe urządzenie kuchenne Kajdasza i uległ przepaleniu sufit na II piętrze.

— * **Gniezno.** Na skutek zabiegów komitetu, wybranego na zebraniu Kół Rodzicielskich przy szkołach powszechnych nr. 2 i 4, przybyli do Gniezna przedstawiciele ministerstwa i kuratorjum, celem zbadania warunków nauczania w tych szkołach. W toku badań komisja doszła do przekonania, iż te gmachy w zupełności nie odpowiadają wymaganiom, przedewszystkiem pod względem zdrowotnym. Wobec tego na wspólnem zebraniu z przedstawicielem rady miejskiej rekt. Kowalskim i członkami komitetu, delegat Kuratorjum złożył oświadczenie, że z nowym rokiem szkolnym, szkoły te nie będą czynne, o czem powiadomiono rodziców dzieci, uczęszczających do tych szkół. Jako najwięej odpowiadające pod budowę nowej szkoły, uznano tereny przy ulicy Wrzesińskiej, za koszarami, oraz na Konikowiu. (br)

= * **Inowrocław.** W czasie ślizgania się dziatwy szkolnej w Ryszewie załamał się lód pod Tad. Dąbrowskim. Na pomoc pośpieszył mu Cz. Łaniecki. Obaj znaleźliby niechybną śmierć pod lodem, gdyby nie natychmiastowa pomoc ludzi ze wsi.

— Do mieszkania pp. Wittów z Byszewka włamała się szajka złodziejska. Włamywaczy spłoszył stróż nocny, tak, iż cay łup porzucili.

— Urzędnicy zaczęli występować ze związków i stowarzyszeń kulturalno-spoecznych, jak np. P. C. K., L. O. P. P., Liga Morska i Kolonj. itp., zwracając się do urzędów wypłacających pensje, by już więcej nie potrącano im składek na powyższe cele.

— Koń odgryzł ucho robotnikowi Tłamaczewskiemu Stan. w Wieńcu. Nieszczęśliwy utraci przypuszczalnie słuch.

—* **Kępno.** Na ostatniem posiedzeniu rady gminnej postanowiono założyć w Rychtalu spółdzielnię rolniczo-handlową.

— Praca nad uświadamianiem narodowem mieszkańców Trębaczowa postępuje naprzód. Szkoła urządziła przedstawienie „Baba Jaga". K. S. M. ż. urządza pozaszkolne kursy oświatowe. Tow. śpiewu urządziło akademję ku czci morza. „Sokół" obudził się z letargu i przeprowadza raz w tygodniu ćwiczenia.

— Walnemu zebraniu K. S. M. m. przewodniczył asyst. ks. dziekan Nowacki. Zarząd przedstawia się następująco: ks. dziekan Nowacki — asyst. kośc., ks. ks. wik. Cieciora i Lorkiewicz — wiceasyst., pp. Lewandowski — prezes, St. Fiołka — zast., Ceglarek — sekr., Cierpik — zast., Stasik — skarb., Noculak — nacz., Hadryś — bibl. i gosp. Do kom. rew. weszli pp.: ks. Lorkiewicz, dyr. W. Cierpik, M. Przybylski i Kondzia, a do kom. biblj. i sprzętów pp. Gruszka i Mielcarski. Sztandarowi pp.: Tomczak, Humpich i Kałuża, zast. Fiołka i Hadryś.

— Na szosie Kępno — Podzamcze uległ wypadkowi, w czasie jazdy rowerem, członek S. N. ś. p. Stanisław Kaczmarek, który, spadłszy z roweru, doznał pęknięcia czaszki i wstrząsu mózgu. Leżącego bez przytomności znalazł przejeżdżający handlarz i zabrał do domu, gdzie mimo staranne opieki lekarskie zmarł. — W dniu

25 lutego odprowadzono na wieczny spoczynek zwłoki ś. p. Jana Kaczmarka z Podzamcza. W pogrzebie brali udział członkowie S. N. z delegacją z Kępna, dalej „Sokół", Tow. Powst. i Woj. oraz inne organizacje. Nad mogiłą przemówił miejscowy ks. prob. Myszkowiak.

— Sąd karny skazał L. Ochodzkiego z Mieleszówki za kradzież roweru na rok więzienia. — Roman Kozłowski z Częstochowy, za nabycie skradzionego roweru, skazany został na rok więzienia. — J. Sularz i Fl. Jurank z Wieruszowa za oszustwo w grze hazardowej skazani zostali każdy na 10 mies. więzienia.

— W Rogaszycach powstał pożar u gosp. J. Wawrzynowicza. Pożar strawił stodołę z młocarnią. Straty wynoszą 2 tys. zł.

— Na ostatnim jarmarku zauważono małą ilość straganiarzy żydowskich. W obawie ewentualnych wystąpień antyżydowskich do Kępna przybyła w większej ilości policja. Do ekscesów nigdzie nie doszło.

— Walnemu zebraniu Tow. Powst. i Woj. przewodn. prezes p. Fengler. Sprawozdania wykazały, że tow. urządziło 4 ćwiczebne strzelania, przyczem tytuł mistrza zdobył p. J. Berski. Tow. liczy 87 członków, w tem 4 honorowych.

— Walnemu zebraniu „Sokoła" w Laskach przewodn. prezes p. Parzonka. Nowy zarząd tworzą pp.: Fr. Parzonka — prezes, J. Kasprzak — zast., Z. Oleś — sekr., J. Krowiarz — zast., S. Podejma — skarb., S. Zawada — nacz., F. Lust — zast., J. Przybyła i S. Balcerzak — instruktorowie.

— Znany kupiec tutejszy p. Jan Tomczak otworzył filję materjałów i artykułów męskich w Rynku nr. 17.

— Śmiertelnemu wypadkowi uległ mieszkaniec Baranowa ś. p. Niemiec. Spadł on z drabiny, prowadzącej na strych.

— Rozegrany 23 lutego w Ostrowie mecz hockey'a na lodzie między G. K. S. „Concordia" Kępno a G. K. S. „Venetia" Ostrów zakończył się zwycięstwem „Venetii" w stosunku 4:1, a nie jak mylnie podano 4:2. Mylnie też podano, jakoby mecz popoł. nie doszedł z powodu odwilży do skutku. Mecz odbył się i zakończony został wysokiem zwycięstwem „Concordii" z Kępna w stosunku 9:3. (km)

—* **Kościan.** Zarząd T. C. L. ogłasza konkurs według podanych warunków dobrego czytania książki i wyznacza dla trzech najlepszych prac nagrody.

— Pożar powstał w zabudowaniach posiedz. ziemskiego p. Galicy w Pustempolu. Pastwą płomieni padła stodoła wraz z narzędziami rolniczemi.

— W okresie wielkiego postu uchwalono urządzić w Śmiglu cykl wykładów publicznych. Jako prelegenci ofiarowali łaskawie swe usługi ks. prob. Nowak, pp. dr. Zamojski, dr. Zenkteler, dyr. Jarka, dyr. Bromka, dyr. Julski, Kiedrowski i Ratajczakówna.

— Kurs techniczny dla gniazd „Sokoła" podokręgu śmigielskiego odbędzie się w dniu 8 marca b. r. w Bojanowie Starem na sali p. Stępczaka.

— Władze nadzorcze zatwierdziły uchwałę korporacyj miejskich w sprawie przemianowania dotychcz. pl. Bernardyńskiego na pl. Ignacego Paderewskiego. (mk)

= * **Leszno.** Akademja morska, urządzona staraniem Zw. Zaw. Prac. Kupieckich, odbyła się w piątek w Hotelu Polskim. Po zagajeniu i recytacji wiersza „Bałtyk", wygłosił red. Kaczmarek referat o znaczeniu morza i handlu zamorskiego. Na dalszą część programu złożyły się sola skrzypcowe, występ chóru i wspólne odśpiewanie „Roty Morskiej". Na akademji uchwalono rezolucję, domagającą się kategorycznie przyznania kolonji Polsce.

= Międzynarodowy mecz w piłkę nożną między „Sportvereinigung" Guhrau a K. S. „Polonja" Leszno odbędzie się w niedzielę dn. 1 marca o godz. 14,15 na boisku „Polonji' przy szosie Strzyżewickiej.

— Zebranie walne koła śpiewu „Dembiński" odbyło się w czwartek przy b. licznym udziale członków. Zebraniu przewodniczył dr. Błażejczyk. Z szczegółowych sprawozdań wynika, że koło pracowało nadzwyczaj intensywnie. Zarząd tworzą: pp. dr. Jórga — prezes, Wojciechowski Leon — wiceprezes, Jankowiak Edm. — sekretarz, Górecki W. — zast. sekretarza, Wojciechowski Teod. — skarbnik, Nowak — bibljotekarz. Koło obchodzi 21 czerwca rb. jubileusz 25-lecia swego założenia.

— Niedawno mianowany pułkownikiem ppułk. Gromadzki z 55 p. p., zostaje przeniesiony na stanowisko zast. dow. pułku do 17 p. p. Również major Kotarka, dotychcz. dow. II. baonu 55 p. p., awansuje na podpułk. i opuszcza w tych dniach nasze miasto, gdyż zostaje przeniesiony na wyższe stanowisko do Rokitna.

— Zjazd rady okręg. „Sokoła" odbędzie się 8 marca o godz. 10,30 w sali „Sokoła".

—* **Luboń.** Swego czasu podawaliśmy, że na dworcu w Luboniu w tunelu zdarzały się wypadki, iż nie zaświecano światła. Wywarło to skutek dodatni, atoli skasowano oświetlenie w innem miejscu, i to przed dworcem. Miejsce, które najwięcej powinno być oświetlone, tonie w ciemnościach egipskich, właśnie w czasie odwilży, w którem to miejscu jest takie błoto, że buty można w niem zostawić. Po długiej przerwie zaświecono raz, 25 lutego, poczem nadal zapanowały ciemności. (żg)

—* **Międzychód.** Wiceprezeska klubu Wielkopolan, Ślązaków i Pomorzan w Chicago (Ameryka) p. Jeżewska Bronisława opuszcza nasze miasto po półrocznym pobycie w Polsce.

— K. S. M. żeńskie w Radgoszczy urządziło przedstawienie p. t. „Dla Boga i Ojczyzny", a ochotn. Straż pożar. „Wesele na Prądniku".

— Odbył się tu pogrzeb śp. Krzesińskiego, mistrza malarskiego, długoletniego członka Tow. Przemysłowców i Stron. Narod. Pomimo słoty duży udział brali członkowie S. N. — Na miejsce wiecznego spoczynku odprowadzono również mistrza malarskiego śp. Szafrańskiego Zygmunta, długoletniego członka Bractwa Kurkowego. Zmarli byli ogólnie szanowanymi obywatelami.

— Wskutek odwilży na ulicach miasta naszego stopniał powoli śnieg, pokrywając ulice grubą warstwą błota. Magistrat winien zatrudnić czyszczeniem ulicy bezrobotnych.

— Walne zebranie Stow. Kupców Chrześc. odbyło się pod przewodnictwem p. Dłużewskiego. Wybrano nowy zarząd w składzie pp.: prezes Bogajewicz, wicepr. Dłużewski, sekretarz Modelski, skarbnik Buhl, ławnicy: Pogłodziński i Masica, kom. rew.: Rzepczyk, Weigelt i Sobczak, sąd koleż.: Bogajewicz, Czekalski jr. i Wciórka. (mw)

—* **Nakło.** Rzeźnik Czesław Majsnerowicz sprzedaje mięso z uboju rytualnego. Żydzi zatrzymują przednią część zwierzęcia, a resztę odkupuje dla polskiej klienteli p. M.

— Uległa zatruciu mięsem p. Tomaszczykowa z córką, zamieszkała przy ul. Hallera.

— Odbyło się w Nakle walne zebranie cechu stolarskiego, na którem wybrano nowy zarząd. Skarbnikiem wybrano Niemca Nasta. Proponował go „sanator" p. Jurgoński, a przecież cech stolarski w 90 procentach składa się z Polaków.

— W tych dniach zostali napadnięci i pobici przez nieznanych napastników pp.: Bejzerowski i Wojciechowski. (nc)

—* **Ostrów.** Teatr Miejski wystawił w czwartek współczesną komedję p. t. „Towariszcz" przy dość dużej frekwencji. Na wyróżnienie zasługują p. dyr. J. Otrembski w roli bankiera, p. Szczesna i p. Zięciakiewicz. Teatr powtarza komedję „Towariszcz" w sobotę i niedzielę. Po poł. 1 marca wystawia teatr na ogólne życzenie sztukę Lucjana Rydla „Na zawsze" po zniżonych cenach.

— W auli gimn. żeńskiego odbędzie się 2 marca o godz. 20 koncert 9-letniego pianisty Czesia Malmurowicza, z którego część dochodu przeznacza się na bezrobotnych. W programie utwory Szopena i Paderewskiego.

— Kat. Koło Pań Młodych urządza, począwszy od 9 marca, kurs społeczny, przeplatany wieczorami dyskusyjnemi. Kurs odbywać się będzie co poniedziałek w świetlicy Kat. Koła Pań, ul. Sienkiewicza. Referaty wygłaszać będzie ks. asyst. Andrzejewski.

— W związku z umieszczeniem notatki z dn. 22 b. m., właściciel hotelu „Carltonu" wyjaśnia, że pomocnicy gastron. pp. Adamek i Kochaniak zwolnieni zostali za niespełnianie swych obowiązków służbowych, a pomocnik p. Stachowiak otrzymał wypowiedzenie jeszcze przed zwolnieniem wyżej wymienionych.

— Narodowiec Fr. Stawicki z Ostrowa odpowiadał w swoim czasie przed sądem grodzkim, oskarżony o rzekome wyszydzanie żałoby narodowej i skazany został na 2 miesiące aresztu i grzywnę. Przeciwko wyrokowi zgłosił p. Stawicki apelację. Obecnie sąd okręgowy zniósł wyrok I instancji i p. Stawickiego uwolnił od winy i kary.

— Na ławie oskarżonych zasiadła Niemka, Emilja Golak z Chojnik. Przewód sądowy wykazał, że brat oskarżonej, Rostalski, zdezerterował z 29 p. p. w Kaliszu. W poszukiwaniu za dezerterem przeprowadzał w mieszkaniu oskarżonej na zlecenie władz wojskowych sierżant żandarmerji Sobczak rewizję. Gdy żandarm wziął do ręki znaleziony list zbiega Rostalskiego oskarżona momentalnie wyrwała mu list z ręki i podarła na strzępy. List zawierał bowiem wiadomość o miejscu pobytu dezertera. Sąd skazał oskarżoną na miesiąc aresztu.

— Asystentem kościelnym przy ostrowskim okręgu K. S. M. żeńskiej został zamianowanym po zmarłym śp. ks. kanoniku Jaroszu ks. prob. Sylw. Konieczny z Chynowy. Zjazd okręgowy K. S. M. ż. odbędzie się tu w niedzielę, 1 marca.

— Kazania pasyjne w bież. roku wygłaszać będzie ks. Rywolt. Początek „Gorzkich Żalów" w niedzielę o godz. 14,30.

— Nieszczęśliwemu wypadkowi uległ rowerzysta Franciszek Ostojski podczas zderzenia się z drugim rowerzystą. Odniósł obowiem złamanie lewej nogi w kolanie.

— Dowódca dyonu 25 p. a. l. w Ostrowie ppłk. Jan Kamiński przeniesiony został do 21 p. a. l. w Bielsku jako zastępca dowódcy pułku. Do 25 p. a. l. przychodzi mjr. Stefan Kossakowski.

— Ludwik Wika z Bukownicy stawił czynny opór posterunkowemu, który dokonywał u niego rewizji domowej. Na rozprawie skazał go sąd okręgowy na 7 miesięcy więzienia, zmniejszając mu karę do połowy naskutek amnestji. (os)

—* **Pakość.** Do jakiej bezczelności dochodzi tupet żydowski, dzięki popieraniu ich przez żydofilów, niechaj świadczy fakt, że tut. żydek-chałaciarz, chcąc się poszczycić i udowodnić pewnym czynnikom, że Polacy od niego kupują, przedłożył w pewnem miejscu do przejrzenia książkę zaległości dawniejszych jego klientów, a m. in. i Polaków. A więc ostrożnie z kupowaniem u Żydów.

— Trwający od szeregu lat zakaz spędu bydła na jarmarki w Pakości został przez urząd wojew. uchylony.

— Akademję morską urządza szkolne koło L. M. i K. w niedzielę, dn. 1 marca b. r., w sali p. Klicha. (p)

—* **Swarzędz.** Stronnictwo Narodowe urządza 1 marca o godz. 12 w hotelu Polskim wielkie zgromadzenie narodowe z referatem polityczno-gospodarczym. Ze względu na b. ciekawy wykład uprasza się obywateli Swarzędza o gremjalny udział.

— Z początkiem marca b. r. ukaże się praca historyczna stolarstwa swarzędzkiego. Broszura, objętości około 50 stron i bogato ilustrowana, wydana będzie nakładem miejsc. cechu stolarskiego. Jako autor figuruje Stefan Dytkiewicz.

— K. S. M. w Antoninie urządza 8 marca akademję z okazji pierwszej rocznicy założenia i wystawia sztuczkę p. t. „Przyjaciółka".

— Parafja swarzędzka, składająca się z wsi: Łowęcina, Zalasewa, Nowego Młyna, Gruszczyna, Antonina, Górtatowa, Jasienia, Paczkowa, Nowej Wsi, Zielińca, Rabowic i miasta Swarzędza, liczy 7.475 katolików. Jeżeli chodzi o Swarzędz, to ilość mieszkańców podniosła się do 5.600.

— Sprowadził się do naszego miasta szklarz-Polak, p. Kazimierz Stanglewicz, który otworzył warsztat przy ul. Kórnickiej 24. (s. d.)

—* **Śrem.** Szkoła podoficerska piechoty dla małoletnich urządza od godz. 7 rano do 20 ostre strzelanie na przejściowej strzelnicy, położonej na gruntach po prawym brzegu Warty, w rejonie Psarskie — Góra — Jaszkowo — Niesłobrze — Zbrudzewo. Ze względu na bezpieczeństwo wzbronione jest przebywać w rejonie ostrego strzelania w czasie ćwiczeń.

— Niewykryci sprawcy włamali się przez okno do mieszkania gosp. J. Kaźmierczaka w Mechli i skradli odzież i bieliznę, wart. 350 zł. Posterunkowy P. P. Michał Kałużny, idąc za śladami złodziei, odkrył łup, ukryty pod mostem stawu przy parku miejskim w Śremie. — Również złodzieje zakradli się do szkoły powsz. nr. 2 i z biura kierownictwa zabrali 50 zł w papierach wart. i kilka zł prywatnej gotówki.

— Jan Tomaszewski, pracownik hurtowni Pawlicki i Syn, wiózł cukier do Gostynia. W drodze z niewyjaśnionej przyczyny pod wsią Ostrowo stoczył mu się do rowu przydrożnego worek cukru. Dzieci, powracające ze szkoły, znalazły zgubę i rozdzieliły między siebie 50 kg cukru, zabierając go do domu. Rodzice ich, Wawrzyniak Antoni, Marciniak Rozalja, Matuszak Stanisława i Szymańska Agnieszka, zostali przez sąd grodzki ukarani grzywną za paserstwo.

— Na ostatniem plenarnem zebraniu Tow. Młodych Przemysłowców radca Stanisław Gawroński wygłosił referat o samorządzie rzemieślniczym i o aktualnych zadaniach rzemiosła. Ustalono termin walnego zebrania na 22 marca.

— Wykłady uniwersytetu powszechnego odbywają się w środy i piątki o godz. 20 w sali szkoły powsz. nr. 2. Prof. Adam Zahradnik przedstawił onegdaj ciekawy szkic historyczny, oparty na własnych badaniach, o dziejach Śremu w zamierzchłej przeszłości. (sn)

—* **Środa.** Mieszkańcy skarżą się, że ul. Dworcowa oraz ul. Dąbrowskiego są mało oświetlone. Należałoby zatem w interesie bezpieczeństwa dbać więcej o oświetlenie tych ulic, szczególnie ul. Dworcowej. Podobnie przedstawia się rzecz z oświetlaniem klatek schodowych.

— Policja tut. zajęła się bandą złodziejską, grasującą tu już od pewnego czasu.

— W Jeziorach Wielkich spalił się na szkodę rolnika Stan. Kujawy dom, chlew i rozmaite urządzenia, wart. 6.000 zł.

—* **Wieleń n/Not.** W dniu 23 lutego odbyło się zebranie inwalidów wojny światowej, na które przybył generalny sekretarz zjednoczenia p. Ruciński z Poznania. W obszernym i treściwym referacie przedstawił krzywdę, wyrządzoną inw. wojny światowej i wdowom po poległych. Na zebranie przybyli nieomal wszyscy inwalidzi tut. miasta, którzy po obszernej dyskusji postanowili gremjalnie przystąpić do zjednoczenia inwalidów wojny światowej. Do zarządu wybrani zostali pp.: prezes — Kowalewski, wiceprezes — Jaszcz, sekretarz — Żurek, skarbnik — Greczka. (wk)

—* **Września.** W przymusowym przetargu sądowym nabył Spółdz. Bank Pożyczk. nieruchomość firmy K. Stier i S-ka, za cenę 14.800 zł.

— Za kradzież z włamaniem skazał sąd grodzki niej. Jana Woźniaka na 7 miesięcy więzienia. (rw)

—* **Żnin.** Celem zebrania rady miej. było uchwalenie budżetu na rok 1936/37. Postanowiono obniżyć dodatek do państw. pod. gruntowego z 50 proc. na 40 proc., dalej przyjęto statut dla nieruchomości. Sprawy przejęcia zarządu administracyjnego i gospodarczego miejsk. gimn. przez dyrekcję miejsc. gimn. przekazano specjalnej komisji.

— P. Daiksel sprzedał swą kamienicę niej. Niemcowi Bayerowi, prowadzącemu rzeźnictwo. Czyn p. Daiksla zasługuje na napiętnowanie.

— Budowniczy p. Świtała Stanisław został sądownie zaprzysiężony jako biegły dla spraw budowlanych na obwód sądu grodzkiego w Żninie.

— Stodoła p. Derezińskiego spaliła się doszczętnie wraz ze znajdującą się młockarką. Przyczyna pożaru nieznana.

— Nieszczęśliwemu wypadkowi uległ niej. Lisiecki z Białżewina. Wożąc drzewo z lasu spadł z wozu i dostał się pod koła. Nieszczęśliwego oddano pod opiekę lekarską.

— Jeden z wychowanków zakładu wychow. w Szubinie zbiegł w przebraniu kobiecem, lecz przytrzymała go policja i odstawiła ponownie do zakładu. (żd)

—* **Żabikowo.** Plenarne zebranie Polskiego Koła Śpiewu odbędzie się 1 marca o godz. 17 w sali p. Chmieleckiego. Na powyższem zebraniu odbędzie się wręczenie nagród i dyplomów, zdobytych w konkursie.

— Nasza och. straż pożarna, egzystująca już od lat 5, słabo się rozwijała, gdyż ogół obywatelstwa słabo się nią interesował. Obecny zarząd czyni wszelkie możliwe wysiłki, aby naszą straż podnieść do odpowiedniego poziomu. Projekt nabycia nowej pompy oraz wozu motorowego ma się wkrótce urzeczywistnić, ponieważ miejscowe obywatelstwo obecnie gremjalnie zapisuje się na stałych członków wspierających. (n)

Epilog morderstwa w Zdunach

Krotoszyn. (Tel. wł.). W początkach września ub. r. miasteczko Zduny i cała szeroka okolica poruszona została wiadomością o dokonaniu morderstwa na osobie Katarzyny Lorencowej, żony jednego z b. pracowników browarów krotoszyńskich. Lorencową znaleziono w lodowni, na terenie zabudowań gospodarczych Pawła Klinta. Zamorodowana miała roztrzaskaną ostrem narzędziem głowę. Wkrótce ujawniono mordercę. Był nim syn Klinta, 15-letni Heins. Jak stwierdzono, Lorencowa przebywała od dłuższego czasu w domu wdowca, Pawła Klinta. Młody Heinz nienawidził Lorencową do tego stopnia, że sprzeczki były na porządku dziennym. Dnia 10 września Heinz powziął plan zgładzenia ze świata znienawidzonej kobiety. Następnego dnia Heinz przystąpił do Lorencowej i poprosił ją, ażeby wyszła z nim do lodowni, gdyż chce się z nią pogodzić. Tutaj zamknął drzwi, ujął w ręce przygotowaną przedtem siekierę i silnem uderzeniem w głowę, zamordował Lorencową. Przypadkowi przechodnie usłyszeli dwukrotne głuche uderzenia i sądzili, że gospodarz zabija w tej chwili świnie.

Nieletni morderca stanął na ławie oskarżonych przed sądem okręgowym z Ostrowa, który rozpatrywał tę sprawę na sesji wyjazdowej w Krotoszynie. Zeznawało 24 świadków. Oskarżony nie przyznawał się do winy. Przewód sądowy jednak wykazał niezbite dowody okropnego czynu 15-letniego Heinza Klinta. Stwierdzono mianowicie, że Heinz po dokonaniu zbrodni w lodowni, przeniósł ciało Lorencowej do sąsiedniego zabudowania, gdzie je zakopał.

Po wizji lokalnej w Zdunach, wznowiono w Krotoszynie rozprawę.

— Koło Opieki Klasowej nr. 1 w Żabikowie urządza 15 marca o godz. 18 przedstawienie amat. p. t. „Genowefa" w sali p. Szukały. Uprasza się tut. obywatelstwo o poparcie, ponieważ czysty zysk przeznacza się na dożywianie biednych dzieci. (żg)

— Na ostatnio odbytem walnem zebraniu koła śpiewu im. Paderewskiego wybrano zarząd w następującym składzie pp.: R. Burek — prezes, J. Szukała — wiceprezes, Sikorski — skarbnik, G. Łączkowiakówna — sekretarz, Szydłowski — zast. sekretarza, M. Sadowska — bibljotekarka, dyrygent — G. Król. Koło postanowiło w dniu 1 marca odegrać operetkę p. t. „Karnawał w Warszawie" w sali p. Szukały o godz. 7 wiecz. (n)

Z POMORZA

= * **Grudziądz.** W Otwocku zmarł w 66 roku życia em. gen. dyw. Stefan Castandello - Kasprzycki. Śp. zmarły był odznaczony krzyżem „Polonia Restituta". Po przejściu w stan spoczynku śp. gen. K. oddał się gorliwie pracy społecznej. Pogrzeb odbył się w Grudziądzu.

— W szpitalu zmarł rolnik Paweł Ortmann z Lisich Kąt, który, jak donosiliśmy, poderżnął sobie brzytwą gardło. Zwłoki samobójcy oddano rodzinie.

— Zarząd miejski obniżył z d. 1. 4. ceny za prąd elektr., gaz i wodę do 52, 28, wzgl. 30 gr. (gn)

—* **Grudziądz.** Jako podejrzanych o napad z bronią w ręku na em. gen. dyw. Włodz. Rachmistraka w Lipnie pod Laskowicami aresztowała policja dwóch braci Jurczyków z Jaszcza wzgl. Żuru. Jak wiadomo, sprawcy, spłoszeni w nocy podczas kradzieży, oddali strzał do R. i ranili go w ramię.

— Śmiertelnemu wypadkowi w niezwykłych okolicznościach uległo kilkuletnie dziecko Nerpińskiego w Góralach pod Jabłonowem. Podczas obrotu wypadł przypadkowo z osi kamień do ostrzenia siekier i noży i ugodził w głowę obok stojące dziecko, które poniosło śmierć.

— Tegoroczny karnawał przeminął w Grudziądzu niezwykle spokojnie. Nie było zabaw tanecznych, balów reprezentacyjnych itp. imprez karnawałowych. Polski Cz. Krzyż zdobył się jedynie na urządzenie „Rautu bez rautu". Przyczyny były rozmaite: kryzys gospodarczy, rozbite społeczeństwo i ogólne zniechęcenie, potęgowane przez plagę żydowskiego talatajstwa, które w ostatnich latach rozwielmożniło się w Grudziądzu.

—* **Lidzbark.** Na drodze pod Glinkami znaleziono zwłoki nieznanego mężczyzny, lat około 35. Denat, znajdujący się w podróży, zmarł wskutek osłabienia wzgl. padł ofiarą ostatnich mrozów. Nieznany mężczyzna miał przy sobie zegarek i około 30 franków w gotówce. Przypuszcza się, że był to jeden z francuskich reemigrantów. (gn.)

Świętokradztwo

W kościele filjalnym w Świbie, w pow. kępińskim, rozbito w południe dwie skarbonki. Kradzież zauważono niebawem, a w wyniku zarządzonego pościgu przytrzymano niej. Bartoszewicza vel Stobkiewicza Stanisława, rodem z pow. Sokołówka, w województwie białostockiem. Zwolniony w dn. 22 lutego z więzienia w Tarnowskich Górach, Bartoszewicz twierdził, że skarbonki były puste i nie zabrał żadnej gotówki. Jest to prawdopodobne, gdyż w kościele filjalnym w Świbie odbywają się nabożeństwa co dwa tygodnie. Bartoszewicza odstawiono do dyspozycji władz sądowych w Kępnie. (kl)

Z GDYNI I WYBRZEŻA

—* **Gdynia.** Z jednego ze statków sowieckich zbiegli marynarze Trubilow i Zadkiewicz. Walęsających się po porcie marynarzy zatrzymała policja. Są oni narodowości rosyjskiej, lecz nie posiadają żadnych dowodów jakiejkolwiek przynależności państwowej. Okazało się, że zatrzymani zakradli się na statek fiński „Mercator" i drugiemu oficerowi tegoż okrętu zabrali różne przedmioty ogólnej wartości 600 zł. Skradzione przedmioty marynarzom odebrano. Zostali oni odstawieni do sądu.

— Ślepych pasażerów, t. zw. „blindziarzy" wyłapuje się w Gdyni coraz więcej. Jeden ze statków przywiózł Żyda Mosesa Lejba, który uciekł z Belgji przed służbą wojskową. Statek „Puck" przywiózł Pastusiaka Franciszka z Barlina, powiat Kępno, który jako „blindziarz" wyjechał do Francji na statku greckim „Gef". Niejaki Trawa z Kościana został przywieziony statkiem „Hel", jako deportowany z Kanady, dokąd pojechał nielegalnie na statku norweskim „Kinkskanty".

— Patronat Pomorskiej Szkoły Sztuk Pięknych w Gdyni odbył swe walne zebranie. Szkoła w ubiegłym roku musiała walczyć z dużemi trudnościami finansowemi. Wystawa szkoły, chociaż się cieszyła dużem powodzeniem, przyniosła deficyt. Dotychczasowy zarząd patronatu wybrano ponownie na rok następny. Szkoła nadal będzie w swojej pracy artystycznej kładła główny nacisk na pierwiastki regjonalne, wychowując uczniów w umiłowaniu polskiego morza i Pomorza.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi.

Dnia 28 b. m. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Biur. Marjan Pluciński i ekspedj. Zofja Pawłowska; rob. Kazimierz Hoffmann i rob. Wł. Horka; rob. Kazimierz Kujawa i prac. Kazim. Owczarczakówna; pom. studn. Franc. Izdebski w Puszczykowie Starem, pow. poznański, i służ. Petronela Ciszakówna.

Zgony:

Dnia 28 lutego 1936 r. zapisano następujące zgony: Konstancja Sobkowiakowa z domu Gostyńska 54 lata; Tadeusz Jasiński, 4 mies. 4 dni; Katarzyna Palicka z domu Golińska, 71 lat; Halina Ullrich, 1 mies. 26 dni; Antoni Dykiert, handlowiec, 30 lat; Natalja Rawiczówna, bez zawodu, 81 lat; Augusta Waldeck z domu Milbradt, wdowa 81 lat; Aleksandra Łukowska 1 godzinę.

CO MÓWIĄ NAZWY ULIC W POZNANIU

XV.

ul. Niegolewskich

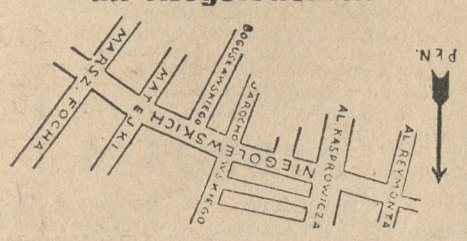

Ul. Niegolewskich znajduje się na przedmieściu św. Łazarza i łączy ul Marsz. Focha z Al. Kasprowicza. Za czasów zaborczych nosiła miano „ul. Augusty". W styczniu 1920 r. magistrat nadał jej nową nazwę, ku uczczeniu trzech gorących patrjotów i sławnego ich rodzica względnie dziada.

Andrzej Grzymała-Niegolewski urodził się 1785 r. w Niegolewie, w pow. bukowskim. Sławny bohater, legjonista, zasłużony polityk, wstąpił w 20 roku życia swego pod sztandary napoleońskie do tworzącej się armji polskiej, w której szeregach waiczył pod Iławą, Frydlandem i Gdańskiem. Jako młody porucznik szwoleżerów polskich w pułku gwardji cesarskiej, uczestniczył pamiętnego 30 listopada 1808 r. w słynnej szarży pod Somo-Sierrą, gdzie wielki Napoleon ozdobił okrytego 11 ranami, a strzegącego zdobytej przezeń armaty, krzyżem legji honorowej, z własnej zdjętym piersi Pomimo tak ciężkich ran brał następnie udział w kampanjach w r. 1812 i 13. Po latach marsowych, opuściwszy wojsko w stopniu pułkownika jazdy sandomierskiej, osiadł na roli w Wielkopolsce, gdzie, będąc posłem do sejmu W. Ks. Poznańskiego, wsławił się jako gorliwy rzecznik ojczystych praw i języka ojczystego. Umarł w r. 1857 a prochy jego obecnie spoczywają pod sklepieniami kościoła św. Wojciecha w Poznaniu.

Z synów pułkownika najstarszym był dr. Władysław Niegolewski. Kształcił się w Poznaniu i Bononji, gdzie zyskał, po odbytem 3-leciu uniwersyteckiem, dyplom doktora obojga praw. Zaofiarowaną mu przez uniwersytet w Zurychu profesurę prawa nie przyjął, lecz pospieszył do swojej nadewszystko umiłowanej ojczyzny, by

NIEGOLEWSCY

Andrzej

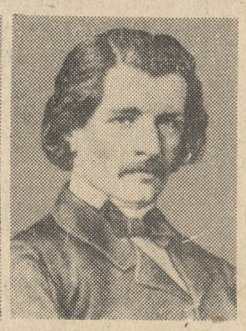

Władysław

Felicjan

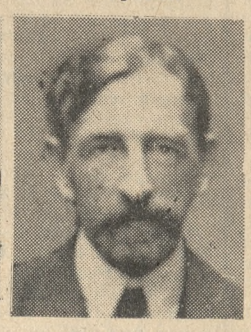

Kazimierz

oddać swe siły i swoją wiedzę na jej usługi, a służył jej mieczem w powstaniach i piórem w ręku do końca swego życia. Był śmiałym, odważnym bojownikiem na arenach sejmu pruskiego i parlamentu Rzeszy. W ubiegłym roku minęło 50 lat od dnia, którego stroskane do głębi społeczeństwo złożyło prochy jego do wiecznego spoczynku w grobach rodzinnych.

W trzeciem pokoleniu wybili się znacznie dr. Felicjan i Kaziemierz Niegolewscy, wnukowie pułkownika a synowie Zygmunta z Niegolewa. Dr. Felicjan posłował, podobnie jak stryj jego do Izby poselskiej Sejmu pruskiego i do parlamentu Rzeszy Niemieckiej. Był wybitnym obywatelem Polakiem, biorącym czynny udział w pracach narodowych w okresie przedwojennym i w czasie wojny światowej. Między innemi brał kierowniczy udział w Straży, Radzie Narodowej, Komitecie Niesienia Pomocy Ofiarom Wojny; należa do najstarszych członków tajnej, trójzaborczej Ligi Narodowej, a w czasie wojny do tajnego Koła Międzypartyjnego w zaborze pruskim, z którego wyszedł ruch wyzwoleńczy zaboru pruskiego w latach 1918/19.

Pracował całe swe życie dla ojczyzny, by ją w ostatnich dniach życia swego ujrzeć osowobodzoną. Rozstał się z tym światem w styczniu 1919 r. gdy pierwsze jasne promienie słońca wolności zabłysły nad łanami Wielkopolski.

Młodszy brat Jego Kazimierz, z zawodu rolnik, gospodarzył w swym majątku Półwicy, w pow. średzkim, a następnie w Czarnym Lesie w powiecie lublinieckim na Górnym Śląsku, gdzie osiadł tuż przed wojną światową. Pod koniec wojny życie jego stało się jednem nieprzerwanem pasmem walk o oswobodzenie Górnego Śląska z pod jarzma pruskiego. Nie szczędził ni zdrowia, ni majątku, by wzmocnić polskość tej dzielnicy, a zwłaszcza w pow. lublinieckim, na którego to czele stanął po oswobodzeniu prastarej ziemi piastowskiej jako pierwszy starosta polski. Lecz wysiłki i trudy lat walki o polskość Śląska podkopały do reszty, z natury niezbyt silny, organizm tego gorącego patrjoty, nie pozostającego wtyle po za zasłużonemi postaciami swych przodków. Umarł w noc noworoczną z roku 1923 na 1924, w sile wieku, licząc lat 53, a zwłoki jego złożono na wieczny spoczynek na cmentarzu w Lublińcu, ziemi Śląskiej, której oswobodzeniu i odniemczeniu dobrze się zasłużył (pt.)

W trosce o zdrowy pokarm

Jak się bada mleko, masło i mięso

Nie tak dawno podawaliśmy komunikat Polskiego Towarzystwa Higjenicznego w Poznaniu, donoszący o zafałszowaniu środków żywności. Komunikat ten wywołał zrozumiałe zaniepokojenie i równocześnie zaciekawienie, co robi się na polu walki z fałszowaniem żywności. Chcąc zaspokoić ciekawość naszych Czytelników, zasięgnęliśmy informacyj w tym względzie w miejskim wydziale zdrowia, oraz przeprowadziliśmy wywiad z dyr. Państwowego Zakładu Higjeny p. inż. Górskim, pod którego kontrolą do-

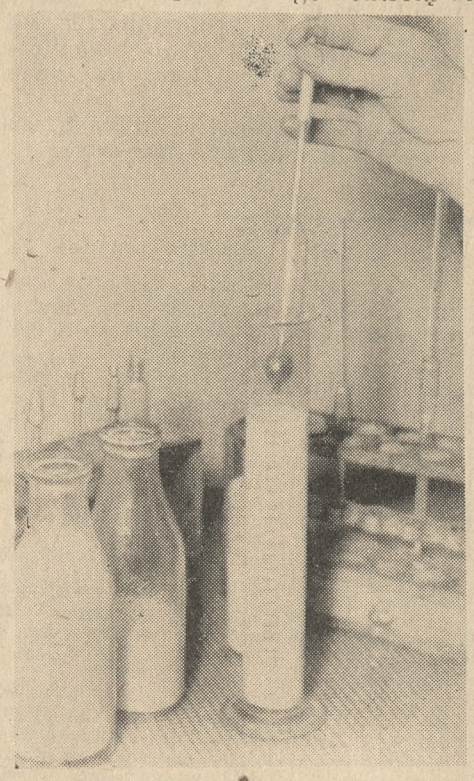

Badanie gęstości mleka.

konywa się badanie środków spożywczych.

W wydziale zdrowia trafiliśmy akurat na badanie mleka. Pobrane we wczesnych godzinach rannych przez kontrolerów sanitarnych próbki mleka w różnych dzielnicach miasta odstawia się do pracowni Kontroli Sanitarnej w ratuszu. Początkowo każdą próbkę mleka wlewa się do cylindra, do którego wkłada się gęstościomierz dla zbadania ciężaru właściwego mleka. Zkolei do tłuszczomierza z podziałką procentową wlewa się kwas siarkowy, mleko i alkohol amylowy Po tej czynności miesza się płyny, poczem tłuszczomierz kładzie się na kilka minut do wirówki o 1.500 obrotach na minutę. W wirówce siłą odśrodkową następuje oddzielenie tłuszczu. Tłuszczomierz winien po wyjęciu wykazać przy pełnem mleku 3 procent tłuszczu, jeśli wykaże go mniej, mleko zostaje odesłane wraz z odpowiednim protokółem do Państwowego Zakładu Higjeny, gdzie bada się je szczegółowo i wydaje stosowne orzeczenie.

W Państwowym Zakładzie Higjeny, który niedawno przeniósł się na ul. Noskowskiego 6 róg Libelta zastajemy p. dyr. inż. Górskiego, którego uprzejmości zawdzięczamy, że możemy zapoznać Czytelników z ciekawemi sposobami badania niektórych środków żywnościowych.

Zajmijmy się przedewszystkiem mlekiem. W zakładzie stwierdza się, czy istotnie zostało ono zafałszowane np. wodą, i w jakiej ilości co wykrywa się przy pomocy pewnego rodzaju lunety t. zw. refraktometru zanurzalnego, określającego spółczynnik załamania światła, z czego oblicza się procent zawartej w mleku wody. Procent tłuszczu bada się w podobny sposób, jak w pracowni zarządu miejskiego (wydział zdrowia), brud drogą przepuszczania mleka przez specjalne sączki, na których osadzają się różne zanieczyszczenia. Prócz tego bada się mleko czy nie zawiera środków konserwujących.

O ile chodzi o masło, najczęściej stwierdza się zawartość w niem obcych tłuszczów, wody, sernika oraz czy nie jest zepsute. Obce tłuszcze wykrywa się środkami chemicznemi i zapomocą lampy kwarcowej. Masło bywa przeważnie zafałszowane przez dodanie do niego margaryny. Aby ją wykryć, stapia się pewną ilość masła, filtruje przez bibułę, nalewa następnie do szklanego naczynia t. zw. rozdzielacza, dolewa odpowiedni procent kilku chemikalij i miesza. Obecność margaryny wykazuje nam po zmieszaniu czerwone zabarwienie roztworu. Inne tłuszcze w świeżem maśle bada się przy pomocy lampy kwarcowej. Szczegółowa analiza wykazuje, jakiemi środkami zafałszowano ten produkt. Zepsucie masła oznacza się przez badanie ilości kwasów tłuszczowych, a zawartość wody (powyżej dopuszczalnych 16 procent) drogą suszenia.

Ciekawie przedstawia się również badanie mięsa względnie wędliny. Po-

Specjalna lampa kwarcowa wykrywająca, czy masło nie zostało zafałszowane obcym tłuszczem.

pręciku. Jeśli mięso jest zepsute, unosi się nad niem dymek. Drugi sposób polega na tem, że do słoika wkłada się odważoną ilość mięsa rozdrobionego, zalewa wodą destylowaną, dodaje odpowiednią ilość błękitu metylenowego, poczem słoik wstawia się do wody o temperaturze 45 stopni. Jeśli przed upływem godziny zabarwienie błękitne zmieni się na kolor zielonkawy — mamy do czynienia z mięsem zepsutem, niezdatnem do użytku. Zakonserwowane mięso, czy wędliny środkami niedozwolonemi bada się na drodze chemicznej. Niezależnie od analiz żywności, poddaje się też oględzinom przedmioty użytku (n. p. naczynia).

Oto pobieżnie przedstawione najtypowsze sposoby stwierdzania zafałszowań środków żywności. W wypadkach zafałszowania wydaje się odpowiednie orzeczenia i sprawę kieruje do sądu, gdzie niesumienni sprzedawcy zostają stosownie ukarani.

W interesie naszego zdrowia leży, byśmy o wszelkich istotnie podejrzanych wypadkach informowali miejski

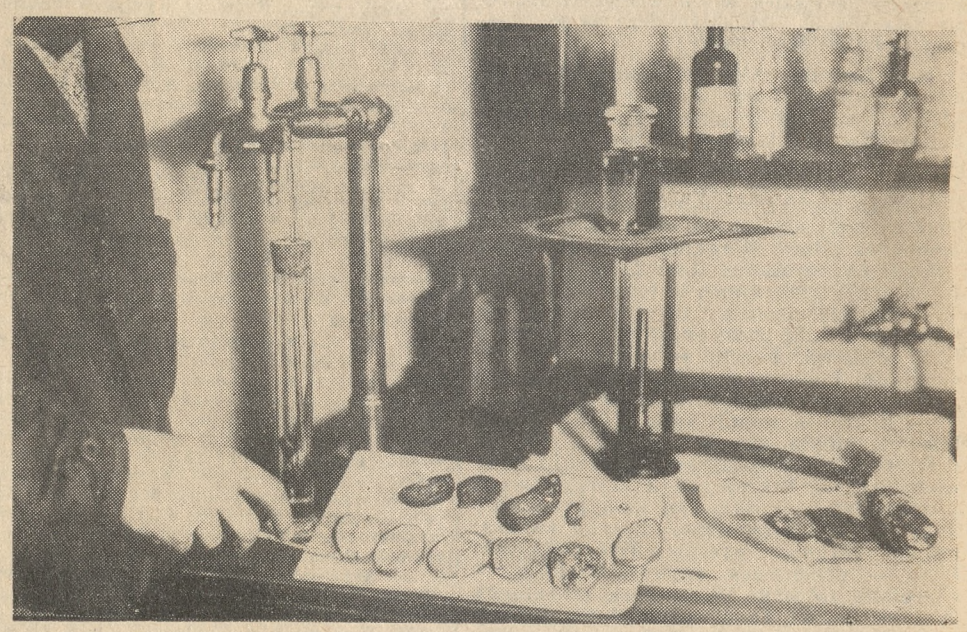

Kawałek wędliny zafałszowany mąką, daje nam po dodaniu wodnego roztworu jodu niebieskie zabarwienie.

brane próbki poddaje się przedewszystkiem zewnętrznym oględzinom, które mają wykazać świeżość mięsa lub wędliny, później zaś stwierdza się, czy próbki te nie zostały zanieczyszczone. Stan zepsucia wykrywamy t. zw. odczynnikiem Ebera, który wlewamy do cylindra, gdzie umieszcza się próbkę produktu, zawieszoną na szklanym wydział zdrowia, w ten bowiem tylko sposób będziemy się mogli przyczynić do zmniejszania fałszowania żywności, a tem samem do ochrony naszego zdrowia. Warto zaznaczyć, że analiza środków żywnościowych, kierowanych przez wydział zdrowia zarządu miejskiego do Państw. Zakładu Higjeny, bywa wykonywana bezpłatnie. (sk)

Z CZYTELNI T. C. L.

Jedną z najlepiej zaopatrzonych czytelni T. C. L. jest czytelnia przy Al. Marsz. Piłsudskiego 1. Mamy tu niemal wszystkie pisma miejscowe, dzienniki stołeczne, prowincjonalne z wielu ośrodków kraju, szereg poczytnych tygodników ilustrowanych oraz czasopisma z różnych dziedzin. Pozwalają one zaspokoić ciekawość każdego z czytelników. Brak tylko pism sportowych, ale te niewątpliwie wkrótce się znajdą.

Niezależnie od prasy czytelnia postawiła do dyspozycji swych czytelników tak niezbędne nieraz przy czytaniu słowniki i encyklopedje, historję literatury polskiej i powszechnej, malarstwa polskiego itp. W razie potrzeby czytelnik może też skorzystać na miejscu z książek z bibljoteki T. C. L., mieszczącej się w tym samym domu.

Dla zwrócenia uwagi czytelników na jakieś ważniejsze artykuły w dzienniku, kierownictwo nakreśla je czerwonym ołówkiem, a niezależnie od tego podaje na tablicy z wypisanemi tytułami poważniejszych pism stronę dziennika, gdzie ukazał się ciekawy artykuł.

W czytelni grupują się ludzie różnych zawodów i stanów. Dla niejednego jest ona rodzajem miłego i przytulnego ogniska domowego. Nikt tu nikomu nie przeszkadza, każdy pogrążony w zadrukowany papier, z którego tyle ciekawych wiadomości czerpie. Są czytelnicy, którzy od kilku lat nie opuścili ani jednego dnia, przychodząc do czytelni dwa razy dziennie.

Czytelnia oprócz stałych czytelników, wpłacających 50 gr rocznie, ma jeszcze przygodnych, opłacających każdorazowo 5 gr. Otwarta jest codziennie od 11 — 14 i od 16—20. Kto zatem chce pożytecznie spędzić wolne chwile, niech wie, że czytelnia stoi dla każdego otworem. (sk)

Składki i pokwitowania

W administracji naszej złożono w dalszym ciągu:

Dla W. Ewaldowej: Kostecka 1,50 zł; razem z poprzednio pokwitow. 258,50 zł.

Dla biednych parafji Naramowice: Kostecka 1,50 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 19 zł.

Dla Stanisława Skoczenia z Żywca: Halina Wiśniewska, Kalisz, 5; razem 5 zł.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

POD BATUTĄ DYREKTORA JAHNKEGO

Donosiliśmy już pokrótce o audycji muzycznej, jaką urządza Państwowe Konserwatorjum Muzyczne w Poznaniu dn. 2 bm., tj. w poniedziałek, w Auli Uniwersytetu.

Bogaty program, składający się z dwóch uwertur, z jednej symfonji i z dwóch koncertów instrumentalnych, wykona Orkiestra Symfoniczna Państw. Konserwatorjum, oraz uczniowie tegoż Konserwatorjum, poprowadzi zaś całą produkcją dyrektor Zdzisław Jahnke.

Z uwertur wykonaną będzie: Cherubiniego „Anakreon", oraz Moniuszki uwertura do jednoaktowego „Flisa". Symfonję reprezentuje Haydn (G-dur nr. 13). Pierwsza część koncertu fortepianowego Chopina op. 11 e-moll w wykonaniu p. Władysława Nowickiego, oraz dwie ostatnie części koncertu skrzypcowego d-moll Wieniawskiego, które odegra p. Józef Duszyński, dopełnią programu.

Osobną atrakcją poniedziałkowego wieczoru stanowi fakt, że na czele orkiestry stanie dyrektor Państwowego Konserwatorjum Muzycznego w Poznaniu, prof. Zdzisław Jahnke. Publiczność nasza zna dyr. Jahnkego do tej pory tylko jako świetnego skrzypka - wirtuoza, którego grę cechuje szczególnie głęboka muzykalność i poczucie stylu. W poniedziałek usłyszymy, w jaki sposób dyr. Jahnke przelewa te cechy swej indywidualności na ciało zbiorowe orkiestry symfonicznej.

TEATR

„Raz tylko się żyje" jest tytułem nowej sztuki Stefana Kiedrzyńskiego, wykonanej w teatrze Letnim w Warszawie. Role kobiece grają pp. Mila Kamińska i Nina Świerczewska, główną męską p. Bogusław Samborski. Efektowna sztuka ma wszystkie zalety i niedostatki innych utworów Kiedrzyńskiego.

W NAUKOWYM POZNANIU

Oddział poznański Pol. Tow. Historycznego odbędzie posiedzenie w tym tygodniu wyjątkowo we wtorek, dn. 3 marca, o godzinie 18 w Seminarjum Historycznem (Coll. Minus, III. p.). Na porządku obrad —referat doc. dr. Karola Górskiego n. t. „Szlachta chełmińska wobec Zakonu".

Oddział poznański Pol. Tow. Przyrodników im. Kopernika odbędzie posiedzenie naukowe we wtorek, dn. 3 marca r. b., o godzinie 18 w sali wykładowej Zakładu fizycznego U. P. (Coll. Minus, II p.). Na porządku obrad — referat dr. B. Milewskiego p. t. „Lampa jarzeniowa i jej zastosowanie".

Poznańsko - Pomorskie Koło Związku Bibljotekarzy Polskich, odbędzie zwyczajne zebranie w Bibljotece Uniwersyteckiej we wtorek, dnia 3 marca 1936 r. o godz. 20.15. Na porządku obrad referat p. prof. dr. Ludwiki Dobrzyńskiej - Rybickiej pt. „Książka hiszpańska w bibljotekach poznańskich".

Erazm z Rotterdamu. Dziś w sobotę o godz. 20 w sali XVIII Col. Minus prof. U. P. dr. Kazimierz Chodynicki będzie mówił w ramach Powszechnych Wykładów U. P. na temat „Erazm z Rotterdamu, z powodu 400-nej rocznicy śmierci". Wstęp 30 i 15 gr. (dla młodzieży i wojskowych niższych stopni). — We wtorek 3 marca na temat „O metodach badania literackiego" mówić będzie prof. U. P. dr. Tadeusz Grabowski.

„Wtorki przeszłości Poznania" dobiegają końca z dniem 3 macra r. b., t. j. w najbliższy wtorek. Ostatnią prelekcję wygłosi docent Uniw. Poznańskiego i dyrektor Bibljoteki Raczyńskich dr. Andrzej Wojtkowski. Świetny historyk przedstawi Poznań z połowy wieku minionego, t. j. z czasów, kiedy miasto nasze było skupiało w sobie życie kulturalne całej Polski. Okres ten obejmuje mniejwięcej czasy między r. 1831 a 1863, t. j. między pierwszą, wielką emigracją polską do Francji, a drugą, która przyszła po powstaniu styczniowem. Z Warszawy, pozbawionej najtęższego młodego żywiołu, przeniosło się wedy centrum kulturalne Polski do Poznania, aby zkolei znaleźć się w Krakowie, gdzie rok 1867 otworzył nauce i sztuce narodowej nowe perspektywy i możliwości rozwoju.

Poprzednie odczyty z tego cyklu, urządzonego staraniem Koła Historyków S. U. P. cieszyły się tłumną frekwencją. Z ostatnim będzie niewątpliwie tak samo. Wielki sukces tego przedsięwzięcia powinien zachęcić młodych historyków do dalszych podobnych imprez. Odczyt odbędzie się w sali Śniadeckich w Coll. Medicum przy ul. Fredry, o godz. 18. Wstęp wolny.

Dziwne wędrówki obrazu

STRACONY „POLSKI" DUERER

Niezwykle interesujące śledztwo przeprowadziła „Ilustracja Polska w sprawie cennego obrazu Albrechta Duerera, wywiezionego z Polski wśród jeszcze niedość rozjaśnionych okoliczności.

Niedawno pojawiła się w jednem z pism wiedeńskich wzmianka o zakupionej w r. 1923 przez Państwowe Muzeum Sztuki w Wiedniu „Wenecjance" Duerera, który to cenny obraz został wywieziony z Polski. „Jlustracja Polska" zwróciła się do swego wiedeńskiego korespondenta, który stwierdził na miejscu u dyrektora Muzeum dr. Gluecka, że obraz ten został zakupiony od jakiegoś „mało znanego malarza polskiego, mieszkającego w Medjolanie", za 100 000 franków szwajcarskich.

Przeczytawszy o tem w „Jlustracji", zgłosił się do redakcji p. A. M., który uczestniczył w r. 1919 w ratowaniu przed bolszewikami zabytków sztuki, zebranych w Mińsku, a pochodzących z rozgrabionych dworów polskich. P. A. M. widział „Wenecjankę" w jednym ze składów, a zna też jej dalsze losy. Mianowicie do pewnego warszawskiego amatora - zbieracza zgłosił się w r. 1923 ziemianin p. W., który posiadał w Mińszczyźnie znaczne majątki, przez bolszewików zagrabione. Pragnął mianowicie p. W. sprzedać niektóre uratowane dzieła sztuki, znajdując się w trudnem położeniu. Pan B., wiedząc że jest w ich liczbie „Wenecjanka", podjął się pośrednictwa. Na ogłoszenie w pewnem piśmie zagranicznem zjechało do Warszawy dwóch światowych znawców, handlarzy dzieł sztuki i „Wenecjanka" została sprzedana za 48 000 dolarów.

Tyle materjału dało dotychczasowe śledztwo, którem „Jlustracja" zdobyła sobie istotną zasługę. Okazało się w samej rzeczy, że „Wenecjanka" została wywieziona z Polski, aczkolwiek już wtedy obowiązywał zakaz wywozu cennych dzieł sztuki. W drugiej wersji jest ten wywóz uzasadniony tem, iż właściciel dostał pozwolenie, gdyż znawcy orzekli, że jest to „mało wartościowy obraz z końca XVIII wieku"; w pierwszej, ów sprzedający malarz miał oświadczyć dr. Glueckowi, że usiłował sprzedać „Wenecjankę" w Warszawie i w Krakowie, lecz i tu i tam znawcy go wyśmiali.

Jest więc koniecznem stwierdzić, co to byli za znawcy, na których orzeczenie dostała „Wenecjanka" pozwolenie wyjazdu z Polski? Na nich bowiem ciąży odpowiedzialność za wywóz. Sam fakt pozwolenia musi być przecież zanotowany w jakichsiś aktach gdzie też powinno być załączone owo „parere", na mocy którego pozwolenia udzielono.

*

Z drugiej strony, sprawa wymaga jeszcze innych wyjaśnień. Według dr. Gluecka sprzedał w Wiedniu „Wenecjankę" jakiś mało znany malarz z Polski za 100 000 franków szwajcarskich. Według pana A. M., kupił ją w Warszawie jakiś słynny „Kunsthaendler" za 48 000 dolarów. Jest w tem najzupełniejsza sprzeczność.

Mniejsza o uwagę korespondenta wiedeńskiego „Jlustracji", że ów malarz miał kupić „Wenecjankę" za 5 000 franków szwajcarskich. Ale 100 000 franków szwajcarskich, za które ją w Wiedniu sprzedał, to według parytetu z r. 1923 wynosi ledwie 20 000 dolarów — i nawet niecałe, bo liczymy dla okrągłości dolar po 5,00 franków szwajcarskich, podczas gdy kurs był wtedy 5,18. A tymczasem „Wenecjanka" miała być sprzedaną w Warszawie za 48 000 dolarów, czyli (znów licząc po 5 fr. szw.) za 240 000 franków szwajcarskich. Zatem za przeszło dwa razy większą sumę, niż ta, za którą Wiedeń ją nabył.

W dodatku nabywcą miał ma być w Warszawie „Kunsthaendler" i to słynny — zaś sprzedawcą w Wiedniu był znów „mało znany polski malarz". Jakim sposobem „Wenecjanka" mogła przejść od owego zagranicznego znawcy do owego malarza za jakąś cząsteczkę sumy, którą ów znawca sam był zapłacił?

Warto by to wszystko wyjaśnić, bo ktoś niezawodnię tutaj się grubo myli.

R. Z.

W następnym Dziale:

ABRAHAM CONTRA WAGNER

przez

prof. Stanisława Niewiadomskiego

CZEM BYŁA KONFEDERACJA BARSKA?

(w rocznicę jej zawiązania)

Dzień 29 lutego 1768 roku rozpoczął nową epokę w dziejach państwa polskiego. W dniu tym w podolskiem miasteczku Barze, zawiązała się pod laską podkomorzego rożańskiego Michała Krasińskiego, przy wydatnym współudziale starosty wareckiego i pisarza nadwornego koronnego Józefa Pułaskiego — konfederacja, która losy Rzeczypospolitej na nowe pchnęła tory. Istotny jej twórca i ojciec duchowy: biskup kamieniecki Adam Krasiński był nieobecny. Obawiając się losu biskupa Sołtyka, porwanego przez Rosjan ze stolicy skrył się i ruszył zagranicę, by pozyskać tamtejsze dwory dla konfederackich poczynań.

*

O konfederacji barskiej wiemy, że powstała w celu zrzucenia jarzma moskiewskiej „gwarancji", a w obronie wiary katolickiej przeciw dyssydentom. Wtedy to było kwestją religijną, dziś, nazywałoby się — „mniejszościową". Wiemy też, że podjęta walka ciągnęła się przeszło cztery lata, że zasłynęli partyzanci jak Kazimierz Pułaski, Sawa i inni; że przeszedł do historji cywilizacji okrutny Drewicz, co schwytanym konfederatom ręce odcinał, by już w walce nie wzięli udziału; że przybył z Francji przysłany na wodza płk. Dumuriez; że była to w dziejach naszych karta rycerskiej chwały, ale i smutku, bo suto oblana krwią najlepszych synów Ojczyzny. Te chwile najwyższego uniesienia i wysiłku stały się podnietą dla poetów. Słowacki skim" czy w dramatach, jak „Ksiądz skim, czy w dramatach, jako „Ksiądz Marek", „Horsztyński", czy „Sen srebrny Salomei". Ale historja długo musiała czekać, nim otwarły się jej archiwalne zakamarki, gdzie pyłem przysypane spoczywały podstawowe dokumenta. Rozproszyły się one po całej Europie, po dworach zagranicznych, dokąd swe memorjały konfederaci wysyłali i gdzie nad ich sprawą deliberowano. Poza tem kryły się po państwowych i prywatnych zbiorach równie w Polsce, jak zagranicą. Trzeba było nielada trudu, aby wszędzie dotrzeć i wszystko zbadać.

W dodatku sam problem nie był łatwy. Konfederacja nie ograniczała się do brząkania szablą i ucierania się z najeźdźcą, co „gwarantując" niepodległość Rzeczypospolitej wkroczył do kraju przez swego ambasadora rządy sprawował, osadzał królów na tronie, a co najlepszych i najgorliwszych patrjotów gnębił, nie cofając się nawet przed uwięzieniem i wywiezieniem wgłąb Rosji pierwszych senatorów państwa. Konfederacja barska to cały splot wypadków wojennych, politycznych, religijnych, nieraz zaś zwykłej prywaty. Jest to istotny węzeł gordyjski, którego wszakże nie można było przeciąć, ale trzeba było w mozolnej i długiej pracy nitkę po nitce wysnuć i dojść istoty rzeczy.

*

Nie każdy historyk mógł się podjąć tego zadania. Praca to skomplikowana i bardzo trudna. Dokonał jej jeden z najwybitniejszych naszych historyków prof. U. J. Władysław Konopczyński. Można powiedzieć, iż swe dotychczasowe życie poświęcił znakomity uczony badaniom tego problemu. Zbliżał się do niego poprzez czasy saskie i stanisławowskie, a teraz wykorzystawszy maksimum źródeł, ujął swe badania syntetycznie. W tych dniach wydała Kasa im. Mianowskiego dzieło prof. Konopczyńskiego o konfederacji barskiej*). Narazie ukazał się tom I, omawiający genezę i pierwsze dwa lata istnienia tego ruchu. Kończy się on na ogłoszeniu detronizacji króla przez konfederatów i złem wrażeniem, jaki ten akt wywołał w Europie oraz zagarnięciem ziemi nowosądeckiej przez Austrję i upadkiem we Francji ministerjum Choiseul'a, który sprawę konfederatów popierał.

*

Praca ta ujęta jasno, tak iż każdy fakt jest należycie udokumentowany, rozważony krytycznie i bezstronnie, ukazuje nam pełne oblicze konfederacji. Czerpiąc z pierwszorzędnych a nieznanych źródeł, przedstawia autor walki orężne oraz polityczne pertraktacje z Turcją, Austrją, Francją i z dworem saskim, z którego miał wyjść legalny pretendent do tronu w miejsce Poniatowskiego, co zajął tron w oparciu o moskiewskie bagnety. O tem, że i dziadowie elektora, (który z czasem panować będzie jako Książę Warszawski) byli wprowadzeni temi bagnetami, zdawano się nie pamiętać. W ujęciu wypadków stara się prof. Konopczyński być bezstronnym, równomiernie rozmieszczając światła i cienie, aby obraz wypadł jak najwierniej. Dzięki temu oraz barwnej, a plastycznej narracji, niemal naocznie widzimy jak zawiązuje się konfederacja, jak rozdarta pomiędzy trzech wodzów: Pułaskiego Józefa, Krasińskiego Michała i Potockiego Joachima, chroni się na terytorjum tureckie, jak toczą się pertraktacje z Turcją, jak zrywa się do boju Wielkopolska, jak biskup Krasiński pertraktuje w Dreźnie i co mówią obce dwory, jak tworzy się na Śląsku Cieszyńskim Generalność Konfederacka i jak w jej łonie ścierają się indywidualności Paca i Krasińskiego z jednej strony, a podskarbiego Wessla i ultrasaskich stronników z drugiej, — jak wreszcie intrygują piękne panie i wpływają na tok całej sprawy.

Dzięki długim studjom i wnikliwej krytyce prof. Konopczyński odkrywa cały szereg nieznanych faktów, a wiele prostuje, n. p. stwierdza, iż wysłany do Polski przez Choiseul'a płk. Dumuriez otrzymał od swego rządu instrukcję, czemu w swych pamiętnikach zaprzeczał. Takich odkryć, sprostowań, lub nowych wiadomości jest cały szereg. Niesposób je bodaj w przybliżeniu wymienić i omówić, gdyż cała książka, owoc tylu trudów, ma na każdej stronie jakąś rewelację, a stronnic jest z górą pięćset.

*

Dla Wielkopolan nie będzie obojętnem, co mówi prof. Konopczyński o ruchu konfederackim w tej dzielnicy. Otóż stwierdza on, że w 1769 r. „naród polski pod dwustronnym głównie impulsem Poznańczyków z zachodu i Pułaskich z południa zbudził się do walki z najazdem". Trzeba zaś było wielkiego poświęcenia i odwagi, aby stanąć w szeregach konfederackich. Przykładem, na co narażali się tacy śmiałkowie może być Jakób Ulejski, człek skromny „jednego sołtystwa w królewszczyźnie posiadacz" a później jeden z przywódców powstania w Wielkopolsce i na Pomorzu. Otóż jak świadczy prof. Konopczyński, skoro zaniósł on do grodu w Kcyni manifest konfederacki i 18 lipca 1768 r. zapisał go do ksiąg „już w cztery dni potem napadli jego dom Moskale, ścięli kańczugami żonę, skatowali na śmierć córkę, zniszczyli dobytek". Nie odstraszyły jednak nikogo te i tym podobne barbarzyństwa. Zapełniały się szeregi konfederackie i toczyły bezplanową partyzantkę.

Bezplanową — oto co było najgorszem w tych smutnych dziejach. A jednak ta bezplanowość i brak jednej linji wytycznej dla działań wynika jasno z świetnej pracy prof. Konopczyńskiego. Bezplanowość sparaliżowała konfederację i zniszczyła jej plon jakby w zarodku. Niemniej, choć nieraz najsurowsze słowa znajduje autor na napiętnowanie tej wady, i na potępienie prywaty, stwierdza on dobitnie, że konfederacja była czynem potrzebnym. Bo „nietylko szło o gwarancję, o dysydentów i p l u r a l i t a s w sejmach; wojna miała rozstrzygnąć zagadnienie naszej w o l n o ś c i, c a ł o ś c i i n i e p o d l e g ł o ś c i".

Dr. Janusz Staszewski

Poznań

*) Władysław Konopczyński: „Konfederacja barska"; t. I. Wydawnictwo Kasy im. Mianowskiego. Instytutu Popierania Nauki. Warszawa 1936. str. XVI + 559.

Pisma nadesłane

„Przegląd Pedagogiczny". Nr. 3. Treść T. B.: „Ogniska metodyczne". — Nowy Wiceminister Oświaty. — Dr. A. Ryniewicz: „Zmory" Zegadłowicza i przedwojenna szkoła w Małopolsce". — J. Miernik: „Projekty ustaw samorządowych". — Z przemówienia Kol. Posła B. Pochmarskiego w Sejmie. — Dr. Al. Kras.: „Paedagogica zagraniczne". — T. N. S. W. u P. Wiceministra D-ra J. Błaszyńskiego. — Z życia T. N. S. W. — Komunikaty Zarządu Głównego T. N. S. W. — Z życia Koła Warszawskiego T. N. S. W. — Nowe wydawnictwa. — Adr. Red. Warszawa, ul. Bracka 18.

Z ŻYCIA KOBIET

Coraz więcej kobiet w przemyśle fabrycznym w Polsce

Ostatnie sprawozdanie roczne Inspekcji Pracy (za r. 1934) przynosi interesujące dane z zakresu ochrony pracy kobiet i młodocianych.

Cyfry potwierdzają raz jeszcze charakterystyczne w okresie kryzysu zjawisko, mianowicie stały wzrost zatrudnienia kobiet w przemyśle fabrycznym i dalsze zmniejszanie się udziału młodocianych.

Odsetek kobiet w stosunku do ogółu zatrudnionych robotników wynosił w roku sprawozdawczym 21 proc., podczas gdy w r. 1933 wynosił 20,7 proc., a w r. 1929 t. j. bezpośrednio przed kryzysem znacznie mniej, bo 18,4 proc. Odsetek młodocianych wynosił w roku sprawozdawczym 2,7 proc. (w tem tylko 0,5 proc. dziewcząt, a 2,2 procent chłopców). W stosunku do roku poprzedniego jest to spadek niewielki (w 1933 — 2,9 proc.), lecz wobec roku 1929, gdy odsetek zatrudnienia młodocianych wynosił 6,9 proc. — różnica jest ogromna.

Kobiety opanowują ciężki przemysł

Kobiety wypierają więc i nadal młodocianych z przemysłu, równośnie jednak zastępują częściowo i dorosłych mężczyzn. Przy ogólnym dalszym wzroście zatrudnienia w r. 1934 o 7,2 proc. liczba mężczyzn zwiększyła się tylko o 7,1 proc., liczba kobiet o 8,7 proc. W cyfrach bezwzględnych udział kobiet w produkcji wzrósł w roku sprawozdawczym o 14 809 i wynosił 184 006 kobiet; liczba młodocianych chłopców zmniejszyła się o 294 i wynosiła 18 777, liczba młodocianych dziewcząt zwiększyła się o 227; wynosiła 4 715.

Sprawozdanie ujawnia smutne zjawisko wzrostu udziału kobiet w przemysłach ciężkich i niebezpiecznych. W okresie 1929-34 zwiększył się odsetek kobiet: w hutnictwie i mechanicznej przeróbce metali o 3,4 proc., w przemyśle maszynowym i elektrotechnicznym o 4 proc., w przemyśle papierniczym o 3,6 proc., w poligraficznym o 4,4 proc., chemicznym o 6,2 proc. Natomiast w przemyśle spożywczym liczba zatrudnionych kobiet spadła o 2 procent.

Dziecko w walce o byt.

Ewidencja pracowników poniżej lat 15 jest b. nieścisła; największą ilość dzieci zatrudnia rolnictwo (60 proc.); poza tem w większych i w małych ośrodkach przemysłowych zaznacza się wzrost zatrudnienia dzieci, których praca stanowi nieraz jedyne źródło utrzymania rodziny.

Prawda, że podaż tanich rąk dorosłych bezrobotnych, gotowych wobec kryzysu pracować za jakiekolwiek wynargodzenie — była czynnikiem, który wpływał hamująco na zatrudnianie dzieci. Z drugiej strony jednak, zubożenie klasy pracującej i nędza bezrobotnych pobudza ich do wysyłania dzieci do pracy zarobkowej. Słuszność tego poglądu potwierdziła analiza zatrudnienia dzieci w jednym z okręgów: jak się okazało, zmniejszyła się liczba dzieci w rzemiośle, w którem dzieci pracowały dla nauki i płaciły za nią — natomiast wzrosła znacznie liczba dzieci pracujących w służbie domowej, w handlu, przedsiębiorstwach, usług osobistych, dających doraźne korzyści w formie wyżywienia, drobnych opłat, napiwków. Zdarzają się nawet wypadki, że dzieci, nad któremi zorganizowano opiekę przez świetlice lub szkoły, poszukują nadal nielegalnej pracy w zawodach, niepodlegających kontroli inspekcji pracy.

Te dane muszą budzić wśród społeczeństwa najżywsze zaniepokojenie o los młodego pokolenia. W zakresie opieki nad dzieckiem mamy jeszcze bardzo wiele do zrobienia i zdwojenie czujności i wysiłków ze strony organizacyj społecznych i kobiecych w kierunku zatamowania napływu dzieci do pracy zarobkowej jest jednem z najważniejszych zadań.

A. Orzechowska.

Zjednoczenie kobiet pracujących zawodowo

Nowy Zarząd

Odbyło się Walne Zebranie Zjednoczenia, na którem po przyjęciu sprawozdania ustępującego Zarządu i Komisji Rewizyjnej, zostały dokonane wybory do Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu Honorowego na rok 1936. Do Zarządu zostały wybrane: pp. Anna Paradowska-Szelągowska, Jadwiga Krawczyńska, Anna Brzezińska, Ludwika Wolska, Marja Morozowicz-Szczepkowska, Ilse Glinicka, Hanna Milewska-Welmanowa, Irena Palędzka Janina Idzikowska-Laskowska, Lucyna Robowska, Halina Kleczkowska i Wanda Mizgerówna.

Do Sądu Honorowego: pp. Pia Górska, Emilja Manteuffel, Ludwika Nitschowa, Zofja Mikiaszewska i Julja Ujejska.

Do Komisji Rewizyjnej: pp. Aleksandra Hermanowa, Jadwiga Kossowa-Wiśniewska, Anna Ryszkiewiczowa, Zofja Wasilewska i Helena Stehlik.

Zarząd ukonstytuował się, jak następuje: Przewodnicząca p. Anna Szelągowska, wice-przewodniczące: pp. Jadwiga Krawczyńska i Anna Brzezińska, sekretarki: pp. Ludwika Wolska i Hanna Welmanowa, skarbniczka p. Irena Palędzka, zastępczyni skarbniczki p. Halina Kleczkowska.

Z zagranicy

Paryż zyskał jeszcze jedną królowę obok zwykłych królewien piękności, midinetek, katarzynek etc. Jest nią królowa stenotypistek. Nosi ona oficjalny tytuł „Pszczółka stenotypistka" (L'Abeille Daktylographe). Konkurs i wybór odbył się w ramach balu, który urządziło koło stenotypistek. Do konkursu stanęło trzydzieści stenotypistek. W przerwie między tańcami zasiadły kandydatki do tytułu królowej w pięknych sukniach balowych, ufryzowane i uczesane według ostatniej mody — do maszyn. Zwyciężyła piękna blondynka, Odetta Breton. Otrzymała dwie damy honorowe, kolejne kandydatki do drugiej i trzeciej nagrody.

Najstarsza sprzedawczyni gazet

W miasteczku Bitterne w pobliżu Southampton żyje najstarsza sprzedawczyni gazet na świecie. Jest nią panna — miss Marta Godwin. W tym roku obchodziła uroczystość 99-lecia swoich urodzin.

Dzień w dzień, bez względu na pogodę, od 85 lat zjawia się ta gazeciarka na swoim posterunku.

Dziennikarzom, którzy licznie na tak niezwykłą uroczystość przybyli, oświadczyła: „Mam nadzieję, że wkrótce będę mogła już opuścić ten mój posterunek. W moim wieku odczuwa się czasem potrzebę małego wypoczynku".

Z Tow. Ziemianek Wlkp.

Członkinie nasze z okazji bytności w Poznaniu zachęcamy do wysłuchania cyklu następujących odczytów dla inteligencji p. t. „Katolicyzm kulturalny": 29 lutego ks. rektor dr. K. Kowalski — „Drogi i bezdroża współczesnych prądów umysłowych"; 4 marca ks. prał. dr. K Mazurkiewicz — „Katolik wśród zgorszeń świata"; 7 marca red. J. Gutsche — „Praca w współczesnem życiu kulturalnem"; 11 marca Marcin Rożek — „Katolicka myśl twórcza w nowej sztuce polskiej"; 14 marca red. Józef Kisielewski — „Cechy dodatnie współczesnej literatury"; 18 marca ks. prof. dr. W. Gronkowski — „Talmudyzm a chrześcijaństwo".

Odczyty powyższe odbywać się będą w sali 18 Collegium Minus o godz. 20. Bilety w cenie 25 gr i karty wstępu na cały cykl za zł 1,20 do nabycia w Archidiecezjalnym Instytucie Akcji Katolickiej oraz przy wejściu do sali.

Donosimy równocześnie naszym członkiniom, że Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej urzadza kurs liturgiczny pod kierownictwem ks. prof. dr. Śpikowskiego. Kurs odbędzie się w 10 wieczorach co wtorki i piątki o godz. 20 w Związkowej sali Sodalicyjnej, św. Marcin 69 od wtorku 3 marca począwszy, aż do 3 kwietnia.

W czwartek 5 marca o godz. 15.30 odbędzie się zebranie poznańskiego Koła Ziemianek w sekretarjacie naszym, Mickiewicza 33.

W poniedziałek, dnia 9 marca odbędzie się na sali Wlkp. Izby Rolniczej kurs dokształcający z hodowli drobiu, obejmujący 3 referaty. Początek kursu o godz. 10.

Popołudniu tego samego dnia o godz. 15 odbędzie się na sali posiedzeń w Wlkp. Izbie Rolniczej zebranie Pań Przewodniczących Kół powiatowych Tow. Ziemianek Wlkp. z referatem ks. dyr. Marlewskiego p. t. „Uczestnictwo Tow. Ziemianek Wlkp. w działalności Akcji Katolickiej".

O godz. 16.30 odbędzie się zebranie pp. Delegatek do Sekcji Ekonomicznej z referatem ogrodniczym p. Janiny Chełkowskiej.

Pamiętaj, że każdy grosz, oddany w ręce żydowskie, uboży naród polski!

Bronchinol

bardzo skuteczny środek przeciwko cierpieniom dróg oddechowych jak: katar oskrzeli i płuc, kaszel koklusz, zaflegmienie itp. Nazwa zastrzeż.

Król. Uprzyw. **Apteka „Pod Białym Orłem"**
Zał. r. 1564 K. Skarzyński. Poznań St. Rynek 41
Tel. nr. 12-01 i 58-43.
Pg 2569-3.25

Stara suknia

Pani Walentyna miała jeszcze, głęboko w starej, mahoniowej szafie przechowaną piękną toaletę z lat młodszych. Była to suknia jedwabna, ciemno-fioletowa przybrana falbankami i prawdziwą koronką. Cztery razy do roku, na wiosnę, lato, jesień i zimę wyjmowała ją z ukrycia i przewietrzała. A prócz tego niekiedy, z okazji świąt lubiła też otwierać pachnącą naftaliną i lawendą starą szafę i przyglądać się swojej sukni. Bo to przypominały jej się wówczas dawne, dobre czasy. Suknia zdawała się nabierać życia, poruszać się posuwiście i szeleścić, a dźwięki słodkiego walczyka Straussa, budziły się gdzieś, po kątach pokoju i płynęły echem młodych lat. Bo i pani Walentyna była kiedyś młodą, bardzo dawno temu, ale jednak była. I jej szeptano wówczas rzeczy miłe do ucha, i ona marzyła o słonecznej przyszłości, zanim śron jesieni życia zwarzył kwiaty wiośnianych zadumań. Więc dobrze było przyjrzeć się w dniu imienin, czy w jakąś, sobie tylko wiadomą serdeczną rocznicę, starej sukni, która pamiętała tyle chwil miłych i radosnych. Pani Walentyna lubiła więc ponad wszystko ową toaletę ciemno-fioletową i zwiewne koronki i drobne, niemodne falbaneczki przy niej.

Ale pewnego dnia, wracając z rannego nabożeństwa w parafji, dowiedziała się od sąsiadki z naprzeciwka, że niedługo zbierać się będzie stare rzeczy dla bezrobotnych. Mimowoli wzruszyła ramionami. Cóż tam ona mogła dać tym biedakom! Sama była kobietą ubogą, a miała tyle właśnie odzienia, ile jej koniecznie było potrzeba do śmierci. Dalibóg niktby się tem nie uraczył, coby u niej znalazł. Co innego sędzina z pierwszego piętra. Ta kupowała sobie wciąż coś nowego, a to futro długie, karakułowe, a to króciutkie sile do figury, a to jakiś kostjum ciepły, a to znów płaszcz ze skunksowym kołnierzem. Niech tylko idą do niej! Spewnością zabiorą furą dostatniego przyodziewku, starczy na przybranie kilku rodzin.

Sąsiadka przywtórzyła z zapałem, ale dodała jednak z poczucia obowiązku.

— Każden coś dać musi. Takie jest prawo!

I pani Walentyna poraz drugi wzruszyła ramionami, postanawiając dnia tego nie otwierać drzwi na żaden dzwonek. Niech ją zostawią w spokoju. Dała już swoich parę groszy na zbiórkę uliczną o niczem więcej nie chce słyszeć!

A potem, sparzyła sobie żytniej kawy do śniadania i zadowolona usiadła w miękkim fotelu pod oknem.

Mieszkanko było parterowe, można więc było zobaczyć to i owo, przez odchuchane zapobiegliwie szybki. Najpierw przebiegł ulicą chłopak od piekarza, potem przeturkotał ciężki wóz z węglami, a później przeszło kilka kobiet z koszami na ręku. Pani Walentyna zadrzemała chwilkę, ale wprędce znów zaczęła przyglądać się przechodniom. Było to jej ulubione zajęcie, a zarazem jedyna rozrywka. Oto teraz tam. z przeciwnej strony ulicy wybiegła na bruk wyboisty mała dziewczynka. Biedna musiała być, bo nie miała płaszcza, tylko mizerną chuścinę na cienkiej wytartej sukience. Obok niej zjawił się chłopczyk, jeszcze mniejszy, mając za całą ochronę przed zimnem, starą, za dużą czapkę ojcowską. Pani Walentynie serce ścisnęło się z żalu. Bo widać było, że dzieci chodzą oto od domu do domu i żebrzą. Chętnieby im coś dała, ale cóż, nie było już zapasowych pieniędzy, a do pierwszego daleko. Odwróciła więc głowę w inną stronę, aby o biedakach zapomnieć. Powiodła wzrokiem po skromnych sprzętach małego pokoju i zatrzymała się myślą na mahoniowej szafce. Tak, tam wisiała paradna i ulubiona suknia jedwabna z koronkami. Ale tej przecież nie da. Za nic w świecie nie odda najmilszej pamiątki.

Wyciągnęła więc z szuflady stolika pończochy i zaczęła je narządzać. Może w ten sposób przyjdzie na inne myśli. Pochyliła się nisko nad robotą, poprawiła na czole rogowe okulary i postanowiła sobie już tego dnia nie patrześ wcale przez okno. Niewiele jej to jednak pomogło. Teraz bowiem wciąż musiała obracać się ku szafie. Wreszcie wstała nagle i drepcząc prędko otworzyła skrzypiące drzwi starego sprzętu. Powiało ku niej znajomym zapachem, zaszeleściła jadwabna suknia ciemno-filetowa.

Pani Walentyna nie zdawała sobie wcale sprawy z tego, że skarb ów tylko dla niej przedstawiał wartość bezcenną. W rzeczywistości, cóż mogli z takiem odzieniem począć ludzie potrzebujący ciepłego, wygodnego ubrania. Ale stara kobieta drżała teraz z wielkiego wzruszenia. Serce dobre i litościwe mówiło jej, że trzeba dać, bo są na świecie tacy, którzy wogóle niczego nie mają, ale serce mówiło jej także, że nie trzeba, za nic, rozstawać się ze starą, wierną przyjaciółką. Zatrzasnęła więc nagle mahoniową szafę i poczłapała spowrotem pod okno.

Zegar wolno tykał na ścianie, za oknem rozlegał się pohuk pędzących tramwajów, na podwórzu sąsiedniem ktoś grał na odstrojonych skrzypcach, melodja dochodziła tu urywana, jakby nierzeczywista. Ale dźwięk ten przypomniał znów samotnej kobiecie mizernych ludzi, grających w ten mróz na cudzych podwórzach. Ona miała bądź co bądź kąt ciepły i zabezpieczoną starość. A oni? Gdyby im tak podarowała swoją najpiękniejszą suknię? Myśl ta powracała natrętnie, nie można się było jej pozbyć za żadną cenę.

A potem, nagle rozległ się dzwonek przy wejściu.

Pani Walentyna zatrzęsła się ze strachu i raz jeszcze zbuntowała się cała. — Nie! Nie da sukni!

Ale dzwonek rozległ się raz jeszcze i kobieta podniosła się wolno z fotelu. — Na progu stanęły rzeczywiście dwie panie komitetowe. Widać było, że zadzwoniły tylko z obowiązku, że mają zamiar pójść dalej, sądząc, że tu tak raczej daćby należało, niż zabierać. Ale pani Walentyna już dokonała postanowienia. Ruchem ręki poprosiła do wnętrza, i wyciągając szybko suknię ze szafy, wcisnęła ją do rąk przybyłym. Coś tam mówiły, że przyda się, że starej kobiecie na nic taka piękna toaleta, że będzie ją można przerobić na dwie letnie sukienki dla dzieci, ale pani Walentyna nie słuchała. — Pragnęła, aby tamte jak najprędzej już poszły. Obawiała się, że w ostatniej chwili gotowa skarb swój odebrać.

A kiedy drzwi zamknęły się za paniami z Komitetu — stara kobieta usiadła na fotelu naprzeciw otwartej, pustej szafy. Dwie, duże łzy spłynęły jej po policzku. Wiedziała, że teraz jest już naprawdę starą i samotną.

Tylko potem, gdy dzwon z pobliskiego kościoła zaczął dzwonić na Anioł Pański, gdy na ulicy zebrały się znów dzieci i zaczęły krzyczeć wesoło, pani Walentyna podniosła się i zamknęła szafę.

Jakiś cichy, dobry uśmiech zakwitnął na jej twarzy, uśmiech bardzo młody z dawnych, dobrych dni. Wir.

Nasilenie bezrobocia w Polsce

W czasach ogólnego zubożenia kraju, wzrastającej nędzy wszystkich warstw i kurczenia się życia gospodarczego, ważne staje się zagadnienie ilości ludzi bez pracy, ich stosunku do ogólnej liczby ludności w Polsce wogóle i w poszczególnych jej częściach. Liczby te są odzwierciedleniem stosunków gospodarczych oraz świadczą najdobitniej o tendencji do ożywienia wzgl. osłabienia życia gospodarczego.

Wszystkie dane statystyczne opracowane są na podstawie „Małych Roczników Statystycznych". Danych z 1935 r. jeszcze nie ogłoszono.

Stan ilościowy bezrobotnych na 31 grudnia każdego roku ilustruje poniższa tabela:

Rok	bezrobotni zarejestr. w tysiąc.	procent bezrobotnych otrzymując. zasiłki	Robotn. w/g grup pracy w % % umysł.	fizycz.
1926	190,1	51	11	89
1927	165,3	45	9	91
1928	126,4	35	8	92
1929	185,3	43	7	93
1930	299,8	35	7	93
1931	312,5	48	13	87
1932	220,2	37	19	81
1933	342,6	15	15	85
1934	413,7	?	11	89

Liczba bezrobotnych, począwszy od 1928 r. poza pewnem załamaniem w 1932 r. stale wzrasta, osiągając na dzień 15 lutego br. sumę 482 680 osób. Są to oczywiście tylko bezrobotni zarejestrowani. Gdyby zaliczono tu jeszcze członków rodzin zarejestrowanych, wszystkich niezarejestrowanych oraz mnogie rzesze bezrobotnych nie mających prawa być zarejestrowanymi t. j. absolwentów szkół wyższych i średnich, to niewątpliwie takie dopiero zestawienie dałoby rzeczywisty stan i prawdziwy obraz bezrobocia w Polsce.

Ten wzrost liczby bezrobotnych spowodowany jest nie przyrostem ludności, lecz kurczeniem się życia gospodarczego, bo podczas, gdy przyrost ludności od 1931 r. do 1934 r. wyrażał się w 3,13 proc., to liczba bezrobotnych w tym samym czasie wzrosła o 32,38 proc. Obecne zatem stosunki gospod. Polski nie mogą dać zatrudnienia nietylko przyrostowi ludności, ale także pokoleniu, które już pracowało.

Porównanie wg. wskaźników bezrobocia, obliczonych przez Gł. Urząd Stat., bezrobocia w Polsce z bezrobociem światowem, uwypukla rażącą różnicę stosunków w Polsce, a zagranicą. W Polsce poza 1932 r. istnieje stała tendencja do wzrostu bezrobocia czyli do pogarszania się stosunków, ogólna zaś sytuacja światowa na podstawie wskaźników bezrobocia pogarsza się w mniejszym, niż w Polsce stopniu, do 1932 r. Od tego jednak przełomowego roku, będącego w natężeniu swem gorszym niż w Polsce, rozpoczyna się stała, wyraźna poprawa światowego położenia gospodarczego.

Wszyscy zarejestrowani w Państw. Urzędzie Pośred. Pracy nie pobierają jednak zasiłku z akcji ustawowej. W 1926 r. czerpało z funduszów 51 proc. zarejestrowanych. W innych latach ten procent znacznie się zmniejszył, przybierając z wyjątkiem 1931 r. tendencję do stałej zniżki tak, iż w 1933 r. tylko 15 proc. zarejestrowanych otrzymało zasiłki, podczas gdy przeciętnie za okres latowy otrzymywao je 38,6 proc. Ta coraz bardziej zmniejszająca się bezwzględna i stosunkowa liczba pobierających zasiłek jest wyrazem pogłębiającej się w dalszym ciągu dekonjunktury w Polsce.

Z jakich gałęzi pracy rekrutują się bezrobotni? Lwią część tworzą pracownicy fizyczni zarówno wykwalifikowani, jak i niewykwalifikowani; stanowią oni przeciętnie 89 proc. zarejestrowanych. Pracowników zaś umysłowych jest zarejestrowanych przeciętnie 11 proc. Faktyczny jednak stosunek bezrobotnych umysł. zwiększyłby się znacznie, gdyby uwzględniło się nie mających prawa do rejestracji, t. j. absolwentów szkół.

Polska pod względem gospodarczym nie stanowi jednolitego pnia, dlatego też nasilenie bezrobocia nie jest we wszystkich częściach Polski jednakowe. Z ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych przypada procentowo na poszczególne grupy województw (wg. stanu z 31. 12. każdego roku):

Rok	razem	woj. zachodnie w tem śląsk.	pozn. pom.	woj. centr.	woj. poł.	woj. wschod.
1926	33	22	11	52	11	4
1927	34	25	9	47	15	4
1928	30	18	12	51	14	5
1929	23	9	14	59	14	4
1930	30	17	13	53	14	3
1931	36	23	13	48	12	4
1932	46	34	12	44	8	2
1933	43	26	17	39	14	4
1934	40	26	14	45	11	4
Średnia okresu	35	22	13	49	12	4

Tablica powyższa, obliczona procentowo, jasno i przejrzyście przedstawia ilość bezrobotnych, przypadającą z ogólnej liczby zarejestrowanych na poszczególne grupy województw. Jeden wypływa z niej wnosek ogólny, a manowicie, że ilość bezrobotnych pewnych okręgów wzrasta ze zwiększeniem jego uprzemysłowienia. I tak na woj. wschodnie, o ludności rolniczej, przypada w badanym czasokresie przeciętnie 4 proc. ogółu bezrobotnych. Inny jest już stosunek w woj. południowych, wynikający z uprzemysłowienia ich. Na ten obszar przypada średnio 12 proc. ogółu bezrobotnych. W obydwu tych grupach woj. stan bezrobotnych jest raczej ujednostajniony i nie wykazuje tendencji zniżkowej, czy zwyżkowej.

Województwa zachodnie i centralne należą do grupy województw o całkiem innym charakterze. Będąc okręgami najbardziej uprzemysłowionemi, na woj. zachodnie przypada przeciętnie przeszło 1/3, t. j. 35 proc, na woj. centralne zaś prawie połowa, w szczególności 49 proc. W badanym okresie ten stosunek zmenia się i waha się w większych granicach, a mianowicie: dla woj. zach. 23 do 46 proc., dla woj. centralnych 39 do 59 proc. Charakterystyczne jest zestawienie tendencji liczby bezrobotnych w tych dwóch grupach woj. i tak w woj. centr. zaznacza się od 1929 r. spadek, natomiast w woj. zach. od tego samego roku następuje wzrost stosunkowej ilości bezrobotnych. I rzecz znamienna, jeśli chodzi o woj. zach., że ten wzrost w woj. śląskiem rozpoczyna się od 1929 r., a w woj. poznańskiem i pomorskiem już w 1927 r.. Największą ilość bezrobotnych ma oczywiście okręg w najwyższym stopniu uprzemysłowiony, t. j. woj. śląskie, które ma przeciętnie 22 proc., a woj. poznańskie i pomorskie łącznie 13 proc. ogółu bezrobotnych zarejestrowanych.

Omówione powyżej zagadnienia nie uwzględniają stosunku bezrobotnych do ludności, co dałoby rzeczywiste natężenie bezrobocia. To zaś szczególnie jest ważne, by znać procent ludności będącej bez zajęcia, a stąd zmniejszający lub zwiększający się ciężar ich utrzymania, spoczywający bezpośrednio, czy pośrednio na społeczeństwie.

Rok	Na 1 000 osób przypada bezrobotnych Polska	woj. zachod.	woj. centr.	woj. połud.	woj. wschod.
1931	10	25	11	4	2
1934	14	36	13	5	3

Tabela wykazuje, że największy procent ludności bezrobotnej mają woj. zachodnie, bo w 1931 r. 25 na 1000 osób, czyli 2,5 proc., a w 1934 r. 36 na 1000 osób, czyli 3,6 proc. W Polsce ogółem wziąwszy zarestrowani stanowili w 1931 r. 1,05 proc., a w 1934 r. — 1,43 proc. Jednakże faktyczny stan bezrobócia jest inny. Należy uwzględnić jeszcze członków rodzin. Wychodząc z założenia, że rodzina składa się z 5 członków, bezrobotni tworzą w 1931 r. — 5,25 proc., a w 1934 ar. — 7,15 proc. ludności. Jeśli zaś uwzględni się jeszcze bezrobotnych niezarejestrowanych i nie mających prawa do rejestracji, to niewątpliwie stosunek ten znacznie jeszcze się pogorszy.

A. ORMIŃSKI

Z walnego zebrania Czerwonego Krzyża

W sali restauracji „Belweder" toczyły się wczoraj obrady dorocznego walnego zebrania członków oddziału Polskiego Czerwonego Krzyża na miasto Poznań. Zagaił je prof. dr. Jurasz jako prezes zarządu. Rok miniony należy do najcięższych, jakie wogóle Polski Czerwony Krzyż przeżywał. Dwa koła musiano zlikwidować, gdyż wycofała się duża liczba członków.

Pomyślnie rozwijała się jedynie praca wśród młodzieży. Liczba drużyn ratowniczych zwiększyła się o pięć. W obozie ćwiczebnym było 20 drużyniaków i drużynianek P. C. K. Szeroko rozwinięta akcja kół młodzieży P. C. K. postawiła oddział poznański na czele placówek Czerwonego Krzyża w Polsce. Jak się następnie z ogłoszonego przez przewodniczącego sekcji młodzieży b. wojewodę Moskalewskiego sprawozdania okazało, istnieje w Poznaniu i powiecie 60 kół młodzieży K. C. K., w których liczba członków wzrosła do imponującej cyfry 6957 członków. Niezwykłym, a specjalnie uwagi godnym szczegółem tej akcji jest zebranie w ciągu roku ze składek miesięcznych, wynoszących 2 do 10 groszy, sumy ponad 3 tys. złotych. Dzieci z wielkiem umiłowaniem spełniały pracę czerwonokrzyską, ucząc się higjeny, korespondując z innemi szkołami, opiekując się ptaszętami, skwerami miejskiemi itp. Niestety praca dla młodzieży pozaszkolnej doznała przerwy, gdyż od 1 maja zamknięto świetlicę na ul. Fr. Ratajczaka z powodu braku funduszów.

Z działalności biura zdał sprawę dyr. Herburt, ze stanu kasy skarbnik oddziału, b. wiceprezydent dr. Kiedacz. Zebranie uchwaliło wniosek o przyjęcie absolutorjum zarządowi, przedłożony przez przewodniczącego komisji rewizyjnej radcę Stempniewicza.

Ze sprawozdania dyr. Herburta dowiedzieliśmy się, że liczba członków zmniejszyła się w ciągu roku z 1915 na 1533. Suma ofiar zmniejszyła się o 800 złotych.

W dyskusji radca Stempniewicz, który wskazał na spadającą liczbę członków jako na objaw niepokojący, wzywał zarząd, aby zebrał się jak najrychlej celem obmyślenia środków zaradczych i przeprowadzenia planowej akcji werbunkowej na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża wśród szerokich warstw społeczeństwa. Należy nadmienić, że oprócz członków zarządu i członków dwóch kół wojskowych P. C. K. (szpitala wojskowego i 58 pp.) przybyło na zebranie 27 osób. (kl)

Problem 14—15-letnich bezrobotnych

Los młodzieży, która po 14 roku życia opuszcza mury szkoły powszechnej i ze względu na obowiązujące ustawodawstwo socjalne nie może wstępować do przemysłu, ani do rzemiosła, jest godny uwagi zarówno pedagoga, jak i polityka, czy ekonomisty. Mam wrażenie, że ze względu na ogólnopaństwowe znaczenie problemu zorganizowania opieki nad młodzieżą w wieku 14-15 lat, nasze próby robione od paru lat na terenie m. Poznania zaciekawią czytelników, którzy interesują się tem pierwszorzędnem zagadnieniem, szczególnie ważnem na terenie większych miast.

Opiekę nad młodzieżą bezrobotną, która wyszła ze szkół powszechnych, a nie trafiła do terminu, ani do fabryk, biur, czy jakichkolwiek przedsiębiorstw, roztacza od trzech lat poznański Komitet Tanich Kuchen im. ks. kardynała Dalbora.

Początkowo naukę z tą młodzieżą prowadzili bezrobotni nauczyciele. Młodzież otrzymywała dwa razy dziennie posiłek, a najbiedniejsi z nich, dzięki pomocy Tow. „Caritas", otrzymywali ubranie i obuwie. Ofiary na wydatki związane z utrzymaniem młodzieży składali pracownicy „Zakładu Umundurowania". Chłopców wyróżniających się pilnością, Komitet skierowywał do warsztatów szkolnych, gdzie pod kierunkiem mistrzów stolarskich majstrowali potrosze i nabierali smaku do rzemiosła.

Podkreślam moment, rącjonalnie prowadzonej akcji dobroczynnej, jako niezmiernie ważny, gdyż wydaje mi się, że w dużej mierze rozwiązanie w praktyce problemu 14- i 15-letnich bezrobotnych będzie zawsze opierał się o dobrze zorganizowane instytucje dobroczynne, opiekujące się biedną młodzieżą w miastach. Wieś swoich 14 i 15-latków zawsze może zatrudnić; młodzież zamożniejszych rodziców znajdzie również dla siebie miejsce właściwe, a liczne rzesze czternastolatków, pochodzących ze sfer najbiedniejszych, będą zawsze wymagały nietylko szkół, kursów, czy świetlic, ale i ciepłej strawy, aby nie poddać się smutnej konieczności zdobywania sobie środków do utrzymania w sposób, jaki stosują dziś tysiące chłopców na peryferjach wielkich miast i ośrodków fabrycznych.

Sposoby te nierzadko popychają tę młodzież na drogę przestępstw, a opiekę dalszą roztacza nad nią sąd i więzienie.

Próby zajęcia tej młodzieży zwykłemi lekcjami przez nauczycieli bezrobotnych nie dały dobrego wyniku. Dla wielu z nich było to mniej lub więcej nudne powtarzanie nauki ze szkoły powszechnej.

Podejmujące się pracy nad tą młodzieżą grono nauczycielskie Szkoły Dokszt. Zawodowej postawiło więc sprawę inaczej — młodzież ta powinna przedewszystkiem znaleźć ujście dla swych naturalnych aspiracyj do majstrowania. Ponieważ przy szkole mamy niektóre urządzenia warsztatowe skompletowane, a Komitet Tanich Kuchen wystarał się o trochę funduszy na uzupełnienie w narzędziach i urządzeniach warsztatowych szkoły, więc zasadniczo przychodzą chłopcy do szkoły poto, aby majstrować w kilku równych gałęziach rzemiosła.

Najchętniej biorą się do trzech zawodów: do szewstwa, elektrotechniki i do zabawkarstwa. Blacharstwo ich nie zaciekawia, oprawianie książek i stolarstwo również nie. Z prawdziwą satysfakcją obserwuje się zapał, z jakim majstrują przy swoich butach, względnie swoich braci i sióstr, albo robią różne zabawki, łatwe ale artystycznie pomyślane. Chętnie głowią się nad budowaniem dzwonków elektrycznych, czy radjoodbiorników itp.

Przy tych zajęciach mają naukę rysunków, uzupełniają swoją wiedzę z rachunków, historji, krajoznawstwa i nauk przyrodniczych. Lekcje te są częściowo traktowane jako samodzielne ich dociekania pod kierunkiem nauczyciela i nawiązują często do uprawianego przez nich tego, czy innego ćwiczenia. W znacznej części mają one cele ściśle wychowawcze przez wzbudzanie zaciekawienia tym czy innym tematem i ułatwianie samokształcenia w świetlicy, ogólnie zaś odbiegają od szablonu lekcyj ze szkoły powszechnej i nie męczą młodzieży; są to raczej pogadanki i dopomaganie w samokształceniu.

Wielki nacisk kładzie się na stronę wychowawczą i tutaj sukces prawdziwy odniosło grono, gdyż z niesfornej i rozłobuzowanej gromady wisusów, niekarnych i często zdolnych do bardzo grubych wykroczeń, udało się wychować chłopców bardzo przyzwoitych i zachowujących się względnie kulturalnie. A co ważne, wielu z nich rozsmakowało się w rzemiośle. Po rocznej obserwacji, gdy poznaliśmy ich zamiłowania, zdolności i charakter, mogliśmy polecić niektórych mistrzom, jako obiecujących uczni. W ten sposób skierowaliśmy już sporo chłopców do nauki rzemiosła, umieściliśmy w sklepach i przedsiębiorstwach, jako element solidny.

Niektórzy sprzedają na ulicy zabawki, torebki papierowe i inne rzeczy, własnego wyrobu. W każdym razie pracują, a to, czego się nauczyli w świetlicy przydaje im się i w domu. Mam wrażenie, że szkoła zawodowa jest właściwym terenem, na którym powinno znaleźć rozwiązanie — jeśli nie całkowicie to w znacznej części — palące zagadnienie młodocianych 14—15-letnich bezrobotnych.

Sprawa musi tu jednak oprzeć się o ofiarność i to szeroko zakreśloną społeczeństwa. Gdyby zainteresowały się szerzej nią sfery przemysłowe, rzemieślnicze i kupieckie, to kto wie, czy nie uznanoby tego rodzaju świetlic z warsztatami nietylko jako zakłady chroniące młodzież przed zarazą komunizmu i zdeprawowania moralnego, ale przy umiejętnie zorganizowanej pracy, świetlice takie mogłyby w naturalny sposób selekcjonować młodzież, według jej zamiłowań i zdolności i kierować do najwłaściwszych zawodów.

J. S.

Pogrzeb śp. St. Wróblewskiego

Koło Stronnictwa Narodowego, Poznań - Stare Miasto, wzywa wszystkich członków do wzięcia udziału w pogrzebie śp. Stefana Wróblewskiego. Zbiórka w niedzielę o godz. 13,30 przed kostnicą szpitala miejskiego. Przybycie Młodych obowiązkowe. — Kierownik.

Cień Karola IV-go

W średniowiecznej siedzibie królewskiej

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Praga, w lutym.

W mniemaniu Czechów tylko dwaj mężowie zasłużyli na przydomek „ojców narodu": Karol IV i historyk Franciszek Palacky. Szczególnie postać króla z dynastji luksemburskiej,

Karol IV Luksemburczyk. (Rzeźba z XIV w. w katedrze św. Wita w Pradze.)

choć 558 lat upływa od jego zgonu, żyje nad Wełtawą w pamięci wszystkich, otaczana nimbem czci i miłości. W sanktuarjum narodowem — katedrze praskiej św. Wita — znajduje się w tryforjum popiersie Karola IV, a szczątki doczesne monarchy spoczywają w białym sarkofaku marmurowym przed wielkim ołtarzem. Bramę jednej ze starych wież mostowych zdobi posąg króla. Muzeum Narodowe przechowuje pamiątki po nim: kilka dzieł sztuki złotniczej i strzęp dalmatyki cesarskiej, w której był pochowany. Przed akademickiem „Karolineum" stoi jego pomnik. Imię jego jest związane z placem, pięcioma ulicami i budowlami w różnych częściach stolicy, tudzież z kilkoma miejscowościami w kraju.

W tej formie potomkowie poddanych odwdzięczają się władcy, który, dźwigając na skroniach dwie korony: królewską św. Wacława i cesarską św. Imperjum Rzymskiego, postawił w średniowieczu państwo czeskie na szczycie siły i sławy, rozszerzył o Łużyce Dolne, księstwa śląskie świdnickie i jaworskie, dał mu lenna w Górnym Palatynacie, Miśnji, Frankonji, Vogtlandzie, Brandenburgji, rozwinął gospodarczo, uporządkował, zaopatrzył we wzorowe sądy i mennice. Praga szczyci się, że dzięki Karolowi IV była ongi ośrodkiem politycznym Imperjum Rzymskiego i siedzibą jego cesarza, że otrzymała odeń w darze liczne świątynie, zamek, wszechnicę, pierwszą w Europie środkowej (w r. 1348) i potężny most kamienny z rozpiętemi zuchwale łukami arkad, dziwo architektury średniowiecznej. Pod rządami mądrego i dobrotliwego pana budownictwo rozkwitało w parze z rzeźbą, malarstwem i piśmiennictwem.

O tem, jakim król był człowiekiem, powie nam „Zamek Karola" — Karluv Tyn, znany pod bardziej utartą nazwą Karlsztejnu, położonego na południe od stolicy, o godzinę jazdy koleją od niej, na trasie do Berouna.

Oddaliwszy się o kilkaset kroków od stacji w Karlsztejnie znajdziemy osadę Budniany, przytuloną do dzikich skał, pokrytych lasem. Ma ona jedną tylko zygzakowatą ulicę, która wiedzie prosto... do średniowiecza, bo u jej wylotu otwiera się przed nami

Most Karola w Pradze.

wspaniały, malowniczy widok na położoną, niby orle gniazdo, na szczycie wysokiej góry warowną siedzibę królewską z XIV stulecia.

Dziś ciszę romantycznego zakątka zakłóca tylko szum lasu, wstępu nie broni nikt, więc po dobrym kwadransie marszu pod stromą górę przechodzimy, zdyszani, przez bramy potrójnego pierścienia wałów, zaglądamy w ich obrębie do głębokiej, 80-metrowej studni zamkowej i przez kilka dziedzińców zewnętrznych docieramy do głównego, z którego schody prowadzą do gotyckich, surowych w swej prostocie sal rezydencji. Na pierwszem piętrze sala dworzan, rycerska i kaplica ze statuetką św. Mikołaja, którą, według legendy, wyrzeźbił sam Karol IV; na drugiem piętrze prywatne komnaty: jadalnia, sala audjencjonalna i sypialnia. Stoi tam jeszcze klęcznik monarchy z rozłożonym na pulpicie modlitewnikiem pergaminowym...

Żarliwa pobożność Karola IV rzuca się w oczy, gdy udamy się stamtąd do kolegjaty zamkowej pod wezwaniem Matki Boskiej. Wielką ścianę naprzeciw ołtarza zdobi fresk, wyobrażający króla, namalowany za jego życia, oddający więc prawdopodobnie wiernie rysy łagodnego jego oblicza, okolonego czarną brodą. Do świątyni, której wnętrze lśni od złota, przylega kaplica św. Katarzyny, wyłożona aż po sklepienie polerowanemi płytami ze szlachetnych kamieni.

Co roku w Wielkim Tygodniu król kazał się tam zamykać na trzy dni, od czwartku do soboty włącznie, pościł srogo, biczował się i trawił czas na modlitwach i rozpamiętywaniu Męki Pańskiej. Dobrowolnego więzienia nie opuszczał nawet dla najważniejszych spraw państwowych. Załatwiał je w ten sposób, że zwoje pergaminów wsuwano mu do samotni przez mały otwór, wybity nad posadzką w murze, oddzielającym kaplicę od kolegjaty.

Po krytym moście drewnianym wstępujemy do ostatniej części zamku — wielkiej wieży, której ściany mają około 5 metrów grubości. Na drugiem jej piętrze mieści się kaplica Krzyża św., odzdobiona z rzadko spotykanym przepychem malowidłami i płytami z półdrogich kamieni, wprawionemi w listwy ze złota. Sklepienie, pokryte gęsto gwiazdami z tegoż kruszcu, wyobraża firmament niebieski. Miejsce poświęcone służyło w XIV wieku również za skarbiec i ar-

Zamek królewski w Karlsztejnie zbudowany w XIV w przez mistrza Macieja z Arrasu.

chiwum, bowiem w niszy za ołtarzem przechowywano klejnoty koronne Państwa Rzymskiego i królestwa czeskiego, relikwje, których monarcha był gorącym czcicielem i niestrudzonym zbieraczem, oraz najważniejsze dokumenty państwowe.

Karol IV wychowany był na dworze królów Francji; był przywiązany do niej i do Paryża tak silnie, że odwiedzał go po raz ostatni jako chorowany starzec, tuż przed śmiercią. A jednak nie wahał się nakłaniać długo i usilnie Urbana V do przeniesienia z powrotem stolicy papieskiej z Awinjonu do Rzymu i nie spoczął, dopóki nie wprowadził go osobiście w triumfie 21 października 1368 roku do Wiecznego Miasta, rozpoczynając czynem tym nową erę w dziejach świata.

W. M.

Warszawa, w lutym.

W tych dniach spotkałem na ulicy dobrego znajomego. Miły chłop, szczera, prosta dusza, znakomity pracownik i pożyteczny obywatel. W dodatku stuprocentowy poznańczyk. Taki z krwi i kości, bo nietylko urodził się w grodzie Przemysława, ale dzielnie go reprezentuje, zarówno w mowie, czystym wyglądzie, wzorowem zachowaniu się, jak również w humorze i rozsądnem zapatrywaniu się na bieg spraw. Ot, nie nosi różowych okularów. To cała tajemnica.

Poza tem — jakżeż mogłoby być inaczej — jest antysemitą i z tej racji z dużą rezerwą odnosi się do wszelkich warszawskich potraw mięsnych, z wędlinami łącznie. Groziła mu przemiana na jarosza i serojada. Powitał mnie wielce radośnie, z promieniejącą twarzą. Po chwili poznałem już tajemnicę jego dobrego nastroju. Otóż stał się nowym człowiekiem. Odżył! Bo oto przy Marszałkowskiej na narożniku ul. Żórawiej otwarto ostatnio wędliniarnię. Jak się okazuje, jest to firma wielkopolska, mianowicie gnieźnieńska bekoniarnia. Mój znajomy jest teraz zaprzysiężonym jej klientem i martwi się, że akuratnie rozpoczął się post. Zerwał z serami i odtąd zajada się poznańską „metką" i „wątrobianką" i z niecierpliwością czeka, kiedy za ladą pojawi się kochana „knoboszka". Tylko jej jeszcze brak do kompletu.

A co najdziwniejsze, że w wędliniarni tej naznaczają sobie randki poznaniacy, zamieszkali w Warszawie. Okazuje się, że jest ich wcale pokaźna gromadka. Wszyscy na dobrych stanowiskach, cenieni przez przełożonych i szanowani w gronie współpracowników. Niemal chóralnie wykrzykują do ekspedjentek: „Pani, dla mnie ćwierć funta metki" — A dla mnie całą wątrobiankę!" Pobyt tych wyrobów zaintrygował nawet rdzennych warszawiaków. Przejęli się tem i też zakupują poznańskie wyroby. Tak więc dzielnicowość zaciera się nawet przez... żołądek!

*

Wiadomo, że być kupcem, to niełatwa rzecz. Poza innemi zaletami trzeba posiadać przedewszystkiem spory zasób uprzejmości. Okazuje się jednak, że niejednym kupcom właśnie tego brak i to w dużej mierze. Dowiedziałem się o tem z okazji zetknięcia się z prawnikami poznańskimi, którzy zjechali ostatnio do stolicy na doroczne obrady.

Być w stolicy i nie kupić choćby drobnych pamiątek, czy innych drobnostek, a choćby nawet pięknych owoców, to znaczyłoby narazić się rodzinie, lub narzeczonej. Więc prawnicy poznańscy kupowali. Może kupiliby więcej, ale spotkali się różnemi „kwiatkami". I tak jeden wszedł do sklepu z krawatami i bielizną męską. Za ladą zastał dwie ekspedjentki, obie bardzo zajęte... czytaniem książek. Żadna się nie ruszyła, by klienta obsłużyć, przeciwnie spoglądały na siebie wymownie, niby na temat: „Znów nam ktoś przeszkadza, właśnie w tak ciekawym rozdziale", względnie: „No, rusz się pani, przecież klient wszedł." Ale żadna się nie ruszyła, natomiast klient wyruszył ze składu.

Ktoś znowu skarżył się na opryskliwość, oraz chęć nabrania go, bo wyczuli w nim „prowincjonała". Tak to już bywa.

Najoryginalniejszy wypadek miał inny przedstawiciel młodej palestry. Zamierzał kupić owoców. Skusiła go bardzo apetyczna wystawa, podszedł więc do drzwi, uchwycił klamkę i zaczął drzwi pchać. Ale te nic — zacięły się. Przez szybę ujrzał właściciela, robiącego wymowne gesty, mające klienta zachęcić do większego wysiłku. Usłyszał nawet wołanie: — Mocniej, mocniej pchnąć! — Drzwi jednak nie ustąpiły, więc ów prawnik odszedł wielce zdziwiony. Był już kilka kroków od owocarni, gdy usłyszał pod jego adresem zwrócone soczyste epitety.

Też swoisty rodzaj uprzejmości. A wystarczyło przecież zrana drzwi naoliwić, lub poprostu umieścić napis: Pchać mocno!

A prawda, był jeszcze inny sposób załatwienia sprawy — pomóc klientowi otworzyć drzwi!

*

W ub. tygodniu ukazały się liczne afisze na mieście, zachęcające do wyjazdu pociągiem specjalnym do Zakopanego. Nęcono hasłem: „Warszawa na śnieg!", kokietując zarazem okazją uczestniczenia w niedzielnem uroczystem otwarciu kolejki linowej na Kasprowy Wierch. Pociąg odszedł, bo pokusa była jednak wielka. No, i wrócił, a z nim wrażenia uczestników wyprawy.

Cóż się okazało? Przedewszystkiem śnieg nie dopisał, bo nadeszła silna odwilż. Największy jednak „wpadunek" był z otwarciem kolejki. Dziennikarzy pilnowano, by nie wścibiali zbytnio nosów w różne urządzenia. Poza tem całej kolejki nie wykończono, tylko pierwszy odcinek, a otwarcie ograniczyło się do pokazowej przejażdżki. Okazało się bowiem, że są różnego rodzaju braki i że lepiej... nie ryzykować. Mówiono zato dużo, pokazywano pięknie umundurowaną obsługę w białych marynarkach i angielskich czapkach, oraz sypano zapowiedziami jak najbardziej różowemi na przyszłość. Organizatorzy mieli jednak pecha, bo do uszu zebranych dotarły opinje kilku fachowców, że liny przeciągnięte są zbyt blisko słupów i wagonikowi, w razie wiatru, grozi uderzenie o słup. A przecież Zakopane miewa bardzo figlarny wiatr halny...

Kolejka nie daje Warszawie spokoju. Zakopane nie może być lepsze od stolicy. I choć nowy dworzec główny dopiero nabiera zarysów, choć z tunelu pod Alejami Jerozolimskiemi nadal buchają kłęby dymu, bo elektrycznych lokomotyw jakoś nie widzać — to jednak coraz częściej mówi się o konieczności podjęcia budowy kolei podziemnej, prowadzącej z Mokotowa na Żoliborz.

Będzie więc wspaniały dworzec, bulwary nad Wisłą, nawet nowoczesna kolej podziemna, ale za to śmieci będzie się nadal po nocach wywoziło najprymitywniejszym sposobem przy pomocy cuchnących wozów. Bo nikt nie pomyśli o spalarni śmieci, na jaką stać było Poznań, kolebkę solidnych ludzi, „metki" i „wątrobianki".

A-Z

CHORE NERKI to zepsute filtry organizmu...

Oddają bowiem one pęcherzowi mocz źle przefiltrowany, wpływając przez to na zatrucie organizmu wskutek niewydalania zeń szkodliwych substancyj. Zioła Magistra Wolskiego ze znak ochr. „UROSA", zawierające rzadką roślinę indyjską Ortosiphoniae o własnościach moczopędnych i dezynfekcyjnych pobudzają nerki do prawidłowego działania. Stosuje się je przy cierpieniach nerek, miedniczek nerkowych, pęcherza i wszelkich dolegliwościach dróg moczowych.

WYTWORNIA **MAGISTER WOLSKI** WARSZAWA ZŁOTA 14

ng 6077

Nastrojowy obraz z północnego wybrzeża Islandji: Rybacy przy sieciach.

Znakomita odżywka dla cery **PUDER ABARID**

ng 7311

Z życia „czarnego Napoleona"

Koniec krwawej wojny — Na wzór europejski — Warownia w obłokach — Złota kula

Wyprawa amerykańska wysłana na Haiti, zajęta jest obecnie badaniem byłej rezydencji „cesarza Krzysztofa I".

Długa, niezmiernie krwawa wojna dobiegała końca. Z korpusu ekspedycyjnego wielkiego Napoleona, liczącego 1500 oficerów i 25.000 żołnierzy (wśród których było sporo Polaków), pozostały jeno żałosne niedobitki. Pralasy, febra i straszny wróg — zbuntowani niewolnicy murzyńscy — zatriumfowali w końcu nad żelazną wolą Napoleona. Zdolni i zdecydowani na wszystko przywódcy stojący na czele rebeljantów, wywalczył ostatecznie zupełne zwycięstwo. Wśród czarnych wodzów odznaczał się szczególnie Jan Krzysztof, były fornal farmerski.

Przez pięć lat Jan Krzysztof rządził republiką San Domingo jako dyktator, poczem, na wzór Napoleona, ogłosił się cesarzem, jako Jan Krzysztof I. Okazał się on nietylko zdolnym dowódcą, ale i nader zręcznym politykiem. Korzystając z zamieszek wywołanych przez wojny napoleońskie, „czarny cesarz" dokonywał wiele korzystnych transakcyj handlowych z Ameryką i Europą, w których rezultacie do San Domingo napływały olbrzymie bogactwa. Władca murzyński począł otaczać się niebywałym przepychem, starając się dorównać pod tym względem sławnym wzorom europejskim.

Wśród lasów dziewiczych powstał wspaniały pałac, otoczony bajkowemi ogrodami, z pomnikami z białego marmuru i wysoko bijącemi fontannami — słowem rezydencja, nie ustępująca prawie Wersalowi. Ale jeszcze bardziej imponującym był ufortyfikowany zamek, zbudowany przez Krzysztofa w pobliżu przylądka Cap Haitien. Na górze, osiemset metrów wysokiej, ponad stromemi skalistemi stokami i zawrotnemi przepaściami, wznosiła się potężna warownia, prawdziwa budowla cyklopów, przeznaczona, zdawało się, na wieczne istnienie! Czterdzieści metrów wzwyż sięgały wieżyce baszt narożnych, a mury zbudowane były z głazów kamiennych o dziesięciometrowej średnicy. Tak rozległa była ta budowla, stanowiąca konglomerat fortecy, obozu, warownego i wspaniałej rezydencji królewskiej, że w jej obrębie pomieścić się mogła armja dziesięciu tysięcy żołnierzy. Według ówczesnych pojęć, warownia ta była nie do zdobycia. Budowa fantastycznej „twierdzy w obłokach" pochłonęła nietylko olbrzymie sumy pieniędzy ale i dziesiątki tysięcy ofiar ludzkich. Jedną z nich był sam budowniczy tego „kamiennego cudu", mulat Feliks Ferières, którego czarny władca, dla „racji stanu", rozkazał stracić w przepaść.

Cesarz Krzysztof posiadał, zdaje się, ambicję, być także czarnym „królem słońca", gdyż w jego pałacu „Sanssouci" odbywały się nie mniej szumne festyny jak w rezydencji Ludwika XIV. Władca Haiti otaczał się świtą wysokiej „arystokracji" — książąt, hrabiów i baronów„ mianowanych ad hoc z pośród miejscowych rodowitych negrów. Byłym niewolnikom murzyńskim dozwolone było wybierać sobie tytuły i nazwiska wedle upodobania. To też wśród dostojników dworskich znaleźć było można: księcia Lemonjadę, hrabiego Biszkopta, barona Trufla itp. Jakkolwiek śmiesznie nazwiska te brzmiały dla ucha Europejczyków, to jednak u ludności tubylczej wzbudzały one głęboki, lojalny respekt.

Jan Krzysztof, jeszcze za życia stał się dla swych poddanych postacią poniekąd legendarną. Plany jego były dalekosiężne i śmiałe: zamierzał panowanie swe rozciągnąć na dużą część Ameryki i dla ludzi rasy czarnej stworzyć nową ojczyznę. Nie było jednak sądzone planom tym doczekać się realizacji. W 1820 roku „czarny Napoleon" zapadł na nieznaną chorobę powodującą częściowe sparaliżowanie ciała. Jan Krzysztof, niepohamowany człowiek czynu, pan życia i śmierci półmiljonowej rzeszy poddanych, stał się żałosnym kaleką, mogącym się poruszać tylko na krześle kołowem. Postanowił więc rozstać się z życiem. Przyodziawszy wspaniały mundur, przyłożył do skroni pistolet nabity złotą kulą, specjalnie dla tego celu odlaną...

Sny dyktatora Haiti rozwiały się w nicość; wspaniały pałac Sanssouci rozsypał się w gruzy i pochłonięty został przez dżunglę, zaś opustoszała i zapomniana „warownia w obłokach" jest obecnie celem wyprawy naukowej.

Kr.

Muzea muszą posiadać schrony

Przed dwudziestu pięciu laty nie śniło się projektodawcom ani budowniczym muzeów, że będą musieli myśleć o zapewnieniu galerjom sztuki ochrony przed bombami zapalającemi i gazami trującemi. Dzisiaj jest to już fakt dokonany. Galerja sztuki w Pradze będzie posiadała zabezpieczoną przed pociskami piwnicę, w której przechowane zostaną dzieła sztuki w razie napadu lotniczego. Jednocześnie chemicy studjują już pilnie sprawę zabezpieczenia obrazów przed ewentualnym wpływem rozkładowym gazów trujących. Gdyby się okazało, że gazy te działają niszcząco na farby, zmieniają ich kolor, rozkładając je — w takim razie schrony będą musiały być zaopatrzone w odpowiednie urządzenia i aparaty przeciwgazowe. Kto wie, może w końcu dojdzie się do tego, iż fabryki farb malarskich zaczną reklamować i fabrykować farby „odporne na gazy i pociski wybuchowe".

Najwyższy czas teraz zażyć „Anacot", który stosuje się dla ochrony przed grypą, anginą i chorobami z przeziębienia. 1 rurka (30 pastylek) zł. 1.50.

ANACOT
Dr. A. WANDER S.A. KRAKÓW

ng 6593/4

To się wszędzie i zawsze przyda

Komitet dla popierania turystyki we Francji wyznaczył nagrodę w ogólnej sumie 25 000 franków, które będą rozdzielone między urzędników celnych, odznaczających się taktem, inteligencją i grzecznością przy pełnieniu swych funkcyj. Nagrody będą wręczone tym, których wskażą sami pasażerowie, jako wyjątkowo uprzejmych. Takie same nagrody przewidziane są dla konduktorów i urzędników kolejowych, wyróżniających się taktem i usłużnością w stosunku do pasażerów. Należy przytem zaznaczyć, iż komitet paryski projektuje wyróżnianie i nagradzanie urzędników, stykających się bezpośrednio z publicznością w czasie podróży, jako instytucję stałą. Chodzi tu bowiem o wywieranie stałego wpływu pedagogicznego na personel celny i kolejowy, tak, aby podróżni, a zwłaszcza cudzoziemcy nie mieli powodu do uskarżania się na nadmiar biurokratyzmu, opryskliwość, nieusłużność funkcjonarjuszy instytucyj, wyrabiających złą lub dobrą opinję krajowi, który odwiedzają turyści z zagranicy.

Jest to dobrze i trafnie pomyślana inicjatywa, której ostateczny wynik może zaważyć w niemałym stopniu na frekwencji turystycznej i dobrobycie miejscowości wycieczkowych, uzdrowiskowych. Ujmując akcję w ramy szerokiej propagandy, komitet paryski wyznaczył dalej trzy nagrody w wysokości 25, 15 i 10 000 franków dla zagranicznych pisarzy i dziennikarzy, którzy ogłoszą w prasie lub w wydawnictwach swoich krajów prace, szkice lub serje artykułów o Francji z punktu widzenia turystyki, warunków klimatycznych, termalnych miejscowości odpoczynkowych, uzdrowiskowych etc.

Or.

Walka z truciznami odurzającemi w Chinach

Największą plagą, niszczącą rdzeń narodu chińskiego, to trucizny odurzające, jak opjum kokaina, morfina i t. p. W ostatnich czasach rząd chiński zapomocą najostrzejszych zarządzeń zabrał się do tępienia handlu temi narkotykami oraz jaskiń gry. Ciekawe są sposoby, zapomocą których rząd chiński usiłuje dopiąć celu. W związku z dokonanem świeżo stracemiem byłego ministra wojny przeprowadzono wielką nagankę na pokątnych handlarzy narkotyków i właścicieli jaskiń gry. Minister wojny ze względu na dawniejszą swoją range stracony został z wykluczeniem publiczności, podczas gdy innych przestępców traci się publicznie. Jak bezwzględnie przepisy te są stosowane, dowodem tego jest fakt, że w r. 1934 rozstrzelano za transport i handel środkami odurzającemi nie mniej jak 256 osób, a 7 osób jako niepoprawnych recydywistów.

Lżejsza kara czeka właścicieli jaskiń gry oraz graczy samych. Oprócz kar więziennych oprowadza ich się w pochodzie ulicami miasta, wystawiając ich na publiczną pogardę. Każdy ma na piersiach i plecach plakat, na którym wyszczególnione są jego personalja. Na czele kroczą właściciele jaskiń gry, niosąc w rękach duże tablice z szczegółowym opisem ich przeszłości. Procesje te powtarzają się przez 3 dni.

Podczas ostatniej naganki, w ciągu której przytrzymano kilkaset osób, władze chińskie doznały dalekoidącego poparcia ze strony japońskiej policji konsularnej.

W. i P.

Nowy sport ludowy

W Rosji skoki spadochronowe stały się podobno prawdziwym sportem ludowym. W Kijowie naprzykład wybudowano półtora roku temu 7 wież dla dokonywania tych skoków, każda wysokości 35 do 37 m. Wieże te służą szerokim masom do ćwiczeń spadochronowych. Jak zapewniają, wyszkolono zapomocą tych wieży w ostatnim roku 55 tys. ludzi w skokach spadochronowych. Zainteresowanie nową tą gałęzią sportu w szerokich masach ludowych jest podobno bardzo wielkie, o czem świadczą masowe zapisywania się na odnośne kursy.

W ostatnim czasie trzej piloci wykonali bardzo ryzykowny skok, który zwrócił na siebie powszechną uwagę. Wyskoczyli oni mianowicie ze samolotu, znajdującego się na znacznej wysokości, do wody. Spadochrony otworzyły się wprawdzie prawidłowo, lecz siła skoku była tak wielka, że piloci zanurzyli się na znaczną głębokość pod wodę i tylko z wielkim trudem wydobyli się na powierzchnię. Przed wyskoczeniem z samolotu piloci wyrzucili 3 zaopatrzone w spadochrony łodzie gumowe na morze, które miały służyć do ocalenia pilotów. Udało się też istotnie dopłynąć do łodzi a następnie wylądować na wybrzeżu.

Wyczynowi temu pilotów przyglądały się liczne tłumy publiczności, darząc ich zasłużonemi owacjami.

W. i P.

ng 6 157

Maszyna sortuje jaja

Świeżo wystawiono w Nowym Jorku niezmiernie pomysłowy aparat. Pewnemu młodemu inżynierowi udało się po długoletnich próbach skonstruować maszynę, która potrafi automatycznie sortować i pakować jaja według ich wagi. Maszyna ta pracuje niezmiernie szybko, tak iż w ciągu 1 godziny zdoła przygotować do wysyłki 140 mendeli jaj. Aparat ten budził powszechny podziw gości, zwiedzających wystawę drobiu, i został w licznych egzemplarzach zakupiony. Handlarzom jaj aparat ułatwi ogromnie sortowanie i wysyłkę towaru.

W. i P.

ZIOŁA FRANCUSKIE **THE CHAMBARD** JĄ ŁAGODNYM SRODKIEM PRZECIW ZAPARCIU, UŁATWIAJĄ TRAWIENIE I REGULUJĄ PRZEMIANĘ MATERJI

CENA ZNIŻONA. PUDEŁKO ZŁ. 1.30, PODW PUD. ZŁ. 1.90, TOREBKA 35 GR

ng 7325

Osiedlanie ludów koczowniczych

Wielokrotnie próbowano nakłonić nomadów, zajmujących się hodowlą bydła, mających przytem skłonność do rabunków i lubiących wojnę, do osiedlania się na stałem miejscu. Próby te nie dawały jednak pozytywnych rezultatów. Dopiero ostatnio donosi prasa sowiecka, że odpowiednie próby, przeprowadzone na terenie tego państwa, dały częściowo dodatnie wyniki.

Około r. 1920 liczba ludności koczującej w Sowietach przekraczała 10 miljonów głów. Jeszcze w r. 1926 naliczono w Rosji Sowieckiej dwa i pół miljona nomadów. Ponieważ czynniki rządowe starały się skłonić nomadów wszelkiemi siłami do osiedlenia się, część tej liczby opuściła granice azjatyckie Rosji, druga zaś część pozostała i wybudowała sobie szereg osiedli, liczących dzisiaj około 400 tysięcy chat.

Ponieważ nomadowie nie umieją uprawiać roli, sowieckie władze rządowe przydzieliły im większą ilość instruktorów, oraz zaopatrzyły w narzędzia rolnicze. Oprócz nomadów, zamieszkujących azjatycką część Rosji Sowieckiej, ludy koczownicze spotyka się w Afryce (Kafrowie, Hotentoci), w Ameryce południowej (Gauchos i niektóre plemiona Indjan) i t. d. Tych nie próbowano do tej pory osiedlić na stałe.

RĘCE GODNE POCAŁUNKÓW
to ręce spracowane a jednak białe i aksamitnie gładkie. Pielęgnuje, zapobiega niszczeniu, pierzchnięciu i czerwoności rąk
KREM PRALATÓW

ng 7312

Na marginesach książek

Trzy nowe powieści

Pisząc niniejsze feljetony, wchodzę dość często w konflikt z panem metrampażem i jednocześnie z niektórymi czytelnikami. Zatarg dotyczy tej samej rzeczy: skromnego napisu u góry, „Na marginesach książek". Pan metrampaż dość często składa zamiast „na marginesach" — „na marginesie książek", a wielu moich czytelników w rozmowach i czasem listach zgłasza pretensję, że nie rozwijam szerzej uwag o wzmiankowanych tutaj książkach. Tymczasem cel tych feljetonów jest daleko skromniejszy, streszcza się dokładnie w owym górnym napisie. Mam zwyczaj podczas lektury kreślić na marginesach książek różne uwagi i spostrzeżenia. Przyszło mi kiedyś na myśl, że może nie tak zupełnie od rzeczy będzie przenosić te uwagi do krótkich feljetonów, które będą miały wyłącznie cel informacyjny. W ten sposób powstały te sobotnie feljetony i taki jest ich cel: informować.

Sezon ubiegły był szczególnie płodny w nowe polskie powieści. Wyszło ich więcej niż w jakimkolwiek innym roku od czasu wojny i naogół są bardziej interesujące, bardziej dojrzałe, aniżeli powieści poprzednich okresów. Wspomnę dzisiaj o trzech pozycjach, omijając celową powieść roku ubiegłego najważniejszą, „Krzyżowców", o których pojawi się niewątpliwie osobny, obszerny i wyczerpujący artykuł.

Oceniając zgrubsza dorobek powieściowy ostatniego sezonu, należy i tym razem powtórzyć stwierdzenie Nowaczyńskiego: Najazd kobiet. Istotnie większość tych powieści wyszła z pod piór kobiecych. To jest zjawisko rzeczywiście niezmiernie interesujące i wyłącznie polskie, ponieważ poza Polską w żadnej innej literaturze w tej chwili takiej przewagi talentów kobiecych niema.

Inna sprawa, jakiemi dziwnemi drogami idzie ta twórczość. Mogłaby wiele światła na nie rzucić droga twórczości Nałkowskiej, która szła od rzeczy bardzo słabych i pisanych manjerą do prostoty i umiaru, który w „Granicy" osiągnął piękny, ale chyba jeszcze nie ostateczny poziom. Podobnie się rzecz ma z inną pisarką polską, Marją Kuncewiczową. Jakaż przepaść dzieli jej ostatnią powieść „Cudzoziemkę" od pierwszych książek, „Przymierza z dzieckiem" i „Twarzy mężczyzny"! Tam manjera stylistyczna i kompozycyjna, efekciarstwo i afektacja — tu dążenie do skupionej i pogłębionej psychologji, wyrażonej silną, logiczną prozą.

Lecz i „Cudzoziemka" nie jest jeszcze ostatecznym i najwyższym etapem na tej drodze doskonałości artystycznej. Jakkolwiek i główna postać i środowisko jest tu nakreślone z wielką wnikliwością i logiką — sam problem wydaje się jeszcze niedość silny, aby zdołał uczynić z tej książki dzieło najwyższej klasy. Poza tem niektórych czytelników będzie zniechęcać do tej książki charakter głównej bohaterki, osoby niespokojnej, nieharmonijnej, histerycznej, która coprawda obok niepokoju roztacza również duży urok, ale jest to urok negatywny, niszczący. Oczywiście, z punktu widzenia artystycznego powyższe stwierdzenie nie jest ani probieżem ani zarzutem — wybór jednak takiej postaci na główną bohaterkę może rzucić pewne światło na fazę rozwojową autorki.

„Rozmowy z milczeniem" Poli Gojawiczyńskiej nie są powieścią i dostały się do tego przeglądu tylko z tej racji, że stanowią jakby katalog nierozwiniętych, zarzuconych pomysłów powieściowych. Jest to dziwna i smutna książka. Jeśli chodzi o moje wrażenie osobiste, w porównaniu z „Dniem powszednim", a przedewszystkiem „Ziemią Elżbiety" jest to zatrzymanie się w miejscu. Zresztą, napewno chwilowe. Sposób pisania tych szkiców, jest monotonny i pełen afektacji stylistycznej. Lecz nie o szatę słowną w „Rozmowach z milczeniem" przedewszystkiem chodzi. Rozstrzygający jest tu nastrój. Nastrój nostalgji i opuszczenia, okrutnej samotności, z której człowiek nie może się wyplątać, jak z okrutnych sideł. Na tej płaszczyźnie uzyskuje autorka szereg pięknych osiągnięć artystycznych, ale w całości ta niewielka książeczka jest raczej interwalem, raczej osobistym pamiątnikiem pisarki, niż nową pozycją jej twórczości. Silny talent Gojawiczyńskiej napewno przezwycięży tę depresyjną fazę rozwojową.

Wreszcie ostatnia pozycja, nowa powieść Kurka p. t. „Woda wyżej". Nie przestanę uparcie twierdzić, że zarówno poprzednia powieść tego autora, „Grypa szaleje w Naprawie", która doczekała się nagrody Akademji i czterech wydań, jak i obecna — jest nieporozumieniem. Nieporozumieniem niezaprzeczonego talentu, ale przecież nieporozumieniem. Autor uległ złudzeniom i ponętom jakie podsuwa powieściopisarzowi reportaż dziennikarski, oraz możliwościom, jakie daje literatowi powierzchownie ujmowana djalektyka problemów społecznych. Uległ jeszcze jednej pokusie —silnym jaskrawym kontrastom, pojętym jako elementy stylowe i kompozycyjne.

Tych jaskrawości jest w „Wodzie wyżej" daleko mniej, niż w „Grypie" lecz poza tem jest wszystko inne: reportażowy sposób rysowania postaci i kreślenia tła, spory materjał społeczny, jednak niepowiązany i bardzo powierzchownie przemyślany. Sam temat jest interesujący. Autor zamierzył opisać niedawną klęskę powodzi, owe katastrofalne dziesięć dni z lata roku 1934, kiedy na zagrożonych przez żywioł wodny połaciach kraju nieszczęście przemieszało się z heroizmem i odwagą. Te części książki, opisujące klęskę powodzi, (właśnie naprzekór niebezpieczeństwom reportażu) są najlepsze i świadczą, że Kurek dać może literaturze polskiej nieprzeciętne dzieła, jeśli potrafi się wyzwolić ze zbyt łatwych chwytów narracyjnych i bardzo powierzchownej problematyki społecznej, która występuje w jego powieściach w postaci drażniącej i nieprzemyślanej.

JÓZEF KISIELEWSKI

O MŁODOŚCI MOJEJ

Jest wciąż przy mnie, kroki moje śledzi,
jak dobry i troskliwy szpieg.
Młodość ma włosy, jak blask roztopionej miedzi,
a serce, jak najlepszy człek.

Jest wciąż przy mnie, czy mi źle czy smutno,
jak duch tak za mną codzień, co rano się skrada
i chciałbym, żeby było tak w najdalsze jutro
i żal mi, że się kończy młodości ballada.

Każdy z nas to przeżywa — o smutne przeżycie,
rozmarzenie bezsensu nad błękitną wodą...
Więc powiedzcie mi, zaczem tak bardzo tęsknicie,
gdy sami w rozpłakany wieczór powracacie do dom.

Czy nie za nią najmilszą, najlepszą dziewczyną,
za młodością jedyną, za lat zbiegłych znojem?
Płynie ci ona górą, a ludzie doliną,
węsząc za ciepłym kątem z dosytnym spokojem.

Nie chciałbym nigdy, nigdy — ni teraz ni potem,
aby się nasze drogi młodości, rozbiegły...
Choćby me życie było ikarowym lotem,
choćby marzenia moje wszystkie w gruzy legły.

A więc razem pójdziemy górą, zawsze górą.
Szkoda życia marnować w słabym kompromisie.
Nie na darmo nad chmurą, nad zimową chmurą,
zawsze słońce jaśnieje, zawsze radość skrzy się.

Poznań. *STANISŁAW KROKOWSKI.*

Polskie Towarzystwo Samochodów
„CITROËN"
zawiadamia, że dostarcza najnowszych samochodów **Citroën** 1936 z napędem na przednie koła, według modeli, wystawionych w salonach w Paryżu i Londynie. Dostarcza również wszelkich typów samochodów ciężarowych od 2½ do 5 tonn. Posiada stały zapas części zamiennych, nowoczesne warsztaty reperacyjne oraz zespół specjalistów do dyspozycji klientów.
Polskie Towarzystwo Samochodów
„CITROËN"
WARSZAWA
ul. CZERNIAKOWSKA nr. 199.
tel. 8-04-07.
PRZEDSTAWICIELSTWA
W CAŁYM KRAJU.
ng 7322

JAN TOKARSKI

Historja niedostrzeżonej kropki

Jak to pan Samuel Twardowski urodził się w 10 lat po śmierci ojca

Dziwny człowiek, ten pan Samuel ze Skrzypny Twardowski! Bo to nietylko, że urodził się conajmniej 10 lat po śmierci swego ojca, ale, równocześnie (co jest bardziej niesamowite!) urodził się jakieś 50 lat — przedtem, nim jego ojciec ujrzał światło dzienne! Przyznajmy, że jest to conajmniej intrygujące...

Niema tu jednak żadnego cudu, a wszystkiemu winna mała i niewinna... kropka. Niedostrzeżona i opuszczona kropka. I jeszcze ktoś. A mianowicie sam pan Samuel ze Skrzypny Twardowski.

Kim był Samuel Twardowski?

Wybitny, staropolski (XVII wiek) poeta, po Potockim z Potoka drugi nasz najwybitniejszy barokaista, liryk, satyryk, panegirysta, twórca narodowej epiki, a nawet powieściopisarz — powiedzmy: romanjopisarz. Co więc zostawił nam nasz „polski Wirgiljusz" — jak go współcześni zwali — w spuściźnie?

Przedewszystkiem trzy ogromne poematy historyczne. „Przeważna Legacja Krzysztofa Zbaraskiego" (1633), „Władysław IV" (1649), „Wojna Domowa" z Kozaki i Tatary, Moskwą, potem Szwedami i z Węgry (1681) — razem 35 000 wierszy!

Najlepszy z tych trzech poematów, to „Przeważna legacja", której treścią są dzieje i sukcesy poselstwa ks. Janusza Zbaraskiego do Konstantynopola. Jest to żywy opis podróży, pełen ciekawych uwag, tyczących charakteru i życia ludów, oraz opisów okolic, przez które poselstwo jechało. — „Władysław IV" — jest panegirykiem na cześć króla Władysława. Jest to właściwie wierszowana historja Polski od młodości Władysława do roku 1635, pełna szlachetnej dumy patrjotycznej. Treścią „Wojny Domowej" — są dzieje Polski od 1648—1660 roku.

Poza tem zostawił Twardowski „Treny" na śmierć swej córeczki Marjanny (na wzór Kochanowskiego, którego uwielbiał). I na tegoż Kochanowskiego wzór napisał w r. 1640 swego „Satyra na twarz Rzeczypospolitej", które to dzieło literatura polska nazywa jedną z najlepszych i najśmielszych satyr XVII w.

Z romanjów — to miła i wdzięczna „Dafnis w drzewo bobkowe przemieniła się" i „Nadobna Paskwalina". Ponadto szereg drobnych wierszy, panegiryków itp. wydanych w zbiorze pt.: „Miscellanea selecta".

Jak widzimy, Twardowski, gdyby żył dziś, w epoce prasy, byłby poszukiwanym współpracownikiem wielu wydawnictw. Bo to i świata zwiedził kawał, a patrzeć umiał i lubił, i zawsze potrafił różne wiadomości od ludzi wyciągnąć. Zjeździł (najprawdopodobniej) kawał Europy z królewiczem Władysławem, i do Carogradu posłował z ks. Jerzym Zbaraskim i w potrzebie często stawał na różnych frontach Rzpolitej i dzierżawami chodził od zachodniej Polski po jej wschodnie rubieże

A wszystko to, co widział czy od wiarygodnych uczestników zasłyszał, pilnie notował, później w poetycką ubierał szatę, — „oyczystym wierszem illustrował" — w świat swoje dzieła puszczając. A jak starannie około swych papierowych dzieci chodził! Rzadko który autor tak potrafił zabiegać u wydawców, tak starannie przygotowywać swe dzieła do druku, piłować, cyzelować, poprawiać, jak to pan Samuel czynił. Z wielkopolską sumiennością!

Szkoda tylko, że wierszem pisał, choć pisał żywo i dosadnie, i barwnie czasami. Zbytnio bowiem przejął się zasadami swego wieku, że poezja tem więcej jest poezją, im bardziej jest napuszona. Pan Twardowski zaś był bardzo uroczysty, to też szumu, dymu, fiumów w jego poezji pełno. Cukrował ją mitologją i „kunsztownemi" hiperbolami, które to ozdoby zwał „zwyczajnemi poetyckiemi przysadami".

„A jest tych przysad całe mnóstwo, pisze Chrzanowski, — np. t. zw. inwokacje: wzorem poetów starożytnych zwraca się Twardowski do Muz („panien z Helikonu", „Jowiszowych cór"), by go „duchem napuszyły swoim", albo, żeby jego „piersiami poruszyły"; to znów prosi Apollona, żeby mu „boki napuszył". Jakoż poczuł się poeta napuszonym: więc Boga np. nazywa „hetmanem empirejskich zastępów"; zamiast powiedzieć: „przy blasku księżyca", mówi „pod świecącą Lucyną", zamiast „słońce pogodnie wzeszło": „już wdzięcznemi Lucyfer przeglądał oczoma i konie faetońskie puhały nozdrzoma płomień hiperyjoński w karze złotokolej, pogodę i dzień niosąc nadzwyczaj wesoły". Słowem, owe „przysady" polegają głównie na posługiwaniu się mitologją i historją starożytną. Na szczęście są całe ustępy wolne od „przysad" i te mają bez porównania więcej „gracji" i świadczą, że Twardowski, mimo wszystko, posiadał prawdziwy talent epicki.

Z tem wszystkiem jednak, jak widzimy, jest Twardowski autorem wybitnym i bardzo literaturze polskiej zasłużonym. Poeta — publicysta, poeta-dziennikarz. Bo aktualny pan Samuel — był. Pamiętał o różnych ku napisaniu wiersza okazjach. Czy to biskup na stolicę siadał, czy sejm zerwano, czy króla należało ufetować, albo też pana jakiego. Pan Twardowski pióra nie żałował — jak jego imiennik z przedniego wieku — zaklęć i czarów.

Pana Samuelowa — największa słabość

Właściwie miał ich dwie: jedna to „aurea mediocritas" złoty środek, zasady równowagi ducha we wszystkich życia kolejach „Aequam memento rebus in arduis servare mentem, non secus in bonis", wołał jeden z jego starożytnych mistrzów, Horacy, w którym rad się rozczytywał i którego chętnie przerabiał.

Ale nie o tej słabości pragnę mówić. Inna mi tu jest potrzebna. A jest nią „słabość dokładności". Pan Samuel, Wielkopolanin z krwi i kości, z dziada pradziada — bo już od 14 wieku w Skrzypnej (dziś Skrzypna nad Lutynią, w Pleszewskiem) siedzieli — bujać nie lubił. Jego ambicją było — być ścisłym „acz nie bez zwyczajnych poetyckich przysad" — jako dodawał. I ta oto ścisłość powoduje, iż bywał pan Samuel nudny czasami, jak flaki z olejem. Wypadki w jego eposach toczą się jeden po drugim, równomiernie z tygodnia na tydzień, z dnia na dzień, z godziny na godzinę, jak ziarnka piasku w klepsydrze. A już szczególnie był ścisły, gdy koligacje a herby i przodków wywodził, rodu jakiego

Lektura książek Jana Parandowskiego czy to jego „Króla życia", czy też „Dysku olimpijskiego", działa jak kąpiel w zacisznym stawie; styl tych książek niema nic z kaskady i nic z fontanny. Może spokój i klasyczna harmonja weszła pisarzowi w krew podczas jego obcowania z antycznemi tematami? — Jedynie fachowiec wyczuje, ile pracy kryje się pod pozorną prostotą tych gładko płynących zdań, — a przecież nie czuje się tam nigdy „roboty" ni potu. I ten rozsądny spokój stylu Parandowskiego ujmuje czytelnika tak dalece, że się pisarzowi wierzy na słowo; to tak jak w dyskusji: zwykle zwycięża człowiek spokojny przed krzykaczem, bez względu na to, który z nich ma rację.

Dlaczego feljeton, który zamierzam poświęcić dwom autorom poznańskim, zaczynam od pochwały Jana Parandowskiego? Otóż pragnę, zdobyć u moich czytelników zaufanie dla twórcy „Dysku olimpijskiego". Chcę, by czytelnik polegał na zdaniu Parandowskiego; przynajmniej na zdaniu, które ma o książce Arkadego Fiedlera „Ryby śpiewają w Ukajali". (Warszawa 1935. Nakładem „Roju".) O książce tej powiedział niedawno Parandowski, że jest jedną z najlepszych, które się ukazały w ubiegłym roku. „...książka Fiedlera", że przytoczę, słowa Parandowskiego, „wybija się w zestawieniu z naszą literaturą, podróżniczą, która przeważnie — osobliwość nam tylko właściwa — mówi stylem gazeciarskim o rzeczach powszechnie wiadomych. Na tem tle Fiedler nabiera szczególnego profilu. W jego stosunku do przyrody, w obserwacji lasu czy zwierząt jest osobliwa świeżość, ekspresja".

Jeżeli zaś czytelnik mimo mojego gorącego wstępu niema zaufania do sądu Parandowskiego, to może go przekonała pełna pochwał recenzja o „Rybach", która ukazała się swego czasu na łamach „Kurjera Poznańskiego". A wreszcie nienajgorzej świadczy o książce Fiedlera fakt, że została w przeciągu kilku tygodni wyczerpana i że „Rój" przygotowuje nakład drugi!

Warszawski tygodnik literacki „Prosto z mostu" poprosił kilkunastu literatów i uczonych, by opowiedzieli czytelnikom pisma, którą z przeczytanych w roku 1935 książek uważają za najciekawszą. W odpowiedzi na tę ankietę oświadczył Alfred Jesionowski, że najciekawszą, z polskich nowości jest reportaż Aleksandra Janty-Połczyńskiego „Ziemia jest okrągła", wydany również nakładem „Roju".

Jak widzimy, poznańscy pisarze awansują: wylicza się ich wśród rekordzistów! Zresztą, jeżeli chodzi o ścisłość, to Janta-Połczyński rodził się na Pomorzu — ale cóż znaczy przestrzeń Toruń—Poznań wobec przestrzeni Poznań—Bombaj?... w Bombaju bowiem Janta obecnie siedzi.

Jesionowski pisał, że Połczyński w swej „rekordowej" książce „śmiało atakuje jeden z najzawilszych problemów świata, kulisy polityki Dalekiego Wschodu". Kulisy te są niewątpliwie bardzo ciekawe i trzystustronnicowy tom, który Janta na ten temat napisał, czyta się jak sensacyjną powieść. Lecz wiem, że moich czytelników bardziej zajmą inne kulisy: mianowicie kulisy amerykańskiego filmu. Im to poświęcił Połczyński swoją najnowszą książkę p. t. „Stolica srebrnej Magji". („Rój" 1936). Tą stolicą jest oczywiście Hollywood — podobnie jak Kraków jest stolicą złotej Madzi...

Po mętnych frazesach o filmie, któremi karmi swych biednych czytelników „Kino", feljetony Janty sprawiają prawdziwą ulgę. Nie bujają nas popularną patetycznością i histerycznym entuzjazmem. Janta jest sceptykiem. Nie można nim niebyć, gdy się zajrzało za kulisy Hollywood i znalazło potwierdzenie tego wszystkiego, na co wskazują już same filmy amerykańskie. „Pochlebianie gustom tłumu", pisze Połczyński, „najmniej wybrednym, płytkim i pustym, i wogóle życie ułatwione, chodzenie wytartemi szlakami, senność, przy jednocześnie olbrzymich kosztach handlowych, oto są ciągle jeszcze te same cehy amerykańskiego przemysłu filmowego. Techniczne zato robi olbrzymie postępy. Nauczono się sztuczek, ale sztuka śpi. Zresztą uważani są tylko ci, którzy mieli sukces kasowy, nie artystyczny. — Film to jest towar, nie sztuka".

Istotnie: ze sztuką mało mają wspólnego płytkie filmy psychologiczne, a może jeszcze mniej, mimo pozorów, filmy historyczne, które wypuszcza Ameryka. I mało zostałoby z całego Hollywood, gdyby nie dwie istoty: jeden człowiek (prawdziwy człowiek) i jedno zwierzę... Te dwie istoty przejdą do historji sztuki: Charlie Chaplin i myszka Mickey. Lecz zarówno Chaplin jak i Disney stoją poza nawiasem wielkiego przemysłu filmowego: mają własne wytwórnie, w których pracować mogą spokojnie i swobodnie, nie dbając o gusty i zachcianki tłumów.

Do tej odbronzowanej książki dołączono szereg zabawnych fotografij: wyobrażają one rozmaite gwiazdy filmowe na tle Janty-Połczyńskiego, lub bez tego tła. Fotografowanie się z gwiazdami jest zajęciem nader pożytecznem, podobnie jak zbieranie autografów, czy etykiet hotelowych na walizkach. Jeżeli chodzi o mój gust, to wolę ilustracje do ostatniej książki Fiedlera: Zwierzęta z lasu dziewiczego". I tam widzimy autora w kilku pozach, z profilu i en face — lecz w jak rozkosznem towarzystwie: z sępem, jaszczurem, czy żmiją... Wolę to!

ARTUR MARJA SWINARSKI

NOTATNIK

„AKACJE KWITNĄ..."

Tytuł śliczny. Książkę tę wypełniają trzy utwory... montażowe. A więc coś z nowego gatunku literackiego, „analogon fotomontażu". Więc, ażeby książkę tę należycie polecić i zareklamować, wydawca zamieścił na okładce dłuższą recenzję. Cytujemy z niej rozdział najbardziej sugestywny. Uwaga:

„W każdym z trzech montaży doszła do głosu inna njuansa: od „Budowy stacji kolejowej", utworu zmontowanego z opisów kilku kolejnych studjów budowy i złączonych z nią assocjacyj — przez „Akacje kwitną", montaż będący pewnego rodzaju kroniką epoki geometryzmu, podniesionej do rzędu legendy określonej jako „heroicznej epoki monotonu", i kontrolowanej w różnych sytuacjach i pozornych minimaljach życia aż do „Kwiaciarni z azaljami", montażu w ścisłem znaczeniu: montaż symultanicznych zajść i sytuacyj"...

Po przeczytaniu tak zachęcającej oceny wziąłem się do czytania owych montaży. Dobrnąłem do połowy książki i — stop! Mgła „kleista, lepkiej nudy" zasłoniła mi oczy. Więc zaczynam od nowa i dla pewności notuję kilka cytatów:

„Tego dnia odbijały ulice niebo. A niebo było szare i ciepłe. Zawsze, kiedy niebo jest szare, są ulice zmęczone i słodkie, jak morza szare i ciepłe"

„Ulice z tego romansu pachniały elastycznością, szkłem i chodzeniem. Pachniały czemś niezwykłem jeszcze: twardością i okrągłością przedmiotów. W tych ulicach twardniała przestrzeń, jak masa lepka i rozwiązła, w rzeczy dziwnego gatunku: w różne rodzaju okrągłości i płaskości, białe i szare przeważnie... Mury występują tu gęste, jak tęsknota i jak upał."

...był kwiecień, pierwszy miesiąc lepkich liści..."

„To zaczęła się doroczna serja wydarzeń banalnych takich, jak: lepkie upały lakierowe i chodzenie ulicami; kobaltowe „ogrody wieczornych ulic" i tęsknota za szorstkiemi rzeczami; rzeczy: różne rzeczy, okrągłe, prostokątne, kwadratowe; rzeczy twarde, lepkie, elastyczne i spotkania banalne: spotkania do metalów pachnących podobne."

„Od pewnego czasu nastawała w coraz innej fabryce biała cisza. Z początku — bryła ciężka i lepka..."

„Na ulicznych ławkach siedzieli, w rozkwitające już lepko południa..."

„Tak przechodzi pierwszy miesiąc lepkich pąków i niebieskiej, lekkiej, jakby nie obowiązującej do niczego atmosfery."

„I szykować zaczęto się na dni, w których upał zakwita jak krągły i sztywny kwiat ze szkła..."

„...przez upały lakierowe i nieporadne..."

„Szczęście trzeba rwać jak młode wiśnie, póki jeszcze czas i czar nie pryśnie... To były niewątpliwie słowa, przypominające kleistą i zrezygnowaną woń znoszonych do ostatka sukien i jakichś dawnych, nieporadnych sytuacyj..."

„Azalje z bulwaru Montparnasse nie potrzebują już woni przeciągłych i kontemplatywnych, jak zwykłe kwiaty. One mogą już być jak z blachy atłasowej, bezwonnej blachy."

„...blaszane morze melancholji..."

„Ludzie-żołnierze stoją na pionową baczność. Teraz: lewa noga idzie w górę; teraz: prawa noga; teraz znów osobno wraca każda noga do asfaltu... I nagle wydaje się że oni myślą temi nogami; że kontemplują nogami w marszu pogrążonemi jakąś sprawę kańciastą i płaską..."

„Jeszcze są nasiąkli kleistym i płaskim zapachem nudy i goryczy, sztywnej jak liś łopucha."

„...są dni — całe jak z blachy doświadczonej i smutnej i jak z nieporadnego lakieru..."

„Upały z lepkiego lakieru..."

„Perkalikowa nadzieja na coś, co ma przyjść... Nieporadność i blaszana słodycz zdarzeń."

„Lepka, szeroka i gruba materja świata kiśnie od zapowiedzi, zapachów i możliwości."

Dość cytacyj. Tyle wystarczy do poznania tego „analogonu fotomontażu", tej „kroniki epoki geometryzmu", tudzież „montażu symultanicznych zajść i sytuacyj". Pełno w nim „kleistości", „lepkości", „doświadczonej i smutnej blachy", „zapachów nudy", „nieporadności" i „perkalikowej nadziei" i „kontemplowania nogami." Język niby polski — a obcy, którego żaden Polak nie zrozumie. Nic dziwnego — książkę tę napisała niejaka pani Debora Vogel. A więc nowy produkt żydowski, powiększający kupę śmiecia na polskim rynku wydawniczym.

---

sławiąc chwałę. Od rzymskich i greckich czasów poczynał!

I oto ten pan Twardowski, taki w genealogjach mocen, wszystkich konarów, gałęzi a nawet liści tego drzewa świadom — jeśli chodzi o innych; natomiast zgoła nieprzyzwoitą okazał skromność, gdy szło o własną parantelę! Nawet o najbliższą. Ani słówka — kto on zacz — nie pozostawił. Ani wiemy — z jego pism, kto go rodził i kiedy, ani imion rodzica i matki jego nie znamy. Nawet gdzie na świat przyszedł, odgadnąć niesposób.

Nic też dziwnego, że o jego życiu mało albo bałamutne posiadamy wiadomości.

Co więc piszą jego biografowie?

Piszą tak: Urodził się pan Samuel około 1600 — może w Twardowie, może w Skrzypnie, może w Lutyni (wszystkie te miejscowości leżą wzdłuż 9-milowej rzeczki Lutyni — dziś w powiecie jarocińskim; z tych Lutynia w pierwszej połowie 16 wieku była miasteczkiem, lecz w tymże samym jeszcze wieku wsią została)

Twardowski bardzo ogólnikowo o tem mówi w przeróbce znanej ody Horacego: „Exegi monumentum aere peraennius".

„Ale mię więtszym uczyni
Woda przezroczysta oyczystey Lutyni".

Twardowskich w XVII wieku było wielu i ludzi godnych. Nie purpuraci ani karmazyni, ani nawet drążkowi — lecz każdy prawie z nich godność, „urząd", posiadał.

„We wieku XVII, — pisze monograf Twardowskiego, Turowski, w swej miłej lecz nieścisłej monografji, — „więcej imion i lepiej ich godności przechowała pamięci historja. Jest więc Andrzej, żupnik bydgoski, potem podsędek ziemski, komisarz w sprawie granic Śląska, Polski i brandenburskiego elektora w 1642 r., komisarz do wypłaty żołdu w tymże roku, poseł na sejm w 1646, gdzie popiera bardzo energicznie szlachtę wielkopolską przeciw królowi, jest na konwokacji w r. 1648, wreszcie deputatem na trybunał radomski w 1650 i znów posłem Kaliskiego wojowództwa w 1653. Jest Wojciech, podstarości grodzki, malborski, który sprzedaje dobra Grzymały w województwie malborskiem w 1638. Jest dalej Zygmunt syrogator grodzki poznański w 1650 i sekretarz Władysława IV, który razem z wyżej wymienionym Andrzejem był komisarzem granicznym i do wypłaty żołdu. Jest dalej Aleksander, burgrabia poznański. Jest Krzysztof, który wspólnie z Aleksandrem i Mikołajem ma udział w komisji do spraw ze Śląskiem w 1649, który potem deputatem na trybunał radomski w 1655, potem pisarzem grodzkim, poznańskim, posłem z kaliskiego i podwojewodzim generalnym konferencji z 1668 r. Jest wkońcu Maciej, pisarz grodzki, kaliski, i deputat na trybunał radomski w 1649 r., żonaty z Zofją, córką Mikołaja Reja, ojciec dwóch synów, Zygmunta i Jana".

Lecz mówią biografowie — niesposób dziś ustalić jakichkolwiek węzłów pokrewieństwa między nimi a Samuelem. A już kłopot największy, że imion matki i ojca nie znamy.

Nieszczęsna kropka

Za chwilę będziemy przy owej kropce, o której mowa w tytule, a która tyle mętliku spowodowała — jakoby Twardowski zgoła nieprzystojnie 10 lat po śmierci ojca ujrzał ziemski padół, lub też ujrzał go o 50 lat wcześniej, niż jego własny ojciec...

W 18 wieku (1728—43) ukazało się znakomite dzieło jezuity Kaspra Niesieckiego „Korona polska", w której autor zgromadził troskliwie z wszystkich możliwych źródeł wiadomości historyczne o rodach szlacheckich. Jest to najobszerniejszy, niezwykle cenny herbarz staropolski. Otóż w tym herbarzu mają swoje miejsce i Twardowscy. W pewnej chwili Niesiecki pisze, wymieniając różnych przedstawicieli tego rodu: „Maciej, pisarz grodzki kaliski... żona jego Zofja Rejówna, z tej dwaj synowie: Zygmunt, Jan. Samuel z Skrzypna Twardowski, w ojczystym wierszu dziwnie gładki"... Tak napisał Niesiecki. Że Maciej miał synów — Zygmunta i Jana. Tu kropka. A dalej jest wiadomość o Samuelu.

Tymczasem w r. 1752 Jabłonowski wydał dzieło p. t.: „Museum polonum" i poszkapił sprawę z panem Samuelem Poprostu opuścił kropkę, wobec czego zdanie brzmiało: „Maciej... synowie: Zygmunt, Jan Samuel — Z Jana i Samuela zrobił jedną osobę o dwu imionach. Nic dziwnego, że powtórzył to za nim Święcicki, pisząc wręcz, iż Maciej jest ojcem Samuela. Za nim znowu powtórzył to Sobieszczański (Encyklopedja Olgelbranda, tom 25).

Dopiero Chlebowski dowiódł, że to jest absurdem. Maciej był w 1694 deputatem. Jeśli więc przyjąć, że Twardowski urodził się w roku 1600 (bo w „Wojnie Domowej" — 1658 — skarży się na wiek podeszły) — to Maciej musiałby w 1694 mieć najmniej 110 lat. Trochę za wiele, aby pełnić funkcję publiczną.

No — i jak zobaczymy — Chlebowski miał rację.

Miał też rację jeszcze jeden badacz Twardowskiego, który proponował przesunąć datę urodzin Twardowskiego przed rok 1600 — może około 1595 — właśnie z tego względu, że Twardowski skarży się w „Wojnie Domowej" na starość.

Natomiast nie miał racji monograf autora „Paskwaliny", Turowski, który uporczywie broni roku 1600, twierdząc: — skoro w 1616 i 1617 bierze Twardowski przypuszczalnie udział w wojnie moskiewskiej, skoro w 1622 napewno towarzyszy w poselstwie do Carogradu, a przed tem żadnej daty z jego życia nie znamy, skoro umiera w 1660, przeto musiał się urodzić koło 1600.

Kto więc i kiedy pana Samuela rodził?

Rodził pana Samuela — Mikołaj Twardowski, syn Marcina Skrzypińskiego alias Twardowskiego i Urszuli z Twardowa Twardowskiej. A więc ojciec pana Samuelowy odnalazł się; matkę zaś nadal ukrywają akta grodzkie archiwum państwowego w Poznaniu.

Ustaliły się też węzły pokrewieństwa autora „Dafnis" z wszystkimi Twardowskimi, których wiek XVII licznie wymienia.

I, żeby odrazu załatwić sprawę najważniejszą, a mianowicie, kiedy Twardowski, i gdzie ujrzał Wielkopolski padół, powiedzmy sobie, co następuje: Urodził się około 1565 (!) w Lutyni (dziś powiat Jarocin). Około 1565, a więc o 35 lat wcześniej zobaczył „orbis terrarum gentium", niż mu to dotąd pozwalali jego biografowie i historycy literatury, którzy radzi byli widzieć go na tej łez dolinie dopiero w roku 1600 (jak się wyżej dowiedzieliśmy).

JAN TOKARSKI

Do KONSTANTYNOPOLA i BUKARESZTU
16. III. — 24. III. zł 346,— Paszport, wizy, przejazdy zwiedzanie, utrzymanie.
WAGONS-LITS COOK
Poznań, Br. Peleracki go 12

SPORT

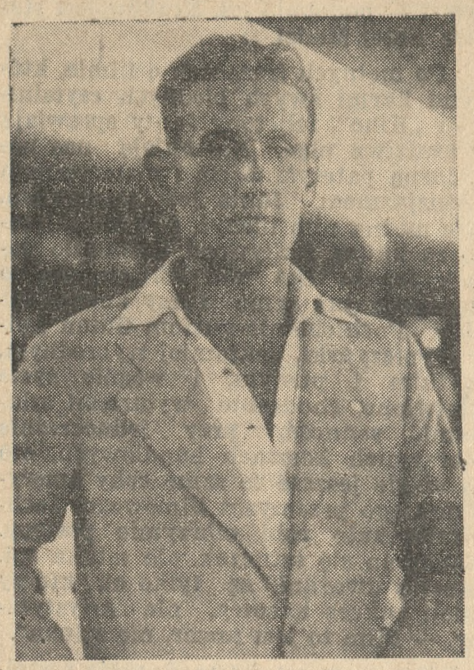

Wioślarski mistrz Polski i Europy Roger Verey, który otrzymał wielką nagrodę sportową na rok 1935, o czem pisaliśmy numerze porannym.

Budapeszt remisuje ze Śląskiem

W piątek około północy zakończyło się w Katowicach międzynarodowe spotkanie pięściarskie Budapeszt — Śląsk. Zawody przyniosły wynik nierozstrzygnięty 8:8.

Węgrzy wystawili tylko 7 zawodników, gdyż Szigettiemu lekarz zabronił walczyć.

W poszczególnych wagach wyniki były następujące: w muszej Santo przegrał z Pawlicą przez k. o. w pierwszem starciu; w koguciej Lovacs zremisowa. z Jarząbkiem, w piórkowej Rudzki uległ Maraczy'emu, w lekkiej Nemeth wygrał z Bienkiem, w półśredniej Berkeszy przegrał na punkty ze Świrkiem, w średniej Mandi odniósł zwycięstwo nad Kowackim, w półciężkiej Kolonko wygrał walkowerem z powodu zakazu startu Szighetiego, w ciężkiej Tanamar zremisował z Pawłowskim.

Ciężka atletyka

Dziś o godz. 20 rozpoczynają się w sali p. Heyduckiego przy ul. Masztalarskiej mistrzostwa Poznania w zapasach. Startują wszystkie kluby miejscowe i S. S. Swarzędz.

Lekka atletyka

Okręg poznański K. S. M. urządza treningi w hali ośrodka u. Bukowska. Ćwiczenia odbywają się we wtorki i soboty od godz. 19.15. W ćwiczeniach mogą brać udział wszyscy druhowie uprawiający lekkoatletykę. (kom)

Odznaki emaljowane metalowe Fabryka wyrobów Metalowych Poznań, Ratajczaka 17. Tel. 30-03
dg 797

O puhar Davisa

Przed spotkaniem Polska — Austrja. Polski Związek Tenisowy komunikuje, że informacje z Wiednia co do składu reprezentacji Polski na mecz z Austrją o puhar Davisa nie odpowiadają prawdzie. Zarząd P. Z. T. L. przewiduje następujący skład naszej reprezentacji: Hebda, Tłoczyński, Tarłowski i Bratek. W rezerwie znajdują się: Spychała, Popławski i Witman.

Hebda przyjeżdża 10 marca do Warszawy, gdzie prowadzić będzie trening łącznie z tenisistami stołecznymi na korcie krytym i na sali gimnastycznej.

W dniu 1 kwietnia Hebda, Tłoczyński i Jędrzejowska jadą do Grecji, gdzie obok paru spotkań towarzyskich rozegrają mecz Polska — Grecja. Około 20 kwietnia tenisiści nasi wracają do Warszawy, gdzie rozpocznie się obóz treningowy.

Na mistrzostwa Węgier, w końcu kwietnia, zaproszeni zostali: Tłoczyński, Hebda i Jędrzejowska. Ze względu na projektowany w tym czasie obóz treningowy, zarząd P. Z. T. L. proponuje wysłać do Węgier zmieniony skład naszej reprezentacji, a mianowicie: Jędrzejowską, Wittmana i Spychałę.

Z Budapesz Jędrzejowska uda się na mistrzo Austrji do Wiednia.

Pięściarstwo

Dziś o godz. 19 odbędzie się walne zebranie sekcji pięściarskiej Warty w sali Pracowników Banku Zw. (nad sekretarjatem Warty).

Piłka nożna

Spotkania towarzyskie w niedzielę o godz. 11 na boisku miejskiem przy ul. Bukowskiej Sparta i Sokół (Jeżyce), na stadjonie miejskim H. C. P. i Warta ligowa, na boisku K. P. W. w Dębcu K. P. W. i Cybina, na boisku ośrodka przy ul. Bukowskiej Pentatlon i Legja kombinowana, na arenie łazarskiej San i Warta I b.

O godz. 14,30 na boisku H. C. P. grają H. C. P. i Pogoń I, o 16 na boisku H. C. P., H. C. P. III i Pogoń II.

Różne

Przewodniczący międzynarodowego komitetu olimpijskiego Baillet-Latour, oraz prezes międzynarodowej federacji lekkoatletycznej Edstroen wyjechali do Tokjo, aby na miejscu przekonać się o możliwościach organizacyjnych Japonji, w ewentualnem przeprowadzeniu igrzysk olimpijskich 1940 r.

Jeżeli chodzi o zimowe igrzyska 1940 r., największe szanse uzyskania ich organizacji posiada Norwegja.

Tenis

W Monte Carlo Tarłowski pokonany został przez Francuza Iurnu 4:6, 8:10, a w grze mieszanej para Jędrzejowska — Tarłowski przegrała z parą włoską Borgioni — Rado 2:6, 6:1, 3:6. W grze pojedyńczej pań Jędrzejowska pokonała Aubin 6:2, 6:1.

W piątek Jędrzejowska odniosła piękny sukces, bijąc w półfinale gry otwartej pań znakomitą tenisistkę angielską Stammers w stosunku 6:4, 6:0. W niedzielę w finale spotka się Jędrzejowska z mistrzynią Francji Mathieu.

Wioślarstwo

Z przygotowań naszych olimpijczyków. Obecnie nasi olimpijscy wioślarze, rekrutujących się ze środowisk Warszawy, Poznania i Krakowa, przebywają na obozie kondycyjnym w Dolinie Chochołowskiej, uprawiając narciarstwo.

W marcu przybędzie do Warszawy trener, zaangażowany przez zarząd P. Z. T. W., niemiec Haspel, były trener K. W. 04 Poznań, ten sam, który w r. 1932 przygotował naszych wioślarzy do zawodów olimpijskich w Los Angeles. Pan Haspel pracę swą rozpocznie od terenu warszawskiego.

W czerwcu wszyscy wioślarze — kandydaci olimpijscy zgromadzeni będą na obozie trenigowym, prawdopodobnie w Warszawie.

ng 7315

Pociąg popularny do Zakopanego

Na trzy dni, od 7—10 marca br., uruchomiony będzie przez poznańską dyrekcję kolejową pociąg popularny celem umożliwienia zwolennikom sportu zimowego choćby krótkiego pobytu i zarazem wypoczynku w górach. W programie przewidziane zarazem zwiedzenie w Kuźnicach kolejki linowej na Kasprowy Wierch.

Sprzedaż kart kontrolnych — na Poznań w „Orbisie" i „Wagons-Lits-Cook", a na prowincji we wszystkich kolejowych kasach biletowych — zamyka się 5 marca w południe.

Wyjazd z Poznania dnia 7 marca b. r. o godz. 16,25 i przyjazd do Zakopanego 8 marca o godz. 6,08, powrotny odjazd z Zakopanego 10 marca o godz. 17,32 i przyjazd do Poznania 11 marca o godz. 6,10.

Cena za przejazd w obie strony wynosi w klasie II — 25,80 zł, i w klasie III — 17,80 zł.

Uczestnikom z prowincji przy odległości od 20—150 km od stacji wyjścia pociągu popularnego przysługuje 50 proc. ulga dojazdowa w klasie III.

Delegatura Ligi Popierania Turystyki zastrzega sobie prawo odwołania pociągu popularnego na wypadek niezgłoszenia się wymaganego minimum uczestników.

RADJO

Audycja słowno - muzyczna z Poznania

Wszyscy radjosłuchacze pamiętają pewnie dobrze nastrojowe audycje słowno-muzyczne Stanisława Roya, których kilka przed pewnym czasem nadawała rozgłośnia poznańska. Coś w tym rodzaju, a jednak co innego przygotowuje Stanisław Roy dla radjosłuchaczy. Audycja ta nadana zostanie przez rozgłośnię poznańską na całą Polskę w środę 11 bm. o godzinie 17.20 — 18.00. Tytuł audycji brzmi: „Świat jest naprawdę piękny". Tekst Stanisława Roya, ilustracja muzyczna — — wyjątki z utworów Lehara.

Poranek muzyczny z Poznania

Audycji radjowej, którą nadaje się co czwartek o godz. 12.15 — 13.00, a która nazywa się: Poranek muzyczny dla młodzieży szkół średnich, słucha nietylko młodzież szkolna, ale i każdy właściciel radjoodbiornika, o ile mu tylko czas na to pozwala. Każdy bowiem chętnie wysłucha zarówno fachowych wyjaśnień jak i klasycznych utworów muzycznych i wokalnych w interpretacji znakomitych artystów. Tak więc z audycji specjalnej, przeznaczonej dla określonej grupy, robi się jedna z ulubionych audycyj radjowych. W czwartek, 12 marca o godz. 12.15 do 13.00 Poranek muzyczny nadany zostanie z Poznania. Prelekcję wstępną wygłosi muzykolog poznański dr. Zygmunt Sitowski. Wykonawcami tej audycji będą: Chór męski „Arion" pod dyr. Aleksandra Klichowskiego, Marja Kisielewska (sopran), Dezyderjusz Danczowski (wiolonczela) i prof. Władysław Raczkowski (fortepian). W programie znajdujemy szereg pieśni głównie polskich, m. in. Moniuszki, Maszyńskiego, Nowowiejskiego i Różyckiego.

Poznańscy mandoliniści w radjo

W czwartek 12 b. m. o godz. 15.30 do 16.00 rozgłośnia poznańska nadawać będzie na fali ogólnopolskiej występ popularnego zespołu mandolinistów „Echo" pod dyr. Edw. Gałąski. W programie m. in. popularna serenada Driga: „Miljony Arlekina".

MOTOPIRIN-MOTOR
POLSKI LEK
przeciw-grypowy

dostępny dla wszystkich
SPRZEDAŻ WE WSZYSTKICH APTEKACH
20 SZTUK, 5 SZTUK I POJEDYŃCZYCH TABLETEK
ng 6535/6

Dziś premjera w Teatrze Polskim

Katerwy „Przechodzień"

Dziś premjera głośnej sztuki B. Katerwy „Przechodzień", która swego czasu miała bodaj największe powodzenie w Polsce. Sztuka dostanie piękną i staranną wystawę Z. Szpingiera. Obsadę stanowią pp. Czarnecka, Andrzejewska, Konarski, Łabuńska, Wroński, Zasadzianka, Zawistowski i Żbikowska. Inscenizacja R. Zawistowskiego. W niedzielę popołudniu po cenach do połowy zniżonych konkursowa komedja J. Blizińskiego „Pan Damazy". Wieczorem po raz drugi „Przechodzień" B. Katerwy.

WĄTROBA JEST FILTREM DLA KRWI
W wątrobie wytwarza się żółć i spływa do kiszek. Gdy wskutek zastoju żółci tworzą się w niej osady i zbijają się w twarde grudki (piasek żółciowy), — gdy na grudkach osiadają sole wchodzące normalnie w skład żółci, a na nich odkładają się wciąż nowe osady — grudki stale powiększają się, a w rezultacie powstają kamienie żółciowe.
Kuracja ziołami
„CHOLEKINAZA"
polega na pobudzeniu wątroby do normalnej czynności i reguluje przemianę materji. Broszury bezpłatnie wysyła Labor. fizjolog.-chem. CHOLEKINAZA H. NIEMOJEWSKIEGO, Warszawa, Nowy Świat 5 oraz apteki i składy apteczne.
ng 6332

TEATRY

Z Teatru Wielkiego

W sobotę, dnia 29 bm. premjera znakomitej operetki Abrahama „Bal w Savoy'u". Operetka ta otrzymuje na naszej scenie rewelacyjną wystawę dekoracyjną projektu art.-malarza Zygmunta Szpingiera. — Toalety pań w wykonaniu p. Izabelli. W roli głównej primadonna opery poznańskiej, p. Halina Dudiczówna, w roli Daisy Parker Xenia Grey. Mustafa Bey'a odegra gościnnie znakomity wodewilista warszawski Wojciech Ruszkowski, który rolę tę kreował ostatnio w teatrze „Scala" w Wiedniu.

W niedzielę, dnia 1 marca o godz. 15 po raz 39 „Rose-Marie" z Marją Kaupe, o godz. 20 po raz drugi „Bal w Savoy'u".

Państwowe Konserwatorjum Muzyczne w Poznaniu.

Audycja Muzyczna.

W Auli Uniwersytetu Poznańskiego odbędzie się w poniedziałek, dnia 2 marca o godz. 20 tegoroczna pierwsza Audycja Muzyczna. W programie: Cherubini, Haydn, Chopin, Wieniawski i Moniuszki, Wykonawcami są Orkiestra Państw. Konserwatorjum Muzycznego pod dyr. Zdzisława Jahnkego, dyrektora uczelni, oraz soliści Nowicki Władysław (fortepian) i Duszyński Józef (skrzypce). Bilety w cenie 1,— zł i 50 gr do nabycia w kancelarji Konserwatorjum, ul. Wrocławska 16 od godz. 11 do 13.

zg 12 994

Z Teatru Nowego

Ulubieniec publiczności, Kazimierz Szubert, kończy już swoją, pełną powodzenia gościnę. Artysta wystąpi dzisiaj w sobotę, po raz ostatni w doskonałej komedji „Egzotyczna kuzynka", zaś w niedzielę dwukrotnie w arcywesołej komedji „Pan Pluskiewka", na popołudniowem przedstawieniu po cenach zniżonych, oraz wieczorem po cenach normalnych.

Kobiety — zorganizowanym w L. O. P. P. nic nie grozi. Zapisz się do LOPP. Zapisy do Kół Kobiecych L. O. P. P. przyjmuje Ośrodek Propagandy L. O. P. P. przy ul. 27 Grudnia 19 i Biuro Okręgu Wojewódzkiego L. O. P. P. przy ul. Fredry 3, m. 4.

2 WYCIECZKI NA TARGI DO **PRAGI i WIEDNIA** 5. III. — 10. III. 10. III. — 15. III. CENA ZŁ. 112,— paszport — wizy przejazdy
Dojazdowe zniżki kolejowe. **WAGONS-LITS//COOK** Poznań, Br. Pierackiego 12.

Nasz nowy konkurs reklamowy

Zachęceni powodzeniem dawniejszych konkursów, urządzanych przez Wydział Propagandy „Kurjera Poznańskiego", rozpisujemy nowy, ciekawy, zatytułowany **„Konkurs na opakowania".**

Znaczenie i ważność opakowania docenia nietylko produkująca firma, ale nawet poszczególny klient, który na podstawie koloru i rysunku opakowania rozpoznaje oryginalny towar, do którego ma zaufanie.

Co to jest opakowanie, tego niepotrzebujemy szerzej tłumaczyć. Tak jak u kupca okno wystawowe, tak u wytwórcy opakowanie jest jego biletem wizytowym. Zadaniem naszego konkursu **nie jest** uwypuklenie **strony artystycznej** lub też **praktycznej** opakowania, lecz spopularyzowanie jego zastosowania pod tym kątem widzenia, że towar znajdujący się w opakowaniu jest **dobry, skuteczny,** innemi słowy **godny zaufania.**

W pierwszej połowie marca ukażą się w jednem z wieczornych wydań „Kurjera Poznańskiego" reprodukcje opakowań w jednym tylko kolorze, a mianowicie czarnym.

Zadaniem uczestnika konkursu będzie przedewszystkiem **wymienienie wszystkich kolorów oryginalnego opakowania.** Następne uczestnik konkursu winien podać **w jakim kolorze umieszczono napis firmy, oraz napis produktu na oryginalnem opakowaniu.**

Dla przykładu reprodukujemy anonimowe opakowanie z objaśnieniem, jak należy zrozumieć zapytania.

Sposób stwierdzenia kolorów oryginalnego opakowania pozostawiamy swobodnemu uznaniu uczestników konkursu.

Zwracamy uprzejmie uwagę, że Czytelnicy znajdą w jednym wypadku zamiast reprodukcji opakowania — reprodukcję znaku ochronnnego, i to znanego przedsiębiorstwa ra... w Polsce; tu należy podać **jaka to firma i co produkuje.**

Oprócz nagród, wyznaczonych przez „Kurjer Poznański", możemy podzielić się z naszymi Czytelnikami inną jeszcze nowiną. Mianowice prosimy zwrócić pilną uwagę **na** ogłoszenie firmy **Knorr** (osobno nadmieniamy, że powyższa firma bierze normalny udział w naszym konkursie), która wyznaczyła 3 pieniężne nagrody, oraz 10 nagród pocieszenia dla tych, co ułożą **krótką, zwięzłą nazwę** na artykuł, uwidoczniony na ogłoszeniu. Prócz tego firma **„Pebeco" S. A.** w Poznaniu zaofiarowała nam łaskawie 100 nagród, które z uwagi na wartość swoją powiększą niewątpliwie grono uczestników konkursu.

korespondencja

z czytelnikami

— **W. Kaczmarek — Poznań.** Bez przedłożenia kwitu abonamentowego, informacyj nie udzielamy. (K)

— **St. Andrzejewski — Poznań.** Mieszkanie 2-pokojowe z kuchnią podlega 15-proc. obniżce komornego podstawowego, gdyż przy obniżce komornego, kuchni i pokoju dla służby się nie zalicza do pokoi mieszkalnych; natomiast przy wymiarze podatku lokalowego władza wymiarowa przyjmuje wszystkie ubikacje jako izby; stąd ta różnica. (K)

— **„Czytelnik z Wrześni".** Wniosek o przyznanie renty należy skierować do Izby Skarbowej w Poznaniu. Jeżeli dopiero teraz mają być starania o rentę wszczęte, to starania te są bezcelowe, gdyż są przedawnione. (K)

— **F. Liman — Poznań.** Skoro Pan zawarł z gospodarzem umowę najmu na piśmie i conajmniej na 1 rok, która się automatycznie przedłuża, obowiązuje Pana komorne umówione i żadna obniżka nie przysługuje. (K)
morne płacone w czerwcu 1914 r., a nie komorne z r. 1913-15 i na tem Pani obliczeń swoich nie może opierać. Można jednak to stwierdzić z nakazu płatniczego od podatku od lokali. Radzimy z tem ostatniem pofatygować się do naszej poradni. (K)

— **X. E.** Równowartość wymienionej pożyczki zwykłej, hipotecznie nie zabezpieczonej, wynosi 53,35 zł. (K)

— **L. Dziarski — Poznań.** Dokładnych wyjaśnień udzieli Panu Bank Polski w Poznaniu, dokąd się zwrócić należy. (K)

— **„Jarosławiec".** O ile nam wiadomo, zajmuje się temi sprawami adwokat Komierowski, przy ul. Gwarnej w Poznaniu. (K)

— **A. S.** Emerytura ani odprawa Pani nie przysługuje. Roszczenie z tytułu zwrotu składek ubezpieczeniowych jest przedawnione. (K)

— **B. W. — Kostrzyn.** Przysługuje Panu 15-proc. obniżka komornego. Żądanie gospodarza dodatkowych opłat jest nieuzasadnione, gdyż ustawa tego nie przewiduje. (K)

— **K. K. Sz.** Dług wekslowy podlega ustawie oddłużeniowej, wedle której spłata kapitału wstrzymaną została do 1. 10. 38 r. i do tego czasu musi Pan czekać. Odsetki obniżone zostały z dniem 1. 11. 34 r. na 3 proc. rocznie i płatne są w półrocznych ratach zdołu, co 1. 4. i 1. 10. każdego roku, poczynając od 1. 4. 35 r. O ile dłużnik tych odsetek nie płaci, można je wyskarżyć i przymusowo ściągnąć. Hipoteka podlega ustawie moratoryjnej mimo tej klauzuli i przed 1. 1. 38 r. nie może Pan domagać się spłaty kapitału. (K)

— **Szydłowski — Leszno.** Bez nadesłania nam kwitu abonamentowego porady nie udzielamy. (K)

— **„Janko".** Zapatrywanie Izby Skarbowej jest niesłuszne i należy dalsze płacenie rat wstrzymać, jednakże dodatkowo jeszcze prosić o wstrzymanie egzekucji aż do rozstrzygnięcia Pańskiego odwołania. O zwolnienie z podatku tego jako bezrobotny, winien Pan wnieść podanie. (K)

— **„Cz. H."** Skoro matka zdolna jest jeszcze do pracy i zarabia 65 zł miesięcznie, renta jej nie przysługuje; wszelkie starania narazie bezcelowe. (K)

— **S. F.** Wspomniany dział winien Pan prawnie reklamować. (K)

— **S. S.** Bez przedłożenia kwitu abonamentowego, informacyj nie udzielamy. (K)

— **„Edka".** Chcąc sporządzić drugi testament, musi Pan najpierw pierwszy wycofać i zniszczyć. Wystarczy, jak Pan drugi testament własnoręcznie napisze, podpisze i zaopatrzy w datę. Nie zaleca się zostawiać testamentu w domu, gdyż łatwo może być przez niewłaściwe osoby zniszczony lub sfałszowany. W razie śmierci żony, mają dzieci prawo do majątku po matce i mogą go zaraz się domagać. (K)

— **K. S. — Łazarz.** Pobieranie osobnego honorarjum prócz przynależnego mu wynagrodzenia, jest niezgodne z etyką adwokacką. Radzimy wnieść zażalenie do Rady Adwokackiej w Poznaniu. (K)

— **M. Sz. K. 4.** W tym stanie rzeczy skarga, zaczepiająca pracownika, nie rokuje widoków powodzenia, gdyż Pani równowartość hipoteki przez scedowanie swej wierzytelności na rzecz banku, mężowi zapłaciła. Cesja na rzecz syna winna nastąpić notarjalnie i do tego potrzebna jest listu hipotecznego, by w księdze wieczystej mogło nastąpić przepisanie hipoteki na rzecz syna, gdyż dopiero z chwilą tego wpisu, uzyskuje syn prawo i pretensję do tej nieruchomości. (K)

— **Fr. Sz.** Po uwzględnieniu 10 proc. obniżki komornego należy płacić 58,50 zł miesięcznie, natomiast nieuzasadniony jest dodatek za sublokatorów, którego Pan płacić nie potrzebuje. (K)

— **Nr. 100 S. — Kościan.** Hipoteka ta podlega ustawie moratoryjnej, wedle której spłata kapitału nie jest wymagalna przed 1. 1. 38 r. Odsetki zostały z dniem 1. 4. 33 r. obniżone na 6 proc., z dniem 1. 12. 35 r. na 5 proc. w stosunku rocznym. Wierzycielka nie jest w prawie, a wypowiedzenie jest bezskuteczne (K)

— **W. nr. 1.** Jeżeli Pani jest od r. 1934 w posiadaniu świadectwa handlowego IV. kat., a nie zawarła z gospodarzem umowy najmu na piśmie i conajmniej na jeden rok, przysługuje Pani 10-proc. obniżka komornego, w przeciwnym razie zaś nie. (K)

— **R. B.** Gdynia: „Kurjer Poznański"; Bydgoszcz: „Dziennik Bydgoski"; Inowrocław: „Dziennik Kujawski"; Łódź: „Orędownik"; Katowice: „Polonia". (K.)

— **M. 20.** Naszem zdaniem zobowiązany Pan jest owe 20 zł zapłacić. (K)

— **J. Gr.** Z dniem 1. 4. 36 r. przysługuje Panu 15 proc. obniżka komornego, które Pan stwierdzić musi. O ile Pan tego dokładnie stwierdzić nie może, należy stawić wniosek do Sądu Grodzkiego, wydział dla spraw najmu, w Poznanui, o ustalenie podstawowego komornego z czerwca 1914 r. (K)

— **T. Ludwigowa — Poznań.** Przysługuje Pani 10-proc. obniżka komornego tylko od mieszkania, ponieważ lokale handlowe III kategorji wyjęte zostały z pod ustawy o ochronie lokatorów i temsamem od nich obniżka nie przysługuje. (K)

— **„Kolejarz".** Skoro Pan przez prywatne świadectwo lekarskie może wykazać, że córka jest zupełnie niezdolna do pracy i potrzebuje stale opieki, może Pan wniosek o zasiłek ponowić. (K)

Specjalne przedstawienie popołudniowe **w niedzielę, 1 marca o godz. 3,30.** Prawdziwy orkan niemilknącej wesołości. Słynna dwójka hultajska **Pat i Patachon jako Gazeciarze.** Bilety od **25 gr.**
ng 5611

Z teki „Powiedzonek"

Ja parobek, ty parobek,
Chodźmy oba na zarobek.
A jak sobie zarobimy,
Dużo rzeczy nakupimy.

Parę butów z podkówkami,
I konika z popręgami,
I zegarek złociusieńki,
I dziewczynie na sukienki . . .

Lecz najbardziej nas ucieszy
„Ilustracji" nowy zeszyt . . .

ż

Wiosenne nastroje

Skończył się karnawał... nie dla wszystkich był on tym okresem zabawy, o jakich niegdyś marzono. Wchodzimy za to teraz w fazę bardziej radosną, która już nie uderzy nas swoim blichtrem, ale podniesie na duchu. Przyroda się budzi — to więcej niż piękne stroje, moc światła i sztuczne ciepło, blichtr zewnętrzny skryje się pod błogosławionemi promieniami słońca.

Wiosna, bez względu na wiek danej osoby wprowadza nastrój pogody do nowego życia i wiary w lepszą przyszłość! Skończyć już wreszcie z niemiłemi nastrojami zimy i dać się ponieść pierwszym tchnieniom budzącej się natury. Chęć rywalizacji z tą najcudniejszą porą roku wpływa na lepsze samopoczucie i każe nam stroić się w barwy ciepłe, piękne i dla oka pociągające. Jeszcze ziemia pokr... ostatniemi płatkami śniegu, jeszcze zimno czasem daje się we znaki, lecz już pierwsze tchnienie wiosny czuje się w powietrzu, zapowiedź zbliżającej się zieleni napełnia serca radością...

Estetyczny wygląd nasz musi licować z całą przyrodą, tej właśnie kwestji należy poświęcić kilka chwil.

Marzec, ten niepewny przejściowy miesiąc pełen ciągłych sprzeczności i wahań, jest tym miesiącem przełomowym, nietylko w naturze, ale i w wyglądzie każdego człowieka. Kobieta bardziej na te rzeczy powinna zwracać uwagę, ona jest tym czynnikiem, który pociąga i dlatego jej sylwetka wymaga większej pielęgnacji i uwagi. Na plan pierwszy wysuwa się cera, trzeba pomyśleć o tem, żeby czerwoność, wyrzuty i liszaje nie szpeciły twarzy, boć trudno dobrać kapelusz czy kostjum lub suknię, jeśli nie będzie ona odpowiadała najprymitywniejszym wymaganiom estetycznym. Największą bolączką są w tym wypadku piegi i żółte plamy, których ilość z każdym dniem się powiększa; rozpacz takiej osoby niema granic.

Już od wczesnej wiosny więc trzeba na to zwrócić uwagę, aby stosować światłochronne kremy i pudry, pomijając już używanie na noc specjalnych maści na piegi. Piegi, których ilość z wiekiem wprawdzie się zmniejsza, powstają na skutek gromadzenia się w niektórych miejscach nadmiaru pigmentu — barwnika. Nie można dopuścić do takiej ewentualności, aby ilość ich wzrastała, bo defekt ten szpeci ogromnie twarz i wpływa na marne samopoczucie. Trzeba się ochraniać przed słońcem i nie nadużywać go — specjalnie, jeśli chodzi o słońce marcowe. Wiele osób latem nadmiernie się opala, widząc w tem dla siebie źródło zdrowia, a nie zastanawia się nad tem, że takie traktowanie sprawy jest zupełnie mylne. Słońce, które rano, posiadając dużo promieni ultrafioletowych, godne jest polecenia, w godzinach południowych natomiast wpływa jedynie na silne opalenie, które objawia się w plamach lub centkach, pozostających już na dłuższy okres czasu i nie ginących często i zimą. Daje to pewne wskaźniki, aby nie nadużywać naświetlań słońem zbyt intensywnych, gdyż zamiast zadowolenia, przysporzy to nam jedynie wiele zmartwień i niepotrzebnych wydatków.

MG. KUNTZÓWNA.

5 000
PIĘKNYCH BOMBONIER
WYKWINTNYCH CZEKOLADEK DESEROWYCH
OGÓLNEJ WARTOŚCI
ZŁ. 60.000
PRZEZNACZYŁA DLA REKLAMY FABRYKA CZEKOLADY
Fuchs
Każdy może otrzymać w 1936-mr. bombonierę wartości 12 zł. jako bezpłatną premję
Informacje szczegółowe są udzielane w składach, w sklepach firmowych oraz we wszystkich większych przedsiębiorstwach z cukrami.
ng 7323

Wyjaśnienie!
Na liczne zapytania Szanownej Klienteli, wyjaśniam, że mój Gabinet Kosmetyczny obecnie przy ul. Sew. Mielżyńskiego 4 m. 3 — parter, tel. 54-38 (dawniej Pl. Wolności 9 m. 13) niema nic wspólnego z gabinetem „Madeleine" w Poznaniu.
Mgr. Kuntzówna.
dg 989

Gabinet Racjonalnej Kosmetyki
„Madeleine"
Kosmetyki D-wej Magdaleny Poznańskiej
27 Grudnia 15 Telefon 54-37
N 5325

Za nasze pieniądze
żądajmy dobrego towaru
kupując smaczną
musztardę REMU
i gatunki specjalne:

→ Sarepska
→ Truflowa
→ Kremska
Pg 2591-8,89

†

Śp.

Marjan Piechel

ppor. rez. W. P.

zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach dnia 28 lutego 1936 r. o godz. 4,30 rano, o czem donosi w głębokim smutku pogrążona

żona i rodzina.

zg 12 991

Pogrzeb odbędzie się dnia 2 marca 1936 r. o godz. 16 z kostnicy cmentarza na Dębcu. Msza św. nazajutrz 3 marca o godz. 8 rano w kościele parafj. Bożego Ciała.

Dnia 28 lutego 1936 r., zmarł po krótkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz ukochany jedyny wuj, ś. p.

Djonizy Królikowski

przeżywszy lat 73. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 2-go marca o godz. 3,30 z kostnicy cmentarza farnego.

W ciężkim smutku pogrążone

siostrzenice.

Poznań, ul. Długa 5 m. 6. zg 178

---

†

Dnia 28 lutego 1936 r. o godzinie 12 w południe, zmarł nagle i nieoczekiwanie, przeżywszy lat 49. ś. p.

Józef Słabęcki

mój drogi mąż, nasz najukochańszy tatuś, syn, zięć, brat i szwagier. Eksportacja zwłok i pogrzeb nastąpią we Wrześni, dnia 2 marca po południu, o czem zawiadamiają Krewnych i Znajomych

w ciężkim smutku pogrążeni

żona z synami i rodzina.

Chwalibogowo, Rawicz, Toruń, Kąpiel, Niemarzyn. dg 988

Za liczne dowody szczerego współczucia, okazanego nam z powodu zgonu mego najukochańszego męża, naszego drogiego ojca, oraz za liczne wieńce i kwiaty, składamy wszystkim nasze najserdeczniejsze

podziękowanie

ng 7359 **Marta Halonga i dzieci.**

Przewielebnemu Duchowieństwu, Szanownym Panom Mecenasom, Panom Filistrom i Delegacji K! Chrobria, Panu Mecenasowi Bartzowi za słowa pożegnania nad grobem, oraz wszystkim Krewnym, Przyjaciołom i Znajomym, którzy osobistym udziałem w pogrzebie uczcili pamięć ukochanego męża mego i drogiego ojca naszego, ś. p.

Kazimierza Ofierzyńskiego

oraz wszystkim, którzy okazali nam tak wiele serca i współczucia w ciężkich chwilach smutku i bólu, również za liczne kondolencje, ofiary i wieńce składam najserdeczniejsze

podziękowanie

Stefanja Ofierzyńska z dziećmi.

Poznań, ul. Kraszewskiego 4 m. 5. zg 12 988

Aug. Hoffmann, Gniezno, Tel. 212

Szkółki drzew i róż.

Pierwszorzędne największe zapasy gwarantowane odmiany zdrowych **drzew owocowych, alejowych** i krzaków.

Niskie i pienne róże, konifery, rośliny na żywopłoty etc.

Wysyła się do każdej stacji pocztowej i kolejowej. Oznaczone pierwszemi nagrodami.

KATALOG i CENNIKI BEZPŁATNIE. dg 995

NOWOŚCI na wiosnę

już nadeszły, polecamy olbrzymi wybór materjałów

na kostjumy, płaszcze, komplety i suknie

po cenach bardzo przystępnych.

Crepe Moussa na suk. 4.50 3.50 2.75 **2.25**
Crepé Figurë na suk. 6.50 5 50 4 90 **4.50**
Flamë na modne sukn. 7.50 6.50 3.75 **3.30**
Diagonal Noppè na płótna i kostjumy 8.50 7.75 6.50 **5.50**
Lainage na kostj. i kpl. 9.50 8.00 7.50 **6.75**
Wollama na suk. i kpl. 8.50 7.75 6 90 **5.40**
Travella na suknie 12.50 11.50 9.75 **8.50**
Perlé na płaszcze 13 50 11.50 10.50 **8.90**
Mongole, marocainy, gładkie i desen.

Płótna pościel. 140/160 1.90 1.75 1.35 **1.23**
Płótna prześc. 140/160 1.95 1.65 1.50 **1.10**
Płótna bieliźniane 80/90 1.00 85 75 **55** gr
Madapolamy 80/90 1.10 1.00 90 **85** gr
Nansuki na biel. 1.75 1.50 1.45 **1.35**
Ręcznikowe z sztuki 90 60 35 **28** gr
Ręczniki frotowe 1.60 1.40 1.— **50** gr
Inlety cz. i różn. gwar. 3.50 2.— 1.75 **1.25**
Jedwabie na suknie w kolorach i różnorakich wiązaniach bogaty wybór.

St. Muszyński, Poznań, Stary Rynek 95/6

Jedwabie — wełny — bawełny

Ng 6807

SIEWNIKI ogrodowe taczkowe
„SENIOR" cena zł 75,—
Kombinowane z wypielaczem zł 95,—
MARKOWSKI Poznań, Jasna 16.
Maszyny rolnicze.

Pg 30-31-9.81

Aparaty radjowe »TELEFUNKEN«

AMBASADOR — UNIPHON — SPECIAL

NA RATY sprzedaje firma

Przedsiębiorstwo Robót Elektrycznych

INŻ. MOŁCZKO i SKIBA

Poznań, ul. Fredry 12. dg 808 **Telefon 23-26 i 23-36**

Lekarz-dentysta JAWOROWICZ

przyjmuje obecnie **9-12** i **3-6**
również członków Ubezpieczalni Społ.
Kantaka 2. dg 987 ***Tel. 37-89***

Czas już

przygotować samochody

na zbliżający się sezon

polecamy nasze warsztaty

mechaniczne i karoseryjne wykonujące wszelkie naprawy wchodzące w zakres samochodów wszystkich fabrykatów

Naprawy staranne i rzeczowe, ceny najniższe, wyczerpujące kosztorysy na żądanie.

Prosimy zasięgać informacyj.

Brzeskiauto S.A.

ul. Dąbrowskiego 29.
tel. 63-23, 63-65
ng 7191 zał. 1894

KANCELARJĘ moją

przeniosłem z dniem 1 marca br. na

ul. Fr. Ratajczaka 2 I p.

Henryk Majer

adwokat

zg 12 947

Każdy otrzyma nagrodę

kto nadeśle dobre rozwiązanie

areibz net — ejeis otK

Za dobre rozwiązanie wymienionego przysłowia **przeznaczyliśmy** celem zdobycia klienteli następujące nagrody:

1	**nagroda**	**aparat radjowy 4-lampowy**	**7— 9**	**nagroda**	**kapy na łóżka**
2	„	**zł 100,— gotówką**	**10**	„	**dywaniki ścienne**
3	„	**rower męski**	**11—15**	„	**zegarki męskie**
4	„	**patefon**	**16—25**	„	**obrazy olejne**
5	„	**aparat fotograficzny**	**26—45**	„	**artystycz. rzeźby z drzewa**
6	„	**mandolina włoska**	**46—60**	„	**kasetki toaletowe**

Prócz tego wiele innych nagród, oraz wielka ilość nagród pocieszenia. Rozdzielenie nagród odbędzie się pod nadzorem notarjusza w terminie o którym zawiadomi się na piśmie. Nieznaczna opłata pocztowa przesyłki na koszt odbiorcy. Rozwiązanie należy przesłać jak najwcześniej załączając ewentl. znaczek na odpowiedź, która się w każdym razie otrzyma: Adresować: **Dom Wysyłkowy „Niespodzianka", Kraków, Krowoderska 56 — E.** ng 6616

Chirurgja Kosmetyczna **Zniekształceń**

Dr. Michałek-Grodzki — Warszawa, Nowy Świat 15.
ng 7320

Któż inny potrafi odgadnąć Twą przyszłość?

tylko najsłynniejszy Jasnowidz-Grafolog WOMOUTH Mistrz Międzynarodowego Instytutu Wiedzy Tajemnej

uznany jako wszechświatowy fenomen dysponujący mocą sugestji i magnetyzmu oraz jasnowidzenia na odległość, przy pomocy słynnego i jedynego na kuli ziemskiej Medjum „TAMAHRY" które posiada nadprzyrodzony dar promieniowania i wysyłania fluidu astralnego w transie jasnowidzi bez różnicy oddalenia się za pomocą kontaktu pisma i kilku włosów danej osoby.

Odkrywa wszelkie tajemnice życiowe każdego, odgaduje przeszłość, teraźniejszość i przyszłość, opracowuje horoskopy i analizy grafologiczne. Daje możność zdobycia miłości pożądanej osoby, rady i wskazówki, odzwyczaja od wszelkich nałogów. Odnajduje zaginione osoby. Medjum „TAMAHRA" jest nieomylne. Zestawia w transie szczęśliwe i pewne większej wygranej Nr. losów, wskaże gdzie takowe można nabyć.

Napisz natychmiast do mnie, podaj pytania, stan, datę urodzenia, załącz kilka włosów a otrzymasz w przeciągu 4 dni odemnie dokładne horoskop - przepowiednie, który wprawi Cię w podziw i zachwyt. ng 59/58

Medjum „TAMAHRA" wybierze dla Ciebie w transie szczęśliwy Nr. losu, który pod gwarancją będzie wygrany. Otrzymasz odemnie prawdziwy klucz nowego życia, który przyczyni się do poprawy Twego bytu materjalnego i zadowolenia duchowego. Wiele wielkich wygranych to owoc mej pracy, dlatego też każdy zwracający się do mnie dziękuje.

Załączyć 1,— zł na koszta przesyłki. Bezpłatnych horoskopów nie wysyła się.

Pisz jeszcze dziś do mnie na adres: **Jasnowidz WOMOUTH, Kraków, Lubicz 22 m. 2.**

Okazja!

Dom towarowy

obejmujący skład kolonjalny, sprzętów kuchennych, zboża, opału, restaurację z dużą salą dobrze prosperujące, 30 mórg ziemi z inwentarzem. Dom mieszkalny masywny, zabudowania **z powodu wyjazdu** śpiesznie wydzierżawię. Objęcie 8.000 lub sprzedam za 35.000 zł. zg 12 996

FR. DOMBROWSKI,
Łopienno, pow. Wągrowiec.

MARECKIEGO

cukierki zdobyły niską ceną i niezrównaną jakością powszechny rynek zbytu. **Fabryka Cukrów St. Marecki Poznań, ulica św. Wojciecha 28.**

n 5879/80

Kolektura Loterji Państwowej Juljana Langera w Warszawie

Oddział w Poznaniu

ul. Sew. Mielżyńskiego 21, telefon 31-41

LOSY do II. klasy są jeszcze do nabycia.

ng 7 360

NIGDY NIE JEST ZAPOŹNO

gdyż dla Pań, które dotąd nie poczyniły jeszcze zakupów, urządzam

BIAŁY TYDZIEŃ

Ceny obniżone do minimum

Płótno 70 ctm. szer.	od	45 gr
Płótno 80 ctm. szer.	„	58 „
Płótno 140 ctm. szer.	„	1,05 zł
Płótno 160 ctm szer.	„	1,20 „
Śląskie Ż. 80 ctm. szer.	„	70 gr
Madapolam 80 ctm. szer.	„	70 „
Silesia 80 ctm. szer.	„	80 „
Batyst kol.	„	90 „
Barchan pik.	„	85 „
Na maglowniki	„	90 „
Ręcznikowe białe	„	55 „
Ręczniki frote	„	35 „
Kongres na firany	„	35 „
Okno firan 3 część.	„	2,90 zł
Kapa pikow. białe	„	3,50 „
Kapa tiul na 2 łóżka	„	12,50 „

Koronki — Bielizna Trykotaże — za bezcen
Wyroby żyrardowskie bardzo tanio.
Na materjały wełniane i jedwabie 10% rabatu.

A. RACZYK, Poznań. St. Rynek 94

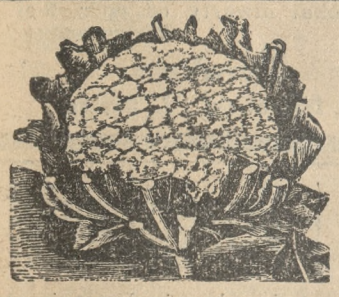

GWARANTOWANE

NASIONA

poleca

ST. SZUKALSKI
Hurtowy Skład Nasion
BYDGOSZCZ

ILUSTROWANY CENNIK NA ŻĄDANIE
Filja Gdynia, Batorego 4 (róg Abrahama)

UCZNIA

z lepszem wykształceniem poszukuje. **Centralna Drogerja E. Nagórski, Starogard, Rynek 9, Tel. 36 i 206.** ng 7346

Wasze marzenia SPEŁNIĄ SIĘ TERAZ...

dzięki nowej akcji kredytowej. Radioodbiorniki „TELEFUNKEN" najwyższej klasy: AMBASADOR, SPECIAL i UNIPHON (na prąd stały i zmienny) można nabywać obecnie na długoterminowe spłaty od 20.— zł. miesięcznie. Ilość aparatów ograniczona. Korzystajcie z okazji, która szybko minie. Do nabycia w większych firmach radjowych. Nasze hasło: TELEFUNKEN w każdym kulturalnym domu.

Spłaty miesięczne od 20 zł.

RADIO TELEFUNKEN

MISTRZ TONU, PRECYZJI i FORMY

TELE FUN KEN

ng 7314

BOGDAN ŻNIŃSKI i S-KA POZNAŃ

Pg 3 004-9.59

WYTWORNA GALANTERJA MĘSKA

OTWARCIE ZA KILKA DNI

27-go GRUDNIA 19

Nasz Najtańszy Biały Tydzień już rozpoczęty!

Cenami zadziwia wszystkich stojących przed oknami wystawowemi. Podając wszystkim Szanow. Klient. do wiadomości o naszych niskich cenach prosimy naprawdę skorzystać z tej imprezy.

Kilka cen dowodu:

Płótno	70 cm. od	45 gr	Na wsypy 160 szer. od	2,15 zł	Ręczniki frotté	od	39 gr
„	80 „ „	55 „	Spodkowe prima „	2,50 „	Surówka	„	45 „
„	140 „ „	1,05 zł	Na ręczniki kuch. „	25 gr	Surówka podwójna	„	95 „
„	160 „ „	1,20 „	Na ręczn. adamasz. „	50 „	Adamaszek 140 szer. na obrusy	„	1,60 zł

Firany, kapy, kołdry wat., obrusy, bielizna damska i męska oraz wielki wybór materj dla Pań i Panów na wiosnę polecam **po cenach o 20% zniżonych na Biały Tydzień.** N 6802/3

H. KARAŚ, ul. Pocztowa (narożnik Zamkowej 4)

Zespół Artystyczny

DORJAN-BOYS

dyrygent

znakomity pianista-wirtuoz Ng 6791

Aleksander DORJAN

rozpoczynają koncertować od **1-go Marca**

w „Café Esplanade"

Specjalne występy p. A. DORJANA
o godzinie 7,10 — 9,10 — 11,10.

Ostrzegam

przed zakupem lichych rowerów sprzedawanych przez firmy niefachowe.

Tanie i mocne rowery dostaniesz pod gwarancją w znanej od lat 30 fachowej firmie

Poznań św. Marcin 55

Części i przybory w olbrzymim wyborze, po cenach najniższych.

ng 7357/8

DUCH NIGDY NIE ZAWODZI!!!

Zapodaj posiadany Nr. losu na jaki obecnie grasz Jasnowidzowi Psycho-Grafologowi ABDEL-HANIMOWI. człowiekowi o światowej sławie, a on rozwiąże Ci problem tajemnicy wybranego przez Ciebie Nr. losu, oraz odgadnie Ci, czy wygrasz na ten los w II kl. w bieżącej loterji i wprowadzi Cię na nowy tor życia powie, co czynić, aby uniknąć szkód jak zdobyć miłość pożądanej osoby, cz otrzymasz awans, w sprawach spadkowych, kradzieży, odnalezienia skarbów, odzwyczajenia od nałogów wyłożenia snów, jak również opracowuje dokładnie analizy grafologiczne, astrologiczne i wystawi Ci dokładny horoskop na przyszłość. Zwraca się uwagę, że Jasnowidz ABDEL-HANIM jest w stanie wyświetlić najbardziej zawile sprawy, na co dowodem jest to, że codziennie otrzymuje niezliczoną ilość podziękowań. Należy nadesłać dokładną datę urodzenia, dokładny adres i załączyć 80 gr. znaczkami na koszty przesyłki. Ogłoszenia załączyć. Adresować: **Jasnowidz ABDEL-HANIM, Lwów 15, ul. Cerkiewna 18.** ng 6598

Do fabryki i przedsiębiorstwa przemysłowo-handlowego

w Bydgoszczy

przed wojną założonego, bardzo dobrze zaprowadzonego i prosperującego, z powodu podeszłego wieku właściciela

poszukuje się

WSPÓLNIKA

z większym kapitałem, który zostanie hipotecznie zabezpieczony. Oferty pod ng **6587** do adm. Kurjera Poznańskiego.

Majstra

do fabryki wędlin i konserw mięsnych

energicznego, trzeźwego i sumiennego fachowca poszukuje się natychmiast. Podanie z życiorysem, odpisami świadectw, referencjami oraz podaniem warunków należy kierować do administr. Kurjera Pozn. pod **zg 12 987**

Dyrekcja Zakładów Przemysłowych Romana K-. Sanguszki w Tarnowie

powierzy rejonowe przedstawicielstwa

w całym kraju swej fabryki dachówek i drenów **„Konstancja"** reflektantom posiadającym kaucje. **Pomoc propagandowa zapewniona.** Pg 2592-70.25

Najkrótsze FORTEPIANY dług. 138.

NAJLEPSZE PIANINA

dostarcza po niskich cenach i na dogodnych warunkach

B. SOMMERFELD, POZNAN,
ul. 27-go Grudnia nr. 15. ng 6313

Śledzie Polskie

Mewa-Matties, Small, Ilen i Matfulls oraz Crownbrandt, Matties, Medium i Full
w 1/2 i 1/1 beczkach poleca
Hurtownia Kolonjalna

CYGAŃSKI i SEMMA

POZNAŃ, ul. Wielka 18 **Tel. 33-32**

Specjalność: **Kawy palone z własnej palarni**

Pg 2819-53/41

Ulubieniec Publiczności poznańskiej, fenomenalny solista na 16-tu instrumentach i znany kompozytor

Kazimierz Englard

oraz znakomity refrenista **JÓZEF CZARSKI**

dg 6804

od 1-go marca

wraz z swym mistrzowskim zespołem w „białych frakach" w

ARGENTYNIE

Zespół posiada 40 instrumentów wtem 4 słynne harmonje

MAŁA KAWA w godzinach niekoncert. **35 gr**

Firma N. V. Verffabrieken AVIS in Westzaan (Holandja)

poszukuje do sprzedaży swojej

światowej sławy ultramaryny

wyłącznych sprzedawców

pg 7324

dysponujących odpowiednim kapitałem, na Warszawę i Poznań. Jedynie solidni i poważni reflektanci zechcą złożyć oferty do rąk upełnomocnionego firmy p. **Lang B. Mor, Warszawa, Hotel Bristol.**

Tapety
Ceraty
gładkie, adamaszkowe meblowe, wózkowe, obrusy
Dywany
Chodniki, Dywaniki z linoleum, bouclé i ceratowe
Linoleum
podłogowe i stołowe
Kokosowe
chodniki i wycieraczki
Zb. Waligórski
Poznań Bydgoszcz
Pocztowa 31 Gdańska 12
Przyjmuje się asygnaty „Kredyt"

Pg 2 932-9.70

„PALAIS DE DANSE"

Kabaret — Dancing — Cocktails Bar

Poznań, ul. Piekary 16/17, Pasaż Apollo, tel. 11-92

Od 1 marca 1936 r. całkowita zmiana programu

Na czele programu niezrównane **TRIO „FENIKS"** Tańce akrobatyczno-modernistyczne.

Atrakcyjny duet łotewski urocze **„SISTERS DIAMONT"** Tańce ekscentryczno-klasyczne.

Atrakcja! LILLY SANDBERG Atrakcja!

Tancerka groteskowa, fenomenalna parodystka zdobywczyni pierwszej nagrody na konkursie tańca w Wiedniu.

Nowo zaangażowana orkiestra pod kierownictwem znanego i utalentowanego pianisty **STANISŁAWA WOJCIECHOWSKIEGO.**

W niedziele i święta **„Five o'clock Tea"** z pełnym programem art. — Lokal otwarty od godz. 9-ej wieczór do 6-ej rano. **Wstęp wolny.**

dg 1001

Dyrekcja
W. Dąbrowski i L. Szylke.

REWELACJĄ DNI NASTĘPNYCH

TO NIEBYWAŁA SPRZEDAŻ REKLAMOWA!

Firan, Brokatów, Adamaszków, Chodników, Dywanów, Linoleum, obić meblowych oraz dodatków do wyścielania mebli. — Firmy największej tego rodzaju w Polsce

Michał Pieczyński — **Poznań Stary Rynek 44**

HURT. parter I piętro — telefon 24-14 **DETAL.**

dg 6945

Sprostowanie

Niniejszem podajemy do publicznej wiadomości, że ostrzeżenie firmy **Jankomat w Poznaniu z dnia 9 lutego 1936 r.,** dotycz. prawa wyrabiania autom. bilardów na 9 dziur,

nie odnosi się

do naszej firmy, która w myśl postanowień ustawy o ochronie wynalazków, z tytułu prawa używacza uprzedniego,

była i jest upoważniona

do wyrabiania płyt bilardowych na 9 dziur, zastrzeżonych dopiero później przez firmę Jankomat.

Fabr. bilardów autom. „BAWO"
J. Basiński i W. Owsian
Poznań, Raczyńskich 12.

zg 12 989

CUKIERNIA — KAWIARNIA

M. MAJEWSKI

ul. Nowa 10. Pg 3082-53482

Otwarcie dziś w sobotę, 29 lutego

Wyborowe wyroby cukiernicze i pieczywo po przystępnych cenach.

Specjalny dział sprzedaży ciast i pieczywa.

---

dg 4671

Przedstawiciel

tylko z branży do przyjmowania zleceń na druki, wyroby papierowe i papiery pakowe na miasto Poznań potrzebny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg **12 995.**

Dom w rynku

12 ubikacyj, 2 składy, piekarnia 9 000, wpłaty 3 000. Mindler, — Krotoszyn, Piastowska 12.

zd 16 436

Cegielnia parowa

przy wpłacie 30 000,— zł reszta długoletnia hipoteka **korzystnie do sprzedania.** Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg **12 983**

Z powodu **przeniesienia** z początkiem marca rb. naszego składu sukna z **Placu Wolności 17** do nowego lokalu przy

ulicy 27-go Grudnia 2,

jest do **sprzedania urządzenie sklepowe.**

KAROL JANKOWSKI i SYN
Fabryka Sukna — Bielsko. ng 7816
Oddział: Poznań, Plac Wolności 17.

Nadzwyczajna Okazja!

5 dni tanich płaszczy

od 2—7 marca.

Płaszcze przejściowe
i z futrz. kołnierzami

I. serja . . zł 49.00 | III. serja . zł 69.00
II. serja . . zł 59.00 | IV. serja . zł 79.00

Fasony modne, materjały czysto wełniane

Bon Marché

T. z o. p.
Poznań, plac Wolności 1.

Pg 3080-582

---

n 5887

Korzystnie sprzedamy lub wydzierżawimy

fabrykę papy dachowej

wyrobów cementowych i destylarnię smoły, obszaru 79 ar., urządzoną, położoną w Jarocinie, rzutkiemu fachowcowi. Objekt nadaje się również na inny przemysł.

Nieruchomość

położoną w Kórniku ,składającą się a) z domu mieszkalnego o 20 ubikacjach, budynku po mleczarni oraz innych gospodarczych wszystkich murowanych masywnych, b) z nowo pobudowanego domu mieszkalnego o 4 pokojach (niewykończony), c) z ogrodu owocowo-warzywnego. obszaru 3.300 m. kw. — Zgłoszenia szybko decydujących się: **Samopomoc Kolejarzy w likw. Poznań, Piekary 16/17, Pasaż „Apollo".** zg 12 992

OKULARY w najnowszych fasonach według przepisów pp Lekarzy. **Najtaniej** tylko w Zakładzie optycznym

OPTO-ORLICKI Poznań

św. Marcin 63 (dawn. nr. 77.) zg 12990

Skład z 2 oknami wystawowemi w Lesznie

najlepsze położenie, 5½ m. szeroki, 17 m. długi, nadający się na skład żelaza i garderoby męskiej, jest od **1. 3. 1936 do wynajęcia.** Informacyj udziela Agentura Kurjera Poznańskiego pod J. M. Leszno, ul. Karasia 17, tel. 204.

ng 6628

PLAC

z bocznicą kolejową ca 3000 m. z szopą 850 m. i budynkiem biurowym w centrum Poznania **zaraz do wydzierżawienia.** Wiadomość **M. Focha 25 m. 17.** zg 12 995

WILLA

nowoczesna z ogrodem i parkiem w centrum miasta pow. w Wlkp. na skrzyżowaniu ulic, nadająca się na sanatorjum, pensjonat, także na parcelację zbędnych obszarów **jest korzystnie do sprzedania.** Miasto posiada garnizon, gimnazjum, seminarjum, elektrykę i wodociągi. Dogodna komunikacja kolejami i autobusami. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego ng **7354.**

Licytacja

DOMU MIESZKALNEGO

w Ostrowie Poznańskim przy sądzie okręgowym dwupiętrowy rodzaj willi ze składem o dwóch oknach wystawowych wraz z komfortem, ogródkiem jest **okazyjnie do nabycia z drugiej licytacji** za sumę 28 000 zł. Licytacja odbędzie się dnia 7 marca 1936 r. o godzinie 10 w Ostrowie Poznańskim. Bliższych informacyj udzieli **p. Michał Sławek w Ostrowie, ul. Wrocławska 9.** Pg 2993-53,446

KONKURS

na dostawę materjału i uszycie 90 mundurów i 88 płaszczy według istniejących przepisów.

Oferta winna zawierać:

1) Ofertę na materjał mundurowy i płaszczowy oraz dodatki z dołączeniem próbek każdego gatunku, wagi 10 gr.

2) Ofertę na uszycie mundurów i płaszczy bez dostarczenia potrzebnego materjału.

Oferty należy składać do dnia 5 marca 1936 do godziny 12 w Intendenturze U. P. w kopertach zalakowanych. Do oferty należy dołączyć kwit Kwestury U. P. na złożone wadjum w wysokości 2% od sumy oferowanej. Otwarcie ofert nastąpi w obecności oferentów tego samego dnia o godz. 13-tej. ng 7131

Uniwersytet Poznański.

Codziennie świeże śledzie (zielone)

50 kg netto **13,—** zł loco Hel. Świeże szproty i wędzone poleca tanio

MIELCUSZNY, HEL — TELEFON 36.

Składnica świeżych zielonych śledzi i szprotów, Poznań, Niska 3, Olejarnia, telefon 17-85.

Większy transport w poniedziałek i środę. ng 6612

LICYTACJA LIKWIDACYJNA

W poniedziałek, **2 marca** od godz. 10.00 i ewentl. dni następne sprzedawać będę z powodu likwidacji firmy (Hurtownia Porcelany), przy ul. Wronieckiej 24 w podwórzu, najwięcej dającemu za gotówkę:

Większą partję porcelany i szkła a mianowicie: **serwisy obiadowe i do kawy, półmiski, żardyniery, platery, salaterki, dzbanki, wazony, talerze, talerzyki, filiżanki, czajniki, koszyczki, lampy naftowe, komplety do ciast i kompotu, sloje, karafki, szklanki, kieliszki, noże, widelce (zwykłe i alpaka), porcelana restauracyjna** i wiele innych przedmiotów. Pg 3011-9.86

Brunon Trzeczak
zaprzys. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na woj. Poznańskie, Poznań, Stary Rynek 46/47. Tel. 21-26.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 11,00.

1. DOMY-PARCELE

Willę
Jarocinie sprzedam. Batorego 6. zdg 95 797

Kamienicę
dla naszych reflektantów, celem kupna poszukujemy. Poza tem kamienica 4-piętrowa do zamiany na majątek ziemski. Biuro Rolniczo Powiernicze „Hektar" — Poznań, Fredry 6, tel. 35-31 zdg 16 307

Kupię
willę 2—3 mieszkaniową, wpłata 27 000. pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 629.

Willa
centrum, komfortowa dwu, jedno mieszkaniowa, parkiet, garaż, 60 drzew owocowych, cena 85 000, wpłaty 50 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 632.

Kamienica
centrum, mieszkania 4, 3, 2 pokojowe, dochód 17 000, cena 150 tys., wpłaty 50 000.

Willa
5 mieszkań, cena 24 000, wpłaty 15 000. Jasiński, Szewska 9 — 9, telefon 22-43. zdg 17 172

Kamienica
nowoczesna pięciopiętrowa 85 tys., wpłaty 65 000. Nowakowski Wielkie Garbary 48 — 21. zdg 17 171

Kamienicę
czteropiętrową bezpodatkową — wpłaty 100 000 reszta amortyzacja, dochód 15 000 sprzeda właściciel. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 461

Dom piętrowy
składem, cena 20 500, wpłaty 16 tys. prowincja, 6 000 mieszkańców, sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 441

Willę
niewykończoną sprzedam ulica Nehringa 4, przy Aleji Hetmańskiej. zdg 16 410

Willę
dwumieszkaniową sprzedam — wpłaty 26 000.— Oferty Kurjer Poznański zdg 16 327

Dom
na prowincji w dobrym stanie, ogród owocowy, dochód rocznie 3 000 na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 15 941

Kupię
dom nowy przy tramwaju wpłacę 13 000 od właściciela. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 530

Plac
budowlany narożnik Łazarz. — elektryczność, woda, gaz, tramwaj sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 144

Kupię
willę Sołaczu gotówką. Pośrednicy wykluczeni. Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdg 16 532

Lokata kapitału!
Nieruchomość w Wągrowcu, — pięknie położona, dom obszerny i ogród, odpowiednia na letnisko, kawiarnię, pokoje do zebrań, sala do zabaw, do sprzedania lub wydzierżawienia. Przedsiębiorczy fachowiec będzie miał świetną egzystencję. Zgłoszenia pod zdg 16 548 do Kurjera Poznańskiego.

Dom
nowy kupię, wpłaty 25 000 reszta amortyzacja. Zgł. Kurjer Poznański zdg 16 550

Parcela
446 m. ulica Świerczewska. Zgłoszenia Sosnowa 2, I. zdg 16 557

Kupię
dom-willkę, ewtl niewykończona w Poznaniu, wpłacę narazie 7000 do 9000. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 561

Willę
komfortową możliwie dwumieszkaniową, blisko tramwaju kupię, wpłaty do 20.000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 562

Parcela
pod wille. Marynarska Oferty Kurjer Poznański zdg 16 573

Parcele
Dębiec, Wilda pod wille, kamienice sprzedam. Zaremba, Górna Wilda 48. zdg 15 464

Kamienica
dochodowa śródmieście Leszna, dochód roczny przeszło 3 000 za gotówkę na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 15 340

Najsolidniejsze biuro mieszkań.

„Jur",
Piekary 26. Sześciopokojowe Podgórna. Pięciopokojowe Marcina

Czteropokojowe
Słowackiego

Trzypokojowe
Nowomiejski

Dwupokojowe
Marcinkowskiego. — Informacje bezpłatne. zdg 16 462

Parcelę
wymierzone. Grobla 28, m. 2. zdg 15 647

Kamienicę
obok Placu Wolności, dochodem rocznym 42.000,— cena 350.000,— wpłata 250.000,—

Willę
Sołaczu powodu wyjazdu sprzeda Kręta 24, m. 8. zdg 16 743

Kamienicę
kupię — wpłata 40 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 16 798.

Parcele
budowlane przy kościele dogodna komunikacja sprzeda korzystnie Korpok, Krzyżowniki, Poznań, ul. Dąbrowskiego 7. zdg 16 375/6

Parcele
pod wille — fabrykę prima położenie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 975.

Kamienica
dochodowa, wpłaty 10 000 Błoch, Aleje Marcinkowskiego 15. zdg 16 940

Willa
dwumieszkaniowa, centralne, **pięciopokojowe**
czteropokojowe, taras, ogród. **pięć minut od teatru**
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 969

Kamienicę
bezpodatkową, dochód 7 600 — sprzedam 68 000, wpłata 30 000. Kossmann, Fredry 6. zdg 16 961

Kamienice
Dochód 28 000, cena 180 000, wpłaty 120 000. Dochód 25 000, cena 170 000, wpłaty 120 000. Dochód 18 000, cena 120 000, wpłaty 80 000. Dochód 15 000, cena 100 000, wpłaty 80 000. Dochód 8 000, cena 52 000, wpłaty 40 000. Dochód 6 000, cena 40 000, wpłaty 30 000, oraz większa ilość will i parcel przy korzystnych warunkach — sprzeda Kwiatkowski, Poznań, Działyńskich 10. zdg 17 041

Place
Kochanowskiego Sienkiewicza Reja zwarta budowa sprzedam, Słowackiego 34 — 5. zdg 17 122

Parcele
przy Górnej Wildzie 41 i ulicy Szwajcarskiej tuż przy przystanku oraz na Szelągu — sprzedam korzystnie. T. Jaruszewski, Woźna 6, tel. 32-66 zdg 17 114

Kamienicę
w śródmieściu, komfortowa, dwufrontową sprzedam mieszkania 3, 4 pokojowe, dochód 31.000.— wpłata 220.000.— reszta amortyzacja. Mogę wziąć część majątkiem ziemskim albo kamienicą mniejszą. Oferty Kurjer Pozn. zdg 17 104

Domek (willa)
jedno-piętrowa, pięknie położona, ogród owocowo-warzywny, blisko dworca w Swarzędzu natychmiast wolne, korzystnie sprzedam. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 17 203

Domek
Dębiec, ogrodem, okazja, 11 000. Ceyba, Plac Nowomiejski 5. zdg 17 075/6

Parcel
budowlanych największy wybór, najtaniej „Osadopol", Rzeczypospolitej 9. zdg 17 088

2. PIENIĄDZ

Sprzedam
marki w złocie Oferty Kurjer Poznański zdg 16 220

Złote
marki kupię. Cena Kurjer Poznański zdg 16 499

Wspólnik
z gotówką 1 500 do uzupełnienia składu, pewna egzystencja. — Oferty Kurjer Poznański zdg 16 507

Pretensję
absolutnie pewną 2 500 zceduje za samochód osobowy, dopłacę. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 030

Przystąpię
jako wspólniczka z mniejszym kapitałem do już wprowadzonego składu robót ręcznych Oferty Kurjer Pozn. zdg 17 036

100,—
szuka przedsiębiorstwo, 15.— miesięcznie. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 221.

Wspólnika
czynnego lub cichego kapitałem 5 000, poszukuje zaprowadzone przedsiębiorstwo branży skórzanej. Propozycja uczciwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 051

Lekarzowi
kto pożyczy 1000 zł na osiedlenie. Gwarancja. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 206.

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Siostry Elżbietanki
w Łopiennie Wlkp. przyjmują na czas wakacyj letników dorosłych oraz dzieci bez rodziców, zapewniając im troskliwą opiekę i dobre warunki wypoczynkowe i zdrowotne. Mają również wolnych kilka miejsc dla emerytówksieży i osób świeckich na dożywocie. Dla panienek dorastających polecają kursy gospodarstwa domowego ½ roczne i 1 roczne pod kierownictwem fachowych sił, okolica piękna i zdrowa! Stacja kolejowa! Prospekty i bliższe informacje na żądanie Zakład św. Józefa, Łopienno, p. Wągrowiec. zdg 15 528

4. OSOBISTE

Dziecko
przyjmie na własne bezdzietne małżeństwo jednorazowem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 624.

Za
długi i czyny mojej żony Julji ze Szpetów, która opuściła mój dom 25. 2. 36, nie odpowiadam. St. Przygodzki, Skryta 13, m. 4. zdg 16 392

Kostjumy komplety
płaszcze, suknie na miarę, wykwintnie, tanio. System warszawsko-wiedeński. Wrocławska 19, II p. front. Gałązka. zdg 16 563

Swetry
eleganckie gotowe, na zamówienie. Reczna praca. Św. Marcin 56 — 8. zdg 16 760

Czy Panie wiedzą?
że najnowsze, wykwintne modele wózków dziecięcych są u Pogorzelskiego, Poznań, Wodna 7? **warto zobaczyć**
zdg 16 204/5

100,— złotych
komu powiem nieprawdę, chiromantka „Lu - ne". Mateckiego 19 — 1, 1—9 wieczór. dg 991

Kwasek cytrynowy
dla **użytku kuchennego.**
Kompot w galarecie.
Proporcja: Jabłko, pomarańcz, 15 dg winogron, 3 łyżki stołowe cukru, łyżeczka (od herbaty) **kwasku cytrynowego,**
2 szklanki wody, 2 listki żelatyny. Jabłko, pomarańcz obrać, podzielić na cząstki, winogrona wydrelować, odrzucając pestki. Zrobić syrop z wody, cukru i kwasku, dodać skórki pomarańczowej. Na gotujący syrop rzucać każdy owoc osobno, układać na salaterce. Do syropu dodać żelatynę i zalać ułożone poprzednio owoce.
Kwasek cytrynowy
w
proszku
do nabycia w sklepach kolonjalnych, drogerjach, aptekach. zdg 94 896

Sellima
Wróżka Ratajczaka 9 — 7. zdg 16 997

Venus
otwarto, salon fryzjerski, Wrocławski 37, wejście ulica Gołębia, Stanisław Cieśliński. zdg 17 010

Wykwintna
pracownia swetrów ręcznych. — wykonuje podług żurnali swetry, suknie, komplety po cenach reklamowych Grudnia 4, m. 4. Pg 3015-53.477

Pani z towarzystwa
wskazuje osobom z prowincji, tanie źródła zakupu wszelkich artykułów. Grudnia 4, m. 4, tel. 36-44. Pg 3014-53.478

Kołdry
przerabia, poszywa Smeczyńska, Kwiatowa 8. zdg 16 868

Najmilsza
rozrywka w Wielkim Poście, to dobra książka z Czytelni Dippla, Plac Wolności 11. zdg 17 054

Kapelusze damskie rewelacyjnie niskie ceny!
„Ines", Piekary 22/23. zdg 17 125

Której
przystojnej, ładnej, zgrabnej, młodej pani z towarzystwa, urzędniczce, studentce, podobał się film „Epizod"? i która chciałaby przeżywać swój własny. Wiadomość proszę do Kurjera Poznańskiego pod p. 3049

Otwarcie
lokalu przy 27 Grudnia 1 „Femina" nastąpi w poniedziałek o godzinie 3 popołudniu. zdg 17 177

Smaczne
prywatne obiady. Aleje Marcinkowskiego 17, m. 6. zdg 17 164

6. OŻENKI

Dyskretna
swatka. Pocztowa 23 — 3, front. zdg 16 613

Panna
lat 29 (Niemka) cośkolwiek gotówki pozna pana na stałej posadzie. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 627.

Kresowianka
elegancka, wesoła, niezależna, śliczne mieszkanie poszukuje pana, wiek średni, cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 402

Drogerzysta
właściciel w małem mieście, kawaler, 32, poślubi kobietę z posagiem lub nieruchomością. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 442

Pana
prawego charakteru do lat 50, z gotówką, pozna panna posiadająca skład. Cel matrymonjalny. Tylko poważne oferty Kurjer Poznański zdg 16 443

Przystojna
miła kulturalna, materjalnie niezależna, z własnem 6 pokojowem mieszkaniem, centrum poślubiłaby z miłem usposobieniem wysokiego wzrostu inteligentnego pana po czterdziestce na poważnym stanowisku. Dyskrecja, pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 481

Urzędnik
państwowy IX grupy, lat 37, przystojny, posiada kilka tysięcy gotówki szuka żony sympatycznej, odpowiedniem wieku. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 521

Kawaler
mistrz rzeźnicki lat 36, własny interes Poznaniu poślubi przystojną pannę zamiłowaniem do interesu gotówką. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 027

Spowodu
braku znajomości pragnęłabym znaleźć tą drogą stosownego — prawdziwie szlachetnego, dobrze usytuowanego towarzysza życia na zapewnionem stanowisku lat 40—60. Jestem przystojną Wielkopolanką, większą gotówką. — własnem mieszkaniem. Sprawę traktuję poważnie. Wdowcy niewykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 534

Brunetka
z temperamentem, gotówką, lat 29, szuka męża na stałem stanowisku, wiek obojętny. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 577

Wielkopolanin
lat 28, właściciel dobrze prosperującego pensjonatu w Sopotach szuka żony. Panie do lat 28, gospodarne, inteligentne, odpowiednim majątkiem zechcą złożyć swe oferty Kurjer Poznański, Gdynia. ng 7317

Panna
32, posiadająca interes i kilka tysięcy wyjdzie zamąż Biuro „Przyszłość", Strzałowa 3. zdg 16 667

Kawaler
lat 35, rzemieślnik, samodzielny, majątkiem 1 500 poszukuje żony z gotówką 4.000 celem natychmiastowej budowli. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 654

Urzędniczka
lat 34, inteligentna szuka męża. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 737

Kupiec
młody samodzielny szuka młodej inteligentnej panienki posag konieczny. Cel matrymonjalny. — Oferty możliwie fotografja. Zwrot rzecze. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 846

Przystojna
inteligentna jasnoblondynka, po trzydziestce pragnie poznać solidnego pana na poważnem stanowisku, wiek 35—45, chętnie oficera lub lekarza wojskowego. Zgłoszenia poważne pod „Miła domatorka" do Biura Ogłoszeń. Bydgoszcz. Dworcowa 54 ng 7 336

Który
z panów na stanowisku poślubi przystojną o szlachetnem sercu pannę lat 29 z posagiem, wyprawa. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 17 000

Samotny
niezależny 20 000, znużony samotnością poszukuje niezależnej panny wdówki. Zgłoszenia fotografją Kurjer Pozn. zdg 16 800

Przystojna
pozna pana na stanowisku. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 19 916.

Znajomości matrymonjalne
ułatwia dyskretnie solidnie — „Wanda", Romana Szymańskiego 4 — 5. zdg 16 928

Znajomości matrymonjalne
w zamożnych sferach w kraju, zagranica najszybciej ułatwia Międzynarodowe Biuro Matrymonjalne Echo, Poznań, św. Marcin 68. zdg 17 068

Brunet
lat 36, średniego wzrostu, wdowiec bezdzietny właściciel domu oraz składu poszukuje żony — Wielkopolanki lub Pomorzanki zdecydowanej z pewną gotówką lub właść. realności miejskiej — wzgl. wiejskiej — najchętniej blondyny. Pośrednictwo rodziców lub krewnych mile widziane. Łaskawe oferty możliwie z fotografją, która się zwraca do Kurjera Poznańskiego, Gniezno 334 ng 7344

„Sfinks"
Poważne Biuro Matrymonjalne: Poznań ul. Kantaka 8/9 mieszk. 19. Dyskretnie skutecznie dobiera odpowiednie partje. zdg 17 126

Kupiec
lat 28 przystojny własnym interesem szuka stosowno przystojnej żony z braku znajomości. Oferty Kurjer Pozn. zdg 17 100.

Kawaler
rzemieślnik, lat 32, własną parcelą 1000 poszukuje panny, religijnej 30 posagiem 4—5000. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 118

Lekarz
zapozna panne inteligentna zamożnej rodziny. Cel mtrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 207

Posiadam
18 000 gotówki stanowisko kupiec poznam panią do lat 33, celem ożenku. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 167

7. SPRZEDAŻE

Meble używane
Podgórna 6
jadalnie, sypialnie, gabinety, kluby w skórze, biurka, stoliki bridżowe oraz wiele innych pojedyńczych mebli tanio sprzedaje. Magazyn Mebli, Podgórna 6. zdg 15 641

Wylęgarka jaj
czechosłowacka oraz
Piec
centralnego ogrzewania tanio. — „Przewodnik", Marcina 30. zd 15 485

Meble kuchenne
wprost wytwórni najkorzystniej. Piaskowa 3. Koniecki. zdg 15 155

Maszyny do pisania
największy wybór nowych i okazyjnych z pełną gwarancją.
Kochanowicz i Ska
Plac Wolności 13, obok komendy policji. Pg 2 584-6.78

Podarki
ślubne, imieninowe. „Lamus". — Strzelecka 1. Pg 2589-53.396

Wszelkie meble
używane, nowe, różne inne sprzęty. Świętosławska 10 (Jezuicka) Dom Okazyjnego Kupna. Pg 2587/53. 93

Pianina, fortepiany
używane od zł 200.— na dogodnych warunkach. B Sommerfeld Poznań, 27 Grudnia 15. ng 6298

Fryzjerzy
żelazka ruch Denss para od 12 zł. Foeny, Radioluxy, maszynki elektryczne, brzytwy, nożyczki nierdzewne poleca okazyjnie Wenzlik, Aleje Marcinkowskiego 19. N 5326

300
rozebranych samochodów zakup, sprzedaż używanych części samochodowych podwozie mleczarskie Autoskład, Dąbrowskiego 89, tel. 40-74. dg 791 2

Sprzedam
korzystnie skład artykułów męskich i damskich, dobrze prosperujący z mieszkaniem w śródmieściu. Oferty Orędownik, Poznań d 97

Komody

Boule

szafa

gdańska

sekretarze

barokowe

i inne meble Caesar

Mann

Rzeczypospolitej 6. ng 5 813

Z okazji przeprowadzki

korzystnie sprzedamy:

szafę żelazną

pancerną marki S. J. Arnheim Nr. 79.704 wys. 2.10 szer. 1.10 głęb 0.80

tombank dębowy

artystycznie wykonany dług. 6.50 szer. 0.66 wys. 1,—

2 wystawy okienne

(dekoracja) artystycznie wykonana szer. 2 40 wys. 1,60 dębowa. Na żądanie wysyłamy rysunek. Oferty prosimy skierować do Kurjera Poznańskiego zdg 15 703

Skład

galanterji, tytoniu bardzo ruchliwa ulica z mieszkaniem. przyległem korzystnie z towarem zaraz sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 15 700

Opony samochodowe

dostarcza

najkorzystniej

„Wulgum“

A. Kwiatkowski Poznań, Wielkie Garbary 8, telefon 18-64. — Przedstawicielstwo na wojew. poznańskie opon gum pełnych i półpneumatyków.

Pirelli

Posiadamy na składzie opony „Stomil“. „Michelin“. „Dunlop“. „Englebert“. „Firestone“. Akcesorja, akumulatory, smary, oleje. Największy i fachowy zakład wulkanizacyjny w Polsce. Własna prasa hydrauliczna.

Protektownia.

Nakładamy na zjeżdżone opony protektory fasonowe i udzielamy 20 000 km gwarancji. Wielkie zapasy opon używanych wszelkich rozmiarów. Ceny najkorzystniejsze. Żądajcie cenników.

Pg 2580-5.59

Kartoteki i przybory

do kartotek. Skóra S-ka. Aleje Marcinkowskiego 23. ng 5866

Radjo

uczy, rozwesela — wszystkim dobrych rad udziela. Kto ma radjo z P. T. T. — nigdy się nie czuje źle.

Poznańskie

Tow. Telefonów

Piekary 16/17 ng 5883

Sprzedaje

kupuje meble, maszyny, inne rzeczy. Dom Komisowy, Podgórna 2. Pg 2542-10,58

Sprzedaż — Naprawa

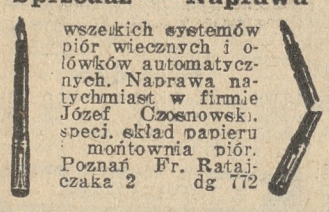

wszelkich systemów piór wiecznych i ołówków automatycznych. Naprawa natychmiast w firmie Józef Czosnowski, specj. skład papieru montownia piór. Poznań Fr. Ratajczaka 2 dg 772

Najrzetelniej kupisz

bluski (pullovery) i kamizelki, bieliznę damską, męską oraz dziecięcą, pończochy, skarpetki, rękawiczki, kołnierzyki i krawaty oraz wszelkie towary krótkie w nowotwartym magazynie, Feliks Marciniak, Górna Wilda 15. przyjmuję asygnaty Klubu Urzędniczego. zdg 16 595

Piekarnię

cukiernia centrum Poznania tanio sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 619.

Zakład

fryzjerski okazyjnie. Adres Kurjer Poznański zdg 16 622.

Stoły

składowe sprzedam. Strzelecka 28 skład. zdg 16 626

Gramofon

szafkowy, Cieszkowskiego 7 — 3. zdg 16 635

Całkowita wysprzedaż

z powodu likwidacji

„Ad Astra“

27 Grudnia 12, skład papieru, galanterja. zdg 16 637

Kolonjalkę

podmiejską dobrze prosperującą klientelą gotówkową, małem mieszkaniem, czynsz 45 zł za 3 tys. sprzedam. Debiec. Sosnowa 2, m. 2. zdg 16 487

Jadalkę

modną tanio. Kośmicka. Focha 54. zdg 16 485

Kolonjalka

nabiał, ruchliwa ulica, prosperujący korzystnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 469

Skład

kolonjalny, mieszkaniem, egzystencja gwarantowana sprzedam Marszałka Focha 39, mieszkanie 17. zdg 16 468

Fortepian

radio tanio Miśkiewicz Bukowska 5. zdg 15 823

Cukiernia

restauracja, pewna egzystencja sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 15 933

Bilard

automatyczny, kompletny, używany 150,— Kopczyńskiego 4. zdg 16 451

Stół

rozciągany na 12 osób, dębowy. Małeckiego 17 — 1. zdg 16 450

Bernardyna

rasowego 10 tygodniowego sprzedam. Telefon 61-10. zdg 16 426

Wózek

dziecięcy, elegancki tani. Focha 78, m. 25. zdg 16 312

Motocykl

200 złotych. Telefon 77-38. zdg 16 334

Okazyjnie

na sprzedaż śrótownik „Stille“ na łożyskach kulkowych mało używany — tryjer do sortowania zboża. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 16 405

Aparat radjowy

dobry Tungsram prąd zmienny, zamienię na aparat prąd stały lub sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 400

Okazja

Motocykl przyczepką jak nowy 700,— Focha 73 — 2. zdg 16 399

Karmelkarze

tanio nowy sztenderek. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 396

Olszyny

2 wagony sprzedam tanio. Telefon 73-49. zdg 16 383

Sprzedam

patefon. Staszica 16, m 9. zdg 16 380

Sprzedam

komplet maszyn rzeźnickich, motor, transmisje, wagi, oszklenie, bufetu itd. Fr. Niklasiewicz, ul. Wroniecka 14. zdg 16 370

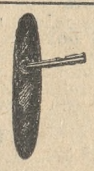

Nowoczesne

okucie upiększa i podnosi wartość domu. — Polecam również stojaki do okien wystawowych, wieszaki do garderoby, narożniki do muru itp. wyroby metalowe. L. Matysiak, Poznań, ul. Piekary 19. zdg 16 364

Jadalnia

modny styl jak nowa 390,—

Biurko

amerykańskie żaluzyjne oraz kilka innych

Tapczany

pierwszorzędne wykonanie

Klubowe

garnitury różne modele

Fotele

klubowe trzy sztuki, dobrze utrzymane 90,—

Salonik

stylowy dobrym stanie 225,—

Szafka

specjalna do broni, wszelkie inne meble używane — nowe bardzo tanio z okazji otwarcia Świętosławska 10 (Jezuicka) Dom Okazyjnego Kupna. Pg 3022-9,86

Elegancki nowoczesny

Gabinet

męski tylko 390,—

Jadalnia

piękna prima wykonanie okazja

Sypialnia

jasna dębowa lustra kryształowe biały marmur.

Kuchnie

nowoczesne bardzo tanio Świętosławska 10 (Jezuicka) Dom Okazyjnego Kupna. Pg 3016-9,85

Okazyjna sprzedaż!

mebli używanych i nowych

Jadalnia flamandzka

okazała zegarem, 12 krzeseł skórze

Piękny gabinet palisandrowy

nowoczesny najlepsze wykonanie

Gabinet mahoniowy

Jadalnia mahoniowa

oraz inne przedmioty tanio. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pg 3017-9,89

Kolonjalkę

ładna tanio sprzedam spowodu choroby. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 17 153.

Fryzjernię

nowoczesną, egzystencja, powód choroba. Oferty Kurjer Pozn. zdg 17 145

Jadalnie dębowe

używane nowe solidne tanio

Gabinety męskie

używane nowe różne modele okazyjnie

Skrzydło czarne

krótkie płyta metalowa krzyżowe

Pianino

czarne krzyżowe płyta metalowa dobry ton jak nowe tanio

Kasa żelazna

Sypialnie dębowe

solidne nowoczesne obsady brzoza. Przyjmuje asygnaty Kredyt

Poznański

Dom Komisow

Dominikańska 3. Pg 3024-9,88

Gabinet

mahoń, Biedermaier, Św. Wojciech 29 — 2. Pg 3029-53,491

Antyki

wielki wybór, Wielkie Garbary 20 Pg 3028-53,490

Wyprzedaż

antyków bardzo tanio. Pocztowa 22. Pg 3019-53,484

Skład

bielizny damskiej na sprzedaż natychmiast, ewentualnie towar i urządzenie. — Zgłoszenia „Par“ nr. 53,488. Pg 3021-53,488

„National Kasy“

kontrolne, gotowe do użytku, Janiak, Poznań, Świętosławska 10 (Jezuicka). Pg 3 025-9.7

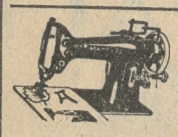

Mundlos

maszyny familijne i okrętkowe uniwersalne są szczytem doskonałości. W. Gierczyński i Ska, Poznań, św. Marcin 13. zdg 17 127

Wózek

dziecięcy sprzedam. Kilińskiego 15, m. 7. zdg 16 497

Skład

do objęcia z całem urządzeniem przy placu Świętokrzyskim. Pośrednicy wykluczeni. Wskaże Kurjer Poznański zdg 16 508

Silnik

1,5 KM, 1 600 obrotów, 220 volt

Silnik

0,5 KM, 900 obrotów, 220 volt. Czerniak, 27 Grudnia 16. zdg 16 518

Wylęgarki

elektr. dla drobiu. Czerniak, 27 Grudnia 16. zdg 16 517

Sportkę

i rower tanio. Wielka 12 — 7. zdg 16 511

Rzeźnictwo

śródmieście za 6 000,— sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 541

Okazja

Etui złote tanio sprzedam „Jubiler“. św. Marcin 19. zdg 15 934

Sypialka

obraz Legendy Polskie orginał grafika. Matejki 5. m. 10. zdg 15 964

Półszorki

lejce, uzdeczki, uździenice tanio. Górna Wilda 63, m. 1. zdg 16 231

Tapczan

ładny dobrze wykonany okazyjnie sprzedam. Pocztowa 29, tapicer. zdg 16 257

Restaurację

urządzeniem koncesja, centrum za 3 500 sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 275

Skład

kolonjalny, delikatesy, butelkowa sprzedaż wódek, win, w dobrem położeniu, centrum. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 16 536

Aparat

do masażu uniwers. sprzedam. Inf. Wielka 15, rzeźnictwo. zdg 16 540

Szpica

młodego sprzedam Karwowskiego 1, m. 6. zdg 16 565

Fortepian

zagraniczny, krzyżowy. Plac Sapieżyński 5. Restauracja. zdg 16 569

Sprzedam duży, ładny

gobelin

w dębowych ramach. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 15 266

I a

jamniki długowłose bronzowe — czystej rasy 16 tygodni. 30 zł oddaje. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 304

Gospodarstwo

60 mórg pszennej zamienie na większe, przejęciem długu. Oferty Murowana Goślina, Gorgowicz. zdg 15 550

Sprzedam

jadalnię dębową dobrze utrzymaną. Zgłoszenia między 12—2 Poznań. Wyspiańskiego 14, m. 7. dr 964

Wózek

dziecięcy jak nowy. Składowa 12 — 20. zdg 16 694

Ogródek

działkowy I klasy im. Gen. Dąbrowskiego sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 693

Samochód

„Ford“ 350. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 685.

Pianino

pierwszorzędne sprzedam. Dąbrowskiego 66, m. 2. zdg 16 546

Drogerja

we Wolsztynie przy głównej ulicy spowodu objęcia większego przedsiębiorstwa tanio, lecz zaraz do sprzedania 5—6 tysięcy. Zgłoszenia Ł. Białkowski, Wolsztyn. ng 6632

Skład zegarmistrzowski

zegar reklamowy, elektryczny, urządzenie, fornitury 500 zł. sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. ng 6635

Wózek

dziecięcy tanio. Marcin 34—36. zdg 16 682

Złoto

Srebro, Brylanty kupuje, sprzedaje „Occasion“. Aleje Marcinkowskiego 23. zd 16 662

Łóżeczko

dziecięce — sprężynowym materacem Wyspiańskiego 12 — 8. zdg 16 756

Tapczany — fotele

leżanki, gwarantowanej jakości najkorzystniej. Wrocławska 13. zdg 16 731

Szafa

chłodnia do cygar w pierwszorzędnym wykonaniu okazyjnie sprzedam. L. Glinka. Pocztowa 5. zdg 16 755

Wózek

dziecięcy modny sprzedam. — Dębicka 56. zdg 16 749

Maszyna

Singera Mostowa 24 — 5. zdg 16 648

Maszyna

okrągłe czółenko. Szamarzewskiego 32, m. 8. zdg 16 645

Dywan

Wskaże Kurjer Pozn. zdg 16 769

15 mórg ogrodu

z domem, zabudowaniami gospod. z inwentarzem sprzedam za 25 tysięcy złotych — tuż przy Poznaniu. Dojazd autobusem. zdg 16 764

Nieruchomość

warsztat kowalski, ślusarski nowy 2×12 przy dworcu, chlew, szopa, dom mieszkalny wolny, 7 pokoi, natychmiast, nadający na wszelkie cele handlowe 11 tys. zł, wpłaty 6 tysięcy. Opalenica, Kasa Oszczędności, Pożyczek. ul. Lipowa 43. ng 6623/4

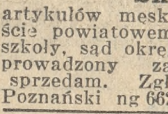

Wielki

wybór najniższe ceny. Fligierski, Poznań, św. Marcin 23. zdg 16 605/6

Kolonjalka

zaprowadzona ładne mieszkanie. Adres Kurjer Pozn. zdg 16 758

Jadalnia

Słowackiego 35 — 12. zdg 16 703

Stół

krawiecki, reklama świetlna, manekiny damskie piecyk do żelazek, św Marcin 5 — 9. zdg 16 745

Skład papieru

tapety, przyległem pokojem korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 744

Restauracja

centr., koncesja, urządzeniem w pełnym biegu zaraz do objęcia 2,500.— Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 16 740

15 drzwi

Stolarnia Żurkiewicz Wielkie Garbary 11. zdg 16 851

Motocykl

D. K. W. dobrym stanie sprzedam Grottgera 3. informacje portjer. zdg 16 847

Pies

Repinczerek sprzedam Grobla 17 — 4. zdg 16 866

Kocioł

parowy stojący 5 atmosfer z maszyną leżącą 4 km bardzo dobrym stanie okazyjnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 863

Skład

artykułów męskich, dużem mieście powiatowem Pozn. wszelkie szkoły, sąd okręgowy, dobrze zaprowadzony zaraz korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański ng 6629

Wielki

wybór najniższe ceny. Fligierski, Poznań, św. Marcina 23. zdg 16 599/600

Rzeźnictwo

ruchliwej ulicy, urządzeniem, zapędem elektrycznem, spowodu wyjazdu sprzedam 5 000,— niska dzierżawa. Adres Kurjer Pozn. zdg 16 488/9

Piekarnia

dobrze prosperująca mieszkaniem na sprzedaż. Kaniecki, Poznańska 53, m. 9. zdg 16 721/2

Meble

używane, garderobę, rozmaitości kupuje — sprzedaje Dom Komisowy, Słowackiego 39 zdg 16 888/9

Przedsiębiorstwo

przewozowe i dorożkarskie, istnieje 50 lat, bardzo dobrze zaprowadzone z mieszkaniem i całkowitem urządzeniem sprzedam — tylko za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 883/4

Materace — tapczany

leżanki, fotele, najtańsze wprost pracownia. Wielkie Garbary 18, narożnik Woźnej, suterena. zdg 16 935/6

Fortepiany, pianina fisharmonje

okazyjnie Pierackiego 10 podwórze parter. dg 16 656/7

Samochody

części używane podwozia mieczarskie, opony, zakup, sprzedaż Automagazyn, Jakóba Wujka, telefon 75-17. dg 749/50

Meble

najtaniej poleca

Baranowski

Poznań, Podgórna 13. Pg 2543/4

Meble

poleca najtaniej

K. Bakoś,

Stary Rynek 51.

zdg 98 446/7

Na post

marmelada 45 groszy powidła 70 syrop z miodowym smakiem 42 syrop jadalny 45 groszy pół kilo hurtownie taniej w składach fabrycznych Śledzińskiego. Poznań, Wroniecka 17 Stary Rynek 12 Wielka 15. Stary Rynek 35 (wejście Wiankowa). zdg 15 499/500

Gramofon

szafkowy płyty korzystnie do sprzedania Nowicka, plac Nowomiejski 9. zdg 16 980

Rowery

wolnym biegiem

złotych 95,—

Traugutta 23, mieszkanie 8. zdg 17 008

Pianino

tanio Stroma 24 Gerlach. zdg 17 004

Gramofon

skrzynkowy szafa jasna 160 Restauracja Klasztorna 2. zdg 16 977

Niebywała okazja

taniego zakupu pończoch Poznań Wielka 10 Marja Mejowa. zdg 16 972

Zakład fryzjerski

dobrze zaprowadzony i prosperujący, całkowitem urządzeniem powodu stosunków rodzinnych od zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański dg 990

Platforma

pięćdziesiąt centnarów. Żupańskiego 12 — 12. zdg 16 838

Wózek

dziecięcy, głęboki. Kolejowa 38, m. 20. zdg 16 835

Patefon

nowy płytami tanio. Piaskowa 1 Woźniak. zdg 16 907

Kolonjalkę

Łazarz pokój kuchnia tanio, — dzierżawa sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 16 953

Skład rzeźnicki

lub całkowite urządzenie sprzedam tanio. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 19 949

Wózek

dziecięcy. Górna Wilda 53. — m. 20. zdg 16 944

Rower

nowy „Brennabor“ okazyjnie Józefa 9 — 2. zdg 16 996

Mydła

proszki pasty sprzedaje tanio Mydlarnia Chwaliszewo 37. zdg 16 994

Restaurację - Kawiarnię

Centrum zaprowadzona śpiesznie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 132

Dywany

kapy ubrania drobiazgi sprzedam Staszyca 4 m. 11. zdg 16 918

Wózek

dziecięcy. Dąbrowskiego 57 m. 6 zdg 16 915

Piekarnię

przepisowa mieszkaniem sprzedam Piotrowski św. Marcin 5 m. 21. zdg 16 914

Rzeźnictwo

mieszkaniem warsztatem maszynami, zapęd elektrycznym 3.600,— sprzedam zaraz Garstka Kręta 24 — 8. zdg 16 913

Pianina

Bechsteina, Blüthner okazyjnie. Skład pianin. Podgórna 14. zdg 17 226

Likwidacja mieszkania:

jadalnia, sypialnia dębowe, serwis bawarski 77 części do kawy (wzór chiński), firany gabinetowe nieużywane, różne szkła różnięte, zastawy stołowe, umywalnia i inne. Za Bramką 12a, m. 5. zdg 16 78

2 brylanty

Za Bramką 12a, m. 5. zdg 16 779

Koń

wysoki, silny, na sprzedaż. Szamarzewskiego 19. zdg 17 066

Skład

obuwia sprzedam zaraz. Adres Kurjer Poznański zdg 17 064

Pianino

krzyżowe 650,— Adres Kurjer Poznański zdg 17 030

Salon

Biedermeyer inkrustowany starożytne meble obrazy olejne, sztychy, świeczniki żydowskie, kandelabry, porcelana na sprzedaż. Skarbowa 4, parter, lewo. zdg 16 729

Dykta — Dykta

Dykta — Dykta

najlepsza. najtańsza. Skład fabryczny

Św. Wojciech 28

dg 5829/30

Zakład

fryzjerski mieszkaniem, dobrze prosperujący tanio sprzedam — Beczkiewicz, Leszno, Narutowicza 15. Pg 3005-53,469

Pomosty

dwa sprzedam. Grudnia 4, m. 4. Pg 3008-53,479

Rugby

5-osobowa limuzyna w bardzo dobrym stanie, prywatnie sprzedam tanio. Zgłoszenia Witkowski — Dalki — Gniezno. ng 7340

Dom

z rzeźnictwem, koło Katowic z kompletnem urządzeniem i chłodnią od zaraz do sprzedania i objęcia Oferty Katowice, Piastowska 9, pod „Rzeźnictwo“. ng 7347

Skład

towarów krótkich, ruchliwej ulicy Jeżyc, z towarem korzystnie sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 16 867

Dom

dwupiętrowy, Leszno, przy głównej ulicy, rzeźnictwem lub bez na sprzedaż. Zgłoszenia Agentura Kurjera Pozn., Leszno, Karasia. ng 7352

Bardzo tanio

pianino, antyki, książki, obrazy, lampy, używane meble, dużą ilość likwidacji mieszkania. — Matejki 1, mieszkanie 4, po południu. zdg 16 965

Wózek

dziecięcy Grobla 18 m. 3. zdg 17 128

Składy

tow. krótkich i art. męskich z przylegającem mieszk. 2 pokojowem 15 lat w jednych rękach dobrze prosperujący przy ruchliwej ul. w Poznaniu z powodu choroby korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 17 124

24-osobowy

sztuciec srebrny tanio sprzedam. „Lamus“. Strzelecka 1. zdg 17 098

Lampy

elektryczne najnowsze modele, własny wyrób najtaniej Nowak Masztalarska 7. zdg 17 139

Okazyjnie!

Kluby

skórzane

Gabinet

dębowy

Sypialnia

nowoczesna. Dominikańska 1—1 zdg 17 028

Wylęgarka

piskląt 50,— złotych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 988.

Sekretarz

antyk

Rogi

salon, obraz. Dominikańska 1—1 zdg 17 027

Złote

marki sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 097

Składowe

urządzenie kolonjalki, innych branż, magiel. Mylna 10. zdg 17 120

Kompletne

urządzenie spółdzielni wojskowej z towarem. T. Jaruszewski. — Woźna 6, tel. 3266 zdg 17 117

Słomę

każdą ilość dostarcza maj. Głuszyna-leśna, tel 3266. zdg 17 116

Garnitur parowy

Lanca, 10 atm. młocarnia Jaenego. T. Jaruszewski, Woźna 6 — tel. 3266. zdg 17 115

Kocioł

leżący dwupłomienny 8 atm. 60 m², waga 15 tonn T. Jaruszewski, Woźna 6, tel. 32-66 zdg 17 113

Wózek

dziecięcy biały. Piotra Wawrzyniaka 24 m. 7. zdg 17 199

Meble

najtaniej poleca

Szczaniecki

Tama Garbarska 3. zdg 17 053

Praktykę dentystyczną

odstąpię wzgl. sprzedam z urządzeniem. Miasto 5 000 mieszkańców (Pozn.) Oferty Kurjer Poznański zdg 17 050

Tapczany

garnitury, leżanki pierwszorzędne poleca Kręta 23. Banaś. zdg 17 047

Samochód

Ford nowszy typ 6 osobowy 4 cylindrowy w dobrym stanie sprzedam zł 3 500,— Hoffmann, Kiszkowo, pow. Gniezno, tel. 28, skład żelaza. zdg 17 045

Wolf

Aleksanderwerk, zapęd nowy szpryca cylindrówka tanio. Zembaty, Romana Szymańskiego 7 — m. 23. zdg 17 183

Kasa

National 180,— Kościelna 48 — 5 zdg 17 160

Urządzenie składowe

sprzeda tanio skład cygar. Półwiejska 30. dg 997

Dywany

ręczne wiązane 3×3.50 okazyjnie Dom Komisowy Wroniecka 6/8. zdg 17 218

Kto niema gazu świetlnego kupuje kuchenkę benzynowo-gazową

„Rekord“

Jest ona najnowszej konstrukcji najtańsza w cenie kupna, absolutnie bezpieczna i najtańsza w paliwie. Nie dymi, nie brudzi garnków. Wytwórnia kuchenek

„Rekord“

Teodor Błoch Pl. Wolności 13 m. 10. zdg 17 210

Meble

najtaniej poleca J. Stępkowski, Szewska 2. zdg 17 179

Skład

mieszkaniem korzystnie Grunwaldzka 15. zdg 17 180

10. MAJĄTKI

Majątki tysiąccztery sta mórg, objęcie 45 000,—

osiemset 25 000; siedemset 22 000; sześćset 30 000; pięćset 20 000; czterystadwadzieścia 10 000; trzystadwadzieścia 10 000; dwieście dwadzieścia 7 000, inwentarzem wiele innych majątków wydzierżawie Nowak, Poznań, Kramarska 15, telefon 16-89. zdg 16 053

Ziemianin

poszukuje kupna majątku od 700 do 1000 mórg przy wpłacie 150 tys. zł. Reflektuje się na pierwszorzędny objekt. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 15 639

Majątek powiecie (Poznańskim) sześćset-pięćdziesiąt mórg
urodzajnej ziemi, zabudowania masywne, dworek ośmiopokojowy, kompletnym żywym, martwym inwentarzem, garniturem, zapasami, prywatne, 150 000 — wpłaty 70 000, reszta dłuższe lata. Nowak, Poznań, Kramarska 15, telefon 1689. zdg 16 954

Majątek
550 mórg także częściowo do nabycia. Zgłoszenia: Kabza, Poznań, Dębina 2. zdg 16 512

Parceluje
i przeprowadza wszelkie z parcelacją związane czynności. Biuro Rolniczo-Powiernicze
„Hektar",
Poznań, Fredry 6. Tel. 35-31.
zdg 15 875

Majątek
400 mórg tylko dobrą ziemia, masywne budynki kupię. Wpłacę 80 000 zł reszta hipoteka amortyzacyjna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 714

Folwark
do 800 mórg dobrej ziemi także wydzierżawiony, kupie w obrebie 60 klm od Poznania płacąc gotówka. Oferty właścicieli Kurjera Poznańskiego zdg 16 984

11. KUPNA

Kupuję
stale srebro — złoto
najwyższe
ceny Caesar
Mann
Rzeczypospolitej 6. ng 5802

Opony
dętki, zużyte i używane kupuje każdą ilość. Wul-Gum. Wielkie Garbary 8 tel. 18-64. Pg 2 585-7.29

Srebro, złoto, brylanty, porcelanę, kryształy wszelkie starożytności, kupuje
„Lamus",
Strzelecka 1. Pg 2588-53,398

Kupuje
Jadalnie - Sypialnie
wszelkie urządzenia domowe — biurowe
Dywany
porcelany, krzyształy.
Pianina
oraz różne inne sprzęty kupuję Świętosławska 10 (Jezuicka) — Dom Okazyjnego Kupna.
Pg 3018-9,84

Jamnika
dobrego na lisy kupię. Wroniecka 17, m. 4. zdg 17 150/52

Meble
barokowe kupię. Oferty Kurjer Poznański ng 5830

Meble
używane, dywany, porcelanę, antyki, kwity lombardowe kupuję Podgórna 6, skład mebli.
zdg 96 984

Fortepian
używany kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 702

Poszukuję piekarni
Oferty z warunkami objęcia, podaniem dotychczasowego wypieku, pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Wystraszewski, Gdańsk, Altstädt.-Graben 56, skład.
zdg 16 329

Dywan
3×4 kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 273.

Zegar
kontrolny
dla stróża, dużo kluczy do dziurkowania. Zgłoszenia Kurjer Poznański 16 080

Kupuję
wszelkie przedmioty i garderobę używaną. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 16 620.

Lisa
kupię. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 16 453

Szafę
nowoczesną kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 452

Willkę - domek
nowy z ogrodem w Poznaniu wolną od podatku, blisko tramwaju kupię. Pułkownik Kranz, Majętność Górka, p. Pamiątkowo, pow. Oborniki. zdg 16 411

Kupię
dom nowy z amortyzacją wpłacę 20 000 zł. Wyczerpujące oferty Kurjer Poznański zdg 16 409

2 National
kasy 1 dużą i 1 mniejszą kupię za gotówkę. Oferty upraszam tylko z podaniem numeru kas i ostateczną cenę Leon Musiał, Katowice, ul. Pocztowa 8.
Pg 3001-71,23

Samochodu
nowego lub używanego, kabrjoletu lub kabrjo-limuzyny poszukuje. Oferty typem, cena Warszawa, „Par", Bracka 17, pod „Doktór". Pg 2873-62,58

Kowadło
używane, ręczną wiertarkę. — Oferty Kurjer Poznański
zdg 16 397

Podwozie
ciężkie na mleczarkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 387

Toru
300 mtr. 4 wywrotki, 60 szpur kupię. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 16 527

Pieska
nałej rasy kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 566

Kondensator
średnica 18—22 lub aparat używany powiększeń kondensator jak powyżej bez objektywu. — Kupś, Gniezno, Żeromskiego 6.
zdg 16 526

Motocykl
w dobrym stanie nieprzestarzały typ kupię. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 16 711

Beczki
drewniane, używane, dobre kupuje „Hatech", Marcin 65.
zdg 16 707

Meble używane
Woźna 16
Wszelkie urzadzenia domowe dobre — tanio sprzedaje — kupuje. Centralny Dom Komisowy.
zdg 16 850

Kupię
rosyjskie papiery wartościowe. Oferty podaniem nominału odcinków, numerów, serji, składać do Kurjera Pozn. zdg 16 855

Pianino
kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 827

Samochód
kupię podać dokładny opis. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 993.

Kupię
aparaty telefoniczne stolikowe i ścienne, indukturowe — w dobrym stanie. Szczegółowe oferty złożyć Poznań, Mostowa 11 biuro.
zdg 17 224

Kwity
lombardowe. Adres „Par".
Pg 3009-53,480

Bieliznę
pościelową, stołową, firany. — Oferty „Par" nr. 53,481
Pg 3010-53,481

Kupię
gotówka maszynę damska szycia rower Kraszewskiego 8. Ładownia akumulatorów. zdg 17 121

Bujaka
aparat do powiększeń lub inny kupię. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 17 022

Kupię
wiertarkę, balanz, imadło i inne narzędzia do metali. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 119

Aparat
fotograficzny marki Dolly, filmowy, rozmiar 3×4 kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 111

Pianino
używane, dosyć dobre kupię. Podać cenę i fabrykat Kurjer Poznański zdg 17 107

Krajania szynki
maszynę używaną, nowszy typ, opis cenę Kurjer Poznański
zdg 17 056

Tokarnię czołówkę
mniejszą, heblarkę, tokarkę, opis cenę Kurjer Pozn. zdg 17 055

Baczność cegielnie!
Firma materjałów budowlanych poszukuje cegły (ślówki) na Poznań na cały sezon. Szczegółowe oferty cegielń prowincjonalnych Kurjer Poznański zdg 17 048

12. DO WYNAJĘCIA

Sześciopokojowe
komfortowe centralne. Wielka 8, gospodarz. dg 793

Siedmiopokojowe
Grottgera, 1 kwietnia korzystnie do wynajęcia. Telefon 34-44.
Pg 3020-53,486

Ośmiopokojowe
do wynajęcia, warunki bardzo przystępne. Wyspiańskiego. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 712

Ośmiopokojowe czteropokojowe
drugim piętrze, wygodami, najlepszym położeniu Rynku Wildeckiego natychmiast. Wskaże Kurjer Poznański zdg 15 537

4
parter natychmiast
5
niskie III od 1. 4. piece. Matejki 5 wskaże mieszk. 14 od 11—15 Gwarancja. zdg 16 152

Dwupokojowe
ze składnicą. Ostrówek 10, dozorca. zdg 16 585

2
pokoje z kuchnią, ul. Ostroroga od 15. 3. lub 1. 4. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 16 598.

Pięciopokojowe
przerobione. Półwiejska 11. Wskaże stróż. zdg 16 607

5 pokoi
z kuchnią I piętro przy ul. 27 Grudnia od zaraz. Bliższe telefon 72-86. zdgr 16 617

Pięciopokojowe
wysoki parter, komfort, piece. Chełmońskiego 8 m. 4.
zdg 16 621

Pięciopokojowe
dobrze utrzymane, I piętro, kwietnia lub maja wolne. Dąbrowskiego 65 m. 3, obejrzeć między godz. 14—20. zdg 16 636

6 pokojowe
I. piętro komfortowe, centralne. Grottgera 3, portjer.
zdg 16 444

Czteropokojowe
od maja wynajmie gospodarz. Nad Wierzbakiem 26, Sołacz.
zdg 16 445

2 pokoje
z kuchnią. Górczyńska 3.
zdg 16 417

Komfortowe
6 pokojowe mieszkanie
przy ul. Mickiewicza od zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 412

Mieszkanie
pokój, kuchnia, łazienka. Palacza 39. Zgłoszenia niedzielę.
zdg 16 304

2—3
pokoje, kuchnia, Grottgera — czwarte piętro. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 523

Pięciopokojowe
komfort słoneczne Wilsona I, piece. Oferty Kurjer Poznański
zdg 16 525

Czteropokojowe
Marsz. Focha 180. zdg 15 919

Od
zaraz do wynajęcia w nowozbudowanej willce jedno 2 i jedno 3 pokojowe mieszkanie z przynależnościami i ogrodem, czynsz na pół roku zgóry. Listopadowa 53, od 4 do 6 po południu.
zdg 15 993

Dwupokojowe
z kuchnią wolne. Gen. Pradzyńskiego 47. zdg 16 040

Dwupokojowe
frontowe. Kosińskiego 25, Wilda. zdg 16 262

Pokój
kuchnia Szczęsna 1 przy Dąbrowskiego, willa naprzeciw wieży wodnej, pół roku zgóry. Zgłoszenia 3—4 po poł. zdg 16 555

Pokój
kuchnia Dębiec, blisko dworczyka 30 zł. kaucji 100 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 558

Czteropokojowe
komfortowe Stary Rynek 80/82 drugie piętro, centralne ogrzewanie od kwietnia Telefon 66-19.
zdg 16 261

Trzypokojowe
od zaraz Strzelecka 33 — 3 czynsz miesięczny 70.— zdg 16 688

2
pokoje kuchnia łazienka światło elektr. Wioślarska 12 Rataje.
zdg 16 687

Trzypokojowe
komfortowe, willa. Listopadowa 40 Górczyn za Ostrorogiem.
zdg 16 673

Mieszkanie
3 pokoje kuchnia do wynajęcia od 1. 4. ul. Zgoda 20, I piętro. — Inform. tamże II piętro.
zdg 16 735

Mieszkanie
3 pokojowe w centrum prawie nowemi meblami do oddania tylko urzędnikowi przesadzonemu do Poznania. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 16 791

Pokój
kuchnia Luboniu wiadomość Górna Wilda 65. Skład papieru.
zdg 16 853

Trzypokojowe
słoneczne. II Gwiaździsta 27 (przy Słonecznej). zdg 16 845

Bez odstępnego
Wierzbięcice, 5 pokoi, jasne, suche, wysoki parter, sto złotych per kwiecień. Oferty Kurjer Poznański dg 982/3

3
pokojowe komfort wynajmie Grunwaldzka 72 informacje od 12—2 Schneider. zdg 16 979

Dwupokojowe
Działyńskich
Czteropokojowe
Staszica
Pięciopokojowe
Wielka. Zgł. Mielżyńskiego 23 — 12 od 9—14. zdg 16 973

Słowackiego
I. czteropokojowe pełnokomfortowe 100.— wolne
„Be-Em-Es"
Grudnia 19. zdg 16 998

Siedmiopokojowe
komfortowe Matejki narożnik Grunwaldzkiej, stosowne dla lekarza (apteka w domu) poniżej czynszu podstawowego wynajmie Administracja św. Marcin 13 — m. 6, tel. 53-61. zdg 16 809

Pięciopokojowe
śródmieście kwietnia wolne. — Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 16 950

Siedmiopokojowe
do dwupokojowych każdej dzielnicy. Marcina 74 I. 18 front.
zdg 16 991

Czteropokojowe
z kuchnia bez łazienki II piętro pół roku zgóry wynajmie gospodarz ul. Półwiejska 30.
zdg 16 987

Siedmiopokojowe
komfortowe. Matejki, naprzeciw Parku Wilsona. Zgłoszenia telefoniczne 70-25. zdg 16 938

Pięciopokojowe
I ptr. Matejki 47. od 1 kwietnia do wynajęcia Pg 3006-9,84

Trzypokojowe
komfortowe, front ,Focha) czynsz zgóry. Zgłoszenia Czarnecki, Graniczna 12. zdg 17 134

Pokój
kuchnia, ogrodem od zaraz. Fabianowie. Petz, Grobla 22.
zdg 17 198

Pokój
kuchnią i pokój próżny. Dębiec, gospodarza. Wiadomość Madalińskiego 6 — 27. zdg 17 141

Dwu,
trzy, czteropokojowe. Sołacka 18.
zdg 17 080

3-pokojowe
łazienka Sołacz, Małopolska 12, zaraz. zdg 17 143

Panu
Strusia 8a — 3. zdg 17 197

Śliczne
czteropokojowe komfortowe w pobliżu Wilsona, słoneczne kwietnia gospodarz pewnemu płatnikowi. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 042

3
pokojowe, Łazarz, Spokojna, telefon 24-35 Oferty Kurjer Pozn.
zdg 17 083

3 pokojowe
komfortowe, balkon, słoneczne, 1. 4., nowy dom, vis a vis Stadjonu. Zgłoszenia u portjera 2—5, Dolna Wilda 20, telefon 38-79.
zdg 17 084

Trzypokojowe
nowe mieszkanie komfortowe — I piętro, blisko parku Wilsona, od maja lub rychlej wynajme. — Chełmońskiego 18, Kosicki, między 16—18. dg 999

6 pokojowe
słoneczne komfortowe, centralnem II. ptr. Dąbrowskiego 23. Zgłoszenia m. 4, telefon 66-23.
zdg 17 174

13. SZUKA MIESZK.

Czteropokojowego
okolica plac Wolności pierwsze piętro. Oferty Kurjer Poznański
zdg 93 468

Mieszkania
4-pokojowego, słonecznego, w nowym lub odnowionym budynku, nie wyżej II piętra, centralne ogrzewanie, balkon, okolica Jasnej lub parku Moniuszki, poszukuje małżeństwo bezdzietne. Oferty Kurjer Poznański dg 974

3—4
zgóry. Oferty Kurjer Poznański
zdg 16 609.

3—4
pokojowego komfort, śródmieściu od gospodarza urzędnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 623.

Mieszkania
trzy- czteropokojowego poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 634, tel. 74-34.

Emerytowana
wdowa dzieckiem szuka pokoju kuchni wprost gospodarza, zapłaci rok zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 486

Inwalida
100 procentowy szuka mieszkania dwupokojowego, elektrycznością od 1 kwietnia od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański
zdg 16 456

Bankowiec - Niemiec
poszukuje 4—5 pokojowego mieszkania. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 16 449

5—6 pokoi
pełny komfort, parkiety, centralne, nowych lub remontowanych (ew. willa) poszukuję od gospodarza, zapłace ew. do 300 zł łącznie z ogrzewaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 407

3—4
pokojowego, centrum nie wyżej II piętra, pewny płatnik. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 16 371

Emerytka
nauczycielka 1—2 pokojowego, wygody, ewentl. zamienie trzypokojowe. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 16 491

Dwu-
trzypokojowego, komfortowego, przy tramwaju, Jeżyce, Łazarz, urzędnik państwowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 493

Urzędnik
etat. 2—3 pokoi bliżej śródmieścia od gospodarza, dzierżawa rok zgóry. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 16 500

Urzędnik
przeniesiony do Poznania poszukuje 4 pokojowego słonecznego mieszkania z wygodami. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 16 504

Pokoju
kuchni poszukuje bezdzietne od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 510

Dwupokojowego
punktualna płatniczka, centrum Wierzbięcice. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 514

Pewny płatnik
na dobrem stanowisku poszukuje do 1. 4. ewentl. wcześniej 4—5 pokojowego mieszkania słonecznego z wszelkim komfortem. — Oferty Kurjer Poznański
zdg 16 515

Dwupokojowego
pewny płatnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 544

Wyższy urzędnik
poszukuje mieszkania 3—4 pokoi używaniem ogrodu na krańcach miasta z dobrą komunikacją. — Oferty Kurjer Poznański
zdg 16 044

Trzypokojowego
komfortowego, balkon, śródmieście, czynsz zgóry oficer. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 99 649

Urzędniczka
Banku Polskiego poszukuje dwupokojowego z wygodami. — Oferty Kurjer Poznański
zdg 16 537

Dwupokojowego
od maja w centrum poszukuje urzędnik od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 531

Emeryt
lat 40, znający centralne ogrzewanie, naprawę światła, wszelka reparacje przyjmie stróżostwo, administracje. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 595

Etat
urzędnik mieszkania 3—5 pokoi. Centrum. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 16 686

Dwóch pokoi
z kuchnią od gospodarza blisko centrum poszukuje małżeństwo bezdzietne. Gwarancja bankowa ewentualnie rok zgóry. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 96 981

Etatowy
poszukuje 1—2 pokojowego mieszkania, blisko centrum od kwietnia. Łaskawe oferty i warunki Kurjer Poznański zdg 16 650

Pokoiku
śródmieściu poszukuje spokojny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 775

Dwupokojowe
urzędnik bank. od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański
zdg 17 001

Mieszkania 3 pokojowego
komfortowego poszukuje urzędnik państwowy, na stałej posadzie, pewien płatnik, czynsz ewtl. pół roku zgóry, nie na przedmieściach. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 829

Poszukuję
od zaraz 4 pokojowe mieszkanie I piętro. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 833

Urzędnik
poszukuje 2 do 3 pokoi kuchni. Oferty z podaniem czynszu Kurjer Poznański zdg 16 820

Dwupokojowe
kuchnia, od gospodarza, śródmieście. Pośrednicy wykluczeni. Warunki. Kurjer Poznański
zdg 16 985

Mieszkanie
5 pokojowe, wszelkie wygody, początek Jeżyc, wprost od gospodarza do wynajęcia zaraz wzgl. od 1 kwietnia. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 870

Wyższy urzędnik
2 służbowym, lub 3 od kwietnia, najchętniej centralnem dzielnica obojetna. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 17 131.

Żakowski Wacław
Poznań Opalenicka 18.
zdg 17 130

Mieszkanie
jeden pokój wprost od gospodarza dzielnica obojętna, dzierżawa zgóry. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 17 095

Pięciopokojowego
poszukuje emerytowany pułkownik. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 17 187

Urzędnik
poszukuje 3 pokoje, komfort, centrum. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 17 190.

Mieszkania
7 lub 6 pokojowego od 1. 4. w śródmieściu poszukuje poważny reflektant. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 17 046

4 pokojowe
komfort, możliwem śródmieście, od zaraz pewien płatnik. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 17 090

Lekarz
poszukuje dla swej matki 3—4 pokojowe mieszkanie w śródmieściu od 1. 4. 36. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dg 998

14. ZAMIANA MIESZKANIA

Poznań — Toruń
zamienię piękne nowoczesne mieszkanie pięciopokojowe Bydgoskim Przedmieściu na podobne 4—5 Poznaniu, względnie
poszukuję
takiego mieszkania Poznaniu najchętniej willą, ogród. Pośrednicy wykluczeni. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 16 246

3 pokojowe
komfort, śródmieście, zamienie na 4 pokojowe. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 17 089

15. POKOJE UMEBL.

Frontowy
czysty Łazarz. Spokojna 27, m. 9 I p. zdg 15 014

Pokój
utrzymaniem — bez 1—2 panów Miskiewicz Bukowska 5.
zdg 15 822

Komfortowy
utrzymaniem. Słowackiego 16 — m. 1. zdg 16 018

Frontowy
słoneczny, niekrępujący (lub dwa) warunki pierwszorzędne solidnemu. Wyspiańskiego 12, m. 3
zdg 15 916

Komfortowy
męski, utrzymaniem. Młyńska 3 m. 5. zdg 15 959

Śniadeckich
23 — 3. zdg 16 297

Śniadeckich
21 — 5 mniejszy. zdg 16 173

Dwu
jednoosobowy. Śniadeckich 32a, m. 7. zdg 16 145

Słowackiego
42 — 3. zdg 16 170

Pokój
umeblowany do wynajęcia od zaraz. Aleje Marcinkowskiego 1, m. 8 (dom narożnikowy).
zdg 16 359

Dwuosobowy
jedno (utrzymaniem). Półwiejska 2 — 6. zdg 17 166

Pokój
umeblowany, czysty, dwie osoby ewentl. małżeństwo używaniem kuchni. Gen. Umińskiego 20, — m. 2. zdg 17 162

Próżny
Wodna 17/18 — 7. zdg 17 140

Panu
wspólny (pościelą). Strzelecka 31 — 11. zdg 17 149

Młyńska
12 a — 10. zdg 17 148

Pokój
lepszy. Ratajczaka 11, m. 45.
zdg 17 168

Tanio
Skarbowa 14, m. 18. zdg 17 165

Gąsiorowskich
5 — 7, utrzymaniem. zdg 17 074

Pokoik
Wierzbiecice 58 — 17. zdg 17 070

Jeden
dwuosobowy. Długa 3 — 2.
zdg 17 069

1
osobowy Matejki 51 m. 8.
zdg 17 211

Śniadeckich
18 — 8. zdg 17 213

Męski
pokój ładny słoneczny zaraz. Wielkie Garbary 29 m. 5.
zdg 17 208

Szamarzewskiego
2 — 8. zdg 17 220

Śniadeckich
15 — 1. zdg 17 019

Plac
Wolności 13 m. 13 kulturalnemu.
zdg 16 589

Inteligentnym
tanio. Strzałowa 6 — 2.
zdg 16 590

Wspólny
pani. Jeżycka 34 — 15.
zdg 16 592

Panom
Długa 13 — 9. zdg 16 596

Duży
Skryta 1—5. zdg 16 601

Pokoik
miły. Łąkowa 7 m. 12. zdg 16 602

Jedno
dwuosobowy bez pościeli zaraz. Żupańskiego 8 m. 9. zdg 16 630

Mielżyńskiego
3 m. 9. panu. zdg 16 631

Pokój
Wały Król. Jadwigi 2a m. 21.
zdg 16 633

Działyńskich
8 — 17. zdg 16 448

Dwuosobowy
Matejki 7, m. 8. zdg 16 416

Ładny
Wierzbięcice 17 — 9.
zdg 16 346

Urzędnikowi
elegancki utrzymaniem. Mickiewicza 27, m. 8. zdg 16 406

Niekrępujący
Wrocławska 10/11 — 8.
zdg 15 716

Żydowska
27 — 5. zdg 16 495

Pokój
ewentl. fortepianem. Wyspiańskiego 18, m. 1. zdg 16 519

Dwuosobowy
Matejki 39 — 7. zdg 16 551

Grottgera
14 — 3 zdg 16 559

Ogrzewaniem
20,— Aleje Marcinkowskiego 18, m. 22. zdg 16 560

Jedno-
dwuosobowy Garncarska 9 m. 6.
zdg 16 696

Niekrępujący
Półwiejska 4 m. 5. zdg 16 690

Piekary
5 — 6. zdg 16 689

Nowomiejski
5 — 10 frontowego skrzydło boczne jednemu dwom elektryczność.
zdg 16 684

Dworcu
Focha 27, front, II, Sypniewska.
zdg 16 582

Pokój
elegancki, czysty, łazienka Aleje Marcinkowskiego 17, I. m. 2.
zdg 16 584

Pokój
Łąkowa 7, mieszkanie 9.
zdg 16 545

Tanio
frontowy, słoneczny. Wrocławska 38 — 32. zdg 16 679

Balkonowy
frontowy, urzędnikowi. Focha 44a m. 2 zdg 16 680

Pokój
Szewska 19 — 7. zdg 16 676

Szkolna
13 — 5. Dwuosobowy. zdg 16 674

Słoneczny
Plac Sapieżyński 5 — 7. zdg 16 672

Pokój
Spokojna 25 m. 9. zdg 16 665

Pokój
wynajmę. Ogrodowa 19 — 6 zdg 16 661

Józefa
3 — 2. zdg 16 658

Wrocławska
19 — 6 dwuosobowy, czysty. zdg 16 659

Pokój
Grobla 1b — 8 narożnik Garbar. zdg 16 655

Jednoosobowy
Rybaki 9 m. 11. zdg 16 705

Słowackiego
35 — 12. zdg 16 704

Pokój
z osobnem wejściem kuchenką gazową. Skryta 14 — 3. zdg 16 683

Za
posługę. Wolnica 6 — 5. zdg 16 699

Inteligentnym
jedno- dwuosobowy. Kraszewskiego 5 — 5. zdg 16 748

Matejki
68 — 3. zdg 16 750

Pokój
dobrze umeblowany z całodziennem utrzymaniem 1 lub 2 osobom. Fr. Ratajczaka 33, m. 13. zdg 16 747

Dwuosobowy
Marcin 13 — 19 zd 16 653

Pokój
Romana Szymańskiego 3, m. 6. zdg 16647

Tanio
dwuosobowy, duży całkowite utrzymanie. Pierackiego 9, m. 6 zdg 16 728

Pokój
solidnemu panu Reja 1, m. 10 — Jeżyce. zdg 16 726

Panu
Ogrodowa 12 — 10 zdg 16 725

Niekrępujący
20 zł Spokojna 24a m. 19. zdg 16 723

Pokoik
Mostowa 26 — 27 podwórze. zdg 16 717

Kanałowa
3 — 2 dwuosobowy zdg 16 712

Dwom
panom frontowy Wierzbięcice 17 — 10. zdg 16 774

Frontowy
zaraz Marcina 5 — 11. zdg 16 773

Pokój
słoneczny duży centralne ogrzewanie. I. p. w willi dla kulturalnego pana od 1 marca do wynajecia. Aleje Wielkopolska 11 tuż za Aleja Chopina. zdg 16 765

Dwuosobowy
Półwiejska 6 — 18. zdg 16 762

Wyspiańskiego
12 — 8 korzystnie pewnemu. zdg 16 761

Dwuosobowy
bez pościeli cena 25 Mostowa 30 — 11. zdg 16 808

Długa
11— 8. zdg 16 739

Zacisze
2 parter (Jasna) pokój panu. zdg 16 797

Panienkę
wspólny pokój Pocztowa 20 — 15 zdg 16 793

Klatki
niekrepujący czysty. Żupańskiego 21 — 10. zdg 16 856

Pokój
Poplińskich 2 — 2. zdg 16 852

Pokój
frontowy, Półwiejska 20. m. 10. zdg 17 142

Pokój
Jackowskiego 29 — 9. zdg 17 091

Przyjezdnym
Wodna 13 — 9 zdg 17 093

Przyjezdnym
najtaniej. Młyńska 12a — 9. zdg 17 096

Wszystkich
Świętych 6 — 6 zdg 17 026

Kossaka
21 — 3 Wyspiańskiego solidnym. zdg 17 138

2 pokoje
utrzymaniem lub bez Jasna 12 m. 4. dg 994

Marcelińska
3 — 4, narożnik Grunwaldzkiej. zdg 16 923

Wygodami
niekrępujący. Słowackiego 42—5. zdg 16 921

Poplińskich
12a — 15. zdg 16 911

Pokój
Ogrodowa 5 — 18. zdg 16 942

Przyjezdnym
Nowy Rynek 5 — 3. zdg 16 964

Kraszewskiego
11 — 17. p. 3050

Pocztowa
14, m. 2. zdg 16 968

Dwuosobowy
frontowy — kuchni. Zielona 3—5. zdg 16 967

Elegancki
niekrępujący. Podgórna 6, m. 9. zdg 16 962

Słoneczny
elegancki, blisko centrum, willi, tanio. Aleja Wielkopolska 10, parter. p. 3048

Frontowy
Grunwaldzka 25, I piętro, Nowak. p. 3047

Pokoik
pościelą. Skarbowa 4, m. 2. zdg 16 966

Małeckiego
35 — 2. zdg 16 963

Mickiewicza
13 — 8 panu zdg 16 879

Słowackiego
19 m. 1 zdg 16 881

Józefa
6, m. 8. zdg 16 733

Pokój
przy Rynku Jeżyckim, ul. Kościelna 4, m. 10. zdg 17 031

Pokój
na jedną lub dwie osoby do wynajęcia. Chełmońskiego 9, m. 10. zdg 17 037

Dworcu
balkonowy. Focha 29 m. 6. zdg 17 039

Jedno- dwuosobowy
Ratajczaka 11a, wejście 6, m. 98 zdg 17 061

Skarbowa
18 — 8 zdg 17 065

Umeblowany
ładny, elektryczność na 1 lub 2 osoby. Poplińskich 8, m. 8. zdg 16 778

Dwuosobowy
Dąbrowskiego 33, m. 12. zd 16 931

Niekrępujący
elektryczność Długa 18 — 10. zdg 16 934

Mickiewicza
3, mieszkanie 9 zdg 16 924

Pokój
inteligentnemu panu zaraz Dąbrowskiego 36, m. 12. zdg 16 937

Słoneczny
Focha 74 — 5. dg 993

Frontowy
utrzymaniem, łazienka, telefon Skarbowa 7 m. 8. dg 996

Słowackiego
44/46 — 9 pokój dwuosobowy kuchnia. zdg 16 917

25,—
Kraszewskiego 4 — 8. zdg 16 920

Pokój
dobrze umeblowany czysty telefon solidnemu panu pani 3 Maja 6 — 11. zdg 17 021

Dwuosobowy
niekrępujące — lub próżny firmie. Piekary 6 parter lewo. zdg 16 986

Ogrodowa
13 — 29. zdg 17 057

Pokój
Szkolna 13 — 3. zdg 16 947

1
do 2 komfortowe — pianino, klatka schodowa. Sołacz, Urbanowska 11 a, piętro. zdg 16 951

Korzystnie
utrzymaniem, bez. Strzelecka 6, m. 12. zdg 16 983

Dwuosobowy
Półwiejska 3 — 12. zdg 16 960

Pani
kulturalna. Jasna 5 — 9. zdg 16 959

Frontowy
Kręta 24, m. 3. zdg 17 014

Grunwaldzka
5, m. 7, jednoosobowy, słoneczny, frontowy. zdg 17 017

Rzeczypospolitej
9 — 8. zdg 17 015

Ogrodowa
2 — 10. zdg 16 901

Panienkę
z dobrego domu na wspólny pokój. Prusa 20, mieszkanie 19. zdg 16 903

Ratajczaka
11a — 102. zdg 16 803

Niekrępujący
śródmieściu, czysty, ogrzany, — elektryczność, łazienka z utrzymaniem — bez. Pocztowa 28, m. 6. zdg 16 815

Niekrępujący
klatki Woźna 17, m. 4. zdg 16 816

Czysty
elektryczność, dwuosobowy. Focha 76 — 5, zdg 16 802

Pokój
Strzelecka 11, m. 3. zdg 16 804

Niekrępujący
z fortepianem. Wielkie Garbary 2, m. 11. zdg 16 830

Matejki
7 mieszkanie 17. zdg 16 849

Pokój
Słowackiego 25 — 11. zdg 16 848

Frontowy
elektrycznością, niekrepujący zaraz Szewska 11 — 4. zdg 16 844

Osiemnaście
frontowy. Sapieżyński 3 Bryński. zdg 16 843

Komfortowy
tami Pocztowa 23 — 3 front. zdg 16 899

Wspólny
panom z klatki. Rybaki 4 — 12, front. zdg 16 587/8

Pokój
klatki pań — panów. Półwiejska 37 — 11 zdg 16 890/91

Dwuosobowy
Woźna 14 b — 19. zgd 16 897

Frontowy
elektryczność łazienka św. Wojciech 31 — 10. zdg 16 886

Frontowy
elektryczność Woźna 13 — 9. zdg 16 885

Panience
Pocztowa 27 m. 8. zdg 17 007

Niekrępujący
wygody róg pl. Wolności Ratajczaka 40 m. 12. zdg 17 006

Pokój
czysty, niekrepujący Szamarzewskiego 32 m. 2. zdg 17 003

Panienki
wspólny zaraz Woźna 11 m. 14. zdg 16 999

Dwuosobowy
jednoosobowy. Piekary 20/21 — m. 5. zdg 16 823

Pokój
niekrepujący. Skarbowa 14, m. 7 zdg 16 822

Pokoik
urzędnikowi (czce). Łąkowa 9 — m. 4. zdg 16 839

Kulturalnej
osobie mały niekrepujący całodzienne utrzymanie telefon, łazienka. Szewska 19, m. 5. zdg 17 169

Próżny
lub umeblowany Sołacz, używaniem kuchni, bezdzietnym zaraz. Adres Kurjer Poznański zdg 17 078

Matejki
5 — 8. zdg 17 184

Umeblowany
Stroma 27 — 9. zdg 17 194

Pannę
wspólny. Marcina 14 m. 9. zdg 17 192

Próżny
frontowy biuro. Marcina 15 — m. 5. zdg 17 049

Ładny
Łazarz, Strusia 10 — 8. zdg 17 182

Panience
wspólny zaraz. Piekary 11 — 5. zdg 17 181

Frontowy
Półwiejska 31 — 7. zdg 17 158

Dwuosobowy
zaraz. Wierzbięcice 16, m. 7. zdg 17 155

Ratajczaka
31 — 5, większy — skromny mały. zdg 17 085

Wielkie
Garbary 43 — 6, frontowy. zdg 17 086

13. SZUKA MIESZK.

Próżnego
więcej w śródmieściu do zł 35,— niekrepujący. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 691

Słonecznego
szuka urzednik. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 118.

Urzędniczka
słonecznego łazienka okolica Most Teatralny. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 447

Umeblowanych
dwóch dużych pokoi na Łazarzu poszukuje utrzymaniem dla 3 osób. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 349

Próżnego
lub z kuchnią okolica Wildy, poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 146

Próżnego
z używaniem kuchni bezdzietni na stanowisku. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 123.

Próżnego
poszukuje pan Oferty Kurjer Poznański zdg 16 741

Małżeństwo
dzieckiem próżnego częściowo umeblowanego elektrycznością używaniem kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 792

Emeryt
pokoiku 18. Oferty Kurjer Pozn. zdg 17 204

Dwa
łączne pokoje, słoneczne, przyzwoitym domu, osobne wejście — komfortowo umeblowane okolicy Jasnej poszukuje samotny pan. Ofetry Kurjer Pozn. zdg 16 871

17. LOKALE

Skład
próżny do wynajęcia. Górna Wilda 31. zdg 16 021

Lokale
warsztatowe-fabryczne składnica plac, mieszkanie dwa pokoje kuchnia do wynajecia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 282

Lokale
suterynowe na różnego rodzaju warsztaty, składnice, fabryczke do wynajecia w śródmieściu. — Zgłoszeni Kurjer Poznański zdg 16 280

Lokal
parterowy na cel przemysłowy. Zgłoszenia Wały Król. Jadwigi 6—3. zdg 16 604

5 pokojowego
mieszkania szukam, parter, okolica Placu Wolności zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 17 163

Jackowskiego
21, mieszkanie 11. czysty słoneczny. zdg 17 154

Przyjezdnym
dwuosobowy, słoneczny, niekrepujący — centralne — także stałe. Dąbrowskiego 23 — 7. zdg 17 077

Wolne
ubikacje. Dąbrowskiego 38. dg 1 000

2 pokoje
na biuro I piętro przy ul. 27 Grudnia, bliższe tel. 72 86. zdgr :16 618

Lokalu
na skład kolonjalny spiesznie poszukuję. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 463

Lokalu
handlowego centrum poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 423

Ubikacja
prąd elektryczny. Małeckiego 21 zdg 16 408

Lokali
na przemysł ca. 300 m² i stajni poszukuję zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 032

Składu
z mieszkaniem na drogerję poszukuję. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 528

2
ubikacje na warsztat 30.— zł. ul. Strzelecka 23/24. Informacje stróż dg 986

Ubikacyj
na warsztaty, składnice w centrum poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 738

Lokal przemysłowy
4 ubikacje — dobrym stanie — zaraz do wynajecia Dąbrowskiego 90. zdg 16 799

Poważna instytucja
poszukuje od kwietnia 6—7 ubikacyj na biura w górnej części śródmieścia — parter wzgl. I piętro. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 795.

Ubikacje
handlowe — warsztatowe Podgórna 3. I. piętro wydzierżawie Telefon 40-76. zdg 16 976

4 ubikacje handlowe
parter Wielkie Garbary 23
Składnica — Warsztat
Wielka. Zgł. Mielżyńskiego 23 — 12 od 9—14. zdg 16 974

2
1 nieumeblowane biuro, mieszkanie. Plac Świętokrzyski 4, I ptr. zdg 16 807

Składu
próżnego ewtl. mieszkaniem szukam. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 011

Warsztaty
garaże, wolne. Wielkie Garbary 54. zdg 16 946

Lokale
nadające sie na warsztat, składnice, biura ewentl. z mieszkaniem w centrum miasta do wynajecia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 995

Składu
mieszkaniem poszukuje. Oferty cena Kurejr Poznański zdg 16 869

Skład
nadający się na każdą branżę, na przystępnych warunkach do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 17 060

Skład
odnowiony ruchliwe położenie — zaraz wydzierżawię. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 094

Na
warsztat albo na składnice wynajmę ubikacje Górna Wilda 3. zdg 17 108

Skład
obszerny przy ul. Wrocławskiej 5/6 od zaraz do wydzierżawienia. Cichocki zdg 17 105

Lokal
na biuro, składnicę, warsztat — Skarbowa 12 — 12. zdg 17 175

1—2
pokoje na biura poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 17 193.

Składu
małego na perfumerję poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 17 156

18. DZIERŻAWY

Młyn
motorowy, nowoczesny, przemiał circa 3 500 miesięcznie do wydzierżawienia, miasto Żychlin — Kutnowskie Wacław Klepczyński, Warszawa ,Mokotowska 23 Tg 425

Kiosk
na ruchliwej ulicy tanio wydzierżawie od zaraz. Adres Kurjer Poznański zdg 16 770

Młyna
od 100 do 300 ctn. przemiału celem dzierżawy poszukuję. Podać warunki Kurjer Poznański zdg 16 225/6

Składu
kolonjalnego z wyszynkiem bezkonkurencyjnego, dużej wsi poszukuje celem dzierżawy. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 437/8

200
mg. tuż przy Puszczykówku nad Warta korzystny zbyt mleko dom 6 pokoi ogród 3 morgowy. Działyńskich 2 m. 5. zdg 16 882

Składziku
próżnego małem mieszkaniem, — galanterje zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 787

Fabryczne
ubikacje, jasne, przepisowe, wydzierawie korzystnie 2×192 i 190 i 56 mtr. kw. Smogur Gniezno. Wawrzyniaka. dg 992

Pracownia cukiernicza
kompl. urządzona centrum Poznania, częściowo maszyny korzystnie do wydzierżawienia. — Zgłoseznia Kurjer Poznański zdg 17 063

Skład
przyległemi ubikacjami, mniejszem mieszkaniem — na średnie rzeźnictwo lub inna branże. Zgłoszenia Poznań, Wielkie Garbary 27, pokój 1. zdg 17 059

21. LICYTACJE

Lokal Licytacji
Stary Rynek 46/47 przeprowadza stale sprzedaże wszelkiego rodzaju
urządzenia
domowego,
kompletne
pokoje oraz pojedyńcze meble. Pg 3013-9,90

23. ROZMAITE

Fotografje
portrety. Bracia Pechersey. Aleje Marcinkowskiego 8. N 5322

Swędzenie
oraz wyrzuty skórne usuwa Krem Lain-Age (z kogutkiem). Nieszkodliwy kosmetyk usuwający wady naskórka. ng 5877

Znana wróżbiarka Adarelli
przepowiada z cyfr — kartę, ręki. Przyjmuje także w niedziele. Podgórna 13 mieszk. 10 front. zdg 16 593

Saba
wróżbiarka. Pocztowa 23 — 3. zdg 16 612

Chiromantka
Chcesz się dowiedzieć dokładnej przyszłości polecam chiromantkę. Ratajczaka 9 — 10. zdg 16 625

Fortepianu
do ćwiczeń miedzy Al. Marcinkowskiego a Półwiejska w godzinach wieczornych poszukuję. — Oferty Kurjer Poznański zdg 16 471

Artykuły techniczne
papiery rysunkowe, kalki, szablony, rysownice, trójkąty itd.
Farby artystyczne
olejne, akwarelowe, batikowe, na materjały, na porcelanę itd.
Płótna malarskie
pendzle, oleje werniksy itd. — Marmury! Alabastry! Kryształy! Bronzy! Dzieła pierwszorzędnych artystów malarzy poleca:
Aleksander Thomas Salon Sztuki Poznań,
Nowa 5. Pg 2931-9,45

Wykonuję
pierwszorzędna garderobę męską damską. Mikołajczak, mistrz krawiecki, Wielka 12. zdg 16 513

Paniom
zainteresowanym udzielam wszelkich porad, pomocy Akuszerka Kowalewska, Łąkowa 14. zdg 16 539

Sławna chiromantka
grafolog-fizjognomistka z długoletnią doświadczoną praktyką, na podstawie badań naukowych zdumiewająco przepowiada losy loteryjne, przeszłość, teraźniejszość i przyszłość. Liczne serdeczne podziękowania. Przyjmuje od 10—1 i od 3—8 wieczorem. Fr. Ratajczaka 15, m. 10 (I piętro II wejście w pasażu Apollo, prawo po schódkach. zdg 16 570

Chiromantka
trafnie, szczegółowo przepowiada Niegolewskich 8 m 14. zdg 16 575

Przedstawiciela
zabiore samochodem na Poznańskie za zwrotem częściowych kosztów. Zgłoszenia telefon 20-84. zdg 17 151

Szyję
tanio po za domem. Zgł. Kurjer Poznański zdg 16 898

Przyjdź!
znam Twoja przyszłość. Piłsudskiego 5 — 8, Wróżka. zdg 15 043

Gorsety Biustonosze
poleca
Pracownia Gorsetów „Wanda"
Leontyna Sychowska, Ratajczaka 27 zdg 16 736

Meblowe
żurnale najnowsze 1936 Wydawnictwo „Nasz Przemysł Meblowy", Kraków, Zybiekiewicza 5. Tg 428

Chiromantka
Piłsudskiego 4, m. 12. zdg 16 677

Kapelusze
damskie i abażury wykonuje szybko i tanio. Aleje Marcinkowskiego 17a, m. 7. zdg 16 701

Słynna
chiromantka przepowiada teraźniejszość, przyszłość. Szewska 21 — 5. zdg 16 777

Emerytury
Zasiłki Ubezpieczeń Społecznych. Podatkowe ekspertyzy, informacje. Warszawskie Biuro Powiernicze, Warszawa Zgoda 6. Również listownie (znaczek 50 gr.). Pg 2 877-62 63

Grafolog
Mobet fenomenalny wizjoner-telepata rozwiązuje aktualn. wszelkie najbrudniejsze sprawy przeszłości bierzace określa przyszłość charakter anonimy zagadkowe wypadki. Gwarantując skuteczność pomocy Hotel National Św. Marcin — Garncarska. zdg 17 005

Krawcowa
szyje tanio. Aleje Marcinkowskiego 15. zdg 16 906

Dywany — Kilimy
reperuje Tabernacki, Kręta 24, tel. 23-56. zdg 17 013

Dobra
krawcowa po domach poleca sie. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 910

Dziecko
oddam za własne, chłopiec, pięć miesięcy. Oferty Kurjer Pozn. ng 7353

Krawcowa
zdolna, suknie, płaszcze, kostjumy, szyje po domach. Jeżycka 13—16. zdg 16 922

Porożujący
własnym samochodem reklamowym zaprowadzony kilku branżach woj. poznańskim — szuka wspólnika lub wojażera który chciałby sie zabierać towarem ewentualnie dodatkowego artykułu lub propozycji. Zgł. Wierzbięcice 43 m. 28. zdg 17 099

Nuty
czerwone róże — Tak samo nudzę się — Korsykańska serenada — „Bal w Savoyu" oraz nowości przegrywane biegle poleca A. Cybulski, — Marcina 9/10. ng 7 356

Abonentów
na obiady, kolacje całodzienne odżywianie przyjmuje Kawiarnia Grunwaldzka 11. zdg 17 092

35
konwi używanych do mleka sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 188

Akuszerka
Strzelecka 2, przy Świętokrzyskim przyjmuje udziela porady pomocy. zdg 17 186

Magle
gruntownie tanio reparuje Grzechowiak, Dąbrowskiego 81. zdg 17 020

„Fabiola"
Fabryka Cukrów i Czekolady, poleca pierwszorzędnej jakości
Mieszanki
owocowe, pralinowe czekolade oraz
Karmelki
różnych gatunków. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5 Tel. 17-32. zdg 17 176

22. ŁGUBY

Zgubiono
złoty branzoletowy zegarek damski, czwartek wieczór miedzy kawiarnia Dobski — Continental. Znalazcy wysokie wynagrodzenie Słowackiego 32 — 4. zdg 17 212

24. NAUKA

English!
Dr. Arend Działyńskich 6. Pg 2583-53-292

Kursy
stneografji, pisania maszyną — księgowości. Strzelecka 33. zdg 97 265

Nauka gotowania
przyjmuje panie. Polsko-Francuska kuchnia, Anna Schroederowa, Młyńska 4. zdg 15 122

Studentki
udzielają korepetycyj wszystkich przedmiotów. — Samopomocowa Organizacja Studentek, Aleja Piłsudskiego 7, pokój 2, telefon 31-20. zdg 15 117

Szkoła Tańców
Kledecka Mikołajczak, św. Józefa 6. Kurs początkujących — czwartek, szóstego Pg 2999-53.464

Szkoła tańców Szorskiego
Pierackiego 12, tel. 38-08. zdg 16 557

Pokoik
za korepetycje niemieckiego. — Grudzieniec 26, parter. zdg 16 603

Matematyczka
studentka udziela lekcyj zakres gimnazjum pomaga studentkom chemiczkom i przyrodniczkom. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 611.

Francuski
konwersacja. Przygotowanie matury. (Dyplom paryski.) Plac Nowomiejski 6 a, parter. zdg 16 467

Szkoła tańców
Baletmistrza Szczurka. Młyńska 3. zdg 16 386

Nauki
jezyka czeskiego poszukuję. — Oferty Kurjer Poznański zdg 16 385

Szkoła tańców Szczurkówny
Pocztowa 23, parter. zdg 16 520

Miły
sympatyczny kącik u Gmerkowej, Górna Wilda 31. Cukiernia Śniadalnia. zdg 15 928

Niemieckiego
lekcyj i konwersacji udziela akademik niemiecki. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 547

Kursy Handlowe Preissa,
Skarbowa 11 Nowy kurs
1 kwietnia
zdg 16 706

Angielskiego
lekcyj kto udziela? Oferty cenę Kurjer Poznański zdg 16 649

Kursy
książkowości, stenografji rozpoczynam 3 marca. Kromczyńska, Ogrodowa 16, m 5. zdg 16 719

Maszynie
wyuczam pisać. Św. Marcin 56 — 8, 7—8

Jąkania
oraz wszelkich wad językowych oduczam radykalnie raz na zawsze. Na życzenie w dom lub też wyjeżdżam. Dużo świadectw i podziękowań. Lange - Wnukowski Dąbrowskiego 34 m. 15 (Dom Ogrodowy pt.) 9—1 i 5—7. zdg 16 766

Samouczek Rachunkowy i Geometrji
Sitowskiego 1 000 zadań rozwiązanych. Łatwa nauka bez pomocy nauczyciela. Uniwersalny poradnik dla każdego zawodu. Cena 4.80 zł. Wpłacone zgóry z posyłką 5.10. Za zaliczeniem 5.80. Księgarnia Mikulskiego, Katowice Marjacka 2. Pg 2 197-71,1

Niemieckiego
udziela inteligentna Niemka! — Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 912

Berlinianka
udziela niemieckiego. Postęp zadziwiający. Piękna wymowa 10.— miesięcznie. Grobla 14 — 10. zdg 17 137

Korepetytor
zdolny, matematyka, polskie, III gimnazjalna, potrzebny. Oferty cenę Kurjer Poznański zdg 17 025

Akademik
tanio udziela korepetycji. Kilińskiego 3 — 8 zdg 17 106

Kto
wyuczy języka niemieckiego? — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 17 157

Taneczną
gimnastykę plastykę pań — panienek rozpoczynam. Milewska, Matejki 50. zdg 17 161

25. MUZYKA

Lekcyj
fortepianu 6,— miesięcznie. — Wielkie Garbary 39 — 14. zdg 15 477

Dyplomowana
udziela fortepianu — teorji tanio. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 751

Pianina
transportuje zł 8,— Drygas Podgórna 10 a. zdg 16 790

Gry
fortepianowej udziela Zofia Wesołowska Kopernika 8. zdg 17 205

Fortepiany
pianina naprawiam, stroję, modernizuję, poliruję fachowo sumiennie i tanio. Drygas, Podgórna 10a. zdg 16 789

Fortepian
ćwiczeń wynajmę. Św. Marcin 56 — 8, 7—8. zdg 16 763

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Wdowa
starsza inteligentna, krytycznem położeniu zajmie się całem domem bez spania, referencjami służyć mogę. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 492

Technik rolny
kawaler, lat 29, z 7-letnią praktyką wzorowych majętnościach, znający dobrze weterynarję praktyczną z dobrem poleceniem z obecnej posady, poszukuje posady urzędnika gospodarczego, samodzielnej, żonatego. Oferty Kurjer Poznański zdg 98 546

Bilansista
zdolny buchalter, biegły niemieckiem, wielodziedzinowa samodzielność, długoletnia praktyka, reguluje księgi handlowe, przemysłowe, gospodarcze sumiennie, szybko, tanio. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 99 424

Pielęgniarka
dobrą praktyką, szpitalach młoda i energiczna szuka posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 99 887

Wiolonczelista
z tenorem i banjo, posiada duży repertuar salonowy i taneczny poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 15 171

Były sekretarz miejski poznańczyk - powstaniec wielkopolski z kilkoletnią praktyką — biegły w sprawach administracyjnych-podatkowych
od 54 miesięcy bez pracy
żyjący, w skrajnej nędzy z rodziną (6 osób) błaga litościwych pp. pracodawców o jakąkolwiek pracę. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 15 871

Kierownik
cegielni (majster), specjalista wyrobów cienkościennych jak dachówki Staellera karpiowej, dren, pustaków itp. obeznany z ich suszeniem tak sposobem sztucznym (Kellera) jak i naturalnym poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 15 092

Ekspedjentka
kolonjalna z ukończoną szkołą kupiecką, szuka posady od zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 15 935

Poszukuję
posługi dobre świadectwa, polecenia. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 249

Dziewczyna
uczciwa, pracowita poszukuje pracy domowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 248

Dziewczyna
samodzielna szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 084

Posługi
poszukuję. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 126

Pisarz
wzgl. elew poszukuje posady od zaraz. Referencje pierwszorzędne Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 079

Posługi
poszukuje 1. 3. 36. dobre referencje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 155

Krawczyni
domowa płaszcze suknie szuka posady. Zgł. Kurjer Poznański zdg 16 148

Poszukuję
posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 024

Bezpłatnej
praktyki biurowej poszukuje panienka z szkołą handl. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 16 026

Dziewczyna
cośkolwiek gotowaniem lub do dzieci do wszystkiego szuka. — posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 15 921

Poszukuję
posady skromna, uczciwa, gotowaniem szyciem Oferty Kurjer Poznański zdg 15 910

Przychodnia
17 l. poszukuje posady do dziecka i lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 15 989

Osoba
inteligentna, pracowita poszukuje posady, samodzielnem gotowaniem do mniejszej rodziny lub do samotnej osoby Oferty Kurjer Poznański zdg 15 994

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 15 998

Dziewczyna
uczciwa, zna dobrze gotowanie i wszelkie prace domowe, poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 16 007

Dziewczyna
bez gotowania, szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 008

Mleczarz
starszy, długoletnią praktyką poszukuje posady kierownika, również i na majątku Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 16 009

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 619

Chłopiec
do posyłek szuka miejsca. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 208

Rządca
gospodarczy, kawaler, lat 34, zamiłowany rolnik, hodowca poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 263

Posadę
przyjmę stałą do biura, woźnego lub portjera firmy, dam pewną kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 572

Pielęgniarka
szuka posady do niemowląt lub chorych. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 627

2 bufetowe
z prowincji, dobrze się prezentujące, polski, niemiecki, poszukują posad. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 97 297

Rolnik
2 lata studjów Uniw. Pozn., 2 lata praktyki, zamiłowany praktyk hodowca, zna książkowość poszukuje posady praktyki najchętniej pod ścisłą dyspozycje właściciela od 15. 3. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 501

Krawcowa
szuka posady wykonuje garderobę damską, dziecięcą poza dom, wieś. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 420

Wychowawczyni
dobremi świadectwami poszukuje zaraz posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 419

Poszukuję
pracy w dom, szycie, szydełkowanie 1 zł dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 413

Kierownik
tartaku z długoletnią praktyką poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 16 404

Ogrodnik
żonaty, w średnim wieku, obeznany wszechstronnie, przeszło 20 lat na ostatniej posadzie, sumienny i pracowity poszukuje posady, przyjmie także stróżostwo. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 16 391

Reemigrantka
panna do dzieci, biegła w lekcji francuskiego, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 390

Posady
do dziecka poszukuje panienka. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 389

Młodsza ekspedjentka
branży kolonjalnej lub cukierniczej poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 479

Młodzieniec
inteligentny, bystry, lat 20, szuka jakiegokolwiek zajecia. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 477

Technik
dentystyczny pracujący złocie i kauczuku poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 16 464

Żelaźniak
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 459

Ekspedjentka
z branży artykułów męskich szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 458

500
złotych dam za stałą posadę biurową. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 454

Mistrz
fryzjerski lat 25, przyjmie posadę jako pomocnik. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 440

Bezpłatnie
maszynistka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 421

Praczka
czysta 2 zł dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 586.

Warsztatowiec
wyższa szkoła techniczna, długoletnia praktyka w większych fabrykach budowy maszyn, dobry organizator, kalkulator, konstruktor — poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 608.

Dziewczyna
6-letnim świadectwem szuka obojętnie jakiejkolwiek posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 610.

Kelner
z kaucją poszukuje posady w lokalu nocnym lub kawiarni. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 628.

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 642.

Urzędnik
gospodarczy kawaler 28, szkoła rolnicza, kilkuletnia praktyka, dobre świadectwa, polecenia poszukuje stanowiska zaraz później Oferty Kurjer Poznański zdg 16 484

Panienka
poszukuje posady jako uczenica biurowa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 480

Kucharka
i bufetowa, z prowincji szukają posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 15 615

Kupiec
kolonjal. b. urzędnik skarbowy w sile wieku, poszukuje jakiejkolwiek posady jako przedstawiciel, magazynier, inkasent, woźny itp. Posiada pierwszorzędne świadectwa i referencje. Wymagania skromne. Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. zdg 15 950

Uczciwa
panienka udziela konwersacji francuskiej, niemieckiej bardzo tanio lub przyjmie jakąkolwiek stałą posadę, również do dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 332

Mechanik
rutynowany do warsztatu naprawy maszyn biurowych poszukiwany natychmiast. Oferty z podaniem warunków i odpisami świadectw do Biura Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworcowa 54 pod „A 185" ng 6 630

Inteligentna
przystojna poszukuje posadę w piekarni względnie cukierni. — Oferty Kurjer Poznański zdg 16 023

Kuchmistrz
kawaler szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 040

Młynarski
czeladnik poszukuje posady, — miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 505/6

Osoba
starsza, skromna, czysta poszukuje posady zarządczyni, gdzie brak pani domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 742

Praczka
czysta szuka prania Oferty Kurjer Poznański zdg 16 708

Młodsza
dziewczyna z prowincji poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 713

Wychowawczyni
pielęgniarka z czteroletanią praktyką szuka posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 718

Dziewczyna
wiejska, uczciwa z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 746

Pierwszorzędna
krawcowa szuka posady, najchętniej na majątek. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 754

Młoda
początkująca stenotypistka poszukuje bezpłatnej praktyki. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 753

Inteligentna
panna, oszczędna gospodyni poszukuje posady u samotnej osoby Oferty Kurjer Pozn zdg 16 678

Bieliźniarka
pierwszorzędna szyjąca poza domem, domu szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 697.

Kuchmistrz
pierwszorzędna praktyka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 564

Posługaczka
szuka posługi za pokój. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 556

Panienka
poszukuje posady trykotarni do pończoch. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 552

Młodsza
z gotowaniem bez prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 553

200 zł
kaucji złoży młodszy robotnik za otrzymanie pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 529

Leśnik
kierownik trataku, dobre świadectwa, długoletnia praktyka, żonaty, lat 38, poszukuje pracy. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 516

Drukarz - zecer
przyjmie w zawodzie, biurowego inkasenta, magazyniera lub tp. w poważnem przedsiębiorstwie, kaucja. Górny, Ostrów Wlkp. — Kwiatowa 14. zdg 16 522

Ogrodnik
z praktyką, 10 lat w handlowych ogrodach i majątkach, wykwalifikowany dobrze swym zawodzie zna pszczelnictwo, posiada dobre świadectwa i polecenia, poszukuje posady od 15. 3. lub później. Łaskawe zgłoszenia pod adres: Ag. Wujciak, Bojanowo, ulica Gimkiewicza nr. 169. zdg 16 366

Poszukuję
posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 363

Inteligentna
panienka poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 498

Dziewczyna
do wszystkiego, poszukuje posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 198.

Krawcowa
w dom i poza dom z dobrym krojem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 496

Krawcowa
dom szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 136.

Czysta
uczciwa z gotowaniem szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 135.

Panienka
do dzieci szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 129.

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 943

Praktykant
gospodarczy wzgl.
pomocnik
poszukuje posady. Syn rolnika, lat 24, wysoki, energiczny. 3 letnia praktyka. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 880

Pisarz gospodarczy
lat 35, żonaty, zamiłowany hodowca inwentarza, obeznany w leczeniu i pielęgnacji oraz w naprawie wszelkich maszyn i elektryfikacji, biegły w książkowości poszukuje posady. Oferty Agentura Kurjera Pozn. Szamotuły. ng 7345

Dzielna
ekspedjentka z branży bławatów, towarów krótkich i konfekcji poszukuje posady od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański. Gniezno 332. ng 7339

Werkmistrz
stolarski poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 732

Fryzjerka
(kursistka szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 17 035

Poszukuję
posady portjera, stróża lub innej z kaucją zł 1000,— Oferty Kurjer Poznański zdg 17 034

Rządca
lat 42, samotny, średnia szkoła roln., 14 lat praktyki rolnej, 7 lat hodowlanej, zmieni posadę. Ubogorski, Szpetal Górny, Włocławek 121. zdg 15 873

Wdowa
gosposia szuka posady do samotnej osoby także z szyciem Oferty Kurjer Poznański zdg 17 062

Poszukuję
posługi na czwartki i wtorki. — Oferty Kurjer Poznański zdg 16 919

Panienka
do dzieci z szyciem — robótki. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 012

Dziewczyna
szuka posady do wszystkiego, — cośkolwiek gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 016

Małopolanka
z prowincji, uczciwa, pracowita, poszukuje posady, cośkolwiek gotowaniem, również przyjmie miejsce na wsi. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 905

Handlowiec
kolonjalista szuka jakiejkolwiek posady, zastępstwo, gwarancja. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 805

Sierota
4 kl. gimnazjum 3 letnią praktyką, ukończonym kursem kroju szycia, szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 828

Ogrodnik
młodszy kawaler szuka posady, samodzielnie lub pomocnika. — M. Kubiaczyk, Duszniki 156, — p. Szamotulski. zdg 16 832

Dziewczynka
lat 15 sierotka dobrze wychowana szuka zajęcia do dzieci za małym wynagrodzeniem. Marja Szrandt, Szewska 14. zdg 16 978

Poszukuję
posady inkasenta kaucja 500 do 1000,—. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 009

Cholewkarz
samodzielny z kartą rzemieślniczą, kawaler, szuka posady zaraz Oferty Kurjer Poznański zdg 16 502/3

Magister praw
nieszczęśliwy poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 17 024

Panienka
szuka posady do posyłek. Oferty Kurjer Pozn. zdg 17 112

Kucharka
do wszystkiego z dobrem gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznańsku zdg 17 110

Poszukuje
posady do wszystkiego, kochająca dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdg 17 101

Bilansista
długoletnia praktyka poszukuje posady, bilanse wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 079

Starsza
wychowawczyni szuka posady do dzieci, świadectwa długoletnie.
Pielęgniarka
szuka posady do niemowlęcia. — Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 191.

Wychowawczyni
bona szuka posady z dłuższą praktyką, dobre świadectwa, chętnie w Poznaniu. Łask. zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 17 222.

Dziewczyna
starsza szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 223.

Krojczy
poszukuje posady, zna krój cywilny, wojskowy i amerykański, ma również kartę rzemieślniczą i kilkuletnią praktykę. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 17 081

Gosposia
z dobrem gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 018

Księgowy - bilansista rewizor
wszechstronny w handlu — przemyśle — także drzewnym — pierwszorzędne referencje — szuka odpowiedniego stanowiska. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 17 214

Panienka
inteligentna, znająca wszelką pracę biurową, robótki, przyjmie posadę do dzieci lub towarzyszkę, miejscowość obojętna. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 16 524

Poszukuję
posady do wszystkiego, pokojowej lub do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 542

Służący
sierota, obeznany w ogrodnictwie, prosi o jakąkolwiek posadę. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 543

Szukam
posady za stróża, portjera do willi lub mieszkania również na prowincji. Oferty Kurjer Pozn. zdg 15 917

Ogrodnik
kawaler, lat 32, 10 lat praktyki zakładach ogrodniczych Wielkopolskiej Izby Rolniczej. Specjalność szkółkarstwo, sadownictwo poszukuje odpowiedniego stanowiska zaraz lub później. Referencje na życzenie. Wegner, — Mieścisko, pow. Wągrowiec. zdg 15 961

Kowal - ślusarz-mechanik
samotny, lat 35, poszukuje posady w majątku w Wielkopolsce zaraz lub później, bez narzędzi. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 996

Rządca - administrator
większych majątków, lat 40, żonaty, bezdzietny poszukuje posady, dopomoże finansowo. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 011

Praczka
szuka prania 2,50 Oferty Kurjer Poznański zdg 16 930

Panna
do dzieci poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 864.

programy radjowe

OGÓLNOPOLSKIE

Poniedziałek, 2 marca.

6.30 aud. poranne: **7.20** dziennik: **11.57** sygn. czasu: **12.03** dziennik: **12.15** pog. dla młodzieży wiejskiej: **12.25** koncert m. ork. P. R.: **13.25** chwilka gospodarstwa domowego: **15.30** muzyka lekka w wyk. Faliszewskiego i E. Zielińskiej (cytra): **16.00** lekcja j. niemieckiego: **16.45** skecz „Idealny lokator": **17.00** „Lekkomyślne matki": **17.15** minuta poezji: **17.20** duety wokalne w wyk. I. Roli (sopr.) i B. Bragińskiej (m. sopr.): **17.50** wesoła pogadanka: **18.00** koncert tria salonowego: **18.55** reportaż z zamknięcia Narady Gospodarczej: **19.40** sport: **19.50** pog. aktualna: **20.00** aud. żołnierska: **20.45** dziennik: **20.55** „Obrazki z Polski współczesnej": **21.00** „Z różnych stron świata" — koncert ork. 58 pp z Poznania: **21.30** wieczór literacki: „Wilno w świetle satyry z przed stu lat": **22.00** koncert symf. ork. P. R. W progr.: Rimski-Korsakow: Kaprys Hiszpański. Kurpiński: uwertura Dwie chatki. Z. Kodały: Tańce z Galanty Weber uw. Oberon. I. Albeniz: Catalonia.

POZNAŃ

Poniedziałek 2 marca.

Poznań — 12.15 skrzynka rolnicza: **13.30** płyty z różnych krajów: **16.15** ulubieni piosenkarze na płytach: **18.30** skrzynka ogólna: **19.20** muzyka z płyt: **20.30** piosenki rosyjskie (płyty): **21.00** koncert ork. 58 p. p.: **23.05** muzyka lekka (płyty).

WARSZAWA

Poniedziałek, 2 marca.

Warszawa — 12.15 pog. dla młodzieży wiejskiej: **16.15** francuska muzyka symf. (płyty): — **18.30** „Piosenki Stanisława Moniuszki" w wyk. chóru Warszawskiej Szkoły Powszechnej: **20.30** piosenki w wyk. Lucienne Boyer (płyty): **23.05** melodje taneczne (płyty).

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM

na poniedziałek:

16.00 Koenigswust. Muzyka lekka.

17.15 Bratisława. — Recital skrzypcowy. **17.40 Praga.** Pieśni ludowe. **17.50 Koenigswust.** Trio Brahmsa.

18.00 Monachjum. Muzyka kameralna. **Sztutgart.** — „Wesoły dzień powszedni" — barwny koncert rozrywkowy. **18.15 Bukareszt** Melodje charakterystyczne. **18.30 Moskwa (WCSPS).** „Don Juan" — opera Mozarta.

19.00 Koenigswust. Wesołe instrumenty. **19.15 Ryga.** Muzyka operetkowa. **19.30 M. Ostrawa.** Muzyka lekka. — **Anglja (Reg. Progr.).** Koncert orkiestrowy.

20.00 Wiedeń. Koncert uroczysty. **Sztockholm.** Koncert symfoniczny. **20.10 Hamburg.** Koncert kompozyt. H. Pfitznera. — **Wrocław.** „Der blaue Montag" — wesoła aud. **Kolonja.** Wesoła aud. poniedziałkowa. **Sztutgart.** „Jak się wam podoba" — dwie godziny muzyki. **20.15 M. Ostrawa.** Koncert radjoorkiestry. **Anglja (Reg. Progr.).** Muzyka tan. **20.30 Bukareszt.** Muzyka wiedeńska. **20.35 Medjolan.** Koncert symfon.

21.00 Koenigswust. Koncert muzyki austrjackiej. — **Bruksela Franc.** „Maskotka" — operetka Audrana. **21.15 Anglja — (Nat. Progr.).** „Rio Rita" — komedja muzyczna. **21.20 Praga.** Kwartet fort. Brahmsa. **21.30 Wieża Eiffla** Koncert symf. **21.45 Bukareszt.** Muzyka kameralna.

22.00 Medjolan. — Rozmaitości muzyczne. **22.05 Luksemburg.** — „Madame Favart" — opera kom. Offenbacha. **22.10 Wiedeń.** Muzyka popularna. **22.15 Oslo.** — Koncert orkiestrowy. **Rzym.** — Koncert solistów. **22.20 Bukareszt.** Muzyka lekka. **22.30 Wrocław.** Muzyka na dobranoc. **Kolonja.** Utwory Chopina. **Koenigswusterhausen.** „Nocna muzyczka"

23.00 Hamburg. Kabaret o północy". **Koenigswusterhausen.** „Prosimy do tańca". **Kolonia.** — Koncert nocny. **Monachjum.** — Muzyka tan. **23.10 Kopenhaga.** — Muzyka tan. **23.30 Anglja (Reg. Progr.).** Muzyka taneczna. **23.45 Wiedeń.** Muzyka taneczna.

24.00 Sztutgart. Koncert nocny.

10
TANICH DNI
WYSORTOWANYCH ARTYKUŁÓW:

Bieliznę damską męską dziecięcą
Pościelową zawodową płótna
reszki reszki

Fabryka Bielizny — Dom Płócien
J. Schubert
Poznań, Stary Rynek 76
czerwony dom naprzeciw odwachu obok apteki pod Lwem

Pg 2991-9.61

Posługi
całodziennej bez spania poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 146

Dziewczyna
z prowincji dobrze polecona szuka posady do wszystkiego zaraz w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 170

27. WOLNE MIEJSCA

Pracę
samodzielną miejscową (nie akwizycja) zdobędziesz. Oferty Warszawa, Nowy Świat 39 administracja I. K. R. „Poradnia Samodzielnej Pracy". Pg 2 490-62.29

Służąca
10,—. Św. Marcin 56 — 8. zdg 16 909

Ogrodnik
warzywnik, samodzielny, kawaler potrzebny zaraz, skromne wynagrodzenie. Zgłoszenia najchętniej osobiście Daszewice nr. 18. zdg 16 381

Posługaczka
dobrze polecona potrzebna. Matejki 3, m. 5. zdg 16 660

Posługaczka
potrzebna. Piekary 8 a, m. 20. zdg 16 702

Apteka
w Wolsztynie (Pozn.) poszukuje administratora, kawalera, katolika z znajomością języka niemieckiego — zaraz lub później. Zgłoszenia z podaniem warunków przy wolnem utrzymaniu i mieszkaniu. Piechocka, Wolsztyn. zdg 15 213

Rolnik
kapitałem 6 000 potrzebny na folwark, procent utrzymanie, zabezpieczenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 558

Kasjerkę
przyjmę za pożyczkę 3 000 zł. — Zwrot codziennie 10 zł. Gwarancja. Pensja 100 miesięcznie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 15 952

Poszukuje
się dzierżawcę stołowni oficerskiej. Oferty składać do zarządu stołowni ulica Rolna 43/53 do dn. 10 marca. zdg 16 638

Pokojowa
ze szyciem, prasowaniem na wieś potrzebna zaraz. Zgłoszenia 2 marca godz. 11—13. Kochanowskiego 5, Dominik. zdg 16 470

MEBLE solidne - piękne - tanie
W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE
Wystawa: Kantaka 1. Fabr. i Magaz. Górna Wilda 134
n 5903

TEATRY

TEATR POLSKI, Sobota, 29. 2. o godz. 16: „Pan Damazy".
Sobota, 29. 2. o godz. 20: „Przechodzień", premjera.
Niedziela, 1. 3. o godzinie 16: „Pan Damazy".
Niedziela, 1. 3. o godzinie 20: „Przechodzień".
Poniedziałek, 2. 3. „Przechodzień".

TEATR WIELKI (Opera): Sobota, 29. 2. „Bal w Savoy'u", **premjera.**
Niedziela, 1. 3. o godzinie 15: „Rose-Marie" z Marją Kaupe.
Niedziela, 1. 3. o godzinie 20: „Bal w Savoy'u".
Poniedziałek, 2. 3. Teatr nieczynny.

TEATR NOWY: Sobota, 29. 2. „Egzotyczna kuzynka"
Niedziela, 1. 3. o godzinie 16: Pan Pluskiewka. Ostatnie występy Kazimierza Szuberta.
Niedziela, 1. 3. o godzinie 20: Pan Pluskiewka. Ostatnie występy Kazimierza Szuberta.

KINA

Poznań, sobota, 29. 2.

ALKAZAR: „Nowi ludzie".
APOLLO: „Dawid Copperfield".
CORSO: „Schowajcie swoje smutki".
GONG: „F. 13".
GWIAZDA: „Rapsodja Bałtyku".
METROPOLIS: „W pogoni ba szczęściem".
OŚWIATOWE T. C. L.: — „Roześmiane oczy" i „Krakatan".
RENAISSANCE: Baboona..
SŁOŃCE: „Koenigsmark".
SFINKS: — „Idziemy po szczęście".
ŚWIT: „Księżniczka Czardasza".
TĘCZA-Łazarz: „Manewry miłosne".
TĘCZA-Wilda: „Walczę o życie".
WILSONA: „Ostatnia serenada".

Agentów
poszukujemy w każdem mieście do sprzedaży nowego artykułu, niezbędnego w gospodarstwie domowem i na letniskach. Zgłoszenia kierować: Kielce skrz. pocztowa 101. zdg 16 103

Robotnik
z gotówką 250 zł, może się zgłosić. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 427

Służąca
kucharka samodzielna lepsza kuchnia, sprzątanie. Matejki 40/41 m. 14. zdg 16 424

Stenografka
na godziny. Pożądana (nie konieczna) znajomość niem., angielskiego. Podać koniecznie wymagania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 16 388

Bilans
Sp. Akc. kto wykona? Oferty Kurjer Poznański zdg 16 384

Uczeń
szewski potrzebny zaraz. Zagórze Nowe blok 1. m. 11. zdg 16 374

Wychowawczyni
zdrowa dłuższa praktyka potrzebna na wieś. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 16 373

Freblanka
z praktyką i najlepszemi poleceniami potrzebna od zaraz na wieś do 6-cio letniego chłopca. Zgłoszenia pod zdg 16 549 do Kurjera Poznańskiego.

Mandolinista
pierwszorzędny potrzebny. Adres Kurjer Poznański zdg 16 571

Kroju
szycia, 2 miesiące, także wieczorami udziela. Wały Jadwigi 3a, parter, lewo. zdg 16 574

pończochy
rękawiczki
największy wybór
najtańsze ceny
kałamajski
Pg 3 026-9.83

Ekspedjentka
rzeźnicka od 14. 3. Zgłoszenia — Dąbrowskiego 51. zdg 16 578

Uczenica
do szycia kroju potrzebna. W. Garbary 12, m 3. zdg 16 681

Dziewczyna
w średnim wieku kochająca dzieci, uczciwa, czysta potrzebna do wszystkiego od zaraz. — Reja 2, m. 1. zdg 16 455

MORITURI-ZIARNA NA MYSZY
MORITURI-PASTA NA SZCZURY
ŻĄDAĆ w APTEKACH, DROGERJACH, i SKŁADACH APTECZNYCH
FABRYKA **UNIVERSUM** POZNAŃ
ng 6 202/3

Posługaczka
młoda całodzienna zaraz potrzebna ul. Śniadeckich 24 m. 6. zdg 17 002

Pomocnik
ogrodniczy potrzebny. Schachtschneider, Jeżycka 32. zdg 16 651

Ekspedjentka
branży obuwia dzielna. Referencje. Oferty Kurjer Poznański zdg 16 854

Wolontarjusz
fryzjerski potrzebny. Przewoźny Poznań, ul. Gen. Prądzyńskiego 57. zdg 16 356

Dziewczę
15-letnie, czyste, zdrowe, uczciwe, mówiące, poprawnie, potrzebne jako przychodnie do dwuletniego chłopczyka. Zgłoszenia między 4—5 popoł. Strzelecka 20 m. 9. zdg 16 989

Praktykant
bezpłatny pod osobistą dyspozycję właściciela 2 200 mórg potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 15 556

Literacki
tygodnik poszukuje współpracowników, kierownika administracji, przedstawicieli, rysowników, biur dzienników. Kraków Skrzynka 338. dg 944

Przedstawiciela
na Poznań. Ostrów. Leszno poszukuje do sprzedaży prywatnej, bielskich artykułów sukiennych, przedsiębiorstwo przemysłowe. Oferty z podaniem referencji do Kurjera Poznańskiego pod zdg 17 067

Panienka
do dzieci Focha 36, m. 8. zdg 17 038

Panienki
na tani kurs ondulacji i manicure od 1 marca przyjmie Salon Fryzjerski. Oferty Kurjer Pozn. zdg 17 032/3

Tylko jeszcze krótki czas potrwa
CAŁKOWITA WYPRZEDAŻ LIKWIDACYJNA
podczas której, pozostałe zapasy towarów sprzedaję
po każdej możliwej cenie ng 4513
MARJAN DOBROWOLSKI
POCZTOWA 4 POZNAŃ POCZTOWA 4

Chleb dla swoich!
Potrzebny natychmiast samotny, dzielny ogrodnik, najchętniej z praktyką na majątku, tylko członek Stronnictwa Narodowego. Zgłoszenia do Sekretarjatu Powiatowego Stronnictwa Narodowego, Poznań, św. Marcin 65. — m. 9. zdg 16 767/8

Dziewczyna
praniem, bez spania Wielka 16 — 3. zdg 16 971

Poszukuję urzędnika gospodarczego
pod ogólną dyspozycje 1. 4. 1936. Zgłoszenia tylko piśmiennie, podanie warunków do Kurjera Poznańskiego zdg 16 786

Dziewczynę
do wszystkiego z gotowaniem przyjmie zaraz. Pamiątkowa 21. m. 3. zdg 16 806

Ekspedjent
młodszy branży kolonjalnej, win, wódek od zaraz lub 15 bm. potrzebny. Przedstawienie osobiste 8 bm. 2—3. Maksymiljan Zieliński, M. Focha 49. zdg 16 813

Służąca
zaraz potrzebna Poplińskich 1, m. 4. zdg 16 857

Przedstawicieli
znających dobrze klientele, z dobremi referencjami, gwarancja, przyjmie Fabryka Perfumeryjna Oferty „Par". Katowice „71.24" Pg 3007-71.24

Przedstawiciele
rejonowi poszukiwani, wysoka prowizja zapewniona. „Passiflora", Warszawa, Żórawia 29. Pg 2878-62.61

Dziewczyna
przychodnia zaraz. Szamarzewskiego 12 m. 15.

Potrzebna
przychodnia z gotowaniem, praniem, długoletnie świadectwa z pierwszorzędnych domów. Aleje Marcinkowskiego 24, m. 25. zdg 16 941

Przyjmiemy
kilku inteligentnych panów, powyżej lat 25, do przyjmowania zamówień na poważne dzieła naukowe (książki) w spłatach ratalnych. Zarobek miesięczny prowizyjny można osiągnąć zł 300 i więcej. Bezrobotni urzędnicy, nauczyciele z zamiłowaniem do handlu mogą w swoim powiecie zamieszkania stworzyć sobie długotrwałą egzystencję. Oferty ze wszystkich powiatów Polski prosimy kierować do Kurjera Pozn. pod ng 7355

3 akwizytorów
dzielnych i uczciwych przyjmie zaraz Spółka Akcyjna na wysoka prowizje codziennie płatne. Zgłosić się mogą także inteligentni Panowie (Panie) którzy dotąd nie akwirowali. Fachowe przeszkolenie bezpłatnie. Możność stałego zarobku. Zgłoszenia Kantaka 1. III. prawo 9—10, 12—2. ng 7.192

Panienkę
na bezpłatny kurs retuszu, oraz prac fotograficznych przyjmie Zakład Fotograficzny Oferty Kurjer Poznański zdg 17 023

Dziewczyna
uczciwa, dobrze polecona skromna dłuższe świadectwa do wszystkiego gotowaniem 30 lat peryferje. Zgłoszenia Raczyńskich 8. II p. zdg 17 185

WŁAŚCIELE OGRODÓW

ŁAGODNA ZIMA SPRZYJA NADZWYCZAJNIE ROZWOJOWI SZKODNIKÓW w OGRODACH TEM WIĘCEJ NALEŻY PAMIĘTAĆ O OPRYSKIWANIU DRZEW i KRZEWÓW OWOCOWYCH Z PODWÓJNIE SKONCENTROWANYM
ARBOSALUS KARBOLINEUM MARKI „UNIVERSUM"
LUTY, MARZEC, NAJODPOWIEDNIEJSZY CZAS.
FABRYKA „UNIVERSUM" POZNAŃ
ŻĄDAĆ NASZE PORADNIKI BEZPŁATNE.
ng 5942

Pea-Krem
utrzymuje świeżość cery w każdej porze roku
n 5871/2

Ucznia - uczennicę
z ukończoną szkołą handlową na razie na bezpłatną praktykę biurową od zaraz. Zgłosz. Kurjer Poznański dg 17 196.

Biegła
maszynistka język polski, niemiecki podaniem pensji do Kurjera Pozn. zdg 17 058

Borowego
żonatego, znającego dobrze swój zawód, zamiłowanego hodowcę zwierzyny, dzielnego tępiciela kłusowników, poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 052

Zastępcy
odwiedzający piekarnie, cukiernie poszukiwani. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 044

Agenci
emeryci dobrej prezentacji potrzebni. Piekary 26 — 2. zdg 16 970

Lekarz-
dentysta (tka) samodzielny potrzebny 3 godziny popołudniowe. Warunki podać Kurjer Poznański zdg 17 043

Służąca
Cukiernia, Słowiańska, Marszałka Focha 70. zdg 17 159

Szofer
stała posada za wypożyczeniem gotówki. Oferty Kurjer Poznański zdg 17 072

Dziewczyna
wszystkiego, polecona, potrzebna. Wielkie Garbary 18, m. 4. zdg 17 071

Kasjerka
polsko-niemiecki język z gotówką 500 zł. od zaraz. Oferty Kurjer Pozański zdg 17 219.

Uczciwy chłopiec
syn z dobrej i czciwej rodziny, zdrowy, silny do posyłek potrzebny. Zgłoszenia z odpisami świadectw Kurjer Pozn. zdg 17 215

Skład materjałów
szuka od 15. 3. młodszego, dzielnego ekspedjenta, władającego płynnie językiem polskim i niemieckim. Oferty z podaniem wynagrodzenia i referencjami uprasza „Par" pod 9.90, szuka również robotnika powyżej lat 18 do posyłek i sprzątania. Pg 3027-9.90

Robotnik
do koni, po wojskowości (kawalerji), zaraz potrzebny. Zgłoszenia piśmienne „Par". Aleje Marcinkowskiego 11, pod 53.489. Pg 3023-53.489

NASIENIE
SOSNY POSPOLITEJ
ze zdrowych drzewostanów 90% siły kiełkowania poleca po cenach przystępnych **Nadleśnictwo Miłosław,** Poznańskie.
dg 981

Za
1 000 zł pożyczki dam zabezpieczenie i posadę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 17 173

Ekspedjentka
z branży obuwia potrzebna zaraz. Antkowiak Magazyn obuwia Stary Rynek 6. zdg 17 201/2

Posługaczka
zaraz Piotra Wawrzyniaka 24, m. 7. zdg 17 200

28. ROZRYWKA

„Radjoświat" hurtownia radjosprzętu, wytwórnia radjoodbiorników
Poznań, Ratajczaka 10
tel. 15-44
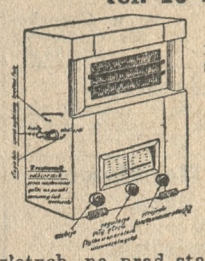
wyrabia pierwszorzędnej jakości odbiorniki radjowe
eliminujące stację lokalną
bateryjne po 90,00 i 130,00 złotych, na prąd stały lub zmienny po 180.00
uniwersalne
305 złotych. Odbiór kilkudziesięciu stacyj gwarantowany. Demonstracja w składach radjowych i w wytwórni. ng 5 966

Miło
wesoło zabawisz się jedynie tylko w „Edenie" plac Działowy. Pg 2 586-53,344

Zawiodłeś się!!! Bo kupiłeś
nieznanego typu aparat. — Poradzi Tobie firma
Radjomechanika

św. Marcin 27, telefon 12-38, — która prowadzi tylko światowej marki odbiorniki jak Philips, Telefunken, — Kosmos, — Elektrit. Wymienia używane. — Przyjmuje
Pożyczkę Narodową
Sprzedaje do
18 rat.
Pg 300-53,459

Kino „Gong"
Wielki film szpiegowski „F. 13" zdg 16 714

Ostatnia Serenada
Nils Asther Kino Wilsona. zdg 16 900

„Londyńska"
Masztalarska, poleca swym stałym bywalcom sympatyczny wieczór, doborowa orkiestra. zdg 17 073

Kino
Tęcza Wilda „Walczę o życie". zdg 17 195

Radjoekspert
Śniadeckich 1 (64-44). Nowoczesne laboratorjum. — Naprawy, przeróbki, zestrajanie. Dorabianie zakresu krótkofalowego. zdg 17 169

BIELIZNA damska WEŁNIANA i jedwabna
najkorzystniej z firmy **„PANI"**
Aleje Marcinkowskiego nr. 13.
dg 771

Humor zagraniczny

— Pomyśl, najdroższa! Zabiłem zająca i bażanta.
— To niemożliwe! Idąc na polowanie, miałeś przy sobie tylko 5 zł.

(„London Opinion"). S.

Co futro = to **Edmund Rychter** = co palto = to **Edmund Rychter** — co ubranie = to **Edmund Rychter,** Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata na miesiąc marzec 1936 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.42, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5.00, w innych krajach zł 7.00—9.56. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr, na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne" do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 11.00, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówk.): słowo nagłówk. (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matryc., wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72. P. K. O. Poznań nr. 200.149